

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 02, fax: (+373 22) 26 61 00,
web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL

auditului conformității asupra cheltuielilor și investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public, precum și la întreprinderile înrudite, astfel cum sunt definite în Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv la cele deținute indirect

CUPRINS

LISTA ACRONIMELOR.....	4
GLOSAR	4
I. SINTEZA	6
II. PREZENTAREA GENERALĂ	11
2.1. Guvernanța corporativă a SA Moldovagaz.....	12
2.2. Particularitățile activității SA Moldovagaz.....	13
2.3. Structura corporativă a grupului de întreprinderi ale SA Moldovagaz.....	13
2.4. Structura patrimonial-financiară a grupului de întreprinderi ale SA Moldovagaz.....	14
III. SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI	14
3.1. Mandatul legal și scopul auditului	14
3.2. Abordarea auditului.....	15
3.3. Responsabilitatea auditorului	17
IV. CONSTATĂRI.....	17
4.1. Patrimoniul transmis în capitalul social al SA Moldovagaz a fost depus la valoarea justă, iar cotele de participare au fost determinate corect?	17
4.2. Planificarea, fundamentarea și realizarea investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale s-a efectuat în conformitate cu reglementările aplicabile în vigoare?	34
4.3. Planificarea, executarea și raportarea cheltuielilor aferente activității operaționale a întreprinderilor de gaze naturale s-au efectuat în baza principiului eficienței maxime la cheltuieli minime?	61
4.4. Procesul de gestionare a rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, transmise către grupul SA Moldovagaz la deservire, asigură evidența și integritatea corespunzătoare a acestor bunuri?.....	88
4.5. A fost asigurat un management corespunzător al Societății, pentru maximizarea profiturilor și identificarea soluțiilor fiabile de rambursare a datoriilor, precum și a fost atins scopul stabilit la momentul fondării SA Moldovagaz privind „ameliorarea decontărilor și reducerea datoriilor față de SA Gazprom”?.....	92
V. GUVERNANȚA CORPORATIVĂ.....	103
VI. CONCLUZIA GENERALĂ	109
VII. RECOMANDĂRI	110
SEMNĂTURILE ECHIPEI DE AUDIT	111
ANEXE	112
Anexa nr.1.1 Responsabilitățile organelor de conducere și control a SA Moldovagaz.....	112
Anexa nr.1.2. Responsabilitățile ANRE în domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor.....	113
Anexa nr.2. Structura corporativă a grupului de întreprinderi ale SA Moldovagaz.....	114
Anexa nr.3. Structura patrimonial-financiară a grupului de întreprinderi ale SA Moldovagaz.....	115
Anexa nr.4. Sursele criteriilor de evaluare	123
Anexa nr.5. Informații din actele de verificare privind decontările reciproce dintre SA Gazprom, SA Moldovagaz și SRL Tiraspoltransgaz.....	126
Anexa nr.6. Informația privind valoarea investițiilor realizate de către întreprinderile din sistemul gazelor naturale în perioada 2011-2021, acceptate și neacceptate de către ANRE spre recuperare prin tarif.....	131

Anexa nr.7. Informații privind pierderile de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție în anii 2011 – 2021	135
Anexa nr.8. Informații privind cheltuielile privind remunerarea muncii acceptate de ANRE în scopuri tarifare.....	136
Anexa nr.9. Informații privind evoluția datoriei SA Moldovagaz față de SA Gazprom	138
Anexa nr.10. Informații privind factorii ce au influențat neachitarea consumului curent al gazelor naturale în anii 2011 – 2021	139
Anexa nr.11. Informații privind cheltuielile ce nu țin de activitatea de întreprinzător, în perioada 2011 - 2021	140

LISTA ACRONIMELOR

AAPL	Autorități ale Administrației Publice Locale
ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
APC	Administrația Publică Centrală
APL	Administrația Publică Locală
APP	Agenția Proprietății Publice
ASP	Agenția Servicii Publice
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldova
CNA	Centrul Național Anticorupție
CPL	Codul Practic în Construcții
DRGM	Direcția regională a gazoductelor magistrale
HANRE	Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
HG	Hotărârea Guvernului
HP	Hotărârea Parlamentului
HCC	Hotărârea Curții de Conturi
INTOSAI	Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
IAS	Standardele Internaționale de Audit
ISSAI	Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit
ÎCS	Întreprindere cu Capital Străin
ÎM	Întreprindere Municipală
ÎS	Întreprindere de Stat
MF	Ministerul Finanțelor
MORM	Monitorul Oficial al Republicii Moldova
ODG	Operatori de distribuție a gazelor
OST/OSD	Operator serviciul de transport/distribuție
PCCOCS	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale
PG	Procuratura Generală
RM	Republica Moldova
SA	Societate pe acțiuni
SC	Societate Comercială
SI	Sistem informațional
SRL	Societate cu răspundere limitată
SV	Serviciul Vamal
SMG	Stație de măsurare a gazelor
SRG	Stație de reglare a gazelor
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
UE	Uniunea Europeană
UTC	Coordinated Universal Time (timpul coordonat universal)
URSS	Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste

GLOSAR

Furnizor de gaze naturale	întreprindere de gaze naturale, titular de licență pentru furnizarea gazelor naturale, care asigură vânzarea, inclusiv revânzarea, gazelor naturale către consumatori
Întreprindere de gaze naturale	persoană juridică, înregistrată în Republica Moldova, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de producere, de transport, de distribuție, de stocare sau de furnizare a gazelor naturale și care îndeplinește funcții comerciale, tehnice și/sau de întreținere în legătură cu activitățile menționate, dar care nu implică consumatorii finali
Obligație de serviciu public	obligație impusă întreprinderii de gaze naturale în interesul economic general, care se poate referi la securitate, inclusiv la securitatea aprovizionării cu gaze naturale, la continuitate, la calitate, la prețurile furnizărilor, precum și la protecția mediului, și care nu este discriminatorie și nu denaturează concurența în afară de ceea ce este strict necesar pentru a realiza obligația de serviciu public în cauză
Operator al sistemului de distribuție	întreprindere de gaze naturale, titular de licență pentru distribuția gazelor naturale, care dispune de rețele de distribuție a gazelor naturale, îndeplinește funcții de distribuție a gazelor naturale și este responsabilă de exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv re tehnologizarea și dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în anumite zone, precum și de asigurarea capacității rețelelor de distribuție a gazelor naturale de a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii privind prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale
Operator al sistemului de transport	întreprindere de gaze naturale, titular de licență pentru transportul gazelor naturale, care dispune de rețele de transport a gazelor naturale, îndeplinește funcții de transport al gazelor naturale și este responsabilă de exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv re tehnologizarea și dezvoltarea rețelelor de transport al gazelor naturale și a interconexiunilor, precum și de asigurarea capacității rețelelor de transport al gazelor naturale de a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii privind prestarea serviciului de transport al gazelor naturale
Sistem de gaze naturale	instalații de producere, depozite de stocare, rețele de gazoducte în amonte, rețele de transport și de distribuție a gazelor naturale, deținute și exploatate de întreprinderile de gaze naturale, instalații conexe necesare pentru asigurarea accesului la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, precum și la depozitele de stocare

Notă: Glosarul de termeni prezentat are un rol informativ și nu produce efecte legale.

I. SINTEZA

Misiunea de audit public extern a fost desfășurată la inițiativa Parlamentului Republicii Moldova¹, în contextul declarării stării de urgență pe întreg teritoriul țării, ca rezultat al insuficienței gazelor naturale².

Auditul a fost efectuat în conformitate cu atribuțiile, împuternicirile, și garanțiile stabilite în art. 133 din Constituția Republicii Moldova, în Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova conform căroră Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare publice și a **patrimoniului public** prin realizarea auditului public extern în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit.

Raportul de audit este destinat:

Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova – pentru informare, luare de atitudine și posibilă utilizare a informațiilor la luarea deciziilor/inițiativelor aferente domeniilor administrării proprietății publice și a securității și eficienței energetice;

Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ca organ central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea și promovarea politicilor în domeniul energetic – pentru informare și posibilă utilizare a informațiilor în vederea realizării politicii guvernamentale în domeniul securității și eficienței energetice;

Agenției Proprietății Publice, ca autoritate administrativă centrală ce exercită din numele Guvernului drepturile de acționar al SA Moldovagaz – pentru informare și posibilă utilizare a informațiilor în vederea exercitării funcțiilor sale în domeniul gestionării proprietății publice;

Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică – pentru informare, luare de atitudine și posibilă utilizare a informațiilor la implementarea politicii statului în domeniul de reglementare a sectorului gazelor naturale;

Societății și altor părți interesate – pentru informare.

Prezentul Raport de audit este expus în format extins cu utilizarea metodei descriptive de expunere a conținutului așa cum prevăd cerințele standardelor internaționale de audit și normele interne ale Curții de Conturi față de rapoartele auditului de conformitate cu raportare directă³. Curtea de Conturi și-a axat activitatea de audit pe conformitatea cheltuielilor și investițiilor capitale ale întreprinderilor grupului SA Moldovagaz. Totodată, în cazurile în care au fost identificate și unele lacune cu caracter financiar și de performanță, echipa de audit a făcut uz de prevederile pct. 23 din ISSAI 100 și le-a dezvăluit în prezentul Raport de audit.

De asemenea, Raportul de audit furnizează destinatarilor informații relevante despre istoricul și problematicile constituirii SA Moldovagaz, ale căror efecte sunt resimțite până în prezent, fiind constatate atât de actuala misiune de audit, cât și de controlul asupra unor aspecte ale activității sistemului de aprovizionare cu gaze naturale a Republicii Moldova, realizat de Curtea de Conturi în anul 2002, ale cărui rezultate au fost aprobate și făcute publice prin HCC nr.15 din 14.02.2002. Aceste dezvăluiri au fost necesare pentru înțelegerea statutului juridic al patrimoniului de care dispune SA Moldovagaz și întreprinderile din grupul acesteia, precum și a conformității cheltuielilor suportate aferente acestui patrimoniu.

¹ Legea nr. 244 din 24.12.2021 privind efectuarea auditului public extern în domeniul gazelor naturale.

² HP nr. 148 din 22.10.2021 privind declararea stării de urgență.

³ ISSAI 100 (pct.51); ISSAI 4000 (pct. 4000) - Detalii în Capitolul III. Sfera și abordarea auditului.

Astfel, ca urmare a activităților de audit efectuate, se atestă existența unor deficiențe exprimate prin următoarele:

Cu privire la aspectele problematice la constituirea SA Moldovagaz de către Guvernul Republicii Moldova și SA Gazprom, cu unele repercusiuni față de datorii

- patrimoniul investit de acționari la fondarea SA Gazsnabtranzit (a.1995), cât și la fondarea SA Moldovagaz (a. 1999) nu a fost evaluat conform cadrului normativ în vigoare și delimitat potrivit aceluiași principii folosite pentru stingerea datoriilor față de SA Gazprom, ceea ce semnaleză riscul de stabilire incorectă a cotelor de participare a acționarilor în capitalul social al societăților fondate (pct. 4.1.1.);
- nedeterminarea valorii reale a patrimoniului depus în capitalul social al SA Moldovagaz, inclusiv în contul stingerii datoriilor pentru gazele naturale livrate de SA Gazprom, până la moment denaturează cotele de participare în capitalul social al SA Moldovagaz și valoarea datoriilor pentru gazele naturale livrate (pct. 4.1.2.);
- contabilizarea necorespunzătoare a patrimoniului transmis de către acționari încă la fondarea societății a generat denaturarea atât a conturilor capitalului retras și suplimentar, cât și a datoriilor și creanțelor față de fondatori (pct. 4.1.3. și pct.4.1.5.);
- regiunea transnistreană, prin intermediul SA Gazprom, până în prezent este implicată în procesul decizional asupra gestionării patrimoniului din partea dreaptă a râului Nistru, deși încă în anul 2005 aceasta s-a retras din acționarii societății (pct. 4.1.4.);
- nedelimitarea exhaustivă în actele de verificare existente a datoriilor istorice din partea dreaptă și din partea stângă a râului Nistru nu oferă o certitudine cu privire la veridicitatea acestora (pct. 4.1.8.);

Cu privire la investițiile efectuate de SA Moldovagaz și entitățile fondate

- nejustificarea corespunzătoare a tranzacțiilor aferente investițiilor efectuate în entitățile fondate de SA Moldovagaz și interpretarea diferită a statutului juridic⁴ al patrimoniului transmis de SA Moldovagaz la fondarea întreprinderilor fiice, denaturează valoarea reală a investițiilor și generează înregistrarea eronată a unor venituri și cheltuieli (pct. 4.1.6. - 4.1.7.);
- modificarea clauzelor contractuale aferente bunurilor exploatare de SRL Transautogaz fără acordul scris al fondatorului a permis încasarea de către SRL Moldovatransgaz a veniturilor suplimentare în sumă totală de 22.753,9 mii lei din locațiunea unor bunuri (pct.4.1.7.);
- fundamentarea și planificarea neconformă a investițiilor capitale în sumă totală de 815.796,6 mii lei, dar și nejustificarea acestora prin prisma criteriilor de obligativitate, necesitate și eficiență, au condiționat neprezentarea acestora la ANRE sau neaprobarea lor de către Agenție în scopul recuperării prin tarif (349.432,8 mii lei, inclusiv 132.399,8 mii lei în sistemul informațional de evidență și prelucrare a datelor de livrare a gazelor naturale și evidența consumatorilor) (pct. 4.2.1., pct. 4.2.3.1. și pct.4.2.3.2);
- lipsa documentelor și a actelor cu privire la procesele de achiziție și recepție a lucrărilor efectuate pentru construcția clădirii din str. A.Pușkin nr.64, indică riscuri de neconformitate pentru investițiile în sumă totală de 445.630,0 mii lei realizate în acest sens (pct. 4.2.2.1.);

⁴ În unele cazuri documentele prevăd transmiterea patrimoniului în folosință, iar în altele – în capitalul social.

- nefinalizarea construcției clădirii administrative din mun. Ungheni, inițiată încă în anul 2011, în valoare de 20.733,2 mii lei, precum și a investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii de transport și distribuție a gazelor naturale în valoare de 12.583,4 mii lei, nu justifică investițiile și denotă o utilizare ineficientă a resurselor financiare respective (pct. 4.2.2.2., pct. 4.2.3.4.);
- realizarea, cu abateri de la cadrul normativ a investițiilor și cheltuielilor, inclusiv pentru reparația capitală a imobilului din complexul ÎS Pensiunea Holercani a generat cheltuieli neconforme și neeficiente, în sumă totală de 7.013,6 mii lei (pct. 4.2.2.3.);
- majorarea neregulamentară cu cel puțin 15.920,6 mii lei a costurilor aferente executării lucrărilor de construcție/reconstrucție a infrastructurii de distribuție a gazelor naturale prin calcularea cheltuielilor de regie și a beneficiului antreprenorului de la valoarea materialelor procurate de către beneficiar (pct. 4.2.3.3.);
- nerespectarea principiilor de transparentă și eficiență în cazul investițiilor prin nedetalierea exactă în devizele aferente renovării rețelelor de transport al gazelor naturale a volumelor și tipurilor de lucrări în sumă de circa 270.393,4 mii lei (pct. 4.2.3.5.);
- încheierea acordurilor adiționale în valoare totală de circa 90.491,9 mii lei la contractele de bază privind executarea lucrărilor, nu a asigurat transparenta și eficiența achizițiilor efectuate. (pct 4.2.3.6., pct.4.2.4.9.)
- admiterea cheltuielilor în sumă totală de 5.851,1 mii lei, în lipsa calculelor corespunzătoare și a documentelor justificative la efectuarea lucrărilor de reparație capitală, contravine cadrului normativ în vigoare (pct. 4.2.3.7.);
- neaplicarea consecventă a practicilor de încasare a garanțiilor de bună execuție în valoare totală de cca 26.200,0 mii lei, dar și evitarea aplicării penalităților în sumă totală de cca 3.400,0 mii lei, pentru executarea neconformă a contractelor de achiziție a lucrărilor, condiționează riscuri semnificative de neasigurare a calității și a executării în termen a angajamentelor asumate de către operatorii economici (pct. 4.2.3.8, pct.4.2.4.10.);
- majorarea neîntemeiată a cheltuielilor operatorului de transport din cauza necapitalizării conforme a investițiilor în valoare totală de 36.334,4 mii lei (pct.4.2.3.9.);
- reglementarea internă a procesului de achiziționare a bunurilor, serviciilor și lucrărilor în cadrul SA Moldovagaz nu este armonizată corespunzător cu prevederile legale în vigoare și permite o abordare neuniformă a practicilor de procurări. (pct. 4.2.4.1, pct.4.2.4.2.)
- neestimarea și neindicarea în planurile anuale de achiziții a costurilor estimative, precum și întocmirea neconformă a Catalogului de prețuri care contribuie la elaborarea planurilor de achiziții, afectează transparenta, concurența și eficiența procedurilor menționate. (pct. 4.2.4.3. și pct.4.2.4.4.)
- efectuarea unor procurări de bunuri și servicii în valoare totală de circa 47.703,4 mii lei fără organizarea și desfășurarea procedurilor corespunzătoare de achiziție, precum și divizarea unor contracte de achiziții în valoare totală de 3.132,6 mii lei (pct. 4.2.4.5. și pct. 4.2.4.13.);
- nerealizarea unor studii privind competitivitatea prețurilor oferite pe piața internă și cea externă, a condiționat efectuarea unor achiziții prin intermediari cu achitarea unor adaosuri comerciale de circa 153.365,8 mii lei față de valoarea bunurilor declarată în vamă,

precum și acordarea unor avansuri în proporție de peste 50 la sută din valoarea contractelor de achiziții (pct. 4.2.4.6. și pct. 4.2.4.7.);

- stabilirea adaosului comercial la efectuarea centralizată a achizițiilor de bunuri și lucrări, a generat cheltuieli de 8.892,5 mii lei, care puteau fi evitate în cazul fuzionării întreprinderilor de distribuție a gazelor naturale (pct. 4.2.4.8.);
- nerealizarea conformă a atribuțiilor de către comisia de achiziții a generat cheltuieli suplimentare pentru operatorul de transport al gazelor naturale, inclusiv prin asigurarea obligatorie a obiectelor industriale periculoase la o valoare mai mare decât valoarea reală a bunurilor asigurate (pct. 4.2.4.11. și pct.4.2.4.12.);

Cu privire la cheltuielile efectuate de către grupul S.A. Moldovagaz

- mecanismul de măsurare a volumelor gazelor naturale importate, transportate și distribuite nu reprezintă o valoare măsurată, ci una calculată, ceea ce relevă unele rezerve privind modul de determinare a volumelor reale de gaze naturale importate, transportate și distribuite (pct. 4.3.1.1.);
- volumul și valoarea pierderilor și consumurilor tehnologice se determină ca diferența între volumul și valoarea gazelor primite spre transport, și, respectiv, spre distribuție și valoarea gazelor transmise spre distribuție și, respectiv, furnizate/facturate (pct. 4.3.1.2.);
- depășirea, în perioada 2011-2021, a volumelor pierderilor efective la distribuția gazelor naturale, de 2 ori față de volumul pierderilor normative acceptate în scopuri tarifare, a generat cheltuieli de 1.022.761,8 mii lei (pct. 4.3.1.3.);
- existența la 31.12.2021 a unei datorii a SRL Tiraspoltransgaz, în sumă de 34.656,3 mii lei pentru serviciile de transport al gazelor naturale de către SRL Moldovatrangaz (pct. 4.3.1.4.);
- neaplicarea tarifelor aprobate pentru activitatea reglementată afectează performanța financiară a entităților (pct. 4.3.1.5.);
- calcularea neconformă a TVA s-a soldat cu aplicarea și plata de către operatorul de transport al gazelor naturale a unor penalități în sumă totală de 39.274,5 mii lei (pct.4.3.1.6.);
- nejustificarea conformă a normativelor de muncă, de timp și de producere la stabilirea numărului de personal necesar pentru desfășurarea activităților reglementate în domeniul gazelor naturale, a condiționat neacceptarea spre recuperare prin tarif a cheltuielilor de remunerare a muncii, în sumă totală de 246.180,8 mii lei (pct. 4.3.2.);
- suportarea cheltuielilor pentru remunerarea agenților de conformitate, de circa 3.337,1 mii lei în condițiile în care activitatea acestora este una formală (pct. 4.3.2.1.);
- instituirea Comitetului coordonator în cadrul SRL Transautogaz, în lipsa unor fundamentări exhaustive ale necesităților aferente, a majorat cheltuielile societății (pct.4.3.2.2);
- vânzarea clădirii administrative din str. A.Pușkin, nr.64 a majorat cheltuielile de locațiune ale SA Moldovagaz cu 17.923,2 mii lei, sau anual cu circa 5.974,4 mii lei (pct. 4.3.3.1.);
- luarea în locațiune a spațiilor înregistrate/declarată ca proprietate a SA Moldovagaz a generat cheltuieli suplimentare de 8.932,0 mii lei (pct. 4.3.3.2.);
- admiterea unor cheltuieli neargumentate din punct de vedere economic de 3.600,9 mii lei, la contractarea de către SRL Chișinău-gaz a serviciilor de sublocațiune (pct. 4.3.3.3.);

- tipărirea facturilor și a bonurilor de plată pentru consumul de gaze naturale prin intermediul unor companii nespecializate în domeniu a generat costuri cu circa 44% mai mari decât cele oferite de companiile specializate (pct. 4.3.3.4);
- denaturarea valorii reale a activelor operatorilor de distribuție a gazelor naturale prin neasigurarea casării complete a contoarelor care nu au trecut verificarea metrologică (pct.4.3.3.5.);
- neutilizarea pe deplin a valorii adăugate furnizate de audit a afectat caracteristicile calitative fundamentale și amplificatoare ale informațiilor prezentate în situațiile financiare (pct. 4.3.3.7.);
- contractarea suplimentară a serviciilor juridice în bază de abonament a generat cheltuieli suplimentare în sumă totală de 8.958,7 mii lei (pct. 4.3.3.8.);
- contractarea serviciilor de monitorizare prin GPS a mijloacelor de transport în valoare de 6.152,5 mii lei și a serviciilor de pază, în valoare de 92.839,9 mii lei prezintă indici de netransparență și utilizare neeficientă a mijloacelor financiare alocate pentru acestea (pct. 4.3.3.9. – 4.3.3.10.);

Cu privire la gestionarea rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale

- lipsa unor delimitări clare ale drepturilor și obligațiilor proprietarilor rețelelor de transport și distribuție a gazelor naturale transmise la deservire tehnică întreprinderilor SA Moldovagaz, condiționează incertitudini cu privire la modul de gestionare, întreținere și reparație curentă/capitală a acestora (pct. 4.4.1.);
- întreținerea și reparația rețelelor de distribuție fără proprietar riscă să nu fie acceptate de ANRE spre recuperare prin tarif, ceea ce ar genera pierderi suplimentare (pct. 4.4.2.);
- din cauza lipsei unei inventarieri exhaustive a rețelelor de transport și distribuție a gazelor naturale, construite din contul bugetului public național, grupul SA Moldovagaz a preluat neconform și a recunoscut necorespunzător în evidența sa contabilă rețele în valoare totală de circa 39.422,4 mii lei (pct. 4.4.3 și pct.4.4.4.);

Cu privire la procesul de ameliorare a decontărilor și reducerii datorilor față de SA Gazprom

- nedelimitarea exhaustivă, în actele de verificare existente, a datorilor istorice din partea dreaptă și din partea stângă a râului Nistru, nu oferă o certitudine cu privire la veridicitatea acestora (pct. 4.1.8.);
- asumarea, în procesul de elaborare a bugetului consolidat, a unor cheltuieli și investiții care nu sunt recuperate prin tarif diminuează semnificativ mijloacele circulante ale întreprinderii și nu contribuie la performanța financiară a grupului (pct. 4.5.1.);
- efectuarea continuă a cheltuielilor și investițiilor nejustificate, precum și devierile tarifare și pierderile semnificative au determinat formarea la 31.12.2021 a datoriei de 590.835,1 mii dolari SUA față de SA Gazprom și SRL Factoring Finance (pct. 4.5.2.);
- acceptarea neuniformă spre recuperare prin tarif a unora și aceluiași cheltuieli (pct.4.5.3.);
- neîncasarea conformă și deplină a plăților datorate pentru gazele naturale consumate a determinat formarea datorilor întreprinderilor de distribuție față de SA Moldovagaz de 1.603.528,2 mii lei, precum și a unor creanțe compromise ale consumatorilor, care nu vor putea fi încasate în sumă de 211.112,9 mii lei (pct. 4.5.4, 4.5.6., 4.5.7., 4.5.8. și 4.5.9.);

- casarea creanțelor privind penalitățile aplicate și prejudiciile calculate ca rezultat al neonorării în termen a angajamentelor de plată a gazelor furnizate de întreprinderile de distribuție, a majorat cheltuielile SA Moldovagaz cu 51.122,6 mii lei (pct. 4.5.5.);
- neurmărirea și neapărarea intereselor întreprinderilor din cadrul grupului SA Moldovagaz în calitate de parte vătămată, în cadrul unor litigii privind prejudicierea companiilor, au generat nerecuperarea prejudiciilor cauzate în sumă de cca 71.100, 0 mii lei (pct. 4.5.10.);
- neconformarea la prevederile Hotărârii ANRE a generat un șir de litigii și cheltuieli de reprezentare în instanțele de judecată, precum și recalcularea plăților pentru gazele naturale furnizate în sumă totală de 353.020,7 mii lei (pct. 4.5.11.);
- neimplementarea Planului de acțiuni cu privire la identificarea surselor și mecanismului juridic de stingere a datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom nu a contribuit la diminuarea datoriilor istorice, ci a generat cheltuieli suplimentare de cca 1.300,0 mii lei (pct. 4.5.12.);
- admiterea cheltuielilor neproductive, economic neargumentate și nejustificate în sumă totală de 1.000.214,1 mii lei, în contextul existenței datoriilor, are impact negativ asupra viabilității financiare a grupului SA Moldovagaz. (pct. 4.5.13. și pct. 4.3.3.11.).

Constatările și concluziile detaliate asupra aspectelor auditate în cadrul misiunii de audit sunt redate în compartimentele respective ale prezentului Raport de audit.

Pentru remedierea deficiențelor constatate, fortificarea managementului proprietății publice și celui corporativ, revizuirea și consolidarea cadrului normativ aferent, auditul a înaintat unele recomandări, care au fost comunicate părților responsabile.

II. PREZENTAREA GENERALĂ

Activitățile ce fac parte din domeniul gazelor naturale, licențiate de ANRE, sunt:

1) producerea gazelor naturale; 2) transportul gazelor naturale; 3) distribuția gazelor naturale; 4) stocarea gazelor naturale; 5) tradingul de gaze naturale; 6) furnizarea gazelor naturale; 7) vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare.

În baza hotărârilor ANRE, titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale cărora li s-au impus obligațiile de serviciu public, existenți la data de 31.12.2021, au fost: SA Moldovagaz, SRL „BELVILCOM”, ÎM „ROTALIN GAZ TRADING” SRL, ÎCS „NORD GAZ SÎNGEREI” SRL, „DARNIC-GAZ” SA, „PIELART SERVICE” SRL, FPC „LĂCĂTUȘ” SRL, „SĂLCIOARA-VASCAN” SRL. Volumul gazelor naturale furnizate în anul 2021 de către 7 companii este unul nesemnificativ (23,9 mil.m³), față de volumul gazelor naturale furnizate de SA Moldovagaz (1.151,2 mil.m³).

Tabelul nr.2.1

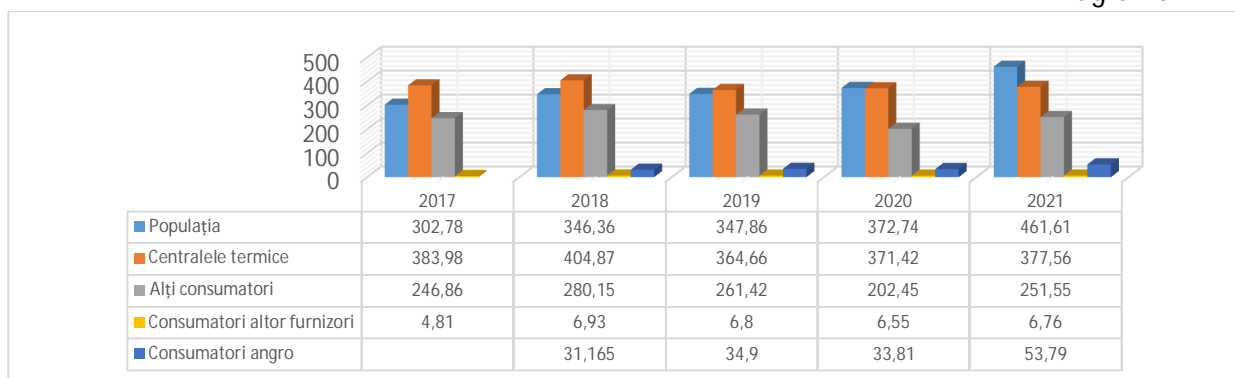
Volumul și valoarea livrărilor de gaze efectuate în perioada 2017-2021

Agenții economici	2017	2018	2019	2020	2021
	m ³				
BELVILCOM	48.540	56.622	49.554	43.197	53.762
ROTALIN GAZ TRADING	0	15.387.708	14.497.137	15.606.959	20.565.078
NORD GAZ SÎNGEREI	2.072.860	2.457.009	2.495.952	1.952.626	1.250.152
DARNIC-GAZ	181.913	218.719	239.524	280.437	364.039
PIELART SERVICE	706.288	763.488	713.371	690.541	362.814
LĂCĂTUȘ	150.298	218.245	257.917	317.240	430.795
SĂLCIOARA-VASCAN	1.047.852	1.003.962	929.674	866.914	890.346
Total	4.207.751	20.105.753	19.183.129	19.757.914	23.916.986

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz.

Informații grafice privind volumele de gaze naturale furnizate de SA Moldovagaz în perioada 2017-2021 se prezintă în graficul ce urmează.

Diagrama nr.2.1

Compania SA Moldovagaz a fost creată în anul 1999⁵ ca rezultat al reorganizării prin fuziune a Concernului de Stat Moldovagaz⁶ și a întreprinderii mixte moldo-ruse SA Gazsnabtranzit (ulterior redenumită în SA „Arogaztranzit”)⁷, cu scopul de a asigura consumatorii cu gaze naturale, tranzitul lor sigur în țările terțe în baza activității economico-financiare eficiente și profitabile a sectorului de gaze naturale, ca un mecanism de producție unic.

La sfârșitul anului 2021, capitalul social al SA Moldovagaz constituia 1.332.908,0 mii lei, care potrivit înregistrărilor din registrele Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, era deținut de următorii acționari:

- SA Gazprom - 50%, sau în valoare de 666,5 milioane lei (145,3 milioane dolari SUA la cursul dolarului SUA la 01.07.1997);
- Republica Moldova reprezentată de Agenția Proprietății Publice - 35,33%, sau în sumă de 470,9 milioane lei (102,7 milioane dolari SUA);
- Regiunea Transnistriană reprezentată de Comitetul de Administrare a Proprietății - 13,44%, sau în sumă de 179,1 milioane lei (39 milioane dolari SUA);
- alte persoane juridice și fizice care dețin în total 1,23% din acțiuni, sau în valoare de 16,4 milioane lei (3,5 milioane dolari SUA).

2.1. Guvernanța corporativă a SA Moldovagaz

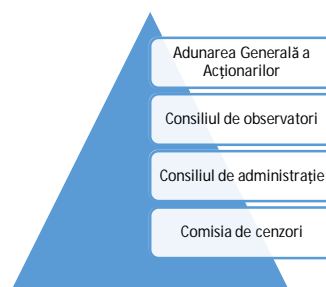
Pentru promovarea unui mediu corporativ care să asigure stabilirea și implementarea direcțiilor strategice și a obiectivelor operaționale, gestionarea responsabilă, corectă și transparentă a resurselor financiare, prin Statutul SA Moldovagaz⁸ au fost stabilite organele de guvernanță ale societății, după cum se prezintă în Figura care urmează.

⁵ HP nr.1556 din 02.04.1998 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova (în continuare – HP nr.1556/1998).

⁶ HG nr.605 din 10.08.1994 „Cu privire la aprobarea Statutului Concernului de Stat „Moldovagaz””.

⁷ HG nr.302 din 12.05.1995 „Cu privire la Societatea pe acțiuni moldo-rusă de tip închis „Gazsnabtranzit””.

⁸ Aprobata la Adunarea generală ordinară a acționarilor SA Moldovagaz din 30.06.2021.

Informații detaliate aferente responsabilităților organelor de conducere și control ale Societății sunt prezentate în Anexa nr.1.1. la prezentul Raport de audit.

Potrivit Statutului SA Moldovagaz, organele de conducere sunt compuse din reprezentanții a trei entități, după cum se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.2.1.1.

Structura numerică a organelor de conducere și control ale SA Moldovagaz

Organul de conducere și control	Nr. total de persoane	Delegați de către:		
		MEI/APP	SA Gazprom	organul de administrare a proprietății Transnistriei
<i>Consiliul de Observatori</i>	6	2	3	1
<i>Consiliul de Administrație</i>	9	4	3	2
<i>Comisia de cenzori</i>	3	1	1	1

Sursa: Statutul SA Moldovagaz.

2.2. Particularitățile activității SA Moldovagaz

SA Moldovagaz este una dintre cele mai mari întreprinderi din sectorul energetic al Republicii Moldova, care deține pe piața gazelor naturale din Republica Moldova rolul de:

- **furnizor de gaze naturale** (titular de licență), ce îndeplinește obligații de serviciu public privind furnizarea gazelor naturale consumatorilor finali (casnici și noncasnici) și care are raporturi juridice cu alți participanți ai pieții gazelor naturale (transportatori și distribuitori), în vederea asigurării fiabile cu gaze naturale a consumatorilor;
- **fondator și unic asociat** (100%) al întreprinderilor din sectorul gazelor naturale ce prestează servicii de transport și distribuție pe piața gazelor naturale din partea dreaptă și partea stângă a râului Nistru.

Activitățile de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale reprezintă o activitate reglementată⁹, iar autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectorul gazelor naturale este ANRE. Responsabilitățile ANRE sunt prezentate în Anexa nr.1.2. la prezentul Raport de audit.

2.3. Structura corporativă a grupului de întreprinderi al SA Moldovagaz

La 31.12.2021 SA Moldovagaz era fondatorul direct a 23 SRL de pe ambele maluri ale râului Nistru, precum și fondator indirect a 3 SRL fondate de SRL Moldovatrangaz și SRL Bălți-gaz, care își desfășoară activitățile de producție și financiare conform principiului de autogestiune, pe baza patrimoniului transmis lor în gestiune economică, în conformitate cu interesele de afaceri statutare ale SA Moldovagaz și potrivit cadrului legislativ aferent. Structura organizatorică a grupului SA Moldovagaz se prezintă în Anexa nr.2 la prezentul Raport de audit.

⁹ Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale (în continuare – Legea nr.108/2016).

2.4. Structura patrimonial-financiară a grupului de întreprinderi al SA Moldovagaz

Conform situațiilor financiare consolidate întocmite la sfârșitul perioadei de gestiune 2021, patrimoniul gestionat de grupul SA Moldovagaz a constituit 11.106.542,67 mii lei. Datoriile consolidate raportate au constituit pe termen lung 23.529,3 mii lei și pe termen scurt – 13.787.190,0 mii lei, iar rezervele – 45.307,8 mii lei. Astfel, capitalul propriu al SA Moldovagaz a înregistrat o valoare negativă de (2.749.484,5) mii lei. Valoarea negativă a capitalului propriu se înregistrează și se menține începând cu anul 2014.

Totodată, în perioada 2017-2021 atât veniturile, cât și cheltuielile consolidate ale grupului SA Moldovagaz au înregistrat o tendință de diminuare, cu excepția anului 2021, când acestea au fost în ascensiune. Sporirea, în anul 2021, a veniturilor și a cheltuielilor a fost cauzată de majorarea costurilor de procurare și de furnizare a gazelor naturale. Informațiile detaliate sunt prezentate în Anexa nr.3 la prezentul Raport de audit.

III. SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

3.1. Mandatul legal și scopul auditului

În temeiul mandatului legal¹⁰, precum și în conformitate cu Programul activității de audit pe anul 2022¹¹, la solicitarea Parlamentului Republicii Moldova, Curtea de Conturi a planificat și a inițiat misiunea de audit cu scopul evaluării conformității cheltuielilor și a investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public, precum și la întreprinderile înrudite, astfel cum sunt definite în Legea nr.108/2016, inclusiv la cele deținute indirect.

Ținând cont de situația de criză în domeniul energetic, preocupările APC de resort și ale SA Moldovagaz, interesul sporit al solicitantului auditului în cauză, dar și al tuturor consumatorilor de gaze naturale, Curtea de Conturi a făcut uz de prevederile pct. 43 și pct. 44 din ISSAI 4000¹², a extins domeniul de aplicare și a definit mai clar ceea ce urmează să fie auditat.

De asemenea, în prezentul Raport de audit au fost dezvoltate aspectele necesare pentru înțelegerea statutului juridic al patrimoniului de care dispune SA Moldovagaz și întreprinderile din grupul acesteia, precum și a conformității cheltuielilor suportate aferente acestui patrimoniu, în special al celui depus de Guvern la fondarea SA Moldovagaz.

Astfel, pentru atingerea scopului propus și reieșind din riscurile identificate, au fost determinate și supuse auditării următoarele obiective specifice de audit:

- ü patrimoniul transmis în capitalul social al SA Moldovagaz a fost depus la valoarea justă, iar cotele de participare au fost determinate corect?
- ü planificarea, fundamentarea și realizarea investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale s-au efectuat în conformitate cu reglementările aplicabile în vigoare?
- ü planificarea, executarea și raportarea cheltuielilor aferente activității operaționale a întreprinderilor de gaze naturale s-au efectuat în baza principiului eficienței maxime la cheltuieli minime?

¹⁰ Legea nr.244 din 24.12.2021 privind efectuarea auditului public extern în domeniul gazelor naturale și Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.

¹¹ HCC nr. 75 din 28.12.2021 „Cu privire la aprobarea Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022”.

¹² Standardul auditului de conformitate.

- Ü procesul de gestionare a rețelelor de transport și distribuție a gazelor naturale, transmise către grupul SA Moldovagaz la deservire, asigură evidența și integritatea corespunzătoare a acestor active?
- Ü a fost asigurat un management corespunzător al Societății pentru maximizarea profiturilor și identificarea soluțiilor fiabile de rambursare a datoriilor, precum și a fost atins scopul stabilit la momentul fondării SA Moldovagaz¹³ privind „ameliorarea decontărilor și reducerea datoriilor față de SA Gazprom”?

3.2. Abordarea auditului

Activitățile de audit au fost desfășurate în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI 100, ISSAI 400, precum și ISSAI 4000)¹⁴.

Curtea de Conturi a asigurat necesarul convenit de resurse umane, a căror competență individuală și colectivă a fost la nivelul convenit pentru realizarea cu succes a sarcinilor de audit în intervalul de timp acordat.

Abordarea auditului s-a bazat pe riscuri, ceea ce a determinat analiza detaliată a mai multor procese la etapa de planificare, pentru a orienta evaluările auditorilor publici externi pe domeniile considerate ca fiind expuse unor evenimente semnificative de neconformitate. Această abordare permite determinarea și raportarea gradului în care entitățile auditate respectă criteriile de conformitate care le guvernează.

Angajamentul echipei de audit a fost cel de raportare directă, care potrivit pct. 37-39 din ISSAI 4000 determină că auditorii sunt cei care măsoară sau evaluează subiectul conform criteriilor și sunt responsabili pentru producerea informațiilor despre subiect. Auditorii selectează subiectul și criteriile, luând în considerare riscul și semnificația. Ulterior, subiectul este evaluat conform criteriilor pentru formularea unei concluzii exprimate sub formă de constatări, răspunsuri la întrebările specifice de audit și recomandări.

Concluziile de audit au fost făcute doar pe acele aspecte care se bazează pe rezultatele verificărilor efectuate de auditori în baza documentelor primare contabile și rapoartelor financiare și non-financiare, actelor și deciziilor juridice și administrative etc., care au asigurat acumularea probelor veridice, necesare și suficiente pentru a răspunde la obiectivele specifice și la întrebările de audit, precum și au permis cuantificarea valorii neconformității stabilite. Concomitent, menționăm prezența unor circumstanțe care au generat imposibilitatea obținerii de la entitățile auditate a informațiilor exacte și fiabile pe unele aspecte importante, ca rezultat al următoarelor limitări:

- lipsa unor documente ca rezultat al distrugerii acestora conform legislației în vigoare, a dosarelor și a documentelor primare aferente evidenței contabile și raportării financiare, inclusiv de elaborare și executare a bugetului, a corespondenței cu diferite organizații, a dosarelor juridice și de arbitraj etc., până la anul 2016¹⁵;
- ridicarea de către organele de urmărire penală a unor documente aferente investițiilor și procedurilor de achiziții;

¹³ HP nr.1556/26.02.1998 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova.

¹⁴ HCC nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadruul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

¹⁵ Procesul-verbal cu privire la nimicirea dosarelor nr.18 din 05.12.2019, permisul Direcției generale a Agenției Naționale a Arhivelor nr.22 din 02.09.2020.

- lipsa rapoartelor financiare, registrelor contabile și documentelor primare aferente activităților economice ale întreprinderilor din stânga Nistrului, necontrolate de SA Moldovagaz;
- lipsa actelor de verificare între SA Moldovagaz/ SA Gazsnabtranzit/ SA Concernul Moldovagaz cu SA Gazprom și Tiraspoltransgaz, pentru perioadele 1994-1998 și 2005-2013;
- lipsa listei patrimoniului depus în capitalul social al SA Moldovagaz la fondarea acesteia (a.1999).

Echipa de audit a ținut sub control aceste aspecte ale riscului de audit, care fiind cunoscute din start au fost abordate la planificarea auditului și gestionate prin aplicarea procedurilor de reducere a riscului de audit până la aprobarea raportului de audit, așa cum prevăd cerințele pct. 52-54 din ISSAI 100 și pct. 52-53 din ISSAI 4000.

Auditorii au întreprins măsuri de atenuare a riscului de audit prin solicitarea și obținerea de la Agenția Națională a Arhivelor a informațiilor de calitate și exacte din dosarele aferente misiunilor de control realizate de Curtea de Conturi în perioadele de până la 2002 (Hotărârea CCRM; documentele confirmative ale constatărilor de neconformitate atașate ca probe la dosar; explicațiile oficiale ale SA Moldovagaz și răspunsurile privind implementarea recomandărilor etc.). Aceste informații exacte, de rând cu cele obținute de la PCCOCS (unele contracte și procese-verbale de executare a lucrărilor), precum și punctele alternative de vedere ale unor experți în domeniul auditat expuse/publicate în spațiul public, au fost studiate, analizate, evaluate și utilizate de auditori în dezvăluirea evenimentelor și descrierea situațiilor afectate de limitările auditului la nivelul entităților auditate.

Pornind de la angajamentul echipei de audit de raportare directă și de oferire a unei asigurări limitate, menționăm fermitatea echipei de audit privitor la faptul că constatările prezentului Raport sunt în conformitate cu criteriile de audit, iar în cazurile de neconformitate, concluziile reflectă acest lucru. Toate concluziile din raport sunt bazate pe probe exacte, fiabile și actualizate.

Probele de audit au fost colectate de la SA Moldovagaz și întreprinderile de gaze naturale¹⁶, precum și de la alte entități (Ministerul Finanțelor, Biroul Național de Statistică, Agenția Națională a Arhivelor, Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat, Inspekția Financiară, Agenția Servicii Publice, Agenția de Supraveghere Tehnică, ANRE etc.), prin: i) examinarea hotărârilor și a deciziilor organelor de conducere, ii) analiza rapoartelor financiare și non-financiare, iii) examinarea contractelor și a documentelor primare, iv) inventarierea și contrapunerea datelor, v) observarea directă, precum și vi) interviuarea persoanelor responsabile din cadrul entităților auditate.

Probele de audit au fost sintetizate, analizate și interpretate pe măsură ce au fost obținute, auditorii analizând în ce măsură acestea au fost sau nu convingătoare, în vederea obținerii de probe suplimentare care să fie colectate din surse diferite.

Drept surse de criterii pentru evaluarea în mod consecvent și rezonabil a cheltuielilor și a investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public, precum și la întreprinderile înrudite au fost utilizate actele normative aferente tematicii misiunii de audit.

¹⁶ SRL „Moldovatransgaz”, SRL „Chișinău-Gaz”, SRL „Bălți-Gaz”, SRL „Ialoveni-Gaz”, SRL „Găgăuz-Gaz”, SRL „Edineț-Gaz”, SRL „Ungheni-Gaz”, SRL „Florești-Gaz”, SRL „Transautogaz”.

Informații privind aria de cuprindere a auditului și criteriile de evaluare a conformității sunt prezentate în Anexa nr. 4 la Raportul de audit.

3.3. Responsabilitatea auditorului

Responsabilitatea auditorului public este de a planifica și a realiza misiunea de audit în conformitate cu standardele în materie de audit public extern și cadrul normativ-metodologic instituțional aferent auditului conformității, cu obținerea probelor suficiente și adecvate, exprimarea unei concluzii concepute asupra conformității cheltuielilor și investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale, precum și la întreprinderile înrudite acestora, inclusiv la cele deținute indirect.

Auditorul public nu este responsabil de prevenirea faptelor de fraudă și eroare, a fost independent față de entitate, precum și a îndeplinit responsabilitățile de etică în conformitate cu cerințele Codului etic al Curții de Conturi¹⁷.

IV. CONSTATĂRI

4.1. Patrimoniul transmis în capitalul social al SA Moldovagaz a fost depus la valoarea justă, iar cotele de participare au fost determinate corect?

Patrimoniul investit de acționari la fondarea SA Gazsnabtranzit, cât și la fondarea SA Moldovagaz nu a fost evaluat conform cadrului normativ în vigoare și delimitat conform, ceea ce indică un risc semnificativ de determinare incorectă a cotelor de participare în capitalul social al SA Moldovagaz.

De menționat că, potrivit datelor bilanțului contabil al SA Moldovagaz, la 31.12.2021 erau înregistrate investiții în părțile afiliate în sumă de 4.720.927,1 mii lei, inclusiv: I) valoarea capitalului statutar al entităților fondate – 713.621,8 mii lei, din care în partea dreaptă a râului Nistru – 375.480,8 mii lei, și în partea stângă a râului Nistru – 338.140,9 mii lei, II) valoarea capitalului suplimentar constituia 642.931,8 mii lei (doar pentru entitățile din partea dreaptă a râului Nistru), III) valoarea reevaluării mijloacelor fixe transmise în capitalul social era de 3.364.373,501 mii lei (doar pentru entitățile din partea dreaptă a râului Nistru). Astfel, valoarea investițiilor în entitățile din partea dreaptă a râului Nistru constituia 4.382.786,2 mii lei, iar a investițiilor în entitățile din partea stângă a râului Nistru – 338.140,9 mii lei.

Înregistrarea investițiilor în părțile afiliate s-a efectuat ca rezultat al formării capitalului social al SA Moldovagaz, care, la rândul său, a avut câteva etape de formare: i) fondarea SA Gazsnabtranzit (11.08.1995) (ulterior redenumită în SA Aprogaztranzit), ii) fondarea SA Moldovagaz (25.05.1999).

4.1.1. Patrimoniul investit de acționari la fondarea SA Gazsnabtranzit (11.08.1995), cât și la fondarea SA Moldovagaz (25.05.1999) nu a fost evaluat și delimitat după același principiu folosit pentru stingerea datoriilor față de SA Gazprom.

O parte din patrimoniul amplasat în dreapta râului Nistru a fost considerată ca depusă de partea transnistreană, iar altă parte, în general, nu a participat la formarea capitalului social, ceea

¹⁷HCC nr. 19 din 05.04.2019 „Cu privire la aprobarea Codului etic al Curții de Conturi”.

ce a provocat riscul stabilirii incorecte a cotelor de participare în capitalul social al SA Moldovagaz și nediminuării datoriilor față de SA Gazprom, fapt care s-a și materializat.

Referitor la formarea SA Gazsnabtranzit

Prin HG nr.749 din 07.10.1994, s-a acceptat realizarea acordului dintre SA „Gazprom” (Rusia) și Concernul de Stat „Moldova-gaz” privind crearea cu participarea lor a unei societăți pe acțiuni cu formă mixtă de proprietate, confirmată prin HP nr.305 din 06.12.1994, conform căreia părții ruse urma să i se transmită cu titlu de cotă-parte în capitalul social al societății pe acțiuni, în contul achitării datoriei RM față de SA „Gazprom”, a unei părți din complexul patrimonial al Concernului de Stat „Moldova-Gaz”.

Prin HG nr.302 din 12.05.1995, au fost aprobate proiectul Contractului de constituire și statutul Societății pe acțiuni mixte moldo-ruse de tip închis „Gazsnabtranzit”, stabilindu-se că capitalul statutar se va forma din contul patrimoniului de stat al complexului Întreprinderii republicane a gazoductelor magistrale „Moldovatrangaz” și Direcției regionale a gazoductelor magistrale (DRGM) „Tiraspoltrangaz”, în proprietatea acestora transmițându-se patrimoniul existent la 01.10.1994, evaluat la situația din 01.01.1994 în sumă de 439,9 mil. lei (104,0 mil. dolari SUA). Conform constatărilor controlului precedent al Curții de Conturi „valoarea inițială a patrimoniului a fost estimată în conformitate cu prevederile HG nr.118 din 05.03.1993, iar indexarea fondurilor fixe a fost calculată potrivit pct.2 din Anexa nr.1 la aceasta, fără să se țină cont de pct.4 din Anexa nr.2, ale cărei norme sunt contradictorii. Potrivit art.9 alin.2 din Legea privind investițiile străine nr.998 din 01.04.1992, depunerile în capitalul social al întreprinderii urmau să fie evaluate la prețuri mondiale, fapt care nu se confirmă pentru perioada respectivă”.

De menționat că, la fondarea SA „Gazsnabtranzit”, în listele de evaluare a patrimoniului DRGM „Tiraspoltrangaz” în sumă de 96.782,4 mii lei a fost inclus și patrimoniul aflat pe malul drept al râului Nistru, în valoare totală de 61.875,04 mii lei¹⁸ (14.627,7 mii dolari SUA), din care 61.867,98 mii lei au fost identificate și în Actul de predare-primire a mijloacelor fixe aferente complexului de gazoducte amplasat la sudul RM, întocmit la 30.06.1999 între DRGM „Tiraspoltrangaz” și SA „Moldovatrangaz”¹⁹, aceasta influențând asupra veridicității calculării cotelor-părți ale fondatorilor, precum și asupra mărimii datoriilor stinse pentru gaze, care au fost calculate în corespundere cu aportul patrimonial al întreprinderilor „Moldovatrangaz” și „Tiraspoltrangaz” în patrimoniul Societății pe acțiuni mixte moldo-ruse de tip închis „Gazsnabtranzit”²⁰ (redenumit la 12.11.1997 în SA „Aprogaztranzit”).

Astfel, în circumstanțele menționate supra, se constată materializarea riscului de majorare nejustificată a datoriei părții drepte a râului Nistru pentru gazele naturale în sumă de 7.313,85 mii dolari SUA și de diminuare nejustificată a datoriei părții stângi a râului Nistru în aceeași sumă, precum și diminuarea cotei de participare a Guvernului RM în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit”.

¹⁸ Inclusiv porțiunile de gazoducte magistrale, amplasate geografic pe teritoriul UTA Gagauz-yeri, cu lungimea de 120,2 km, care au fost estimate la valoarea de 57,0 mil. lei.

¹⁹ Valoarea inițială de 212.644.817,31 lei, uzura – de 122.713.401,06 lei, valoarea de bilanț – de 89.931.416,25 lei, care conform evaluării la situația din 01.07.1997 constituiau 22.674.760,22 dolari SUA. sau 104.020.462,38 lei.

²⁰ HCC nr.15 din 14.02.2002 „Privind rezultatele controlului asupra unor aspecte ale activității sistemului de aprovizionare cu gaze naturale a Republicii Moldova”.

Tabelul nr.4.1.1.1

Patrimoniul transmis în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit”

Fondatori	Patrimoniul transmis în capitalul social conform actelor		Cota determinată în capitalul social		Patrimoniul real transmis		Diferența		Cota reală în capitalul social	
	mii lei	mii dolari SUA	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	mii lei	mii dolari SUA	mii dolari SUA	%
Guvernul RM	343138,0	81120	40560	39,0	405.012,6	95747,7	-61875,0	-14627,7	47873,8	46,03
Partea transnistreană	96782,4	22880	11440	11,0	34.907,4	8252,3	61875,0	14627,7	4126,2	3,97
SA Gazprom			52000	50,0			0,0	0,0	52000,0	50,00
Total	439920,0	104000,0	104000,0	100,0	439.920,0	104000,0	0,0	0,0	104000,0	100,00

Controlul Curții de Conturi efectuat în anul 2002 a indicat că, din lungimea totală a gazoductelor magistrale care traversează teritoriul Republicii Moldova pe partea dreaptă și cea stângă ale râului Nistru, ce constituia 542,9 km, în listele de estimare a patrimoniului depus în capitalul SA „Gazsnabtranzit” au fost incluse doar 416,2 km, ceea ce reprezenta doar 76 la sută din lungimea acestora, sau cu 126,7 km mai puțin.

Tabelul nr.4.1.1.2.

Lungimea gazoductelor magistrale indicate în diferite perioade

Denumirea gazoductului magistral	Abrevierea	Lungimea totală	Actul din 30.12.1993		Nel incluse în capitalul social al SA Gazsnabtranzit	Actul din 01.07.1999		La situația din 31.12.2021	
			Moldova transgaz	Tiraspol transgaz		Moldova transgaz	Tiraspol transgaz	Moldova transgaz	Tiraspol transgaz
Ananiev-Tiraspol-Ismaïl	ATI	92,10	49,6	42,50	42,1	62,910	29,190	61,71	30,39
Șebelinka-Donetk-Krivoi Rog-Ismaïl	ȘDKRI	124,58	46,5	78,35	41,6	91,817	32,763	93,20	31,38
Razdelinaia-Ismaïl	RI	126,46			42,9	92,240	34,220	92,24	34,22
Ananiev-Cernăuți-Bogorociani	ACB	199,80	184,8			184,800	15,000	184,80	15,00
Total		542,94			126,6				

Astfel, doar o parte din patrimoniul gestionat de „Moldovatransgaz” și „Tiraspoltransgaz” a fost depusă la fondarea SA „Gazsnabtranzit”. Totodată, conform pct. 2 lit.e) din HG nr.302 din 12.05.1995, a fost prevăzut că în cadrul societății create funcționează (în conformitate cu regulamentele aprobate de societatea menționată) întreprinderea republicană a gazoductelor magistrale „Moldovatransgaz” și DRGM „Tiraspoltransgaz”, în baza patrimoniului ce l-au avut în posesie până la intrarea în societatea pe acțiuni „Gazsnabtranzit”. Conform pct.8.20 din statutul SA „Gazsnabtranzit”, aceasta exercita față de „Moldovatransgaz” și „Tiraspoltransgaz” drepturile de proprietar. Deci, SA „Gazsnabtranzit” gestiona un patrimoniu care nu a fost depus în capitalul statutar al acesteia.

Referitor la formarea SA „Moldovagaz”

În scopul reducerii datoriilor la gaze față de S.A. „Gazprom”, potrivit art.1 din HP nr.1556 din 26.02.1998²¹, s-a permis reorganizarea Concernului „Moldova-Gaz”, prin comasarea acestuia cu S.A. „Arogaztranzit”, și crearea unei noi societăți pe acțiuni. Conform art.4 din hotărârea

²¹ Art.1. - Se permite Guvernului să efectueze reorganizarea Concernului „Moldova-Gaz” prin comasarea acestuia, în modul stabilit de lege, cu Societatea pe Acțiuni de tip închis „Gazsnabtranzit” și crearea unei societăți pe acțiuni moldo-ruse, denumite în continuare societate. Art.2. - La comasarea întreprinderilor menționate la art.1, aportul Republicii Moldova la capitalul social al societății se va constitui din: a) cota-parte a statului în patrimoniul Societății pe Acțiuni de tip închis „Gazsnabtranzit”, creată conform Hotărârii Parlamentului nr.305-XIII din 6 decembrie 1994; b) cota-parte a statului în patrimoniul societăților pe acțiuni ale Concernului „Moldova-Gaz”, create conform Hotărârii Parlamentului nr.611-XIII din 27 octombrie 1995, cu excepția societăților pe acțiuni „Incorgaz” și „Gazproiect”. Art.3 - Se permite Guvernului, în contul reducerii datoriilor Republicii Moldova pentru gazele primite, să transmită o parte din mijloacele menționate la art.2 lit.b) în proprietatea Societății pe Acțiuni „Gazprom” din Rusia sub formă de aporturi în capitalul social al societății care se creează, în care cota-parte a „Gazprom”-ului se stabilește în mărime de 50 la sută.

nominalizată, cota-parte a statului în capitalul social al societății nou formate urma să constituie nu mai puțin de 35 la sută.

Prin HG nr.1068 din 21.10.1998²² s-a decis reorganizarea Întreprinderii mixte moldo-ruse de tip închis „Arogaztranzit” S.A., prin comasarea Concernul „Moldova-gaz” S.A. cu aceasta, în societate pe acțiuni moldo-rusă de tip deschis. De asemenea, **a fost acceptată valoarea preliminară a proprietății complexului de gaze** al RM (conform evaluării patrimoniului existent la situația din 01.07.1997), depusă în capitalul social al societății nou-create, de 1.332,9 mii. lei (290,6 mii. dolari SUA), inclusiv proprietatea amplasată pe teritoriul transnistrean în sumă de 358,3 mii lei (78,1 mii dolari SUA), urmând ca Departamentul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat să efectueze în anul 1999 reevaluarea bunurilor complexului de aprovizionare cu gaze al Republicii Moldova prin intermediul unei organizații internaționale de audit, conform unei metodici reciproc acceptate în eventualitatea rectificării ulterioare a capitalului social, a cotelor-părți și a datoriilor la plata consumului de gaze naturale, pct. 3 alin.(2) al hotărârii rămânând până în prezent neexecutat. Ulterior, și prin HG nr.226 din 01.03.2003 s-a planificat efectuarea reevaluării cotelor-părți depuse în capitalul social al SA Moldovagaz.

Conform contractului de constituire a Societății pe acțiuni mixte moldo-ruse de tip deschis „Moldova-Gaz”, înregistrat la 25.05.1999, 50 la sută din capitalul social al societății aparține S.A. „Gazprom”, 36 la sută – Departamentului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, și 14 la sută – Comitetului de administrare a proprietății din Transnistria.

De menționat că, în HG nr.1068 din 21.10.1998, valoarea cotelor-părți ale statului transmise în SA Moldovagaz diferă de cele indicate în Contractul de societate: în primul caz aceasta constituia 287.004.088 lei (62.562.199 dolari SUA) și 183.883.525 lei (40.083.602 dolari SUA), în timp ce în al doilea caz – 270.335,592 mii lei (58.928,74 mii dolari SUA) și 216.987,811 mii lei (47.299,795 mii dolari SUA).

Deși HP nr.1556 din 26.02.1998 prevedea depunerea în capitalul social a cotei-părți a statului în patrimoniul SA „Gazsnabtranzit” și a cotelor-părți ale statului în patrimoniul societăților pe acțiuni ale Concernului „Moldova-Gaz”, create conform HP nr.611 din 27.10.1995 (cu excepția societăților pe acțiuni „Incorgaz” și „Gazproiect”), contractul de societate (pct.7) prevedea depunerea în capitalul social a bunurilor depuse deja în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit” și a bunurilor aflate în inventarul societăților pe acțiuni ale Concernului „Moldova-Gaz”.

Astfel, Contractul de societate a prevăzut majorarea valorii bunurilor depuse anterior în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit” în baza evaluării acestora în anul 1996, de la 439.920,0 mii lei (104 mil. dolari SUA) până la 782.755,5 mii lei (170,63 mil. dolari SUA), însă indexarea nu a fost aplicată uniform. Ca urmare a comparării valorii patrimoniului depus în capitalul SA „Gazsnabtranzit” cu valoarea patrimoniului depus de acesta în capitalul SA Moldovagaz s-a constatat aplicarea unor coeficienți de indexare majorați pentru patrimoniul „Tiraspoltransgaz” și a altora diminuați pentru patrimoniul „Moldovatrangaz”. Cauza acestei situații nu a fost identificată, însă conform pct.34 din SNC 16, reevaluarea trebuia efectuată concomitent pentru toate mijloacele fixe din aceeași grupă și conform aceluiași metode. Ca urmare, patrimoniul depus de Guvernul Republicii Moldova a fost diminuat cu 34.939,0 mii lei (7,62 mil. dolari SUA), iar patrimoniul depus de partea transnistreană a fost majorat cu aceeași sumă.

²² HG nr.1068 din 21.10.1998 „Cu privire la crearea în complexul de gaze al Republicii Moldova a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse”.

Tabelul nr.4.1.1.3.

Patrimoniul SA „Gazsnabtranzit” depus în capitalul SA Moldovagaz

Fondatorii	Patrimoniul transmis în capitalul social al SA Gazsnabtranzit		Cota determinată în capitalul social al SA Gazsnabtranzit			Cota evaluată conform Contractului de societate al SA Moldovagaz		Coeficientul de indexare aplicat	Aportul în capital în cazul aplicării aceluiasi coeficient de evaluare		Diferența	
	mii lei	mii dolari SUA	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA		mii lei	mii dolari SUA	mii lei	mii dolari SUA
Guvernul RM	343138,0	81120	171568,8	40560	39,0	270335,6	58928,74	1,575669	305274,634	66544,88	-34939,0	-7616,1
Partea transnistreană	96782,4	22880	48391,2	11440	11,0	121042,1	26385,21	2,501326	86103,102	18769,07	34939,0	7616,1
SA Gazprom			219960,0	52000	50,0	391377,7	85313,95	1,779313	391377,736	85313,95	0,0	0,0
Total	439920,0	104000,0	439920,0	104000	100,0	782755,5	170627,90	1,779313	782755,472	170627,90	0,0	0,0

Ținând cont de faptul că la fondarea ÎM „Gazsnabtranzit” S.A. în listele de evaluare a patrimoniului DRGM „Tiraspoltransgaz” a fost inclus și patrimoniul aflat pe malul drept al râului Nistru, valoarea patrimoniului ÎM „Gazsnabtranzit” S.A. depus de Guvernul RM în capitalul statutar al SA Moldovagaz urma să constituie 78.544,3 mii dolari SUA, și nu 58.928,74 mii dolari SUA.

Tabelul nr.4.1.1.4

Patrimoniul SA „Gazsnabtranzit” real depus în capitalul SA Moldovagaz

Fondatorii	Cota determinată în capitalul social al SA Gazsnabtranzit			Cota reală a patrimoniului depus în capitalul social SA Gazsnabtranzit			Cota evaluată conform Contractului de societate SA Moldovagaz			Cota reală depusă în capitalul social al SA Moldovagaz		
	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%
Guvernul RM	171568,8	40560	39,0	202506,3	47873,8	46,03	270335,592	58928,74	34,54	360322,2	78544,3	46,03
Partea transnistreană	48391,2	11440	11,0	17453,7	4126,2	3,97	121042,144	26385,21	15,46	31055,6	6769,6	3,97
SA Gazprom	219960,0	52000	50,0	219960,0	52000,0	50,00	391377,736	85313,95	50,00	391377,7	85313,9	50,00
Total	439920,0	104000	100,0	439920,0	104000,0	100,00	782755,472	170627,9	100,00	782755,5	170627,9	100,00

La momentul auditului nu poate determina exhaustiv patrimoniul depus în capitalul social al SA Moldovagaz din contul cărora urmau a fi diminuate datoriile pentru gazele naturale livrate de SA Gazprom. Actul centralizator al valorii aporturilor ce urmau a fi depuse în contul achitării acțiunilor SA Moldovagaz includea toate activele nete ale întreprinderilor din domeniul gazelor de pe ambele maluri ale râului Nistru, fără a face diferență dacă aceste bunuri au fost sau nu depuse în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit”. Astfel, valoarea patrimoniului întreprinderilor din partea dreaptă a Nistrului constituia 974.646,807 mii lei și a celor din partea stânga a Nistrului – 358.261,354 mii lei, în total fiind de 1.332.908,16 mii lei.

Auditul a fost limitat în posibilitatea de a se expune asupra faptului dacă la fondarea SA Moldovagaz, întreprinderile din partea stânga a Nistrului au inclus sau nu au inclus patrimoniul aflat pe partea dreaptă a Nistrului, sau dacă acest patrimoniu a fost depus de întreprinderile de pe malul drept a Nistrului, deoarece nu a avut acces la lista patrimoniului, inclusiv a mijloacelor fixe depuse în capitalul social al SA Moldovagaz. Totuși, nu toate gazoductele magistrale de pe partea dreaptă a Nistrului, existente la 01.07.1997, au fost incluse în listele de evaluare a patrimoniului „Moldovatransgaz”, acestea fiind incluse în listele de evaluare a patrimoniului „Tiraspoltransgaz”, care au servit ca bază pentru determinarea capitalului social al SA Moldovagaz.

De menționat că, după înregistrarea de stat a SA Moldovagaz din 25.05.1999, la 30.06.1999 între DRGM „Tiraspoltransgaz” și SA „Moldovatransgaz” (ulterior SRL)²³ a fost întocmit Actul de predare-primire a mijloacelor fixe aferente complexului de gazoducte amplasat la sudul RM, în valoare totală de 104.020,462 mii lei (22.674,76 mii dolari SUA), conform evaluării la data de 01.07.1997, care ulterior a fost transmis de către SA Moldovagaz în capitalul social al SRL „Moldovatransgaz”.

²³ Valoarea inițială de 212.644.817,31 lei, uzura – de 122.713.401,06 lei, valoarea de bilanț – de 89.931.416,25 lei, care conform evaluării la situația din 01.07.1997 constituia 22.674.760,22 dolari SUA, sau 104.020.462,38 lei.

Totodată, la situația din 01.07.1999, SA Moldovagaz a transmis patrimoniul primit de la întreprinderile din Transnistria pentru fondarea a 6 întreprinderi-fiice din Transnistria, în sumă de 338.140,932 mii lei. În acest patrimoniu a fost inclus și patrimoniul aflat în dreapta râului Nistru (gazoductul spre or. Reni, cu valoarea de bilanț de 2.507,132 mii lei²⁴), precum și un patrimoniu cu statut incert („Gazoductul magistral ATI-39,5 km”, în valoare de 18.652,085 mii lei). În același act de transmitere este inclus și „Gazoductul ATI D1200 L10410” cu valoarea de 8.548,540 mii lei. De menționat că, potrivit informațiilor prezentate, lungimea gazoductului ATI deservit de „Tiraspoltransgaz” constituie 29,19 km. Ca urmare a celor indicate, auditul constată lipsa probelor veridice care ar confirma sau infirma dacă în valoarea „Gazoductului magistral ATI-39,5 km” a fost sau nu inclusă o parte a acestuia deservită de „Moldovatransgaz”.

Referitor la evaluarea patrimoniului deșus în capitalul social al SA Moldovagaz

Conform constatărilor enunțate la finele controlului precedent al Curții de Conturi (2002), valoarea patrimoniului inclusă în capitalul social al SA „Gazsnabtranzit” (11.08.1995), cât și al SA Moldovagaz (25.05.1999) a fost diminuată, fiind estimată la momentul fondării cu încălcarea prevederilor art.9 pct.2 din Legea privind investițiile străine nr.998 din 01.04.1992, conform cărora „depunerile în capitalul social al întreprinderii urmau să fie evaluate la prețuri mondiale”.

Conform deciziei adunării generale a acționarilor SA Moldovagaz din 24.05.2002 (pct.2), s-a hotărât: (i) a lua act de Hotărârea Curții de Conturi nr.15 din 14.02.2002; (ii) a obliga Consiliul de administrație efectuarea, în a doua jumătate a anului 2002, inventarierea bunurilor SA, reevaluarea fondurilor fixe (mijloace fixe), analizei mărimii și cotelor de participare în capitalul social al SA, precum și a propune Consiliului Societății proiectul deciziei, necesare de a fi luată de Adunarea generală a acționarilor. Din cauza că în anii 2002-2003 reevaluarea s-a efectuat în baza unor metodici diferite la întreprinderile de pe malul drept și de pe malul stâng ale râului Nistru, aceasta nu a fost compatibilă și nu a putut fi implementată²⁵.

Ulterior, în baza pct.5 al procesului-verbal al ședinței Consiliului de observatori al SA Moldovagaz din 30.01.2007, prin care s-a decis „efectuarea reevaluării complexului de gaze al Republicii Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană, precum și a rețelelor de transportare și distribuție a gazelor naturale construite din surse bugetare în anii 1997-2006, pentru depunerea lor ulterioară în capitalul social al SA Moldovagaz, coordonarea și determinarea cotelor-părți ale acționarilor”, la 28.02.2007, conform deciziei nr.12 a Consiliului de administrație al SA Moldovagaz, s-a decis efectuarea în martie 2007 a reevaluării activelor SA Moldovagaz și desfășurarea concursului de selectare a evaluatorului. Reevaluarea mijloacelor fixe s-a efectuat conform situației existente la 30.09.2008 de către SRL Ecofin-Audit-Service, în baza Contractului nr.92 încheiat la 20.11.2007²⁶.

La 23.02.2009, comisia de lucru privind reevaluarea a luat act de rezultatele reevaluării, prin care valoarea de bilanț a mijloacelor fixe reevaluate a crescut de la 743.787,0 mii lei la 4.934.357,7 mii lei, sau de 6,63 ori.

²⁴ Valoarea estimativă de bilanț a gazoductului la 01.07.1997 constituia 2.507.131,51+197.931,435 (uzura de 3% pe 2 ani) = 2.705.062,945 lei. Valoarea la situația din 30.09.2008, conform evaluării „Tiraspoltransgaz”, constituia 688.209 dolari SUA *10,358 lei/dolari SUA = 7.128.468,822 lei.

²⁵ Conform explicațiilor și informațiilor SA Moldovagaz oferite Curții de Conturi pe marginea Hotărârii nr.15 din 14.02.2002.

²⁶ În baza rezultatelor concursului din 06.07.2007, la 16.07.2007, conform deciziei nr.43 a Consiliului de administrație al SA Moldovagaz, SRL Ecofin-Audit-Service a fost confirmată câștigătoare a concursului.

Reevaluarea s-a efectuat pentru 2 componente distincte ale mijloacelor fixe: 1) pentru cele depuse în anul 1999 în capitalul social al entităților fondate, care au constituit 3.364.435,4 mii lei (din care la SRL „Moldovatrangaz” – în sumă de 2.036.452,9 mii lei, la alte entități – de 1.327.982,5 mii lei); 2) pentru cele create și procurate de la fondare până la 30.09.2008, a căror valoare a crescut cu 826.135,3 mii lei (de la 341.856,7 mii lei la 1.167.991,9 mii lei). Astfel, conform Rapoartelor de evaluare executate pentru fiecare entitate fondată, SA Moldovagaz a creat un Registru centralizator în baza căruia a fost întocmită Nota de contabilitate din 25.02.2009 și au fost efectuate înregistrările în evidența contabilă la 31.12.2008.

Pentru prima componentă înregistrările contabile s-au efectuat de SA Moldovagaz și de întreprinderile fondate ca majorare a valorii investițiilor efectuate de fondator, iar pentru a doua componentă înregistrările contabile au fost efectuate doar de către întreprinderile fondate prin majorarea valorii mijloacelor fixe și a „diferențelor din reevaluarea activelor pe termen lung”.

Tabelul nr.4.1.1.5

Rezultatele reevaluării mijloacelor fixe, efectuate conform situației din 30.09.2008, depuse în capitalul social al întreprinderilor fondate

lei

Entități	Evaluare spre majorare	Evaluare spre diminuare	Total reflectat	Înregistrări ulterioare	Reflectate la contul 142.5 ²⁷ la 31.12.2021
Total	3 385 298 128	20 862 720	3 364 435 408	-61 907	3 364 373 501
MOLDOVAGAZ			0	0	
BĂLȚI-GAZ	56.094.270	318 773	55 775 497	0	55 775 497
CAHUL GAZ	30.460.471	479 333	29 981 138	0	29 981 138
CHIȘINĂU GAZ	375.319.120	940 287	374 378 833	0	374 378 833
CIMIȘLIA-GAZ	32.868.909	2 561 461	30 307 448	-61 907	30 245 541
COMPLETEGAZ	6.875	7 305	-430	0	-430
EDINEȚ GAZ	30.828.021	272 434	30 555 587	0	30 555 587
FLACĂRA ALBASTRĂ	1.103.546		1 103 546	0	1 103 546
FLOREȘTI GAZ	105.524.443	942 249	104 582 194	0	104 582 194
GAGAUZGAZ	202.251.177	139 210	202 111 967	0	202 111 967
IAL GAZ STRAȘENI	5.371.329	1 689 828	3 681 501	0	3 681 501
IALOVENI GAZ	173.045.981	511 745	172 534 236	0	172 534 236
ORHEI GAZ	100.213.509	176 935	100 036 574	0	100 036 574
ȘTEFAN VODĂ GAZ	159.646.967	673 231	158 973 736	0	158 973 736
UNGHENI GAZ	3.874.621	1 017 493	2 857 128	0	2 857 128
TARACLIAGAZ	61.104.199	691	61 103 508	0	61 103 508
Moldovatrangaz	2.047.584.690	11 131 745	2 036 452 945	0	2 036 452 945

Rezultatele reevaluării au fost aduse la cunoștință acționarilor la 28.05.2009, prin prezentarea Raportului de activitate al Consiliului de administrație și a Raportului financiar pe anul 2008, care au fost aprobate de acționari.

Conform datelor BNM, la 30.09.2008 valoarea unui dolar SUA a constituit 10,3580 lei²⁸, astfel că valoarea aportului Guvernului RM în capitalul social al SA Moldovagaz trebuia majorată cu 3.364.435,4 mii lei (324.809,2 mii dolari SUA), fiind necesară reflectarea acesteia la contul „datorii față de fondatori”, însă această sumă a fost reflectată în componența capitalului propriu. Ulterior, în anul 2014, în baza prevederilor noilor Standarde Naționale de Contabilitate, această reevaluare de 3.364.435,4 mii lei, a fost reflectată la rezultatele financiare ale SA Moldovagaz.

²⁷ Modificarea valorii investițiilor financiare.

²⁸ <https://www.bnm.md/ro/content/ratele-de-schimb>

4.1.2. Valoarea patrimoniului depus de acționari în capitalul social al SA Moldovagaz (anul 1999), din contul căreia urmau a fi diminuate datoriile pentru gazele naturale livrate de SA Gazprom, este dificil de determinat, fiind supusă unui risc înalt de diminuare.

Deși în conformitate cu Acordul de societate în capitalul social al SA Moldovagaz trebuia depus patrimoniu (active nete) în valoare de 1.332.908,0 mii lei, la momentul fondării întreprinderii (01.07.1999) activele nete depuse de entitățile fondatoare constituiau doar 713.817,3 mii lei, sau cu 619.090,9 mii lei mai puțin, fiind reflectate la contul bilanțier „Capital nevărsat”.

Determinarea valorii activelor nete (patrimoniului) ce au fost depuse în capitalul statutar al SA Moldovagaz, precum și a creanțelor și datoriilor față de fondatori s-a efectuat cu multiple deficiențe de evidență, delimitare și identificare.

- Un aspect important care nu a fost luat în considerare la identificarea patrimoniului depus, a reprezentat faptul că aceeași entitate (SA Moldovatransgaz) înregistra în evidență atât patrimoniul fondatorilor, cât și datoriile față de SA Gazprom, ca urmare nu au fost corect identificate veniturile și pierderile fondatorilor la depunerea patrimoniului în capitalul social. De exemplu, conform contractului de societate, depunerea patrimoniului și stingerea datoriilor urmau a fi efectuate conform situației la 01.07.1997 (cursul de schimb al 1 dolar SUA constituia 4,5875 lei), în timp ce de facto patrimoniul a fost depus la 01.07.1999 (cursul de schimb al 1 dolar SUA constituia 11,3444 lei). Astfel, diferența negativă de curs valutar aferentă datoriei față de SA Gazprom, care trebuia stinsă prin depunerea patrimoniului de către ceilalți acționari (Guvernul RM și partea Transnistreană), reprezenta pierderea SA Gazprom și veniturile celorlalți acționari. Deși SA Moldovatransgaz a înregistrat la cheltuieli și la majorarea datoriei diferența respectivă de curs valutar cu valoarea acesteia, activele nete ale SA Moldovatransgaz depuse în capitalul social al SA Moldovagaz nu au fost ajustate (majorate). De menționat că, în septembrie 2009, SA Moldovagaz a reflectat la corectarea rezultatelor (veniturilor) perioadelor precedente (CT 331) diferența de curs valutar existentă în decembrie 2001 (495.317,3 mii lei), comparativ cu cursul existent la data de 01.07.1997, fără a ține cont că veniturile respective aparțin SA Moldovagaz doar pentru perioada 01.07.1999 - decembrie 2001. Ca urmare, valoarea activelor nete ale Moldovatransgaz și ale Tiraspoltransgaz depuse în capitalul social al SA Moldovagaz urmau a fi majorate cu 319,6 mil.lei și, respectiv, cu 85,6 mil.lei.

Tabelul nr.4.1.2.1

Calculul veniturilor din diferența de curs valutar cu care trebuiau majorate activele nete ale Moldovatransgaz și ale Tiraspoltransgaz

	Valuta	La 01.07.1997	La 01.07.1999	Diferența
Curs dolar SUA	lei	4,5875	11,3444	
Datoria RM	dolar SUA	47.299.796,00	47.299.796,00	0,00
Datoria Transnistriei	dolar SUA	12.662.350,00	12.662.350,00	0,00
Total datoria	dolar SUA	59.962.146,00	59.962.146,00	0,00
Datoria RM	lei	216.987.814,15	536.587.805,74	319.599.991,59
Datoria Transnistriei	lei	58.088.530,63	143.646.763,34	85.558.232,72
Total datoria	lei	275.076.344,78	680.234.569,08	405.158.224,31

- Ca urmare a analizei efectuate de audit, se constată că valoarea patrimoniului evaluat pentru depunere în capitalul social al SA Moldovagaz este mai mică decât valoarea patrimoniului SA Gazsnabtranzit ce trebuia depus în capitalul social al SA Moldovagaz (cu 39.052,04 mii lei) și a celui ce a fost depus efectiv (cu 225.346,0 mii lei). O cauză a acestei situații poate fi evaluarea și

depunerea gazoductelor magistrale de pe malul drept/stâng al râului Nistru care nu au participat la formarea capitalului social al SA Gazsnabtranzit. Totodată, aceste depuneri suplimentare de patrimoniu în capitalul social al SA Moldovagaz (circa 49.121,75 mii dolari SUA) nu au participat la diminuarea datoriilor față de SA Gazprom. Ca urmare, valoarea patrimoniului depus de facto cu care a fost depășită valoarea patrimoniului depus anterior (225.346,0 mii lei), urma a fi reflectată ca datorie față de fondatori, urmând a fi identificată cauza acestei depășiri și delimitată datoria pentru fiecare dintre fondatori, din care: i) aferentă majorării/diminuării activelor nete pe perioada activității SA Gazsnabtranzit, cu reflectarea ulterioară la capitalul suplimentar sau la capitalul nevărsat; și ii) aferentă patrimoniului nedepus la momentul fondării SA Gazsnabtranzit și care nu a participat la stingerea datoriilor față de SA Gazprom.

Tabelul nr.4.1.2.2

Valoarea patrimoniului SA Gazsnabtranzit depus în capitalul social al SA Moldovagaz

Fondatorii	Patrimoniu statutar Gazsnabtranzit			Cota reală în capitalul social al SA Gazsnabtranzit			Patrimoniul ce trebuia depus de Gazsnabtranzit		Patrimoniul depus de Gazsnabtranzit	
	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	mii lei	mii dolari SUA
Guvernul RM	270335,592	58928,739	34,54	360322,2	78544,34	46,03	574008,18	125124,40	685109,66	149342,71
Partea transnistreană	121042,144	26385,208	15,46	31055,6	6769,61	3,97	247799,36	54016,21	322991,83 ²⁹	70406,94
SA Gazprom	391377,736	85313,948	50,00	391377,7	85313,95	50,00		0,00		0,00
Total	782755,472	170627,90	100,00	782755,5	170627,9	100,00	821807,54	179140,61	1008101,49	219749,64

4.1.3. Evidența patrimoniului transmis de acționari la fondarea SA Moldovagaz, precum și a creanțelor și datoriilor aferente s-a efectuat cu multiple deficiențe.

Efectele deficiențelor respective au produs denaturarea conturilor capitalului retras și suplimentar, precum și a datoriilor și creanțelor față de fondatori, menținute și la momentul întocmirii prezentului Raport.

Conform actului de control al activității SA Moldovagaz pentru 11 luni ale anului 2004, întocmit de Comisia de cenzori la 21.02.2005, s-a constatat că, la determinarea activelor nete depuse în capitalul social al SA Moldovagaz, nu s-a ținut cont de faptul că unele întreprinderi au reflectat incorect reevaluarea mijloacelor fixe efectuată la situația din 01.07.1997: în loc să fie reflectată la contul din capitalul propriu, a fost reflectată la conturile de la capitolul datorii (423 „Finanțări cu destinație specială”), ceea ce a dus la diminuarea valorii patrimoniului depus în capitalul social cu suma de 442.027,7 mii lei și, respectiv, a diminuat valoarea investițiilor în entitățile fondate. Ca urmare, la 24.02.2005, prin acte de predare-primire, întreprinderile au transmis în capitalul social al SA Moldovagaz valoarea netransmisă a patrimoniului. Această tranzacție a fost reflectată în evidența contabilă a SA Moldovagaz în decembrie 2004.

Auditul constată că valoarea patrimoniului depus în capitalul social al SA Moldovagaz, cu care trebuia stinsă datoria pentru gazele livrate de SA Gazprom, nu a corespuns valorii patrimoniului evaluat pentru depunere în capitalul social al SA Moldovagaz. Astfel, Guvernul RM a depus un patrimoniu mai mare cu 15,5 mil.lei, sau cu 3,38 mil. dolari SUA, iar partea Transnistreană nu a depus patrimoniu în sumă de 17,97 mil.lei, sau de 3,92 mil. dolari SUA. Ca urmare, trebuia efectuată înregistrarea unei datorii față de APP în sumă de 15,5 mil. lei și ca capital nevărsat/creanță a părții transnistrene în sumă de 17,97 mil.lei (3,92 mil.USD).

²⁹ Cu condiția că în evidența contabilă a acestuia erau înregistrate diferențele negative de curs valutar de 85.558,2 mii lei aferente datoriei față de SA Gazprom (12.662,35 mii dolari SUA), prin intermediul SA Gazsnabtranzit, stinse prin depunerea patrimoniului în capitalul social al SA Moldovagaz.

Tabelul nr.4.1.3.1

Valoarea patrimoniului depus în capitalul social al SA Moldovagaz care a participat la stingerea datoriilor față de SA Gazprom

Fondatorii	Patrimoniul ce trebuia depus suplimentar			Patrimoniul suplimentar efectiv depus			Datoriile (+) sau creanțele (-) față de fondatori	
	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA
Guvernul RM	216987,8	47299,8	39,4	232503,9	50682,1	42,3	15516,1	3382,3
Guvernul RM pentru Gazprom	216987,8	47299,8	39,4	216987,8	47299,8	39,4	0,0	0,0
Partea transnistreană	58088,5	12662,4	10,6	40111,7	8743,7	7,3	-17976,9	-3918,7
Partea transnistreană pentru Gazprom	58088,5	12662,4	10,6	58088,5	12662,4	10,6	0,0	0,0
SA Gazprom			0,0			0,0	0,0	0,0
Total	550152,7	119924,3	100,0	547691,9	119387,9	99,6	-2460,7	-536,4

SA Moldovagaz incorect a evaluat corectitudinea depunerii patrimoniului respectiv. Astfel, conform Actului de revizie al comisiei de cenzori din 21.02.2005, a fost indicat că valoarea patrimoniului depus suplimentar de Guvernul RM și partea transnistreană a constituit 25.106,1 mii lei și, respectiv, 72.907,2 mii lei. Ca urmare, pentru decembrie 2004 a fost majorat nejustificat capitalul suplimentar al SA Moldovagaz cu aceste sume.

Reieșind din cele indicate, misiunea de audit relevă că cotele de participare în capitalul statutar al SA Moldovagaz au fost distribuite neconform, conform estimărilor efectuate de audit, acestea urmau să dețină: SA Gazprom – 50%, Guvernul RM – 43,3%, și partea Transnistreană – 5,3%.

Tabelul nr.4.1.3.2

Calculul cotelor de participare în capitalul social al SA Moldovagaz

Fondatorii	Total capital statutar al SA Moldovagaz			Cota efectivă în capitalul social al SA Gazsnabtranzit			Patrimoniul suplimentar efectiv depus			Valoarea efectivă reală a cotelor de participare în capitalul social al SA Moldovagaz		
	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%	mii lei	mii dolari SUA	%			
Guvernul RM	487323,4	106228,5	36,6	360322,2	78544,3	46,0	232503,9	50682,1	42,3	577310,0	125844,1	43,31
Guvernul RM pentru Gazprom							216987,8	47299,8	39,4			0,00
Partea transnistreană	179130,7	39047,6	13,4	31055,6	6769,6	4,0	40111,7	8743,7	7,3	71167,2	15513,3	5,34
Partea transnistreană pentru Gazprom							58088,5	12662,4	10,6			0,00
SA Gazprom	666454,1	145276,1	50,0	391377,7	85313,9	50,0			0,0	666454,1	145276,1	50,00
Total	1332908,2	290552,2	100,0	782755,5	170627,9	100,0	547691,9	119387,9	99,6	1314931,3	286633,5	98,7

4.1.4. Deși în anul 2005 patrimoniul depus de regiunea transnistreană în capitalul social al SA Moldovagaz de facto a fost retras, calitatea de acționar și-o menține de jure până în prezent.

Deși Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134/1997 nu acordă acționarilor dreptul de a-și retrage aportul în capitalul social, inclusiv patrimoniul depus la fondarea societății, în anul 2005 regiunea transnistreană și-a retras patrimoniul depus la fondarea SA Moldovagaz, inclusiv calitatea de acționar la SA Moldovagaz³⁰, cu toate acestea continuă, prin intermediul SA Gazprom, să participe la gestionarea SA Moldovagaz.

Astfel, la 04.03.2005, în baza unui act al nerecunoscutei RMT³¹, la 25.03.2005 organul decizional respectiv al regiunii Transnistrene³² a înființat SRL Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie³³, căreia i-a fost transmis în gestiune patrimoniul din regiunea Transnistreană al SA Moldovagaz.

³⁰ <https://www.ttqpmr.com/istoriya-predpriyatiya-0>

³¹ Decretul președintelui nerecunoscutei RMT nr. 96 „Cu privire la retragerea RMT de la participarea în SA Moldovagaz”.

³² Ordinul Ministerului industriei al RMT nr. 294 din 24 martie 2005 „Cu privire la înființarea SRL Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie”.

³³ La 18.10.2005, prin Ordinul ministrului industriei al RMT nr. 926 „Cu privire la înființarea sucursalelor și modificările la statutul SRL Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie”, au fost înființate filialele întreprinderii la Bender, Grigoriopol, Dubăsari, Ribnița, Slobodzia și Tiraspol. La 26.02.2007, prin Ordinul ministrului industriei al RMT nr.102, a fost înființată filiala Camenca.

Drept urmare a deciziei regiunii transnistrene din anul 2005 de a retrage patrimoniul deus la fondarea SA Gazsnabtranzit și SA Moldovagaz (inclusiv patrimoniul transmis SA Gazprom în contul datorii la gaze), SA Moldovagaz nu mai controlează o parte din patrimoniul său. Deși retragerea patrimoniului s-a efectuat de fapt, cotele de participare ale acționarilor rămași nu au fost revizuite.

Mai mult decât atât, SA Gazprom, în baza contractului de gestiune fiduciară a patrimoniului care datează din 31.05.2005 (modificat la 29.12.2015), a continuat să reprezinte interesele părții transnistrene în organele de conducere ale SA Moldovagaz și să ia decizii în numele acesteia, ca urmare partea transnistreană, prin intermediul SA Gazprom, participă la gestionarea SA Moldovagaz.

Deși SA Moldovagaz nu recunoaște aceste acțiuni care s-au efectuat în afara cadrului legal al RM și, prin urmare, sunt nule de drept, aceasta nu s-a adresat în instanțele naționale pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin lipsa posibilității de gestiune a patrimoniului său, nu a cerut suspendarea dreptului de vot al regiunii transnistrene în cadrul Adunării generale a acționarilor, precum și nici nu a inițiat divizarea societății pentru excluderea regiunii transnistrene din acționarii săi, pentru a conforma stuația „de facto” cu cea „de jure”.

De menționat că, potrivit pct.2.1. lit.c) din HANRE nr.106/2020 din 10.04.2020, SA Moldovagaz a fost obligată să reflecte deprecierea investițiilor în entitățile fondate în regiunea transnistreană în sumă de 338.140,93 mii lei, în conformitate cu prevederile pct.41 lit.c) al IAS 28 „Investițiile în entitățile asociate și asocierile în participație”.

Mai mult decât atât, SA Moldovagaz nu deține situațiile financiare ale entităților fondate în raioanele de est ale RM, acestea nefiind incluse în situațiile financiare consolidate ale SA Moldovagaz, întocmite în perioada 2017-2021.

4.1.5. SA Moldovagaz nu a înregistrat corect stingerea datoriei față de SA Gazprom în sumă de 59.962,146 mii dolari SUA cu depunerile de patrimoniu în capitalul statutar de către Guvernul RM și partea transnistreană.

Ca urmare a mai multor înregistrări contabile eronate la 31.12.2021, SA Moldovagaz înregistra o creanță a SRL Tiraspoltransgaz în sumă de 12.662,4 mii dolari SUA, apărută la fondarea SA Moldovagaz, care nu este recunoscută de SRL Tiraspoltransgaz și pentru care în perioada 2017-2021 SA Moldovagaz a înregistrat cheltuieli de 36.482,8 mii lei și venituri de 8.167,2 mii lei, aferente diferențelor de curs valutar.

Stingerea datoriei de 12.662,4 mii dolari SUA aferente părții stângi a Nistrului trebuia efectuată prin diminuarea creanței SRL Tiraspoltransgaz înregistrată în contabilitatea SA Moldovagaz. La rândul său, SRL Tiraspoltransgaz urma să diminueze datoria față de SA Moldovagaz prin înregistrarea unei datorii față de regiunea transnistreană (ca fondator al SA Moldovagaz).

Totodată, stingerea datoriei de 47.299,8 mii dolari SUA aferente părții drepte a Nistrului trebuia diminuată ca urmare a apariției unei datorii față de APP în sumă de 216.987,8 mii lei (conform cursului valutar la 01.07.1997), aferente valorii patrimoniului public transmis SA

La 14.10.2013 conform Ordinului serviciului de stat pentru energie și servicii locativ-comunale al RMT nr. 404 din 18.01.2014, au fost lichidate filialele din Camenca și Grigoriopol. Astfel, în prezent, structura SRL „Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie” include filialele Tiraspol, Bender, Slobozia, Dubăsari și Ribnița.

Gazprom în contul depunerilor în capitalul social al SA Moldovagaz, care, la rândul ei, putea fi stinsă doar în baza unei prevederi legale.

De menționat că datoriile SA Gazsnabtranzit/SA Moldovagaz față de SA Gazprom au mai fost stinse prin emiterea de către Guvernul RM (în anii 1997 și 2000) a cambiiilor, în scopul achitării datorilor față de SA Gazprom³⁴. Ulterior, aceste datorii față de Guvernul RM au fost achitate prin includerea în valoarea tarifului de furnizare a gazelor naturale a 4 dolari SUA pentru 1 000 m³ de gaze.

4.1.6. Unele tranzacții aferente investițiilor în entitățile fondate nu au fost justificate corespunzător, prin ce a fost diminuată valoarea investițiilor respective.

La 29.09.2006 SA Moldovagaz a diminuat nejustificat valoarea investițiilor în SRL Bălți-gaz cu 83,9 mii lei, în SRL Florești-gaz – cu 40,6 mii lei, și în SRL Orhei-gaz – cu 36,6 mii lei, ca urmare a reflectării incorecte în evidența lor contabilă a capitalului suplimentar transmis de SA Moldovagaz la 24.05.2005. Astfel, deși în pct.2 și pct.3 din Nota de serviciu din 17.01.2006 s-a indicat că doar aceste întreprinderi urmau să efectueze înregistrări contabile de corectare, SA Moldovagaz a efectuat înregistrări contabile de corectare și în evidența sa.

De asemenea, în Nota de serviciu din 17.01.2006 s-a indicat că la 01.07.1999 s-a format o creanță a SRL Moldovatrangaz în sumă de 201.211,5 mii lei, care reprezintă devierile negative de curs valutar aferente datoriilor debitoare și creditoare (inclusiv față de SA Gazprom) transmise la balanța SA Moldovagaz la 01.07.1999. Astfel, la 16.07.2007, prin Decizia nr.42 a Consiliului de administrație al SA Moldovagaz, s-a acceptat soluția Direcției finanțe a SA Moldovagaz, confirmată de compania SRL Ecofin-Audit-Service privind modalitatea de reglementare a acestei creanțe, prin reflectarea acesteia ca capital suplimentar depus la SRL Moldovatrangaz. Înregistrările contabile respective au fost efectuate la 29.12.2007.

La 27.05.2011 SRL Cimișlia-gaz a restituit SA Moldovagaz clădirea administrativă din s.Cărpineni cu valoarea de bilanț de până la reevaluare, în sumă de 255,806 mii lei, și după reevaluare, în sumă de 317,712 mii lei (primită în capitalul social cu valoarea de bilanț de 265,359 mii lei). Ca urmare, SA Moldovagaz a diminuat valoarea investițiilor în capitalul social cu 265,359 mii lei și valoarea capitalului suplimentar cu 61,906 mii lei. Clădirea respectivă a fost vândută de SA Moldovagaz cu suma de 148,170 mii lei (inclusiv TVA).

La 18.11.2011, conform unei note contabile, a fost restabilită la investiții în SRL Cimișliagaz suma de 9,553 mii lei, aferentă diferenței între valoarea de bilanț a clădirii transmise și primite (265,4-255,8). Deci, pierderile din vânzarea acestei clădiri au constituit 194,2 mii lei (255,8+61,9-148,2/1,2).

³⁴ Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Societatea pe Acțiuni „Gazprom” din Rusia privind principiile de reglementare a datoriilor Republicii Moldova pentru gazele naturale livrate de Rusia în anii 1994-1996, semnat la Moscova la 18 iulie 1996; HG nr. 275 din 21.03.1997. Acordul din 09.02.2000 între Republica Moldova și Societatea pe Acțiuni „Gazprom” din Federația Rusă privind reglementarea datoriei Republicii Moldova pentru gazele naturale livrate în anul 1996; Acordul din 09.02.2000 între Republica Moldova și Societatea pe Acțiuni „Gazprom” din Federația Rusă privind reglementarea datoriei Republicii Moldova pentru gazele naturale livrate în anul 1997; HG nr.297 din 29.03.2000; HG nr.819 din 14.08.2000.

4.1.7. Patrimoniul investit de SA Moldovagaz în întreprinderile-fiice are un statut juridic incert, deoarece unele prevederi ale documentelor de fondare au un conținut ambiguu.

Unele documente prevăd transmiterea patrimoniului în folosință, iar altele – în capitalul social. Ca urmare, evidența patrimoniului investit în întreprinderile-fiice ale SA Moldovagaz s-a efectuat neuniform, prin ce a fost denaturată valoarea contabilă a acestuia.

Astfel, conform pct. 9 din HG nr. 1068 din 21.10.1998, „Departamentul privatizării și administrării proprietății de stat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor: va reorganiza, în conformitate cu legislația în vigoare, societățile pe acțiuni ale complexului de gaze (...), cu includerea lor în componența societății nou-înființate cu statut de întreprinderi afiliate, care vor funcționa în baza patrimoniului transmis în gestiune cu drept de folosință de către societate în calitate sa de proprietar și fondator al acestor întreprinderi”. Ca urmare, în baza actelor de predare-primire a patrimoniului, SA Moldovagaz a transmis în folosință temporară societăților reorganizate activele nete depuse în capitalul social al SA Moldovagaz. Totodată, în Declarațiile privind constituirea întreprinderilor-fiice și în lista bunurilor transmise în capitalul social al acestora nu se indica faptul că patrimoniul se transmitea în folosință. A fost transmis în folosință doar patrimoniul care a rămas proprietate de stat și nu a participat la formarea capitalului social al SA Moldovagaz. Mai mult decât atât, în toate actele de predare-primire menționate, mijloacele fixe depuse au fost evaluate la valoarea de bilanț (reieșind din dreptul de proprietate asupra acestora), nefiind evaluat ca având dreptul de folosință.

Pe parcursul anilor, SA Moldovagaz a retras unele mijloace fixe depuse în capitalul social al întreprinderilor-fiice, unele fiind înregistrate în evidența SA Moldovagaz ca diminuare a investițiilor (în perioada 1999-2011), iar altele au fost înregistrate ca primite cu titlul gratuit (în perioada 2017-2021), fără a diminua investițiile, dar majorând veniturile SA Moldovagaz și cheltuielile întreprinderilor-fiice. Astfel, în anul 2020 SA Moldovagaz a retras clădirea oficiului în sumă de 577,6 mii lei de la SRL Cimișlia-gaz și în anul 2021 – patrimoniul stațiilor de aprovizionare cu gaze comprimate АГНКС-1 și АГНКС-2 de la SRL Moldovatransgaz, în sumă de 5.861,0 mii lei.

De menționat că întreprinderile-fiice fondate în partea stângă a râului Nistrul, conform informației prezentate de ASP din 01.06.2022, nu au fost legal înregistrate în RM. Din 7 întreprinderi, numai SRL Tiraspoltransgaz și SRL Bender-gaz au fost luate în evidență, și doar provizoriu. Ca urmare, nu există o bază legală pentru înregistrarea în evidența contabilă a investițiilor în aceste întreprinderi.

4.1.7.1. Transmiterea intragrup a clădirii administrative și a terenului aferent aflate în gestiunea SRL Cimișlia-gaz a generat înregistrarea nejustificată a unor venituri și cheltuieli.

În urma unei analize efectuate de către Direcția investiții capitale din cadrul SA Moldovagaz, rezultate din inventarierea în anul 2020 a activelor neutilizate în procesele tehnologice ale SA Moldovagaz, dar aflate la balanța întreprinderilor afiliate de transport și distribuție a gazelor naturale, Societatea a decis retragerea din gestiunea economică a SRL Cimișlia-gaz a unei clădiri administrative și vânzarea ulterioară a acesteia.

Probele colectate de audit denotă că, deși Direcția investiții capitale din cadrul SA Moldovagaz a identificat o listă de active neutilizate în procesele administrative și tehnologice ale întreprinderilor de distribuție a gazelor, aceasta a propus spre retragere și vânzare ulterioară doar

o clădire, aflată în administrarea SRL Cimișlia-gaz. Prin urmare, neabordarea în complex a tuturor activelor neutilizate în procesele tehnologice ale întreprinderilor de distribuție a gazelor naturale, relevă un interes special cu privire la activul menționat.

Totodată, examinarea procesului de retragere din gestiunea SRL Cimișlia-gaz a clădirii și a terenului aferent, precum și a procesului de revânzare ulterioară a acestora, a relevat următoarele:

- deși procedura de retragere a clădirii administrative și a terenului aferent din gestiunea SRL Cimișlia-gaz s-a efectuat în baza unui acord adițional la contractul privind transmiterea în gestiune a activelor din anul 1999, potrivit căruia întreprinderea afiliată a introdus eronat mijloacele fixe în capitalul social al întreprinderii, procesul nu s-a soldat și cu diminuarea corespunzătoare a capitalului social menționat. Potrivit evidenței contabile și actului de primire-predare³⁵, valoarea inițială a clădirii constituia 830,1 mii lei, iar cea a terenului aferent – 12,0 mii lei, pe când la momentul retragerii valoarea de bilanț a clădirii a constituit 577,6 mii lei (amortizarea acumulată fiind de 252,4 mii lei), iar a terenului – 12,0 mii lei;
- dat fiind statutul incert al activelor transmise în gestiune întreprinderilor de distribuție și transport al gazelor naturale, se denotă neadoptarea unor hotărâri cu privire la diminuarea capitalului social al SRL Cimișlia-gaz, fapt care a condiționat înregistrarea de către întreprindere a unor cheltuieli cu activele imobilizate în sumă totală de 589,6 mii lei;
- neînregistrarea de către SA Moldovagaz a clădirii administrative și a terenului aferent ca investiții în entitățile fondate, a generat, ca urmare a retragerii acestor active, la momentul retragerii, înregistrarea unor venituri în aceeași sumă (de 589,6 mii lei);
- ca urmare a unei cereri de oferte organizate de SA Moldovagaz, pentru care s-au alocat doar 10 zile, clădirea administrativă și terenul aferent au fost vândute unui agent economic la un preț de 577,6 mii lei (imobilul – la prețul de bilanț, și terenul – cu 748,5 mii lei), ceea ce în total reprezintă cu 45% mai mult decât prețul lor conform evaluării efectuate de o companie specializată contractată;
- de la data publicării anunțului de vânzare a clădirii (14.09.2021) și până la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare (30.09.2021) a trecut un termen relativ scurt de doar 16 zile, ceea ce diminuează din transparența acestei tranzacții.

De menționat că, actele normative interne ale SA Moldovagaz care reglementează modul de cumpărare, casare și vânzare, transmitere în locațiune și transmitere de la bilanț la bilanț a activelor SA Moldovagaz³⁶ nu este explicit și exhaustiv, referindu-se doar la patrimoniul deținut de întreprinderile fondate, dar nu și la cel deținut de SA Moldovagaz. Astfel, potrivit cadrului de reglementare al SA Moldovagaz, decizia de vânzare a activelor deținute de companiile-fiice a căror valoare de bilanț este mai mare de 500,0 mii lei, urmează a fi adoptată de Consiliul de observatori, însă prevederi similare pentru patrimoniul deținut de SA Moldovagaz nu au fost aprobate.

³⁵ Actul de primire-predare din 9 septembrie 2021, întocmit între SA Moldovagaz și SRL Cimișlia-gaz.

³⁶ Pct.4.5 din Regulamentul privind modul de cumpărare, casare și vânzare, transmitere în locațiune și transmitere de la bilanț la bilanț a activelor SA Moldovagaz, aprobat prin hotărârea Consiliului de observatori nr.56 din 24.11.2000.

4.1.7.2. Efectele modificării de către SRL Moldovatrangaz, fără acordul scris al fondatorului, a clauzelor contractuale aferente bunurilor exploatare de SRL Transautogaz

În scopul identificării unor surse de acoperire a cheltuielilor care nu erau recuperate prin tarif, SRL Moldovatrangaz, fără acordul scris al fondatorului, a modificat clauzele contractuale aferente bunurilor exploatare de SRL Transautogaz, astfel încasând venituri suplimentare în sumă totală de 22.753,87 mii lei.

În conformitate cu clauzele contractului încheiat la data de 30.09.1999, Fondatorul a transmis către SRL Moldovatrangaz bunuri cu titlu de folosință, în scopul desfășurării activității de antreprenariat, ținând cont de obiectivele și Statutul societății. Ulterior, în anul 2011, prin decizia unicului asociat, SRL Moldovatrangaz urma să transmită gratuit în folosință către SRL Transautogaz bunuri în valoare de circa 42.436,46 mii lei, cu recuperarea cheltuielilor de amortizare a acestora.

În urma testelor de audit efectuate, se denotă că, începând cu anul 2019, SRL Moldovatrangaz a încasat de la SRL Transautogaz suma de 22.753,87 mii lei din darea în locațiune a bunurilor specificate. De menționat că, deși vânzarea, gajarea, schimbul, casarea sau darea în arendă a bunurilor menționate se poate realiza doar cu acordul Fondatorului, se relevă lipsa documentelor de rigoare în acest sens. Totodată, conform explicațiilor persoanelor responsabile din cadrul SRL Moldovatrangaz, „permisiunea de dare în locațiune este tacit coordonată de către Fondator prin prisma aprobării dărilor de seamă, devizelor de cheltuieli trimestriale/anuale, iar resursele financiare respective fiind utilizate pentru a acoperi unele cheltuieli care nu sunt recunoscute în scopuri tarifare”.

Prin urmare, SRL Moldovatrangaz a încasat beneficii din darea în locațiune a bunurilor în valoare de 42.436,46 mii lei, ceea ce a permis în anii 2017-2021 acumularea resurselor financiare suplimentare în sumă totală de 22.753,87 mii lei și a dat posibilitate entității să efectueze unele cheltuieli suplimentare care nu au fost acceptate de ANRE pentru recuperare prin tariful de transport al gazelor naturale. Totodată, SA Moldovagaz a fost lipsită de surse de venituri suplimentare pentru achitarea datoriilor față de SA Gazprom.

4.1.7.3. Retragera unor active din gestiunea economică a SRL Moldovatrangaz, în valoare totală de 5.861,0 mii lei, în lipsa stabilirii exhaustive a statutului juridic al acestuia a generat înregistrarea nejustificată a unor venituri și cheltuieli.

Conform acordului adițional din data de 30.04.2021 la contractul de transmitere în folosință SRL Moldovatrangaz a patrimoniului SA Moldovagaz din data de 30.09.1999 și actului de predare-primire din 02.08.2021, au fost retrase unele active aferente stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate, transmise anterior în gestiune operatorului de transport. Scopul de bază al acestei tranzacții economice a constat inițial în returnarea activelor aferente stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate și retransmiterea acestora în locațiune noii companii afiliate create în speță, pentru practicarea acestui gen de activitate³⁷.

Cu toate că, potrivit ordinului menționat supra, s-a pus în sarcina unei Comisii speciale asigurarea primirii activelor de la SRL Moldovatrangaz, cu ulterioara acordare în locațiune a acestora companiei-fiice SRL Transautogaz, tranzacția de transmitere, totuși, a avut loc diferit, prin

³⁷ Pct.2 din Ordinul Președintelui Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.14 din 30.04.2021.

contract de vânzare-cumpărare³⁸. În consecință, vânzarea activelor aferente stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate, de rând cu înregistrarea neconformă a acestora în capitalul social al SRL Moldovatransgaz³⁹, a generat recunoașterea de către SA Moldovagaz a unor cheltuieli operaționale de 5.861,0 mii lei și, respectiv, a unor venituri din activitatea operațională de 6.895,3 mii lei⁴⁰, care urmau a fi încasate de facto pe parcursul a 24 de luni din data înregistrării notariale a contractului de vânzare-cumpărare.

Mai mult decât atât, probele colectate de audit denotă că retragerea de către SA Moldovagaz a activelor aferente stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate din gestiunea SRL Moldovatransgaz⁴¹ nu a generat modificarea corespunzătoare, prin diminuare, a capitalului social și suplimentar al acesteia din urmă, cauza fiind statutul juridic incert și interpretabil al activelor transmise în gestiune economică gratuită întreprinderilor-fiice. De menționat că SA Moldovagaz nu a recunoscut în evidența sa contabilă mijloacele fixe transmise în gestiune economică, iar SRL Moldovatransgaz a tratat prevederile contractului de transmitere în folosință a activelor aferente stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate, ca bunuri transmise în capitalul social.

4.1.8. Datoria SA Moldovagaz față de SA Gazprom este supusă unui risc de neveridicitate.

Conform analizelor efectuate de audit, s-a constatat că SA Moldovagaz a înregistrat în perioada 2011-2021 pierderi din diferențele de curs valutar în sumă de circa 3.148.271,0 mii lei, aferente datoriilor pentru gazele procurate. De exemplu, în perioada 2014-2021 SA Moldovagaz a înregistrat de la diferențele de curs valutar al datoriilor față de SA Gazprom și SRL Factoring Finance cheltuieli de 8.725.486,3 mii lei și venituri de 6.183.007,9 mii lei, rezultatul financiar fiind pierderi de 2.542.334,5 mii lei. De menționat că pierderile financiare respective sunt direct dependente de corectitudinea determinării valorii datoriilor pentru gazele procurate. În același timp, datoriile respective depind de corectitudinea fondării SA Gazsnabtranzit și SA Moldovagaz, când cu patrimoniul depus în capitalul lor social au fost stinse aceste datorii.

La situația din 31.12.2021, conform informațiilor furnizate de SA Moldovagaz, datoriile pentru gazele naturale livrate Republicii Moldova și pentru rezervarea capacităților suplimentare de transport al gazelor naturale constituiau: i) 745.557,0 mii dolari SUA – partea dreaptă a râului Nistru, și ii) 7.797.175,6 mii dolari SUA – partea stângă a râului Nistru.

Conform actelor de verificare semnate la 31.12.2021 de către SA Moldovagaz cu SA Gazprom și SRL Factoring Finance, datoria SA Moldovagaz constituia:

- față de SA Gazprom: i) 469.642,8 mii dolari SUA – partea dreaptă a râului Nistru, și ii) 6.871.935,2 mii dolari SUA – partea stângă a râului Nistru, iar
- față de SRL Factoring Finance: i) 275.914,2 mii dolari SUA (dintre care 120.117,2 mii dolari SUA – plăți de bază, și 155.797,0 mii dolari SUA – penalități) – partea dreaptă a râului Nistru, și ii) 925.240,4 mii dolari SUA (dintre care 541.966,5 mii dolari SUA – plăți de bază, și 383.273,9 mii dolari SUA – penalități) – partea stângă a râului Nistru.

³⁸ Contractele de vânzare-cumpărare nr.1-144 din 23.08.2021, nr.1-445 din 23.08.2021 și nr.1-460 din 23.08.2021, încheiate între SA Moldovagaz și SRL Transautogaz.

³⁹ Pct.1.1. din Contractul de transmitere în folosință SRL Moldovatransgaz a patrimoniului SA Moldovagaz, fără număr din data de 30.09.1999.

⁴⁰ Factura nr.AAL3752899 – 4.136,3 mii lei, factura nr. AAL3752900 – 2.683,2 mii lei, și factura nr. AAL3752932 – 75,8 mii lei.

⁴¹ Acordul adițional fără număr din data de 30.04.2021 la contractul de transmitere în folosință SRL Moldovatransgaz a patrimoniului SA Moldovagaz, fără număr din data de 30.09.1999.

Examinările de audit au relevat următoarele:

- la situația din 31.12.2021, conform datelor evidenței contabile a SA Moldovagaz, datoriile pentru gazele naturale livrate localităților de pe malul drept al râului Nistru constituiau 590.835,1 mii dolari SUA, dintre care: i) 470.717,9 mii dolari SUA⁴² către SA Gazprom (formată în anii 2006, 2007, 2011-2015 și 2021), și ii) 120.117,2 mii dolari SUA – către SRL Factoring Finance (formată în anii 1999-2003). Deși au fost semnate acte de verificare cu SRL Factoring Finance privind recunoașterea datoriilor aferente penalităților calculate în anii 1993-2002, în sumă totală de 155.797,0 mii dolari SUA, acestea nu au fost înregistrate în evidența contabilă a SA Moldovagaz;
- datoria SA Moldovagaz față de SA Gazprom, pentru gazele naturale livrate regiunii transnistrene, precum și creanța regiunii transnistrene față de SA Moldovagaz începând cu anul 2002 este raportată la conturile extrabilanțere ale evidenței contabile a SA Moldovagaz. De menționat că anume acest mecanism de evidență a datoriilor și creanțelor regiunii transnistrene a servit drept una dintre cauzele pentru care auditurile externe au refuzat emiterea unei opinii asupra situațiilor financiare ale SA Moldovagaz, întocmite la sfârșitul anilor 2017-2021.

În același timp, examinând actele de verificare a datoriilor întocmite pe parcursul anilor care s-au păstrat la SA Moldovagaz, auditul relevă că:

- i) responsabili de semnarea actelor de verificare a datoriilor aferente livrărilor de către SA Gazprom a gazelor naturale către Republica Moldova au fost diferiți agenți economici. Pentru perioada 1994-1995, responsabil a fost SA Concernul Moldovagaz, pentru perioada 1996-01.07.1999 – SA Gazsnabtranzit, iar pentru perioada 01.07.1999-31.12.2021 – SA Moldovagaz. Concomitent, aceste entități urmau să semneze actele de verificare cu SRL Tiraspoltransgaz;
- ii) pentru livrările de gaze naturale, efectuate în anii 1994-1995, actele de verificare se semnau pentru fiecare contract anual de procurare, care conțineau informații cu referire la livrările și achitățile efectuate. Pentru aceste livrări care nu au fost achitate, în anii ulterioari 1995- 1998, actele de verificare conțineau doar achitățile efectuate, fără a include în ele valoarea livrărilor;
- iii) pentru perioadele 1994-1997 și 2005-2016, actele de verificare semnate de SA Concernul Moldovagaz/SA Gazsnabtranzit/SA Moldovagaz cu Tiraspoltransgaz cu privire la datoriile acesteia au lipsit în mare parte. Concomitent, în perioadele menționate, în actele de verificare semnate de către SA Concernul Moldovagaz/SA Gazsnabtranzit/SA Moldovagaz cu SA Gazprom, au lipsit datele cu privire la datorii, livrări și achitări sepratat pentru partea dreaptă și partea stângă a râului Nistru;
- iv) pentru unele perioade lipsesc actele de verificare semnate de întreprinderile de pe malul drept al râului Nistru cu SA Gazprom (pentru livrările efectuate în anul 1995 – actele întocmite în anii 1995 și 1996; pentru livrările efectuate începând cu anul 1996 – actele întocmite în anii 2004-2013);
- v) pentru perioada 1994-2002, în actele de verificare semnate de întreprinderile de pe malul drept al râului Nistru cu SA Gazprom nu sunt indicate procurările și achitățile aferente localităților de pe malul stâng și cel drept al Nistrului;

⁴² Plăți de bază, inclusiv datorie aferentă rezervării capacităților suplimentare de tranzit al gazelor prin Ucraina: pentru SA „Moldovagaz” – 1.544,6 mii dolari SUA, pentru SRL „Tiraspoltransgaz” – 1.075,2 mii dolari SUA.

vi) pentru livrările efectuate în anul 1994, soldurile datoriilor finale indicate în actele de verificare întocmite în anii 1996-1998 nu coincid cu soldul datoriilor inițiale indicate în actele de verificare din anul următor.

Având în vedere cele constatate și expuse supra, se conchide că datoria SA Moldovagaz față de SA Gazprom, la situația din 31.12.2021, în sumă totală de 745.557,0 mii dolari SUA – partea dreaptă a Nistrului, și în sumă totală de 7.797.175,6 mii dolari SUA – partea stângă a Nistrului, este supusă unui risc semnificativ de neveridicitate, dat fiind nedelimitarea clară a datoriilor dintre malul drept și malul stâng al râului Nistru în actele de verificare semnate de către părți.

Informații detaliate din actele de verificare a decontărilor reciproce dintre SA Gazprom, SA Moldovagaz și SRL Tiraspoltransgaz se prezintă în Anexa nr.5 la prezentul Raport de audit.

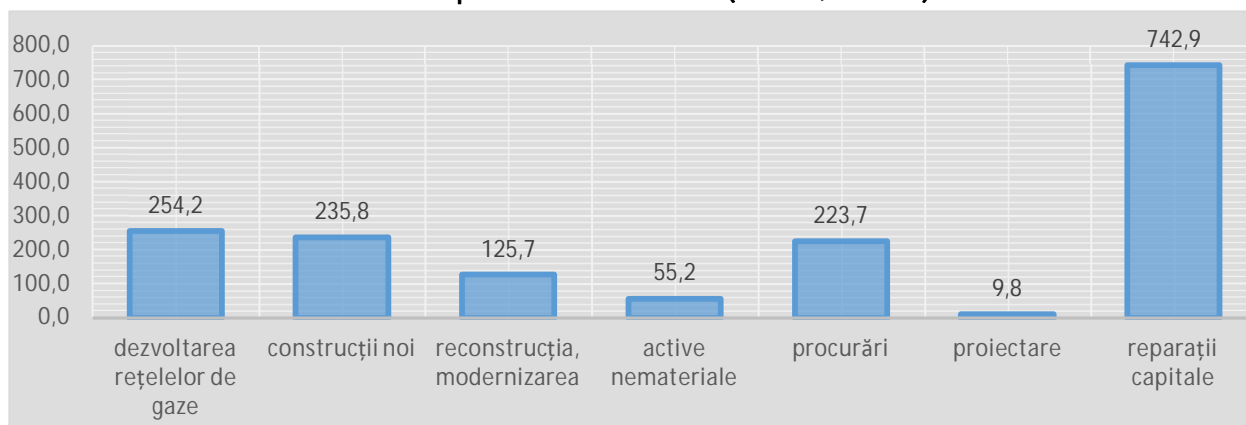
4.2. Planificarea, fundamentarea și realizarea investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale s-a efectuat în conformitate cu reglementările aplicabile în vigoare?

Unele investiții în infrastructura de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale au fost realizate cu abateri de la condițiile și principiile în vigoare, ceea ce a generat neaprobarea de către ANRE, spre recuperare prin tarif a acestora, precum și suportarea acestora din contul altor surse decât veniturile din activitatea reglementată. Totodată, neplanificarea, nefundamentarea și nerealizarea corespunzătoare a investițiilor, nu a contribuit la eficientizarea costurilor investițiilor și, respectiv, la reducerea costurilor de furnizare, transport și distribuție a gazelor naturale.

De menționat că, în perioada 2011-2021, în sistemul gazelor naturale au fost realizate investiții capitale în valoare totală de cca 3.587.922,9 mii lei (fără TVA), inclusiv 524.699,1 mii lei realizate de SA Moldovagaz, restul de 3.063.223,8 mii lei au fost realizate de întreprinderile din sistemul de transport și distribuție a gazelor naturale. Din suma totală a investițiilor realizate, ANRE a acceptat în scopuri tarifare investiții în valoare de 2.772.125,8 mii lei. Concomitent, investițiile capitale în valoare totală de 815.796,6 mii lei, în lipsa unor decizii cu privire la sursa de acoperire a costurilor acestora, se prezumă că au fost realizate din contul rentabilității și altor surse decât veniturile din activitatea reglementată, ceea ce a diminuat în perioada 2011-2015 capacitatea societății de a efectua în termen plățile pentru gazele naturale și neadmiterea datoriilor aferente livrărilor respective.

Diagrama nr.4.2.1

Structura pe activități a investițiilor realizate de SA Moldovagaz și întreprinderile sale afiliate în perioada 2017-2021 (mil. lei, cu TVA)

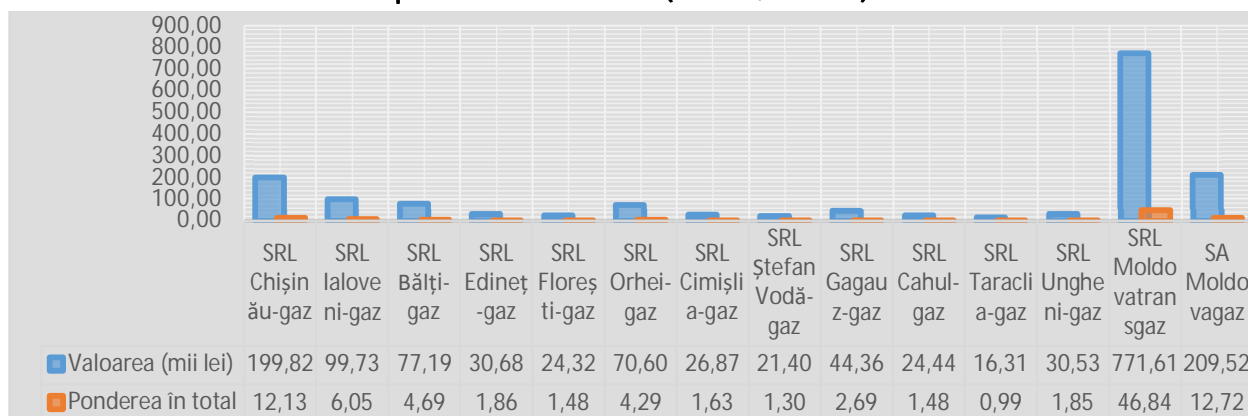

De menționat că, în perioada 2017-2021 întreprinderile din sistemul gazelor naturale au realizat investiții capitale în valoare totală de 1.647.400,0 mii lei. În structura investițiilor capitale, ponderea majoră o dețin reparațiile capitale, care au însumat 742.900,0 mii lei (sau 45,1%), fiind urmate de dezvoltarea rețelelor de gaze – de 254.200,0 mii lei (sau 15,4%), construcțiile noi – de 235.700,0 mii lei (sau 14,3%), procurări – de 223.700,0 mii lei (sau 13,6%), reconstrucții/modernizări – de 125.800,0 mii lei (sau 7,6%), activele nemateriale – de 55.200,0 mii lei (sau 3,4%), și proiectări – de 9.800,0 mii lei (sau 0,6%).

Totodată, în aspectul întreprinderilor din sistemul gazelor naturale, ponderea majoră o dețin investițiile capitale efectuate de SRL Moldovatransgaz, cu 771.600,0 mii lei (sau 46,8%), fiind urmată de SA Moldovagaz – cu 209.700,0 mii lei (sau 12,7%), SRL Chișinău-gaz – cu 199.900,0 mii lei (sau 12,1%), SRL Ialoveni-gaz – cu 99.800,0 mii lei (sau 6,1%), SRL Bălți-gaz – cu 77.100,0 mii lei (sau 4,7%), și alte întreprinderi. Informații cu referire la ponderea investițiilor capitale în aspectul întreprinderilor din sistemul gazelor naturale în perioada 2017-2021 se prezintă în diagrama ce urmează.

Diagrama nr.4.2.2

Structura investițiilor realizate de SA Moldovagaz și întreprinderile sale afiliate în perioada 2017-2021 (mil. lei, cu TVA)

4.2.1. Investițiile capitale în valoare totală de 815.796,6 mii lei, fiind aprobate spre realizare de organele de conducere ale SA Moldovagaz, nu au fost aprobate de către ANRE în scopul recuperării prin tarif, fiind considerate ca neconforme cu planurile aprobate de Agenție.

Probele colectate de audit relevă că, din totalul investițiilor capitale realizate de întreprinderile din sistemul gazelor naturale, în perioada de referință doar investițiile în valoare totală de 2.772.125,8 mii lei, sau 77,3%, au fost acceptate de către ANRE în scopul recuperării prin tarif, iar investițiile în valoare de 815.796,6 mii lei au fost considerate și calificate drept neplanificate, nefundamentate și nejustificate conform și pe deplin, precum și cu aplicarea neconformă a criteriilor de evaluare (de obligativitate, necesitate și eficiență). Se denotă că, deși pentru fiecare proiect de investiții neacceptat în planul anual de investiții ANRE urma să prezinte titularului de licență, prin scrisoare de însoțire, motivul neacceptării⁴³, conform explicațiilor prezentate de SA Moldovagaz aceste motive nu au fost explicate pentru fiecare proiect. De menționat că din anul 2011 și până în anul 2017 nu a existat un cadru exhaustiv de reglementare privind planificarea, aprobarea și realizarea investițiilor la întreprinderile de gaze naturale.

⁴³ Pct.35 din HANRE nr.283 din 15.11.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor.

Informații detaliate privind investițiile realizate de către întreprinderile din sistemul gazelor naturale, investițiile realizate care au fost acceptate de ANRE în scopul recuperării prin tarif și cele neacceptate în perioada 2011-2021 se prezintă în Anexa nr.6 la prezentul Raport de audit.

4.2.2. Cheltuielile investiționale privind construcția și reparația capitală a unor clădiri, în valoare totală de 473.377,1 mii lei, nu au fost confirmate documentar pe deplin sau finalizate și transmise corespunzător în exploatare.

4.2.2.1. Investițiile capitale pentru construcția clădirii de tip oficiu a S.A. Moldovagaz din str. A. Pușkin nr.64, mun. Chișinău în valoare totală de 445.630,3 mii lei au fost afectate de unele neconformități, costurile planificate inițial fiind majorate adițional pe parcursul executării lucrărilor.

Prin Hotărârea Consiliului de administrație al S.A. Moldovagaz nr.19 din 08.09.2005 privind crearea condițiilor corespunzătoare pentru funcționarea normală a serviciilor existente în cadrul societății, s-a decis a considera oportună și necesară reluarea lucrărilor de proiectare și construcție a oficiului central din mun. Chișinău, str. A.Pușkin nr.64. De asemenea, prin hotărârea Consiliului de administrație nr.34 din 26.07.2006, s-a decis aprobarea costului total al construcției de până la 5.000,0 mii euro, documentația de proiect urmând a fi elaborată și coordonată până la 01.01.2007.

Pentru inițierea lucrărilor de construcție a clădirii, în anul 2006 S.A. Moldovagaz a achiziționat servicii de elaborare a documentației de proiect și de verificare a lucrărilor de șantier în sumă de 2.273,3 mii lei, urmare a căroră, în baza devizului general de cheltuieli, a fost determinat costul orientativ al construcției în sumă de 230.936,2 mii lei⁴⁴ și suprafața totală de 12.727,0 m². În anul 2013, pe parcursul executării lucrărilor au fost achiziționate suplimentar servicii pentru executarea modificărilor în documentația de proiect și servicii de amenajare interioară⁴⁵. Potrivit responsabililor din cadrul S.A. Moldovagaz, documentația de proiect, cât și obiectivul construcției au fost modificate din diferite motive pe parcursul executării lucrărilor, inclusiv din cauza modificării legislației, necesităților de reproiectare și amenajare interioară⁴⁶. Auditul denotă că, deși proiectul inițial a fost modificat, devizul general ajustat cu costurile finale nu a fost elaborat și prezentat de către proiectant, în corespundere cu prevederile cadrului de reglementare aplicabil⁴⁷.

⁴⁴ Costul total include TVA, determinat la 01.12.2008, prețul pentru 1 m² fiind de 1044,77 euro fără TVA.

⁴⁵ În sumă de 137,0 mii lei și, respectiv, de 39,0 mii lei.

⁴⁶ Responsabilii SA Moldovagaz au motivat că modificările în proiect se referă la reproiectarea parcării amplasate la parter în spațiul de oficiu pentru amplasarea sălii de abonați-relații cu consumatorii, condiționată de adoptarea Legii nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, în vederea implementării Pachetelor energetice II și III, care prevăd divizarea genurilor de activitate ale societății în furnizare, transport și distribuția gazelor naturale; construcția etajului 2 în perimetrul acei din blocul „B” și reproiectarea spațiilor în interiorul clădirii; elaborarea unui nou proiect cu sistemele de încălzire, ventilare și condiționare, apeduct și canalizare, centrala termică autonomă nr.1; elaborarea proiectului pentru sistemele de încălzire, ventilare și condiționare, apeduct și canalizare, încălzirea și ventilarea pentru sala de abonați, centrala termică autonomă nr.2; excluderea tamburului cu pereți din sticlă la ascensoarele din blocul „B” (la fiecare etaj) și instalarea cortinelor anti-foc (roletate); proiectarea stației de transformatoare electrice și prezonizarea sursei de alimentare cu energie electrică autonomă; modificări la amenajarea teritoriului prin împrejmuiri metalice (gard, porți de intrare, bariere auto, punctul de pază și control/acces cu montarea turnichetelor); proiectarea sălilor de ședință la etajele nr. 4, 5, 6, 9; elaborarea unui proiect la sistemul de securitate-pază, videomontare și antiincendiu; elaborarea unui nou proiect la sistemul de rețele de tensiune joasă și IP telefonie și racordarea clădirii la rețeaua de fibră optică a S.A. Moldtelecom. Totodată, au fost efectuate modificări în baza proiectului de design interior elaborat în anul 2017, prin reproiectarea spațiilor în interiorul clădirii; înlocuirea tavanelor suspendate, a pardoselilor de mochetă, a pardoselilor parket, a placajelor din piatră, a pereților din panouri multistrat, a pereților din sticlă, a ușilor interioare duble, a ferestrelor și vitraliilor interioare, a pereților despărțitori, a ușilor interioare, a pardoselilor din gresie ceramic și montarea corpurilor de iluminat de tip LED. Urmare a modificărilor efectuate, suprafața totală interioară a construcției s-a majorat de la 12 727,0 m² la 13 459,3 m², sau cu 732,3 m² mai mult.

⁴⁷ Documentul normativ CPL.0101.2012 „Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții-montaj prin metoda de resurse”, aprobat prin Ordinul nr.6 din 23.01.2013 al ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

În cadrul misiunii de audit public extern, SA Moldovagaz a prezentat doar o parte neesențială din setul integral de documente solicitate cu referire la construcția clădirii, care vizează perioada 2016-2018, motivând că *„în baza Ordonanței de efectuare a percheziției din 24.11.2015 și a procesului-verbal de percheziție din 26.11.2015 a Procuraturii Generale cât și în baza procesului-verbal de ridicare din 04.04.2016 al Inspectoratului Național de Investigații, documentele în original aferente licitațiilor desfășurate în perioada 2011-2015, contractele și procesele-verbale de executare a lucrărilor pentru perioada 2009-2015 privind lucrările de construcție a clădirii au fost ridicate de către reprezentanții organului de urmărire penală”,* dat fiind că acestea nu au fost returnate societății. În acest context, la data de 23.09.2022 PCCOCS a informat Curtea de Conturi despre pornirea unui proces penal privind deteriorarea sigiliului încăperii unde se păstrau documentele și lipsa unor documente ridicate care au fost lăsate la păstrare în incinta SA Moldovagaz. Conform explicațiilor prezentate de SA Moldovagaz, aceasta nu a primit la păstrare aceste documente.

Prin demersul nr.07-210-22 din 08 aprilie 2022, pentru asigurarea conformității investițiilor publice, Curtea de Conturi a solicitat Agenției pentru Supraveghere Tehnică efectuarea controlului volumelor și al costului lucrărilor executate la obiectivul investițional *„Construcția clădirii de tip oficiu din mun.Chişinău, str. Puşkin 64”.* În acest context, prin răspunsul nr.08/1822/22 din 25.05.2022, Curtea de Conturi a fost informată despre faptul că Agenția a inițiat controlul de specialitate al volumelor și costurilor lucrărilor executate la obiectivul menționat, solicitând de la SA Moldovagaz prezentarea documentelor necesare controlului. Totodată, Agenția a informat despre imposibilitatea efectuării controlului, din cauza neprezentării de către SA Moldovagaz a documentelor solicitate, argumentată prin ridicarea acestora de către Procuratura Generală și Inspectoratul Național de Investigații, care nu au fost returnate.

Cu referire la documentele lipsă care au fost ridicate, SA Moldovagaz, prin scrisoarea nr.04-1490 din 17.06.2022, a informat echipa de audit că, în anul 2015 societatea a pus la dispoziție organului de urmărire penală o încăpere amplasată la etajul 8 al oficiului din str. Albișoara nr.38, mun. Chişinău, însă nu a participat la sigilarea materialelor menționate, nefiind întocmite actele de transmitere la păstrare a documentelor, precum și nefiind numite persoanele responsabile din cadrul companiei pentru asigurarea integrității acestora, materialele nefiind restituite SA Moldovagaz.

Ca urmare a acestui fapt, auditul public extern a fost limitat în a verifica și a se expune asupra conformității investițiilor capitale efectuate de SA Moldovagaz la obiectivul construit în valoare totală de 445.630,3 mii lei (fără TVA), în lipsa documentelor necesare privind organizarea și desfășurarea procesului investițional.

Cu toate acestea, auditul consideră necesar de a dezvălui consecutivitatea evenimentelor și acțiunilor întreprinse pentru construcția clădirii de tip oficiu, care derivă și se confirmă prin partea de informații și documente puse la dispoziție de SA Moldovagaz și alte părți implicate. Astfel, auditul a stabilit următoarele:

Ü în perioada 2009-2018, pentru construcția obiectivului menționat au fost planificate investiții în sumă totală de 454.647,0 mii lei, cheltuielile executate în aceeași perioadă însumând 488.185,9 mii lei, sau cu 33 538,9 mii lei mai mult decât suma planificată;

Ü prin Dispoziția președintelui Consiliului de administrație al S.A. Moldovagaz nr.33-D/1 din 18.03.2009, a fost creată Comisia pentru selectarea companiei de construcție a clădirii, care ulterior, în aprilie 2009, a demarat procesul de achiziție a lucrărilor. Se denotă că, la momentul inițierii procedurilor de achiziții, lipseau reglementările exhaustive aferente, atât la nivelul legislației naționale, cât și la nivelul reglementărilor interne ale SA Moldovagaz, acestea fiind aprobate abia în luna septembrie 2009⁴⁸. Acest fapt a condiționat selectarea companiei pentru executarea construcției capitale (I etapă – carcasa clădirii) în valoare de 58.088,7 mii lei, fără asigurarea deplină a unor cerințe de transparență;

Ü pentru finanțarea proiectului de construcție a clădirii în anii 2010, 2011 și 2013, SA Moldovagaz a contractat 3 credite în valoare totală de 138.000,0 mii lei⁴⁹, fiind achitate dobânzi de 12.969,5 mii lei și comisioane/taxe, alte plăți aferente eliberării creditelor de 1.362,2 mii lei, cheltuielile însumând 14.331,7 mii lei;

Ü potrivit planului de achiziții pentru anul 2017, pentru executarea lucrărilor de construcție la obiectivul menționat, pentru perioada 2017-2018 au fost planificate cheltuieli în valoare de 50.000,0 mii lei cu TVA, fiind executate lucrări de 49.621,8 mii lei (circa 99%), sau cu 378,2 mii lei mai puțin.

Prin Ordinul președintelui Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.23 din 28.03.2017, a fost instituită comisia pentru organizarea și desfășurarea concursurilor privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor pentru necesitățile SA Moldovagaz, care a demarat în aprilie 2017 procedura de selectare a antreprenorului general privind reluarea și continuarea lucrărilor de construcție, în baza regulamentului intern de achiziții. În cadrul concursului au fost depuse 3 oferte, comisia de achiziții selectând oferta cu cel mai mic preț, fiind încheiat contractul de antrepriză din 17.05.2017 în valoare de 45.316,4 mii lei, în baza căruia antreprenorul urma să execute lucrările de construcție.

La 18.06.2018, printr-un acord adițional SA Moldovagaz a majorat cu 9.046,3 mii lei valoarea contractului încheiat, ca urmare a excluderii unor lucrări în valoare de 24.445,6 mii lei și efectuării unor lucrări suplimentare de 33.491,9 mii lei, iar la 12.09.2018 (după recepția la terminarea lucrărilor), printr-un alt acord adițional a fost micșorată valoarea contractului cu suma de 384,0 mii lei, ca urmare a excluderii unor lucrări în valoare de 12.245,0 mii lei și efectuării unor lucrări suplimentare de 11.861,0 mii lei;

Ü potrivit planului de achiziții pentru anul 2017 cu modificările efectuate, pentru executarea lucrărilor de construcție-montaj în vederea finisării lucrărilor la obiectivul menționat, pentru perioada 2017-2018 au fost planificate suplimentar cheltuieli în valoare de 80.000,0 mii lei cu TVA, deși în planul de investiții pentru anul 2017 nu au fost planificate cheltuieli suplimentare, fapt ce denotă necorelarea planului de achiziții și a celui de investiții în cadrul societății. Se relevă că cheltuielile suplimentare pentru finisarea lucrărilor de construcție au fost incluse în planul de investiții pentru anul 2018, acestea însumând 80.270,7 mii lei, planul respectiv fiind aprobat prin

⁴⁸ Regulamentul de efectuare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii în sistemul S.A. Moldovagaz, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație nr.58 din 16.09.2009.

⁴⁹ Contractul de credit nr.4662 din 02.06.2010 în sumă de 46.000,0 mii lei, din care 3.000,0 mii lei pentru investiții capitale în construcția oficiului; Contractul de credit nr.C11 345 din 03.11.2011 în sumă de 70.000,0 mii lei; Contractul de credit nr.5480 din 16.12.2013 în sumă de 65.000,0 mii lei.

deciziile organelor de conducere ale SA Moldovagaz la finele anului 2017⁵⁰. Lucrările executate pentru finisarea obiectivului construit au însumat 128.424,4 mii lei, sau mai mult cu 48.424,4 mii lei (circa 60%) decât cele planificate în 2017.

Pentru finisarea lucrărilor de construcție și darea în exploatare a obiectivului construit⁵¹, la 21.09.2017 a fost inițiat suplimentar un concurs de selectare a antreprenorului pentru executarea lucrărilor de construcție-finisare a clădirii, în baza regulamentului intern de achiziții. În cadrul concursului de selectare au fost depuse 3 oferte, comisia de achiziții selectând oferta cu cel mai mic preț, depusă de către operatorul economic care a fost selectat câștigător în licitația precedentă, fiind încheiat contractul de antrepriză din 31.10.2017 în valoare de 75.271,9 mii lei⁵², în baza căruia antreprenorul urma să execute lucrările de construcție.

La 01.12.2017, prin acord adițional a fost majorată valoarea contractului cu 3.785,4 mii lei, ca urmare a includerii unor lucrări suplimentare, iar la 18.06.2018 prin alt acord adițional a fost majorată valoarea contractului cu 55.414,9 mii lei, ca urmare a excluderii unor lucrări de 7.893,1 mii lei și efectuării unor lucrări suplimentare în sumă de 62.415,9 mii lei, cât și procurării mobilierului în valoare de 892,1 mii lei. Totodată, la 12.09.2018 (după recepția la terminarea lucrărilor), prin acord adițional a fost micșorată valoarea contractului cu 1.336,0 mii lei, ca urmare a excluderii unor lucrări în valoare de 12.887,9 mii lei și efectuării unor lucrări suplimentare de 11.551,9 mii lei, iar prin acordurile adiționale din 15.01.2019 și 20.05.2019, valoarea contractului a fost majorată cu 8.431,1 mii lei, ca urmare a procurării mobilierului pentru amenajarea clădirii. Astfel, după încheierea acordurilor adiționale, valoarea contractului menționat a însumat 140.670,1 mii lei, sau mai mult cu 65.398,2 mii lei (circa 86%) decât valoarea contractului inițial, fiind depășită limita de 30% pentru valoarea cumulată a tuturor acordurilor adiționale stabilită în Regulamentul intern de achiziții⁵³.

Auditul public extern denotă neexaminarea în cadrul ședinței comisiei de achiziție a necesităților suplimentare de lucrări de construcție și de bunuri neplanificate inițial, care au fost achiziționate prin acorduri adiționale, pe fundalul imperfecțiunii cadrului de reglementare intern în domeniul achizițiilor, cât și neprezentarea în cadrul auditului a confirmărilor documentare privind respectarea procedurii de încheiere a acordurilor adiționale, inclusiv scopul, necesitatea încheierii și efectul economic al executării, după cum prevăd reglementările interne aprobate⁵⁴.

Totodată, cu referire la achiziționarea mobilierului în valoare totală de 8.295,0 mii lei pentru amenajarea clădirii prin acordurile adiționale din 18.06.2018, 15.01.2019 și 20.05.2019, se menționează că documentația privind procedurile de achiziție nu a prevăzut procurarea mobilierului, acesta urmând a fi achiziționat în cadrul unei proceduri distincte, cu asigurarea transparenței și concurenței, fapt care nu a fost respectat;

⁵⁰ Decizia Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.68 din 17.11.2017 cu privire la proiectul Programului investițional al S.A. Moldovagaz și al societăților afiliate pentru anul 2018 și Decizia Consiliului de observatori nr.62 din 27.12.2017 cu privire la Programul investițional al S.A. Moldovagaz și al societăților afiliate pentru anul 2018.

⁵¹ Prin decizia Consiliului de observatori al SA Moldovagaz nr.37 din 03.08.2018, a fost aprobat Planul de acțiuni privind transmiterea bunului imobil (clădirea de tip oficiu) către SRL „Flacăra Albastră”, prin care s-a stabilit darea în exploatare a clădirii la 01.09.2018.

⁵² Valoarea contractului de 75.271,9 mii lei include și lucrări de construcție în valoare de 6.733,3 mii lei, conform modificărilor în proiectul de design.

⁵³ Pct.41 din Regulamentul de efectuare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii în sistemul SA Moldovagaz, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație nr.58 din 16.09.2009.

⁵⁴ Regulamentul privind încheierea contractelor în S.A. Moldovagaz, aprobat prin Ordinul Consiliului de observatori al S.A. Moldovagaz nr.43 din 05.10.2011.

Ü la 20.08.2018 a fost întocmit procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, în care s-au consemnat și unele lucrări care nu au fost finisate, fiind stabilit termenul-limită până la 14.09.2018 pentru executarea acestora. Totodată, deși conform procesului-verbal de recepție finală din 21.11.2018 se indica că lucrările au fost complet terminate la 20.08.2018, iar construcția s-a comportat corespunzător în perioada de la terminarea acesteia la 20.08.2018 și până la recepția finală, auditul a relevat că, în perioada septembrie-noiembrie 2018 (timp de 3 luni) au fost executate lucrări de construcție în valoare totală de 68.234,8 mii lei, din care 23.412,9 mii lei – în baza acordurilor adiționale încheiate la 12.09.2018 după recepția la terminarea lucrărilor, confirmate prin procesele-verbale de recepție a lucrărilor și facturile fiscale;

Ü recepția finală a construcției s-a efectuat în condițiile întocmirii incomplete a Cărții tehnice a construcției⁵⁵, nefiind incluse informații despre executarea lucrărilor de construcție din anii 2017-2018, inclusiv cele executate după recepția la terminarea lucrărilor din lunile septembrie-noiembrie 2018. Totodată, nu a fost întocmit centralizatorul pieselor cuprinse în Cartea tehnică a construcției, care include informații exhaustive referitor la proiectarea, executarea, recepția, exploatarea, întreținerea și urmărirea comportării în timp a construcției. În acest context, se menționează și faptul că, deși potrivit cadrului normativ⁵⁶, Comisia de recepție urma să recomande amânarea recepției în cazul în care se constată lipsa sau neterminarea unor lucrări de construcție-montaj prevăzute de proiect și lipsește cartea tehnică a construcției sau este incompletă, aceasta nu a înaintat observații în acest sens. În procesul-verbal de recepție finală din 21.11.2018, comisia a indicat că lucrările au fost complet terminate la 20.08.2018, iar cartea tehnică a fost completată, aspect care nu corespunde realității din înscrisurile înregistrate în aceste documente. De asemenea, se remarcă necompletarea în procesul-verbal de recepție finală a poziției referitor la valoarea obiectului construit, cât și lipsa în Comisia de recepție a dirigintelui de șantier, care urma să participe în mod obligatoriu la procesul de recepție așa cum prevede cadrul normativ⁵⁷;

Ü în anii 2013 și 2016, Secția audit intern și control a SA Moldovagaz a supus verificării activitatea economico-financiară a societății pe anii 2010-2012, cât și procedurile de achiziții de bunuri, lucrări și servicii pentru perioada 2013-2015, inclusiv cele efectuate la construcția clădirii, și a stabilit unele deficiențe ce țin de: (i) lipsa/neprezentarea unor documente în cadrul procedurilor de achiziții; (ii) acordarea unor avansuri de 33.665,0 mii lei neutilizate pentru o perioadă îndelungată de către unele companii în cadrul contractelor încheiate pentru construcția clădirii; (iii) majorarea neregulamentară cu 2.135,8 mii lei a valorii unui contract de achiziții; (iv) recepționarea lucrărilor fără evidența cumulativă a acestora, fapt care a generat divergențe între volumele de lucrări din devize și actele de recepție a lucrărilor, nefiind posibilă determinarea gradului de realizare a construcției; (v) calcularea incorectă a penalității pentru neexecutarea în termen a obligațiilor contractuale de către o companie;

⁵⁵ Pct. 5 la Anexa nr.5 la Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996: „Cartea tehnică a construcției – ansamblul documentelor tehnice referitoare la proiectarea, execuția, recepția, exploatarea și urmărirea comportării în exploatarea a construcției și instalațiilor aferente acesteia, cuprinzând toate datele, necesare pentru identificarea și determinarea stării tehnice (fizice) a construcției respective și a evoluției acesteia în timp”. Normele privind cuprinsul și modul de întocmire, completare și păstrare a cărții tehnice a construcției, Anexa nr.6 la Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

⁵⁶ Pct.21 subpct. 1-2 din Regulamentul de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

⁵⁷ Capitolul III¹, pct.43² din Regulamentul de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

În anul 2015 SA „Moldovagaz” a contractat servicii de audit⁵⁸ în vederea examinării procesului de achiziții în cadrul contractelor încheiate în perioada 2009-2015 la construcția clădirii de tip oficiu, nefiind stabilite abateri de la cadrul de reglementare.

4.2.2.2. Inițierea lucrărilor de construcție a clădirii administrative din or. Ungheni și nefinalizarea acestora nu justifică investițiile efectuate în valoare totală de 20.733,2 mii lei.

Proiectul clădirii administrative a SRL Ungheni-gaz cu suprafața totală de 963,9 m² a fost elaborat în anul 2011, valoarea estimată a lucrărilor de construcție însumând 17.337,3 mii lei, la finele anului 2016 fiind planificată darea în exploatare a obiectului. Pe parcursul executării lucrărilor, ca urmare a unor modificări în proiect, valoarea de deviz a obiectului a fost ajustată la 27.294,3 mii lei.

Se remarcă că, pentru finanțarea proiectului de construcție a clădirii, SRL Ungheni-gaz a contractat 2 credite în anii 2012 și 2015 în sumă totală de 16.952,8 mii lei, fiind achitate dobânzi de 4.764,5 mii lei, care au constituit 23% din valoarea investițiilor efectuate în clădire.

La 21.03.2016, ca urmare a organizării ședinței cu participarea reprezentanților SA Moldovagaz, SRL Ungheni-gaz, Primăriei or.Ungheni și antreprenorului, s-a decis conservarea obiectului cu efectuarea unor lucrări strict necesare în valoare de 2.387,1 mii lei. Costurile estimate la 01.12.2016 pentru finalizarea lucrărilor au însumat 9.112,7 mii lei.

La 31 decembrie 2021, lucrările de construcție a clădirii administrative nu au fost finalizate, obiectul nefiind dat în exploatare, valoarea totală a investițiilor realizate la construcția obiectului a însumat 20.733,2 mii lei, care nu au fost recunoscute de ANRE în scopul recuperării prin tarif.

Cele menționate denotă imobilizarea resurselor financiare ale SRL Ungheni-gaz în investiții care nu s-au dovedit necesare activității acesteia.

4.2.2.3. Încălcările admise la planificarea și realizarea investițiilor pentru reparația capitală a imobilului din complexul ÎS „Pensiunea Holercani” s-au soldat cu litigii și pornirea cauzei penale.

Investițiile pentru reparația capitală a imobilului din complexul ÎS „Pensiunea Holercani” în valoare de 7.013,6 mii lei s-au efectuat cu abateri de la cadrul de reglementare aferent, precum și fără o justificare a necesității închirierii acestuia.

În anul 2017, SRL Ialoveni-gaz a încheiat cu Comitetul sindical al SA Moldovagaz un contract de sublocățiune a edificiului din complexul balneo-sanatorial ÎS „Pensiunea din Holercani”, prin care s-a obligat să asigure întreținerea, reutilizarea și reparația bunurilor închiriate. Reieșind din obligațiunile asumate, începând cu anul 2018, întreprinderea a procurat lucrări de reparație capitală în valoare totală de 6.116,8 mii lei, precum și de la diferiți furnizori valori materiale și servicii în sumă totală de 896,8 mii lei, destinate dotării și amenajării edificiului închiriat. Ca urmare a examinării modului de închiriere, întreținere și reparație a bunurilor din complexul ÎS „Pensiunea Holercani”, s-au constatat următoarele:

⁵⁸ Procedurile de audit convenite în vederea examinării procesului de achiziții în cadrul contractelor se referă la 1) necesitatea efectuării achizițiilor de bunuri/servicii; 2) corespunderea solicitării privind procurarea de bunuri/servicii făcută de cumpărător cu standardele concurențiale reglementate/ practicate pe piața națională; 3) examinarea caracterului ofertei acceptate de cumpărător/beneficiar din punct de vedere economic; 4) analiza comparativă a prețurilor pentru bunurile/serviciile procurate; 5) corectitudinea încheierii contractelor la procurarea de bunuri/servicii cu actele normative și ofertele acceptate; 6) corectitudinea întocmirii actelor de lucrări efectuate, facturilor de procurare a mărfurilor/serviciilor, altor documente în baza contractelor încheiate.

Ü lipsa de fundamentare a necesității de închiriere și a destinației utilizării obiectului în activitatea SRL Ialoveni-gaz, a condiționat neutilizarea imobilului de către întreprindere și angajații acesteia conform destinației. Mai mult decât atât, la momentul efectuării auditului SRL Ialoveni-gaz menționa că nu dispune de acces fizic și liber la imobilul închiriat⁵⁹, acestea urmând a fi asigurate de SA Moldovagaz;

Ü procurarea valorilor materiale și serviciilor destinate dotării și amenajării edificiului închiriat în sumă totală de 896,8 mii lei, precum și a lucrărilor de reparație capitală în valoare totală de 6.116,8 mii lei în lipsa planificării corespunzătoare a acestora⁶⁰;

Ü suportarea din bugetul SRL Ialoveni-gaz a cheltuielilor privind serviciile comunale (energie electrică, apă, canalizare, gaze naturale, salubritate) în sumă totală de 85,1 mii lei;

Ü nedesfășurarea unor concursuri de achiziții a lucrărilor de reparație capitală a imobilului închiriat, în valoare totală de 6.116,8 mii lei, a generat încheierea contractului prin negocieri directe, ceea ce a condiționat neasigurarea transparenței procesului și neobținerea celor mai bune oferte pentru investiția efectuată de întreprindere. Mai mult decât atât, până la încheierea contractului de achiziții cu antreprenorul, SRL Ialoveni-gaz nu a elaborat un caiet de sarcini cu reflectarea volumelor de lucrări necesare de executat, fapt care a generat și imposibilitatea verificării volumelor de lucrări executate cu cele planificate și contractate;

Ü neînstituirea unei comisii de recepție a lucrărilor de reparație a bunului închiriat, a generat recepția în lipsa unor examinări exhaustive a respectării de către antreprenor a documentației de proiect și a calității lucrărilor executate, precum și întocmirii corespunzătoare a unui proces-verbal aferent;

Ü antreprenorul (SRL Consfirmgrup) a înaintat o cerere de chemare în judecată privind încasarea sumei de 210,5 mii lei cu titlu de datorie și de 12,2 mii lei cu titlu de penalitate de la SRL Ialoveni-gaz;

Ü SRL Ialoveni-gaz a înaintat o acțiune în instanța de judecată (dosarul nr.2c-75 /2020) împotriva antreprenorului pentru executarea necalitativă a lucrărilor. La baza fundamentării acțiunii SRL Ialoveni-gaz, drept temei a servit Actul privind constatarea faptelor și a stărilor de fapt, constatările și fotografiile efectuate de către un executor judecătoresc. La moment, dosarul este pendinte în instanța de judecată, până în prezent decizia nefiind pronunțată;

Ü SRL Ialoveni-gaz, la data de 23.03.2022, a depus o plângere în ordinea art.262 alin.(1) pct.1 din CPP către Centrul Național Anticorupție, pentru a fi trași la răspundere fostul director al SRL Ialoveni-gaz și conducerea antreprenorului, care au adus un prejudiciu material întreprinderii cu indici de fraudă în proporții deosebit de mari, în valoare de 5,9 mil.lei, fiind pornit un dosar penal pe cazul dat. Până la moment nu este un răspuns din partea CNA cu privire la cauza penală intentată.

Totodată, în procesul verificării modalității de primire-predare a bunurilor materiale destinate dotării edificiului primit în sublocațiune, precum și a măsurilor întreprinse pentru asigurarea integrității acestora, s-au constatat multiple carențe și neconformități:

⁵⁹ Capitolul V din Contractul de sublocațiune nr.1 din 17.10.2017.

⁶⁰ Pct.29-33 din Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017 (în continuare – Regulamentul aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017).

- Ü SRL Ialoveni-gaz nu a desemnat o persoană cu răspundere materială în gestiunea căreia urma să fie transmise bunurile achiziționate în baza actelor de primire-predare;
- Ü bunurile materiale au fost reflectate nejustificat la cheltuieli și nu se regăsesc în stocurile materiale ale întreprinderii sau la conturile extrabilanțiere, fapt ce de asemenea nu permite inventarierea acestora;
- Ü în multe cazuri în facturile fiscale lipsește semnătura persoanei responsabile (delegate de întreprindere) de recepționarea bunurilor achiziționate de la furnizori, respectiv nu s-a asigurat confirmarea acestor tranzacții și faptul recepționării bunurilor;
- Ü la verificarea existenței faptice/la fața locului a valorilor materiale, achiziționate și amplasate în edificiul Vilei nr.7 din „Pensiunea din Holercani”, echipa de audit a constatat lipsuri în valoare de 28,66 mii lei⁶¹, care urmează a fi recuperate.

Mai mult decât atât, auditul atestă și faptul că SRL Ialoveni-gaz, în perioada 2017-2021, a contractat un agent economic⁶² și a achitat acestuia servicii de pază a imobilului închiriat, în sumă totală de 138,6 mii lei, cu toate că paza complexului respectiv era și este asigurată de către proprietarul acestuia, ÎS „Pensiunea din Holercani”. Acest lucru denotă riscuri sporite de neprestare de facto a serviciului în cauză, conform contractului aferent.

Având în vedere cele constatate, se conchide că nefundamentarea necesității de închiriere a imobilului, nerespectării procedurilor de planificare și realizare a investițiilor, precum și eludarea reglementărilor cu privire la recepția lucrărilor de reparație capitală, au condiționat suportarea cheltuielilor menționate din bugetul întreprinderii, executarea unor lucrări necalitative, declanșarea unor litigii reciproce între antreprenor și beneficiar, precum și pornirea unei cauze penale pe numele fostului director al întreprinderii, pentru prejudiciile aduse acesteia.

4.2.3. Unele investiții în infrastructura de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale au eludat prevederile normative în vigoare, dat fiind neplanificarea, nejustificarea și nerealizarea corespunzătoare a acestora.

4.2.3.1. ANRE nu a fost convinsă de argumentele aduse de SA Moldovagaz privind necesitatea investițiilor în SI de prelucrare a datelor și evidență a consumatorilor, ceea ce a condus la nerecunoașterea acestora ca investiții recuperabile prin tarif.

SA Moldovagaz nu a convins ANRE că resursele financiare în sumă totală de 132.399,8 mii lei, investite în noul sistem informațional de evidență și prelucrare a datelor privind consumul gazelor naturale, au fost orientate spre optimizarea activității și reducerea cheltuielilor aferente.

În scopul uniformizării evidenței bilanțului gazului la nivel de întreprinderi de distribuție, SA Moldovagaz și întreprinderile sale afiliate au efectuat, începând cu anul 2014, investiții pentru implementarea sistemului informațional de prelucrare a datelor privind furnizarea gazelor naturale și evidența consumatorilor, bazat pe platforma Oracle, în valoare totală de 132.399,8 mii lei.

Deși au fost efectuate investiții semnificative pentru eficientizarea procesului de prelucrare a datelor privind livrarea gazelor naturale și evidența consumatorilor, acestea nu au fost acceptate

⁶¹ Două televizoare LED-40 – 14,7 mii lei, attack pestrepeller PS-927 – 0,56 mii lei, aparat de cafea – 12,9 mii lei, și 2 halate de baie – 0,5 mii lei.

⁶² SRL Bercut Grup.

pentru recuperare prin tarif de către ANRE⁶³, din cauza neprezentării unor argumente și calcule conforme că resursele financiare utilizate pentru implementarea noului sistem informațional au fost orientate spre optimizarea activității și reducerea cheltuielilor aferente. Prin urmare, atât investițiile, cât și costurile ulterioare pentru menținerea SI Oracle în buna funcțiune, prin cheltuieli de mentenanță, care au însumat la sfârșitul perioadei auditate 24.488,33 mii lei, urmau a fi suportate din alte surse decât veniturile reglementate, dat fiind că organele de conducere ale SA Moldovagaz nu au indicat alte surse. Ca surse alternative de finanțare puteau servi doar rentabilitatea activității reglementate și vânzarea patrimoniului entităților deținute.

Notă: SA Moldovagaz explică că necesitatea implementării noului sistem informațional a apărut ca urmare a prevederilor Legii nr.123 din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale și Legii nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, prin care se impunea separarea activităților de furnizare și distribuție a gazelor naturale. Astfel, exploatarea de mai departe a sistemelor informaționale existente „SI-GAZ” și „Gazovic”, în care conceptual nu era prevăzută o astfel de procesare a fluxurilor informaționale, presupunea reprogramarea acestor sisteme. În total, existau 23 de baze de date de evidență a distribuției și furnizării gazelor naturale și fiecare dintre ele aveau configurații proprii ale acestor sisteme. Acest fapt făcea imposibilă vizualizarea, analiza și raportarea unificată și centralizată la nivel de ramură și întreprinderea măsurilor operative privind lucrul cu debitorii, datorile acumulate, deconectările și furturile de gaze.

4.2.3.2. Disfuncționalitățile proceselor de planificare și executare a investițiilor în infrastructura de distribuție a gazelor naturale produc efecte negative pentru entitățile implicate.

Planificarea și executarea unor investiții în infrastructura de distribuție a gazelor naturale au ignorat reglementările în vigoare aplicabile, ceea ce ulterior a generat neacceptarea acestora spre recuperare prin tarif sau prin taxele de racordare la rețea, precum și formarea creanțelor și datoriiilor.

Deși, conform cadrului normativ⁶⁴, întreprinderile de distribuție a gazelor naturale efectuează investițiile lor în infrastructura de transport, în scopul asigurării transparenței și eficienței achizițiilor, satisfacerii necesităților de bunuri și servicii, inclusiv realizarea lucrărilor de construcție-montaj, participarea largă a furnizorilor/antreprenorilor la procedurile de achiziții și dezvoltare a concurenței, precum și ținând cont de faptul că deși ANRE nu aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de titularul de licență, care nu sunt conforme planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, probele colectate de audit denotă că întreprinderile de distribuție a gazelor au admis, totuși, unele nereguli și deficiențe la planificarea și efectuarea investițiilor capitale în infrastructura de distribuție a gazelor naturale, după cum urmează:

Ü încheierea de către SRL Ialoveni-gaz a 11 acorduri adiționale la contractele privind realizarea investițiilor de gazificare, în valoare totală de 1.502,5 mii lei, au fost efectuate în lipsa, la momentul respectiv, a deciziilor grupului de lucru, justificate și documentate corespunzător cerințelor normative în vigoare;

⁶³ ANRE nu a prezentat motivul neacceptării în temeiul pct.35 din HANRE nr.283 din 15.11.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor.

⁶⁴ Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat prin HANRE nr.283 din 15.11.2016 și Regulamentul, aprobat prin HANRE nr.24/2017 din 26.01.2017.

Û efectuarea în anii 2018-2019 de către patru societăți de distribuție a gazelor naturale⁶⁵ a lucrărilor de gazificare în valoare de 19.750,8 mii lei în r-nul Nisporeni, pentru construcția a 73 km de rețele de gaze, care nu se aflau în raza de activitate a întreprinderilor, a condiționat formarea unor datorii ale SRL Ungheni-gaz cu achitarea eșalonată pe o perioadă de patru ani, începând cu 01.01.2025;

Û investițiile capitale aferente construcției rețelelor de distribuție a gazelor naturale pentru gazificarea localităților nu au putut fi recuperate pe deplin, dat fiind neracordarea tuturor potențialilor consumatori la sistemele de gaze. În acest context, de menționat că doar în mun. Chișinău, deși s-au efectuat investiții în sumă totală de 22.487,14 mii lei, pentru construcția unor rețele de distribuție cu o lungime de 63,63 km, planificând să racordeze 1931 de potențiali consumatori și să încaseze taxe de conectare în sumă de 5.735,07 mii lei⁶⁶, de fapt s-au racordat doar 475 de consumatori (sau 24,60% din totalul celor planificați), pentru care s-au încasat taxe de conectare de doar cca 1.410,7 mii lei. Situație similară auditul a constatat și la SRL Ungheni-gaz, fapt datorat neasigurării verificării justeții listei potențialilor consumatori, prezentate de către APL. Dat fiind că o situație similară se atestă la toate întreprinderile de distribuție, ANRE a hotărât (nr.79 din 02.03.2021) ca această taxă parțială să nu se mai achite de consumator, dar a fost înlocuită cu uzura inclusă în tariful de distribuție a gazelor naturale.

4.2.3.3. Unele întreprinderi de distribuție a gazelor au acceptat aplicarea nejustificată de către antreprenor a cheltuielilor de regie și a beneficiului de deviz la materialele beneficiarului, ca rezultat suportând cheltuieli suplimentare.

Costurile aferente executării lucrărilor de construcție/reconstrucție a infrastructurii de distribuție a gazelor naturale au fost majorate cu cel puțin 15.920,6 mii lei, dat fiind calcularea neregulamentară a cheltuielilor de regie și a beneficiului antreprenorului, aferente materialelor procurate de beneficiar.

Testele de audit realizate relevă că, contrar prevederilor stabilite în pct. 5.1 din CP L.01.03-2012 „Instrucțiuni cu privire la calcularea cheltuielilor de regie la determinarea valorii obiectului” și pct. 5.2 din CP L.01.05-2012 „Instrucțiuni privind determinarea valorii beneficiului de deviz la formarea prețurilor la producția de construcție”, la achiziționarea lucrărilor de dezvoltare, modernizare, construcție, reconstrucție sau reparație a rețelelor de gazificare, unele întreprinderi de distribuție au acceptat aplicarea nejustificată de către antreprenor a cheltuielilor de regie și a beneficiului de deviz la materialele beneficiarului, iar ca rezultat acestea au suportat cheltuieli suplimentare aferente obiectelor investiționale executate de către antreprenori, cu cel puțin 15.920,6 mii lei⁶⁷.

Potrivit prevederilor din CP L.01.03-2012⁶⁸, cheltuielile de regie sunt parte componentă a prețului de cost al lucrărilor de antrepriză și reprezintă totalitatea consumurilor legate de crearea condițiilor pentru execuția construcțiilor, organizarea, administrarea și deservirea acestora, care se determină pe baza *cotei proprii de cheltuieli de regie pentru fiecare unitate de construcție*, prin

⁶⁵ SRL Chișinău-gaz, SRL Ialoveni-gaz, SRL Florești-gaz și SRL Taraclia-gaz.

⁶⁶ Taxa de acces (conectare) a consumatorilor la rețelele de distribuție constituia 2.970 lei x 1.931 potențiali consumatori = 5.735.070 lei.

⁶⁷ SRL Chișinău-gaz – 4.045,4 mii lei, SRL Bălți-gaz – 2.804,2 mii lei, SRL Ialoveni-gaz – 2.944,2 mii lei, SRL Florești-gaz – 861,1 mii lei, SRL Edineț-gaz – 2.012,7 mii lei, SRL Ungheni-gaz – 1.334,4 mii lei și SRL Gagauz-gaz – 1.918,6 mii lei.

⁶⁸ Pct. 3.1 și pct. 5.1 din CP L.01.03-2012 „Instrucțiuni cu privire la calcularea cheltuielilor de regie la determinarea valorii obiectului”.

calcul, conform capitolelor de cheltuieli, ținând seama de actele legislative și normative în vigoare, devizele de consumuri, contractele economice și datele din evidența contabilă.

De menționat că, potrivit contractelor de antrepriză, antreprenorul se obliga să utilizeze materialele „Clientului”, operațiune ce a fost documentată printr-un „Act de folosire a materialelor”, care este parte integrantă a Procesului-verbal de îndeplinire a lucrărilor, semnat de ambele părți, cu indicarea listei materialelor, costului și cantității acestora. Iar potrivit pct.4 din scrisoarea Ministerului Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului⁶⁹ și pct.8.3 din CP L 01.01-2012⁷⁰, „indiferent de cine achiziționează materialele de construcție utilizate la efectuarea lucrărilor (beneficiarul sau antreprenorul), valoarea materialelor se include în valoarea lucrărilor de antrepriză. În cazul, când materialele au fost procurate de beneficiar, acesta le transmite antreprenorului printr-un proces-verbal cu indicarea valorii de deviz (valoarea de deviz a materialelor este prețul de procurare plus cheltuielile de transport și de achiziționare-nedepozitare, fără TVA) și printr-un rând aparte - TVA. Antreprenorul în modul stabilit, include materialele în valoarea lucrărilor de antrepriză, pe urmă, după totalul procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate înscrie valoarea lor, ca sume rambursate, cu rambursarea sumelor TVA aferente”.

4.2.3.4. În condițiile nerealizării scopurilor aferente achiziționării serviciilor de proiectare și a lucrărilor de construcție și modernizare a infrastructurii de gaze naturale, se materializează riscurile suportării unor costuri suplimentare.

Unele investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de transport și distribuție a gazelor naturale, în valoare totală de cca 12.583,4 mii lei, nu și-au găsit finalitatea în conformitate cu scopurile enunțate, rămânând nefinalizate și netransmise în exploatare de mai mulți ani.

Deși conform reglementărilor în vigoare⁷¹, companiile de transport și distribuție a gazelor naturale achiziționează lucrări și servicii de proiectare, construcție, reconstrucție și modernizare a infrastructurii gazelor naturale, probele colectate de audit relevă că, din cauza lipsei unor obiective clare de asigurare a continuității activităților aferente, investițiile în unele proiecte, în valoare totală de cca 12.583,4 mii lei, efectuate începând cu anul 2015, până în prezent rămân înregistrate ca active în curs de execuție, care, nefiind finalizate, nu contribuie la dezvoltarea/modernizarea infrastructurii de gaze, immobilizând mijloace financiare ce puteau fi îndreptate la achitarea datoriilor acumulate.

De menționat că, potrivit datelor bilanțului contabil al SRL Moldovatransgaz, la 31.12.2021 soldul contului 121 „Imobilizări corporale în curs de execuție” a constituit 19.420,9 mii lei, dintre care 7.976,6 mii lei reprezintă imobilizările corporale în curs de execuție, care s-au format în anii 2015-2018, nefiind finalizate, inclusiv 7.576,6 mii lei – pentru serviciile de proiectare⁷², și 400,0 mii lei – pentru echipamente. O situație similară se atestă și în cadrul SRL Bălți-gaz, unde au fost efectuate unele investiții care nu au fost finalizate, inclusiv în 2 clădiri administrative, în valoare de 2.540,0 mii lei, complexul bazei petroliere din or. Glodeni, în valoare de 1.666,8 mii lei, primite de

⁶⁹ Scrisoarea nr. 887-01-07 din 12.04.2002 a Ministerului Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului.

⁷⁰ CP L 01.01-2012 „Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcție-montaj prin metoda de resurse”.

⁷¹ Pct.6 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013.

⁷² Proiectul „Reconstrucția PZRG Tocuz”, în valoare de 1.340,1 mii lei, serviciile fiind executate în anul 2016; proiectul „Reconstrucția Stației de Compressoare Drochia”, în valoare de 3.756,5 mii lei, serviciile fiind executate în anul 2015; proiectul „Schimbarea traseului gazoductului magistral Chișinău-Râbnîța din zona alunecării de teren”, în valoare de 2.480,9 mii lei, serviciile fiind executate în anii 2015-2018.

la SA Moldovagaz la momentul înființării SRL Bălți-gaz, în anul 1999, lucrări nefinalizate la gazoductul or.Fălești, în valoare de 100,0 mii lei, și documentația de proiect – de 300,0 mii lei.

Nerealizarea scopurilor aferente achizițiilor serviciilor de proiectare și lucrărilor de construcție și modernizare a infrastructurii de gaze naturale, nu doar indică un raționament nejustificat și neconform al unelor investiții, dar și impune costuri ulterioare de ajustare, din cauza verificărilor și modificărilor repetate ale documentațiilor de proiect învechite.

4.2.3.5. Nedetalierea exactă a unor volume și tipuri de lucrări în valoare de cca 270.393,4 mii lei în documentația de deviz aferentă lucrărilor de renovare a rețelelor de transport al gazelor naturale, nu asigură transparența și eficiența achizițiilor efectuate.

Pentru reparația capitală a conductei magistrale de gaze Razdelinaia-Ismail D 820, km 286,8-292,717 și km 305,3-316,956, de către SRL Moldovatransgaz, au fost încheiate 2 contracte de achiziție a lucrărilor, nr.12.RI din 11.10.2017 și nr.13.RI din 13.10.2017, în valoare totală de 15.091,9 mii dolari SUA, sau 261.089,9 mii lei, valoarea de deviz a cărora a constituit 279.300,0 mii lei.

Auditul public extern relevă că SRL Moldovatransgaz în documentația de deviz nu a specificat prin detaliere tipul, volumul și costurile unitare ale lucrărilor de renovare a izolației țevilor unui gazoduct, care au reprezentat cca 42,0% din valoarea totală a proiectului de reparație capitală a conductei magistrale de gaze. În devizul general, aceste lucrări au fost atribuite la capitolul „Alte cheltuieli”, în sumă totală de 117.156,4 mii lei (inclusiv TVA), fără detalierea lor. De asemenea, nici în documentația de concurs aceste lucrări nu au fost îndeajuns de detaliate.

Totodată, auditul menționează că, deși potrivit documentelor de licitație, țeava conductei magistrale de gaze cu diametrul de 820 mm urma a fi reparată în condiții de uzină, grupul de lucru pentru achiziții, contrar prevederilor pct.2 din Anexa la Regulamentul comisiei de concurs al SRL Moldovatransgaz, aprobat prin Ordinul nr.117-1/OD/P din 25.04.2017, nu a solicitat și nu a aplicat criteriile și cerințele de calificare referitoare la standardele de asigurare a calității, inclusiv deținerea certificatelor de calitate aferente lucrărilor de reparație capitală a conductelor magistrale de gaze.

Mai mult decât atât, o situație similară se atestă și în cazul lucrărilor de reparație a unei alte porțiuni a conductei magistrale de gaze, Razdelinaia – Ismail D820, km 257,4 - 280, unde potrivit devizului general de cheltuieli al sectorului de gazoduct magistral, valoarea de deviz constituie 291.792,0 mii lei, iar valoarea lucrărilor pentru renovarea gazoductului atribuite la capitolul „Alte cheltuieli” constituie 153.237,0 mii lei, nefiind detaliate. În total, valoarea altor cheltuieli constituie 170.966,9 mii lei, sau 58,6% din valoarea de deviz, respectiv doar 116.000,0 mii lei, sau 39,8%, constituind lucrările de construcție-montaj.

De menționat că antreprenorul la aceste obiecte a executat și o parte din lucrările de proiectare.

SRL Moldovatransgaz explică că nedetalierea altor cheltuieli în sumă totală de 270.393,4 mii lei este motivată de faptul că lucrările de renovare, cu precizie, se efectuează doar în condițiile de uzină, iar tipul de lucrări nu este stipulat în clasificatorul de lucrări și prețuri, aprobate în anul 2002 de Ministerul Construcțiilor. Astfel, pentru detalierea listei și tipurilor de lucrări necesare, SRL Moldovatransgaz, prealabil procedurilor de achiziții, se adresează la uzina specializată pentru

a determina atât tipurile și volumul, cât și costurile aferente reparației capitale a conductei de gaze naturale.

Deficiențele constatate creează imposibilitatea comparării lucrărilor planificate cu cele efectiv executate, în valoare totală de 270.393,4 mii lei.

Conform Declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru anii 2017-2021, operatorul economic care a efectuat o parte din lucrările de proiectare și lucrările de reparație capitală la gazoductele specificate a declarat venituri de 793.608,5 mii lei, din care 553.713,7 mii lei aferente livrărilor către întreprinderile din grupul SA Moldovagaz și cheltuieli în sumă de 405.872,9 mii lei, înregistrând astfel un profit de 387.735,5 mii lei. Prin urmare, la efectuarea lucrărilor, inclusiv către SRL Moldovatrangaz, nivelul rentabilității medii a agentului economic a constituit 96,4% (vezi Tabelul de mai jos).

Tabelul nr.4.2.3.6.1

Rentabilitatea antreprenorului ce a efectuat reparațiile la gazoductul magistral Razdelinaia – Ismail

(mii lei)

Anii	Suma totală a veniturilor	Venituri aferente livrărilor către grupul SA Moldovagaz	Suma totală a cheltuielilor	Profitul (pierdere)	Suma venitului impozabil	Rentabilitatea, %
2021	86.240,4	63.634,8	57.110,4	29.130,1	26.338,3	51,00
2020	140.969,6	38.496,3	71.774,7	69.194,8	77.604,9	96,40
2019	222.908,7	175.825,8	98.805,4	124.103,3	129.551,8	125,60
2018	204.384,2	147.401,3	119.901,9	84.482,2	84.967,2	70,45
2017	139.105,6	128.355,5	58.280,5	80.825,1	83.915,1	138,68
Total:	793.608,5	553.713,7	405.872,9	387.735,5	402.377,3	96,40

4.2.3.6. Încheierea acordurilor adiționale în valoare totală de cca 89.469,8 mii lei la contractele de bază privind executarea lucrărilor, nu a asigurat transparența și eficiența achizițiilor efectuate.

De asemenea, la efectuarea reparațiilor la gazoductul magistral Razdelinaia – Ismail, s-a constatat majorarea de către SRL Moldovatrangaz, prin acorduri adiționale, a valorii lucrărilor procurate prin 2 contracte de achiziții. Astfel, în condițiile nedetalierii unor lucrări de renovare în documentația de deviz, la etapa I de executare a lucrărilor de reparație, prin 3 acorduri adiționale din 24.08.2018, 20.09.2018 și 16.10.2018, valoarea contractului din 11.10.2017, în sumă de 6.459,5 mii dolari SUA (cca 111.749,0 mii lei), a fost majorată în total cu 1.291,2 mii dolari SUA. La etapa a II-a de executare a lucrărilor, contractul de lucrări din 13.10.2017 în sumă de 8.632,4 mii dolari SUA (cca 149.340,0 mii lei) a fost majorat prin acordul adițional din 13.05.2019 cu suma de 1.702,3 mii dolari SUA. În total valoarea contractelor a fost majorată cu 2.993,4 mii dolari SUA, sau cu 51.787,6 mii lei. Ca rezultat al majorării, valoarea contractelor a însumat în total 18.085,4 mii dolari SUA, sau cca 312.877,4 mii lei, fiind mai mare cu 33.577,4 mii lei decât costul de deviz. Auditul a relevat că, contractele adiționale au fost încheiate în baza negocierilor directe cu operatorul economic care efectua lucrările respective.

Potrivit explicațiilor SRL Moldovatrangaz, încheierea acordurilor adiționale la contractele de renovare a țevilor, a fost motivată de faptul că lungimea țevilor defectate s-a constatat a fi mai mare decât cea planificată prin metoda extrapolării, fapt care a impus majorarea volumului lucrărilor de instalare a țevilor noi și micșorarea volumului lucrărilor de renovare.

Analogic, a fost majorat prin acorduri adiționale și contractul privind reparația capitală a conductelor magistrale de gaze naturale nr.68-SJ din 20.07.2015, în valoare de 13.976,3 mii dolari SUA, cu suma de 2.012,2 mii dolari SUA, sau cu 37.682,3 mii lei.

4.2.3.7. În costul lucrărilor de reparație capitală a infrastructurii de transport al gazelor naturale s-au stabilit cazuri de includere a unor cheltuieli nejustificate documentar.

Conform pct 1.3 din NCM L.02.05-2012 „Norme de deviz pentru construirea clădirilor și construcțiilor speciale provizorii”, construcția clădirilor și construcțiilor speciale provizorii se efectuează pentru nevoile de producție. Execuția construcțiilor cu destinație social-sanitară se include în normele de cheltuieli de regie, determinate conform CP L.01.03-2012 „Instrucțiuni cu privire la calcularea cheltuielilor de regie la determinarea valorii obiectelor”. Cheltuielile de regie cuprind consumurile generale aferente contractelor, precum și consumurile pentru organizarea de șantier. Alte consumuri aferente contractului nu se includ în cotele cheltuielilor de regie, dar se achită suplimentar conform calculelor aprobate de comun acord. Contrar reglementărilor indicate, SRL Moldovatrangaz, la executarea lucrărilor de reparație capitală a gazoductului magistral Razdelinaia-Ismail, în lipsa documentelor și calculelor anexate, a acceptat includerea în procesele-verbale de recepție a lucrărilor cheltuieli nejustificate de 5.851,1 mii lei, care constau din: cheltuieli de deplasare (0,9%) – 1.716,3 mii lei; clădiri și edificii provizorii (1,1%) – 2.064,3 mii lei; energie electrică 2.070,5 mii lei. Deși despre aceste deficiențe s-a indicat în rapoartele auditului intern, factorii de decizie ai SRL Moldovatrangaz nu au întreprins măsuri de confirmare documentară a acestor cheltuieli sau de revizuire a valorii lucrărilor executate.

4.2.3.8. Neaplicarea consecventă a practicilor de încasare a garanțiilor de bună execuție a condiționat riscuri semnificative de neasigurare a calității și executării în termen a angajamentelor asumate de operatorii economici.

Lipsa unor reglementări și cerințe obligatorii față de beneficiar pentru asigurarea executării contractului sub formă de depunere a garanției de bună execuție contractuală, a condiționat aplicarea neuniformă a acestei cerințe de către SRL Moldovatrangaz, de la un contract la altul. Dacă pentru unele contracte de achiziții se indica și se solicita încasarea garanției de bună execuție, pentru altele nu se prevedea și nu se cerea încasarea acesteia.

Astfel, la încheierea de către SRL Moldovatrangaz a 3 contracte (anii 2015-2017) privind efectuarea lucrărilor de reparație capitală în valoare totală de 523.800,0 mii lei, în lipsa includerii exprese a clauzei privind plata garanției de bună execuție, aceasta nu a fost încasată, ceea ce a generat riscul de neasigurare a calității și executării în termen a angajamentelor asumate de operatorii economici. Potrivit calculelor efectuate de audit în conformitate cu practicile aplicate de întreprindere⁷³, garanțiile neîncasate au însumat cca 26.200,0 mii lei.

Prin urmare, în condițiile unor contracte de reparație capitală a conductelor de transport al gazelor naturale ale căror costuri sunt semnificative, neîncasarea unor garanții de bună execuție condiționează sporirea riscurilor de apariție a unor costuri și cheltuieli suplimentare, cu potențialele litigii și dispute.

⁷³ Pct.202 din Regulamentul aprobat prin HANRE nr. 24 din 26.01.2017.

4.2.3.9. Necapitalizarea conformă a unor investiții în valoare totală de 36.334,4 mii lei, a generat majorarea neîntemeiată a cheltuielilor operaționale ale operatorului de transport al gazelor naturale și a diminuat valoarea activelor cu aceeași sumă.

Deși, potrivit cadrului de evidență și raportare financiară⁷⁴, costurile ulterioare care duc la îmbunătățirea caracteristicilor inițiale ale imobilizărilor și, respectiv, la majorarea beneficiilor economice așteptate din utilizarea obiectului se capitalizează prin adăugarea acestora la valoarea contabilă a obiectului respectiv, SRL Moldovatrangaz nu a inclus regulamentar în valoarea gazoductelor magistrale costul unor lucrări de reparație capitală în sumă de 36.334,4 mii lei⁷⁵, lucrările fiind clasificate neîntemeiat ca cheltuieli curente, prin ce au fost majorate cheltuielile perioadei cu suma menționată.

Astfel, în anul 2018 au fost efectuate lucrări de izolare a rețelei magistrale „Odessa-Chișinău” în valoare inițială de 22.901,9 mii lei și valoarea de bilanț 0 lei (amortizat integral). Reieșind din faptul că, în urma reparațiilor efectuate, termenul de exploatare a rețelei s-a majorat cu circa 10 ani (termenul mediu de uzură a izolației stabilit în documentația normativă a SA Gazprom de care se conduce la moment SRL Moldovatrangaz), cheltuielile menționate urmau a fi capitalizate.

Analogic, în anul 2018 au fost efectuate lucrări de izolare a conductei magistrale Chișinău-Râbnîța pe o lungime de 5,0 km, pe o suprafață de 8.305,0 m² în valoare de 13.432,8 mii lei, și care au fost clasificate ca cheltuieli curente, deși conform documentației SA Gazprom⁷⁶, reparație curentă a gazoductului se consideră reparația izolației cu lungimea de până la 0,5 km.

4.2.4. Procesul de achiziții în cadrul întreprinderilor de gaze naturale, așa cum a fost proiectat, nu a fost în măsură să asigure respectarea întocmai a principiilor de transparență, concurență și eficiență la efectuarea procurărilor.

Achizițiile reprezintă o componentă substantială în activitățile desfășurate de întreprinderile din grupul SA Moldovagaz. Astfel, în perioada 2017-2021 grupul SA Moldovagaz a efectuat procurări de mărfuri, lucrări și servicii în sumă totală de 36.041.894,7 mii lei, din care procurările de gaze naturale constituie 22.727.428,7 mii lei, iar alte bunuri și servicii constituie 13.314.466,0 mii lei (din care 7.585.290,3 mii lei reprezintă tranzacțiile intragrup).

Tabelul nr.4.2.4.1

Valoarea procurărilor efectuate de grupul SA Moldovagaz în perioada 2017-2021

Entitatea	Valoarea procurărilor, inclusiv TVA, mii lei	Valoarea procurărilor fără TVA, mii lei	Valoare gazului importat/ consumului tehnologic și pierderilor, inclusiv TVA	Valoarea achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii, inclusiv TVA
Moldovagaz	30 265 776,20	27 922 112,90	21 106 464,10	9 159 312,10
Moldovatrangaz	1 900 911,30	1 645 237,70	358 370,30	1 542 541,00
Chișinău-Gaz	1 259 321,00	1 078 957,40	255 692,10	1 003 628,90
Ialoveni-Gaz	341 470,97	295 752,10	78 190,70	94 629,10
Florești-Gaz	113 444,00	98 988,80	36 595,10	76 848,90
Gagauz-Gaz	189 792,00	167 679,30	75 177,50	114 614,50

⁷⁴ Pct.58 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări corporale și necorporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013.

⁷⁵ Contractul nr.197 TPC din 13.10.2017 în valoare de 22.901,6 mii lei privind reparația stratului izolator al conductei magistrale de gaze „Odessa-Chișinău, km 144,576-151,246”; Contractul nr.73-SJ din 13.10.2016 în valoare de 13.432,8 mii lei privind reparația stratului izolator al conductei magistrale de gaze „Chișinău-Râbnîța, km 34,37-38,23 – km 45,01-46,15”.

⁷⁶ Regulii privind efectuarea lucrărilor de reparație capitală a gazoductelor magistrale BCH 51-1-97 din 1997.

Bălți-Gaz	279 469,70	240 677,30	61 076,00	218 393,70
Cahul-Gaz	102 761,72	76 381,40	31 572,60	71 189,12
Cimișlia-Gaz	77 019,10	66 631,20	14 747,80	62 271,30
Edineț-Gaz	128 110,10	111 784,30	37 256,10	90 854,00
Orhei-Gaz	159 507,50	137 083,50	27 517,00	131 990,50
Ștefan Vodă-Gaz	78 574,60	68 067,90	15 049,40	63 525,20
Taraclia-Gaz	54 065,80	47 209,10	13 009,50	41 056,30
Ungheni-gaz	119 988,00	103 665,70	19 345,80	100 642,20
Transautogaz	971 682,70	878 934,20	597 364,70	374 318,00
Total	36 041 894,69	32 939 162,80	22 727 428,70	13 314 465,99

4.2.4.1. Reglementările interne ale grupului SA Moldovagaz aferente proceselor de achiziții în domeniul activităților reglementate a gazelor naturale nu sunt armonizate corespunzător cu legislația aplicabilă și creează posibilități de aplicare neuniformă a practicilor de procurări.

Până în anul 2017 în sistemul gazelor naturale nu exista un cadru legislativ-normativ privind achizițiile de bunuri, lucrări și servicii la desfășurarea activităților reglementate, în condițiile în care în perioada 2011-2017 au fost realizate proceduri de achiziții doar pentru efectuarea investițiilor în valoare totală de 2.421.820,6 mii lei (fără TVA). Acest fapt a condiționat existența unui vid normativ în sistemul gazelor naturale, determinând elaborarea și aplicarea de către SA Moldovagaz și întreprinderile din sistemul gazelor naturale, începând cu anul 2009, a reglementărilor interne privind achizițiile de bunuri, lucrări și servicii.

Astfel, în anul 2009, prin Hotărârea Consiliului de administrație al SA Moldovagaz, a fost aprobat Regulamentul pentru efectuarea achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii⁷⁷, care reglementează relațiile companiei și societăților afiliate cu furnizorii de mărfuri, executorii de lucrări și servicii. Deși SA Moldovagaz nu avea calitatea de autoritate contractantă prin prisma Legii nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, potrivit regulamentului aprobat, la elaborarea acestuia s-a ținut cont doar de unele prevederi legislativ-normative în domeniul achizițiilor publice⁷⁸. Reglementările interne ale SA Moldovagaz în domeniul achizițiilor nu au fost exhaustive, nefiind expres stabilite: (i) modalitatea de calculare a valorii estimate a contractelor de achiziții, elaborarea și publicarea planului de achiziții; (ii) atribuțiile aferente fiecărui membru al grupului de lucru pentru achiziții; (iii) cerințele privind depunerea garanțiilor pentru ofertă și de bună execuție; (iv) procedura de depunere și examinare a contestațiilor; (v) unele proceduri de achiziții⁷⁹; (vi) răspunderea pentru încălcarea prevederilor în domeniul achizițiilor, ceea ce nu a permis asigurarea transparenței și eficienței achizițiilor efectuate. De asemenea, SA Moldovagaz nu a elaborat reglementări interne cu referire la achiziția serviciilor de locațiune, de comunicații, juridice, serviciilor bancare și celor oferite de Î.S. „Poșta Moldovei”, cât și achiziția de valori materiale, necesare pentru reparația sectoarelor avariate și pentru intervenții la înlăturarea situațiilor de forță majoră, exceptate de la prevederile Regulamentului intern de achiziții aprobat.

⁷⁷ Regulamentul de efectuare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii în sistemul S.A. „Moldovagaz”, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr.58 din 16.09.2009 (în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al S.A. „Moldovagaz” nr.58 din 16.09.2009).

Regulamentul a fost aplicat de S.A. „Moldovagaz” în perioada 16.09.2009-13.10.2017 pentru contractele de achiziții de bunuri, lucrări și servicii a căror valoare estimată, fără TVA, este mai mare de 100,0 mii lei, în perioada 14.10.2017-05.08.2021 pentru contractele de achiziții de bunuri, lucrări și servicii a căror valoare estimată, fără TVA, este mai mică de 200,0 mii lei pentru bunuri și servicii și de 300,0 mii lei pentru lucrări, cât și în perioada 06.08.2021-31.12.2021 pentru contractele de achiziții de bunuri, lucrări și servicii a căror valoare estimată fără TVA este mai mică de 800,0 mii lei – pentru bunuri și servicii, și de 2.000,0 mii lei – pentru lucrări.

⁷⁸ Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice; HG nr.245 din 04.03.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri”, HG nr.1123 din 15.09.2003 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de lucrări” și HG nr.9 din 17.01.2008 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice”.

⁷⁹ Proceduri negociate, acord-cadru, achiziții de valoare mică.

Regulamentul intern nu a fost ajustat nici începând cu anul 2016 când a fost abrogată Legea nr.96 din 13.04.2007 și adoptată o nouă lege a achizițiilor publice⁸⁰, inclusiv acte normative secundare pentru implementarea acesteia⁸¹.

O situație similară se atestă și în cadrul SRL Transautogaz, care, deși la 21.08.2020 a aprobat reglementări interne⁸² cu referire la procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea sa, a prevăzut că Regulamentul respectiv nu se aplică contractelor de achiziții în cazurile în care acestea se atribuie în alte scopuri decât pentru desfășurarea activităților reglementate de ANRE, fiind astfel complet inaplicabil activității acestei societăți. Se remarcă că activitatea SRL Transautogaz este nereglementată și ține de aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale comprimate și lichefiate, iar achizițiile în activitatea sa au fost semnificative și au însumat cca 971.682,8 mii lei, din care gazele naturale au constituit 597.364,7 mii lei.

Nereglementarea armonizată a procedurilor de achiziții a condiționat crearea premiselor și posibilităților de aplicare neuniformă a reglementărilor interne și a actelor legislativ-normative, decizia privind modul de aplicare rămânând la discreția grupului de lucru pentru achiziții, conducătorilor subdiviziunilor sau întreprinderilor, fără criterii clare de considerare.

Având în vedere cele expuse supra, auditul denotă lipsa unui cadru exhaustiv intern de reglementare a achizițiilor atât pentru activitățile reglementate, cât și pentru cele nereglementate ale grupului SA Moldovagaz, precum și pentru achizițiile care nu depășesc limitele inferioare ale achizițiilor reglementate de cadrul legal existent. Astfel, nu sunt gestionate corespunzător riscurile de neconformitate, netransparență și ineficiență în procesele de achiziții ale grupului SA Moldovagaz.

4.2.4.2. Nereglementarea de către Guvern a achizițiilor aferente activității reglementate în domeniul gazelor naturale, mai mici de 800,0 mii lei pentru bunuri și servicii și de 2.000,0 mii lei pentru lucrări, diminuează din transparența și eficiența achizițiilor efectuate de grupul SA Moldovagaz.

Prin Legea nr.74 din 21.05.2020⁸³ a fost instituit cadrul juridic general privind organizarea și efectuarea achizițiilor în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale. Prevederile legii⁸⁴ se aplică contractelor de achiziții de bunuri, lucrări și servicii a căror valoare estimată, fără TVA, este egală cu sau mai mare de 800,0 mii lei – pentru contractele de achiziții de bunuri și servicii, și de 2.000,0 mii lei – pentru contractele de achiziții de lucrări. Contractele de achiziții sectoriale, a căror valoare estimată, fără TVA, nu depășește pragurile menționate, sunt reglementate de Guvern. Deși, potrivit normei legale⁸⁵, în termen de 12 luni de la data publicării acesteia, Guvernul urma să asigure elaborarea și aprobarea actelor normative necesare pentru

⁸⁰ Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice.

⁸¹ HG nr.666 din 27.05.2016 „Pentru aprobarea Regulemantului cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri”, HG nr.669 din 27.05.2016 „Pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice de lucrări”.

⁸² Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea SRL „Transautogaz”, aprobat prin Ordinul directorului nr.93 din 21.08.2020.

⁸³ Legea nr.74 din 21.05.2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale transpune parțial Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 94 din 28 martie 2014, cu modificările operate prin Regulamentul delegat (UE) 2017/2364 al Comisiei din 18 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice.

⁸⁴ Art.1 alin. (1) lit. a) și lit. b), art.3 din Legea nr.74 din 21.05.2020.

⁸⁵ Art. 89 alin. (2) lit.c) din Legea nr.74 din 21.05.2020.

implementarea ei, de la data intrării acesteia în vigoare (27.06.2021) și până la finele auditului aceste reglementări lipsesc.

Concomitent, se menționează că, urmare a intrării în vigoare a Legii nr.74 din 21.05.2020, a fost abrogată și prevederea din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale⁸⁶, care reglementa atribuția de elaborare și aprobare de către ANRE a regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență, ca rezultat fiind abrogat⁸⁷ și Regulamentul aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017 aplicat la efectuarea achizițiilor în sistemul gazelor naturale în perioada 15.10.2017-06.08.2021.

De asemenea, se remarcă că, deși la 27.06.2021 a intrat în vigoare Legea nr.74 din 21.05.2020, SA Moldovagaz nu a efectuat ajustări în Regulamentul intern de achiziții aprobat în anul 2009 în corespundere cu modificările legislației în domeniul achizițiilor publice.

Cele menționate denotă un vid de reglementare a achizițiilor în sectorul gazelor naturale, în vederea implementării prevederilor Legii nr.74 din 21.05.2020, creând premise de aplicare a reglementărilor interne neactualizate.

4.2.4.3. Neestimarea și neindicarea costurilor estimative ale achizițiilor în planurile anuale de achiziție, contravin normelor legale și afectează transparența, concurența și eficiența procurărilor.

Potrivit Regulamentului aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017, planificarea achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii este destinată asigurării activității continue a titularilor de licențe din sectorul gazelor naturale. La elaborarea planului de achiziții, în funcție de bunul, lucrarea sau serviciul achiziționat, este necesar de ținut cont, per altera, de prețul estimativ. La determinarea valorii unui contract de achiziții se ia în calcul valoarea totală spre plată, fără TVA, estimată de beneficiar.

Deși pentru anul 2017 SA Moldovagaz a estimat valoarea achizițiilor planificate de 147.400,0 mii lei și de 1.800,0 mii dolari SUA cu TVA, care a fost inclusă în planul anual de achiziții destinat asigurării activității sale, pentru anii 2018-2021 planurile de achiziții nu au inclus prețul estimativ al achizițiilor efectuate care au însumat conform procurărilor efective cca 29.479,9 mii lei. De asemenea, se remarcă că și pentru anul 2017 în planul de achiziții nu a fost estimată valoarea unor achiziții efectuate în sumă totală de 88.129,7 mii lei⁸⁸. Neestimarea costurilor și neindicarea acestora în planurile anuale de achiziții de bunuri, lucrări și servicii eludează cadrul normativ în vigoare.

O situație similară se atestă și la întreprinderile afiliate, care nu au asigurat planificarea și estimarea conformă a achizițiilor, nu au indicat în unele cazuri cantitatea și valoarea estimativă a necesităților de achiziții contractate, termenele de livrare/executare, precum și perioada de desfășurare a concursurilor de selectare a operatorilor economici, care efectiv au constituit în perioada auditată: i) la SRL Transautogaz – 971.700,0 mii lei⁸⁹, ii) la SRL Edineț-gaz – 19.900,0 mii lei, iii) la SRL Chișinău-gaz – 1.207.800,0 mii lei, și iv) SRL Moldovatransgaz – în anul 2017 a efectuat 8 achiziții în sumă totală de 10.600,0 mii lei, fără estimarea valorii acestora conform planului de

⁸⁶ Art.7 alin. (1) lit. p) din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

⁸⁷ HANRE nr.305 din 20.07.2021 privind abrogarea Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr.24/2017 din 26.01.2017, publicat la 06.08.2021.

⁸⁸ Echipament și servicii software pentru infrastructura TI a construcției sediului SA Moldovagaz din str. A.Pușkin 64 în valoare de 30.144,5 mii lei și a serviciilor de audit în valoare de 1.265,8 mii lei, lucrări de construcție-finisare la obiectul de tip oficiu SA Moldovagaz de 48.424,4 mii lei și mobilier pentru amenajarea acestuia de 8.295,0 mii lei.

⁸⁹ SRL „Transautogaz” a întocmit doar pentru anul 2021 planul orientativ de achiziții, fără a estima valoarea acestora.

achiziții, iar în anii 2017-2018 a achiziționat servicii⁹⁰ în valoare totală de 33.600,0 mii lei, neprevăzute în planul de achiziții.

4.2.4.4. Neîntocmirea conformă a Catalogului prețurilor a afectat elaborarea corespunzătoare a planurilor anuale de achiziții și obținerea economicității și eficienței în procesele de procurări.

Potrivit cadrului normativ în vigoare⁹¹, beneficiarul este obligat să estimeze valoarea contractului de achiziții de bunuri în baza prețurilor orientative stabilite în catalogul prețurilor, care este actualizat de către beneficiar în baza unui studiu privind ofertele existente pe piața internă și cea externă. Probele colectate de audit denotă că SRL Moldovatransgaz nu a elaborat pentru anii 2017-2019 un catalog al prețurilor estimative, ceea ce nu doar a creat o neconformitate, dar și a generat confuzii privind modul de determinare a valorii unor procurări.

Se remarcă că, în unele cazuri, valoarea estimată a achiziției diferă de valoarea contractată, fapt ce denotă că valoarea contractului de achiziții nu a fost estimată în baza prețurilor orientative care urmau a fi stabilite în catalogul prețurilor, care de fapt nu a fost întocmit pentru perioada menționată supra. În 2017 la SRL „Moldovatransgaz” se atestau 11 cazuri în care valoarea contractată era mai mare decât valoarea estimată cu 20.500,0 mii lei, iar în anul 2020 – în 14 cazuri, cu 2.900,0 mii lei mai mare.

Deși SA Moldovagaz a elaborat pentru perioada 2017-2021 un catalog al prețurilor estimative la efectuarea achizițiilor, actualizat anual, acesta nu se referă la activitatea de furnizare a gazelor naturale, dar la cea de distribuție, ceea ce indică o atitudine neconformă față de studiul pieței pentru obținerea economicității și eficienței.

4.2.4.5. Unele procurări de bunuri și servicii în valoare totală de cca 47.703,4 mii lei au fost efectuate fără organizarea și desfășurarea concursurilor aferente.

Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.58 din 16.09.2009 stabilește temeiurile juridice pentru organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziții de bunuri, lucrări și servicii în sistemul SA Moldovagaz, în scopul asigurării transparenței și eficienței achizițiilor, satisfacerii necesităților de bunuri și servicii, executării lucrărilor de construcție-montaj, participării largi a furnizorilor/antreprenorilor la procedura de achiziții și dezvoltării concurenței. De asemenea, potrivit Regulamentului aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017 (în vigoare din 14.10.2017), acesta este obligatoriu pentru titularii de licențe care desfășoară activități reglementate în sectorul gazelor naturale, având ca scop, per altera, stabilirea procedurilor clare și transparente ce urmează a fi respectate în procesul de achiziție, dezvoltare a concurenței și eficientizare a achizițiilor, asigurare a respectării principiilor cheltuielilor minime și eficienței maxime.

Auditul public extern a relevat efectuarea de către SA Moldovagaz în perioada auditată a unor cheltuieli în valoare totală de 19.809,5 mil.lei⁹² pentru achiziții de bunuri și servicii, fără organizarea și desfășurarea procedurilor regulamentare, nefiind asigurată astfel transparența și

⁹⁰ Servicii de pază în sumă de 14,4 mil. lei, servicii de curățenie în sumă de 2,6 mil. lei, servicii de asigurare în sumă de 16,6 mil. lei.

⁹¹ Pct.37 din Regulamentul aprobat prin HANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017.

⁹² Autoturisme în valoare de 12.124,4 mii lei, bilete de avion/servicii hoteliere în valoare de 6.535,7 mii lei, produse petroliere – 627,1 mii lei, și mobilă în valoare de 522,3 mii lei.

dezvoltarea concurenței prin participarea largă a operatorilor economici în cadrul procedurilor de achiziții.

Situații similare se atestă și la unele întreprinderi afiliate, valoarea achizițiilor efectuate fără organizarea procedurilor însumând: la SRL Ialoveni-gaz – 2.321,8 mii lei, la SRL Edineț-gaz – 5.665,5 mii lei (fără TVA), la SRL Moldovatrangaz – 10.266,3 mii lei, la SRL Florești-gaz – 4.808,2 mii lei, și la SRL Bălți-gaz – 4.832,1 mii lei.

De asemenea, întreprinderile din grupul SA Moldovagaz au contractat servicii de cleaning în valoare totală de 25.460,1 mii lei, fără a purcede la organizarea și desfășurarea unor noi concursuri de selectare. Astfel, procurarea acestor servicii s-a efectuat în cea mai mare parte în baza unor contracte încheiate în anii 2012-2013, care au fost prelungite prin acorduri adiționale de mai multe ori.

Totodată, auditul public extern a relevat organizarea de către SRL Moldovatrangaz a unor proceduri de achiziții prin negocieri directe, cu nerespectarea cadrului legal⁹³, fapt care a generat favorizarea unor operatori economici. Astfel, se menționează achiziționarea prin negocieri directe în anul 2020 de la un agent economic a 4 automobile în sumă de 1.965,1 mii lei (114,6 mii dolari SUA), iar în anul 2021 – a 3 automobile în sumă de 2.019,2 mii lei (106,8 mii dolari SUA). Analogic, în anul 2020 a fost procurat de la un agent economic 8 complexe „Floutec-TM” în sumă de 1.100,0 mii lei, iar în anul 2021, în baza altui contract – 3 complexe în sumă de 412,5 mii lei. De asemenea, în anul 2021, prin aceeași procedură, a fost achiziționat de la un agent economic un automobil în sumă de 367,6 mii lei (17,2 mii euro).

4.2.4.6. Lipsa informațiilor privind prețurile orientative pentru bunurile aferente activității de transport și distribuție a gazelor naturale produce costuri suplimentare.

*Neefectuarea studiilor privind ofertele existente pe piața internă și cea externă în vederea stabilirii unor prețuri orientative pentru bunurile aferente activității de transport și distribuție a gazelor naturale, a generat efectuarea în perioada 2017-2021 a unor achiziții atât prin importatori direcți, cât și prin intermediari, valoarea cărora depășește cu **153.365,8 mii lei** valoarea declarată în vamă, fiind aplicate **adaosuri comerciale de la 20% până la 350%**.*

Conform pct.36 și pct.37 din Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor, aprobat prin HANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017, beneficiarul estimează valoarea contractului de achiziții de bunuri în baza prețurilor orientative stabilite în catalogul prețurilor. Catalogul prețurilor este actualizat anual de către beneficiar **în baza unui studiu privind ofertele existente pe piața internă și cea externă**. Catalogul include prețurile oferite de producători și reprezentanții oficiali ai acestora pentru bunurile procurate de către beneficiar în ultimii 3 ani, precum și cele planificate de a fi procurate în anul curent.

Entitățile-fiice ale SA Moldovagaz, responsabile de transportul și distribuția gazelor naturale, nu dispun de activități de control privind studierea și monitorizarea pieții comercializării bunurilor necesare pentru realizarea activității de bază. Niciuna din entitățile respective nu a delegat atribuții de serviciu, cu reflectarea în fișa postului ca atribuție de bază, cel puțin pentru un angajat, a obligațiilor și responsabilităților concrete în acest sens. Prin urmare, conducerea și grupurile de lucru pentru achiziții publice nu dispun de informații actualizate privind situația pe

⁹³Pct. 90 din Regulamentul aprobat prin HANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017.

piață internă (ofertele comerciale ale importatorilor, intermediarilor etc.) și cea externă (prețurile orientative ale producătorilor, dilleri-ilor), care le-ar facilita procesul de luare a deciziilor fundamentate din punctul de vedere al cost/eficienței racordate la calitatea necesară. Datele din Tabelul de mai jos scot în evidență consecințele acestei probleme, stabilite atât de prezentul audit public extern, cât și de ANRE (153.387,68 mii lei, sau 82% - adaosul comercial la valoarea inițială a bunurilor achiziționate, din care cel puțin 32.931,86 mii lei, sau cca 22% sunt cheltuieli ineficiente).

Tabelul nr.4.2.4.6.1

Informații privind adaosul comercial la bunurile procurate de OST și OSD în perioada 2017-2021

Nr. ord.	Tipul bunurilor	Valoarea bunurilor importate/procurate, mii lei	Valoarea de livrare a bunurilor către OST și OSD, mii lei	Diferența, (adaosul comercial), mii lei	Cota adaosului comercial, %	Valoarea adaosului comercial ce depășește 50%, mii lei
1	2	3	4	5=4-3	6=5/3x100	7=3x50%-5
SRL „Chișinău-gaz”						
1.	Contoare de tip G 4	60130,74	95357,14	35226,40	58,60	5161,03
2.	Contoare de tip G 6	1394,38	2289,77	895,39	64,21	198,20
3.	Radiomodule BT 100	6358,12	19866,46	13508,34	212,45	10329,28
4.	Țevi de polietilenă	7912,03	15225,98	7313,95	92,44	3357,94
Total stabilit de audit:		75795,27	132739,35	56944,08	x	19046,45
5.	HANRE nr. 445/2020 din 25.11.2020	40108,90	79430,60	39321,70	49,50	0
SRL „Chișinău-gaz”						
6.	HANRE nr.149/2021 din 06.04.2021	70586,60	127708,50	57121,90	80,92	13885,42
SRL „Moldovatransgaz”						
Total stabilit de ANRE:		110695,50	207139,10	96443,60	x	13885,42
Total general:		186490,77	339878,45	153387,68	x	32931,86

Sursa: Date generalizate de auditori în baza pachetelor de documente privind achizițiile, contractelor, documentelor primare ale SRL „Chișinău-gaz”, datelor oficiale ale Serviciului Vamal, precum și informațiilor oficiale ale ANRE.

Auditul a stabilit că, în perioada 2018-2021, SRL „Chișinău-gaz” a contractat bunuri (contoare⁹⁴, radiomodule, țevi⁹⁵) atât de la importatori, cât și prin intermediari, în valoare totală de 132.739,35 mii lei, sau cu 56.944,08 mii lei mai mult față de valoarea în vamă/de procurare a bunurilor importate, fiind aplicate adaosuri comerciale de la **58,6%** până la **212,45%**.

Auditorii au luat în calcul că valoarea în vamă/de procurare nu include toate cheltuielile de formare a costului pentru furnizor (importator sau intermediar), acceptând printr-un exercițiu de corectare o cotă suficientă a adaosului comercial de 50% la valoarea în vamă/de procurare, care acoperă cheltuielile aferente logisticii interne, deservirii post-vânzare, acoperirii dobânzilor de creditare, cheltuielilor de regie ale furnizorului și un procent rezonabil de rentabilitate. În aceste condiții, estimările auditorilor atestă majorarea valorii bunurilor sus-menționate, procurate de SRL „Chișinău-gaz” cu 19.046,445 mii lei, sau cu **cca 15 la sută**, care au generat majorarea costului investițiilor, consumurilor și cheltuielilor aferente activității de distribuție a gazelor naturale. În cazurile contractării bunurilor de la importatori direcți, parteneri de afaceri solvabil, cu situații financiare pozitive și durabile, adaosul comercial ar putea fi mai mic de 50 la sută, ceea ce ar menține cheltuielile aferente activității de distribuție a gazelor naturale la un nivel de eficiență prognozată.

⁹⁴ Contoare de tip G-4T (784.0 lei per unitate) – 121.629 unități în sumă totală de 95.357,14 mii lei; Contoare de tip G-6T (1.781,92 lei per unitate) – 1.285 de unități în sumă totală de 2.289,77 mii lei (fără TVA); Contoare de tip G-10T (7.127,5 lei per unitate) – 12 unități în sumă totală de 85,53 mii lei (fără TVA); Contoare de tip G-25T (16.225 lei per unitate) – 3 unități în sumă totală de 48,68 mii lei (fără TVA), TVA – 19.556,21 mii lei.

⁹⁵ Contractele nr.148 din 14.09.2018, procedura de achiziție nr. CG-LD-04/18; nr. 181 din 19.11.2018; nr. 171 din 22.10.2018, procedura de achiziție nr. CG-LD-38/18; nr. 156 din 05.10.2018; nr. 61 din 22.02.2019, procedura de achiziție nr. CG-LD-05/19.

Deficiențele menționate supra sunt abordate frecvent și de ANRE. Potrivit Raportului aprobat prin HANRE nr.445/2020 din 25.11.2020⁹⁶, în perioada 2017-2019 SRL „Chișinău-Gaz” a admis cazuri de procurare a bunurilor la costuri exagerate în raport cu valorile acestora în vamă, ceea ce a generat suportarea unor cheltuieli ineficiente în sumă totală de 39.321,8 mii lei. De asemenea, potrivit datelor controlului efectuat de ANRE la SRL „Moldovatrangaz”, în perioada 2017-2019, în cadrul procedurilor de achiziții efectuate în mod centralizat în baza a 30 de contracte încheiate cu intermediarii, ultimii au aplicat adaosuri comerciale de la 20% până la 350%, ceea ce în valoare totală absolută constituie 57.121,9 mii lei, fără TVA, societatea suportând cheltuieli suplimentare și ineficiente.

Concluzionăm că astfel de procurări ineficiente rezultă din lipsa acțiunilor de control privind studierea pieței și oferirea informațiilor utile și la timpul potrivit grupurilor de lucru privind achizițiile, în scopul alegerii celor mai bune oferte, precum și din prezența lacunelor în reglementările interne privind realizarea procedurilor de achiziții.

4.2.4.7. Acordarea unor avansuri în proporție de peste 50 la sută din valoarea contractelor de achiziții a bunurilor, nu este justificată în condițiile existenței unor datorii pentru gazele naturale.

Auditul public extern atestă efectuarea de către companiile din sistemul SA Moldovagaz a finanțării prelabile a unor operatori economici, prin achitarea în avans a plăților la încheierea contractelor de procurare a bunurilor și serviciilor cu peste 50% din valoarea contractului, fiind astfel dezafectate mijloacele financiare ale companiilor. De exemplu, SRL Moldovatrangaz, în baza contractului din 13.10.2017, a finanțat în prealabil SRL „Omnicom” cu 8.743,1 mii lei pe un termen de 8 luni, iar în baza contractului din 02.02.2017 – cu 27.750,0 mii lei timp de 10 luni (143 zile). Analogic, în baza contractului din 22.10.2014, SRL „Gazprombudmontaj” a fost finanțată în prealabil la 01.07.2015 cu 2.544,6 mii lei, iar peste 2 ani, la 17.01.2017, cu suma de 2.018,0 mii lei, serviciile fiind livrate la 22.12.2017 în sumă de 2.988,9 mii lei și la 29.05.2019 în sumă de 1.736,0 mii lei. Astfel, agentul economic a utilizat 4.500,0 mii lei timp de 5 ani. Tot acestui agent economic, în baza contractului din 13.10.2016, la 19.10.2016 i-a fost acordat un avans de 5.308,7 mii lei, la 16.12.2016 – de 4.117,5 mii lei, iar la 23.08.2017 – de 3.752,2 mii lei. Documentele privind lucrările executate au fost prezentate la 27.09.2017 în sumă de 13.454,8 mii lei, agentul economic utilizând în circuitul său economic timp de 11 luni suma de 131.788,4 mii lei acordată ca avans de SRL Moldovatrangaz.

Analogic, în baza contractului din 16.07.2015, SRL „Telprod-Com” în perioada 2017-2018 a fost avansată cu suma de 8.900,0 mii lei, totodată în anul 2018 antreprenorul nu a executat lucrări în baza contractului respectiv din cauza excluderii obiectului din Planul investițional, astfel folosind până la 16.05.2022 avansul de 3.800,0 mii lei. Tot acest antreprenor, în baza contractului din 13.10.2017, în anul 2018 a fost avansat cu suma de 29.100,0 mii lei, iar în baza contractului din 20.07.2015, în perioada 2016-2018 a fost avansat cu suma de 305.454,6 mii lei.

De asemenea, activitățile auditului au relevat o avansare în proporție de 100% a lucrărilor achiziționate, deși contractele prevedeau achitarea avansurilor în baza unor documentări prelabile a lucrărilor efectuate. Astfel, potrivit contractului din 27.02.2019 încheiat cu SRL „Omnicom”, ca urmare a procedurii de achiziție a serviciilor privind inspecția conductelor de gaz

⁹⁶ HANRE nr. 445/2020 din 25.11.2020 privind rezultatele controlului planificat efectuat de către titularul de licență „Chișinău-Gaz SRL.

prin metoda magnetometrică, a fost prevăzută plata în avans la începutul lucrărilor în cuantum de 20%, ulterior de 30% timp de 10 zile de la terminarea lucrărilor în câmp, de 40% – în termen de 10 zile de la data prezentării de către executant a dării de seamă preventive privind executarea complexă a inspecției, și de 10% – timp de 10 zile din data prezentării de către executor a dării de seamă definitive. De fapt, agentul economic a fost avansat cu suma totală contractată de 2.314,2 mii lei timp de 9 luni, acesta prezentând doar o singură dare de seamă la finisarea lucrărilor, iar plățile în avans erau incluse în planul de plăți și achitate în baza cererii agentului economic și la indicațiile conducerii SRL Moldovatrangaz. Analogic, agentul economic respectiv, în baza a 2 contracte⁹⁷, a fost avansat cu suma de 8.743,1 mii lei timp de 8 luni și, respectiv, cu suma de 5.192,4 mii lei timp de 11 luni.

În perioada 2017-2018, SRL „Chișinău-gaz” a acordat avansuri unor agenți economici în proporție de 50%-100%, care au însumat în total 32.079,2 mii lei, iar în unele cazuri valoarea avansului acordat acoperea valoarea bunurilor importate, care ulterior erau comercializate societății, ceea ce denotă utilizarea ineficientă a resurselor financiare.

Analiza în dinamică a acordării avansurilor a relevat că cota acestora, în perioada 2017-2021, a fost în permanentă scădere, ajungând în anul 2021 la 0% pentru lucrări și servicii și la 20% – pentru bunuri, iar în anul 2022 nu au mai fost acordate.

4.2.4.8. Stabilirea adaosului comercial pentru efectuarea centralizată a achizițiilor de bunuri și lucrări, a generat cheltuieli de 8.892,5 mii lei, care puteau fi evitate în cazul fuzionării întreprinderilor de distribuție a gazelor naturale.

Conform dispoziției SA Moldovagaz din 2014⁹⁸, în scopul îmbunătățirii activității de gestionare a resurselor tehnico-materiale și de furnizare a acestora întreprinderilor de distribuție a gazelor naturale din sistem, s-a dispus planificarea și organizarea centralizată a concursurilor privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor de către SRL Moldovatrangaz, SRL Chișinău-gaz și SRL Bălți-gaz. Din 08.07.2016, odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr.108/2016, dispozițiile SA Moldovagaz privind organizarea achizițiilor centralizate au fost abrogate.

Probele colectate de audit denotă că în perioada 2017-2018, SRL Moldovatrangaz a organizat și a desfășurat 31 proceduri de achiziții centralizate în valoare totală de 183.744,5 mii lei, în perioada 2017-2021, SRL Chișinău-gaz a organizat și a desfășurat 147 proceduri de achiziții centralizate în valoare totală de 677.308,7 mii lei, iar SRL Bălți-gaz nu a organizat și nu a desfășurat proceduri de achiziții centralizate. La vânzarea mărfurilor și serviciilor achiziționate centralizat pentru întreprinderile afiliate companiei SA Moldovagaz, a fost aplicat un adaos comercial de până la 2% la prețul stabilit în contract, în scopul acoperirii cheltuielilor de organizare a concursurilor, de depozitare și transportare, ceea ce a permis încasarea de către SRL Moldovatrangaz, în perioada 2017-2018, a unui profit de 3.371,7 mii lei, și de către SRL „Chișinău-gaz”, în perioada 2017-2021, a unui profit de 5.492,5 mii lei, fiind majorate astfel cheltuielile ODG de la achizițiile efectuate. De menționat că SRL Moldovatrangaz și SRL Chișinău-gaz nu au ținut o evidență

⁹⁷ Contactul nr.155OMN/MTG din 13.10.2017 (8.743.125,61 lei) și contractul nr. MTG 26/20 din 22.08.2020 (5.192.700,00 lei).

⁹⁸ Dispoziția nr.15-D din 06.05.2014.

separată a cheltuielilor pentru organizarea procedurilor de achiziție centralizată, nefiind posibil de determinat exhaustiv costul acestora.

4.2.4.9. Valoarea unui contract de achiziții a fost majorată prin încheierea neconformă a acordului adițional.

Deși, potrivit cadrului legal⁹⁹, valoarea cumulată a contractelor atribuite pentru achiziționarea suplimentară de bunuri nu trebuie să fie mai mare de 15% din valoarea contractului initial, auditul a relevat că SA Moldovagaz a majorat neregulamentar valoarea unui contract de 3.701,4 mii lei¹⁰⁰ cu 1.022,1 mii lei, ceea ce reprezintă cca 27% din valoarea contractului de achiziții.

4.2.4.10. Operatorul de transport al gazelor naturale evită aplicarea penalităților pentru executarea neconformă a contractelor de achiziție a lucrărilor.

Deși, potrivit clauzelor contractelor încheiate de SRL Moldovatransgaz privind executarea lucrărilor de reparație capitală a gazoductelor de transport, pentru neexecutarea în termen a angajamentelor asumate se prevedea aplicarea unor penalități de 0,1% din valoarea lucrărilor neexecutate pentru fiecare zi de întârziere, probele colectate de audit denotă neaplicarea acestor sancțiuni, pentru un agent economic¹⁰¹, prin ce societatea a fost lipsită de venituri suplimentare de cca 3.400,0 mii lei.

Analogic, în cadrul procedurii de achiziție pentru livrarea țevilor de polietilenă și a confecțiilor prefabricate pentru acestea, a fost încheiat contractul din 13.10.2017 în valoare de 10.735,7 mii lei, cu termenul de livrare 40 de zile lucrătoare din data achitării avansului (30.03.2018). Potrivit facturilor fiscale și actului de verificare, până la termenul-limită au fost livrate bunuri în valoare de 8.162,2 mii lei. Diferența a fost livrată la 03.05.2018, sau cu o întârziere de 20 de zile lucrătoare, nefiind aplicate penalități în sumă de 214,7 mii lei. La fel, la executarea contractului din 2017 în valoare de 2.280,6 mii lei (126,0 mii dolari SUA), cu termenul de executare de 30 de zile calendaristice din data achitării avansului, la momentul expirării termenului-limită, furnizorul a livrat materiale în valoare de 1.187,4 mii lei, sau circa 65,6 mii dolari SUA, diferența fiind livrată cu o întârziere de 67 de zile calendaristice, nefiind calculată penalitatea de 152,0 mii lei.

4.2.4.11. Neîndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor de către comisia de achiziții și nerespectarea cerințelor la întocmirea caietului de sarcini și a specificației tehnice prevăzute de cadrul normativ¹⁰², au generat cheltuieli suplimentare pentru întreprinderi.

Potrivit cadrului de reglementare¹⁰³, beneficiarul, prin intermediul Comisiei de achiziții, trebuia să gestioneze realizarea contractelor de achiziții încheiate în termenele și condițiile stabilite. Astfel, cazurile de neexecutare sau prelungire a termenelor de executare a contractelor urmau a fi examinate în cadrul ședinței comisiei respective. De fapt, în anul 2021 în cadrul SRL

⁹⁹ Pct.91 lit.b) din Regulamentul aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017.

¹⁰⁰ Contractul nr.86/12/18 din 24.09.2018 are ca obiect procurarea mobilei.

¹⁰¹ Contractul nr.68-SJ din 20.07.2015 privind achiziționarea lucrărilor de reparație capitală a conductei de gaze magistrale.

¹⁰² Pct. 124, pct. 125 și pct. 10 din Regulamentul aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017.

¹⁰³ Pct. 5 lit. e), pct. 7 din Regulamentul aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017.

Moldovatransgaz această funcție a fost preluată de Comisia privind managementul riscurilor, care pe parcursul anului a prelungit termenul de executare la 21 de contracte.

De asemenea, auditul a relevat că Comisia privind managementul riscurilor a modificat într-un caz termenul și volumul lucrărilor executate după un an de la primirea lucrărilor conform contractului inițial, situație motivată în procesul-verbal al comisiei respective prin faptul că lucrările inițial executate nu au fost adaptate la specificul de activitate al societății. Astfel, la 20.09.2020 a fost încheiat contractul nr. MTG 4/20 cu un operator economic având drept obiect livrarea licențelor platformei tehnologice, servicii de instalare, configurare primară și de implementare. Termenul de executare a fost stabilit până la 31.12.2020. Lucrările menționate au fost executate în termenele prevăzute și achitate conform contractului în sumă de 864,4 mii lei (50,55 mii dolari SUA). Peste un an, conform acordului adițional nr. 1 din 13.12.2021 și Hotărârii comisiei privind examinarea riscurilor, a fost prelungit termenul până la 31.12.2021 și majorat costul cu 135,0 mii lei (7,583 mii dolari SUA). Modificarea respectivă a fost motivată prin faptul că specificul activității SRL „Moldovatransgaz” nu permite de a folosi versiunea propusă și necesită executarea unor lucrări suplimentare.

4.2.4.12. Asigurarea obligatorie a obiectelor industrial periculoase s-a efectuat la o valoare mai mare decât valoarea reală a bunurilor asigurate, ceea ce a generat cheltuieli mai mari pentru operatorul de transport al gazelor naturale.

Potrivit cadrului legal¹⁰⁴, agentul economic care deține un obiect industrial înregistrat periculos este obligat să efectueze asigurarea de răspundere pentru prejudiciile cauzate vieții, sănătății sau bunurilor altor persoane, precum și mediului înconjurător, în caz de avarie la obiectul industrial periculos. Mărimea sumei asigurării de răspundere pentru eventualele prejudicii se stabilește în baza rezultatelor evaluării riscului. Totodată, potrivit Legii cu privire la asigurări¹⁰⁵, suma asigurată nu poate depăși valoarea reală a bunurilor asigurate din momentul încheierii contractului de asigurare. În caz contrar, contractul este nul, în virtutea legii, în partea, din suma asigurată, care depășește valoarea reală a bunurilor la momentul încheierii contractului.

Probele de audit colectate relevă că în anii 2016-2020 SRL Moldovatransgaz a contractat servicii de asigurare, indicând valoarea bunurilor asigurate mai mare decât cea înregistrată în evidența contabilă. Astfel, potrivit datelor evidenței contabile, la 01.01.2017 valoarea rețelelor asigurate însuma 2.209.300,0 mii lei, iar cuantumul sumei de asigurare în anul 2016¹⁰⁶ a însumat 3.324.100,0 mii lei, sau cu 1.114.800,0 mii lei mai mult, fiind achitată prima de asigurare de 18.005,8 mii lei. Analogic, în anii 2018 și 2019, valoarea bunurilor asigurate a însumat 2.138.100,0 mii lei și, respectiv, 2.293.600,0 mii lei, iar cuantumul sumei de asigurare a însumat 3.243.500,0 mii lei și, respectiv, 3.100.000,0 mii lei, sau cu 1.105.400,0 mii lei și, respectiv, cu 806.400,0 mii lei mai mult, fiind achitată prima de asigurare de 16.611,6 mii lei și, respectiv, de 17.500,0 mii lei. Auditul relevă că, deși în anul 2020 au fost asigurate aceleași rețele, cuantumul sumei asigurate a constituit doar 2.000,0 mii lei, iar prima de asigurare a fost de doar 20,0 mii lei, sau mai puțin cu 17.480,0 mii lei decât în anul 2019. Cele menționate denotă că, în cadrul SRL Moldovatransgaz, nu

¹⁰⁴ Art.16 din Legea nr. 116 din 18.05.2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.

¹⁰⁵ Art.15 alin.(2) din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21.12.2006.

¹⁰⁶ Procedura de achiziție a serviciilor de asigurare în anul 2016 nu a fost planificată, iar documentația de licitație lipește în dosarul prezentat auditului. În anunțul privind inițierea procedurii de achiziții nu a fost indicată suma estimativă a achiziției.

există criteriile clare și o modalitate unică de stabilire a limitei de asigurare, fapt ce influențează asupra plății de asigurare și valorii cheltuielilor suportate.

4.2.4.13. SRL Bălți-gaz a admis divizarea unor contracte de achiziții în valoare totală de 3.132,6 mii lei, prin ce nu a asigurat condițiile de transparență și concurență la efectuarea procurărilor.

Potrivit Regulamentului aprobat prin HANRE nr.24 din 26.01.2017, divizarea achiziției prin încheierea mai multor contracte separate în scopul evitării pragurilor valorice de achiziții prevăzute în Regulament este interzisă. SRL Bălți-gaz în anul 2018 a procurat piese de schimb pentru autoturisme prin încheierea a 2 contracte în valoare totală de 343,0 mii lei și materiale de construcție prin încheierea a 5 contracte în valoare totală de 1.192,8 mii lei. De asemenea, în anul 2019 au fost achiziționate piese de schimb pentru autoturisme prin încheierea a 5 contracte în valoare totală de 682,8 mii lei și materiale de construcție prin încheierea a 6 contracte în valoare totală de 914,0 mii lei. Astfel, SRL Bălți-gaz a admis divizarea achizițiilor, prin ce nu a asigurat condițiile de transparență și concurență la efectuarea procurărilor.

4.3. Planificarea, executarea și raportarea cheltuielilor aferente activității operaționale a întreprinderilor de gaze naturale s-au efectuat în baza principiului eficienței maxime la cheltuieli minime?

Procesul de planificare, executare și raportare a cheltuielilor, în perioada auditată, a fost realizat cu unele abateri de la condițiile și principiile actelor normative în vigoare. Au fost identificate cazuri de asumare a unor decizii care au generat costuri suplimentare neprevăzute și cheltuieli neproductive semnificative.

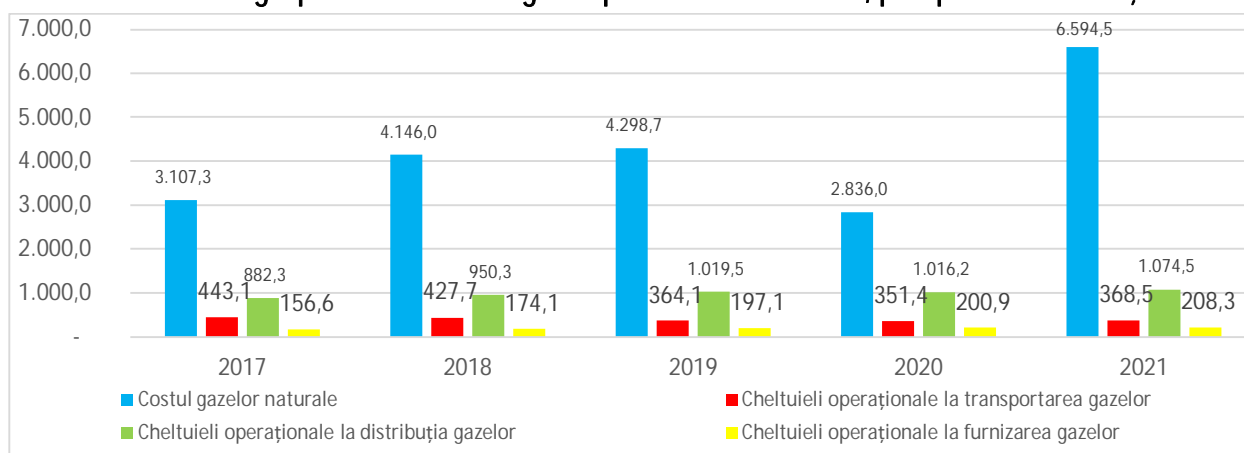
În condițiile în care resursele financiare sunt limitate, iar datoriile consolidate ale grupului sunt la un nivel semnificativ de înalt, urmărirea principiului de atingere a performanței maxime în activitatea operațională ar contribui la diminuarea cheltuielilor inutile și la consolidarea managementului și spiritului de bună administrare.

În perioada 2017-2021 întreprinderile din sistemul gazelor naturale au efectuat cheltuieli în valoare totală de 7.910.106,0 mii lei, cu excepția cheltuielilor de procurare a gazelor naturale.

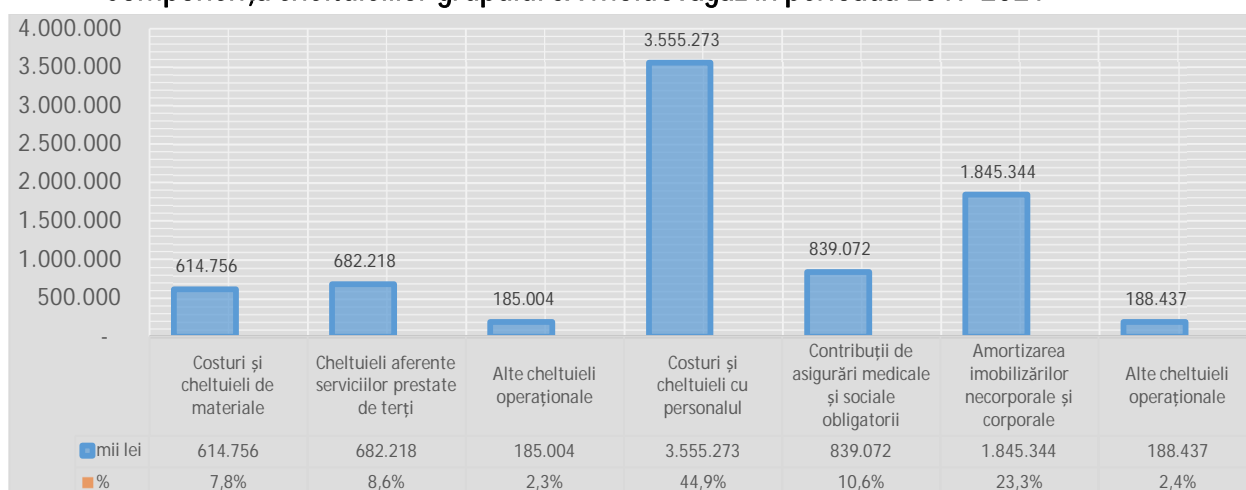
Informații detaliate privind structura și ponderea cheltuielilor în sistemul gazelor naturale în perioada 2017-2021 se prezintă în diagramele ce urmează.

Diagrama nr.4.3.1

Cheltuielile grupului SA Moldovagaz în perioada 2017-2021, pe tipuri de activități

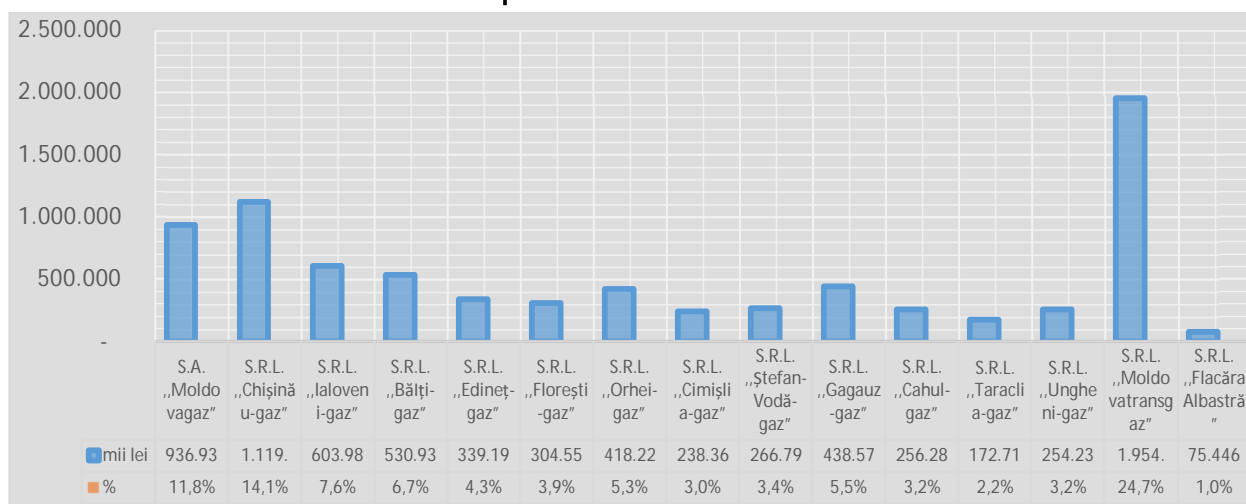
Componența cheltuielilor grupului SA Moldovagaz în perioada 2017-2021

Datele prezentate în diagramă relevă că, în structura cheltuielilor efectuate în sistemul gazelor naturale, ponderea majoră o dețin costurile și cheltuielile cu personalul, care au însumat 3.555.273 mii lei (44,9%), fiind urmate de cheltuielile privind amortizarea immobilizărilor necorporale și corporale de 1.845.344 mii lei (23,3%), cheltuielile privind contribuțiile de asigurări medicale și sociale obligatorii de 839.072,0 mii lei (10,6%), cheltuielile aferente serviciilor prestate de terți de 682.218,0 mii lei (8,6%), costurile și cheltuielile de materiale de 614.756,0 mii lei (7,8%), alte cheltuieli de 188.437,0 mii lei (2,4%) și alte cheltuieli operaționale de 185.004,0 mii lei (2,3%).

Totodată, în aspectul întreprinderilor din sistemul gazelor naturale, ponderea majoră o dețin cheltuielile efectuate de SRL Moldovatransgaz – de 1.954.809,0 mii lei (24,7%), SA Chișinău-gaz – de 1.119.081,0 mii lei (14,1%), SA Moldovagaz – de 936.930,0 mii lei (11,8%), SRL Ialoveni-gaz – de 603.982,0 mii lei (7,6%), SRL Bălți-gaz – de 530.931,0 mii lei (6,7%), și alte întreprinderi. Informația cu referire la ponderea cheltuielilor în aspectul întreprinderilor din sistemul gazelor naturale în perioada 2017-2021 se prezintă în diagrama de mai jos.

Ponderea cheltuielilor în aspectul întreprinderilor din sistemul gazelor naturale în perioada 2017-2021

4.3.1. Mecanismul existent de determinare a volumului de import, transport și distribuție a gazelor naturale relevă unele rezerve privind modul de determinare a volumelor acestora.

4.3.1.1. *Cu privire la modul și locul determinării volumului de gaze naturale importate.*

Volumul gazelor importate de partea dreaptă a râului Nistru nu reprezintă o valoare măsurată, ci una calculată, bazată pe datele prezentate de operatorii de transport și de distribuție din RM, inclusiv din regiunea Transnistreană și din Ucraina.

Gazoductele magistrale prin care RM efectuează importul sau tranzitul gazelor naturale, ca urmare a construcției acestora în perioada URSS, când nu s-a ținut cont de hotarele administrative între republici, sunt amplasate segmentar atât pe teritoriul RM, cât și pe teritoriul Ucrainei. Mai mult decât atât, o parte din aceste rețele amplasate în stânga râului Nistru nu sunt controlate de SA Moldovagaz. Împărțirea rețelelor magistrale după gestionarii acestora este redată în tabelul următor.

Tabelul 4.3.1.1.1

Împărțirea rețelelor magistrale de import a gazelor naturale, după gestionarii acestora (km)

Denumirea gazoductului magistral	Abrevierea	Lungimea totală de la s.Grebeniki până la s.Orlovka, din care:	Operatorul de transport al Ucrainei	Republica Moldova	Moldovatransgaz	Tiraspoltransgaz
Ananiev-Tiraspol-Ismail	ATI	263,000	170,900	92,100	62,910	29,190
Șebelinka-Donetk-Krivoi Rog-Ismail	ȘDKRI	251,980	127,400	124,580	91,817	32,763
Razdelinaia-Ismail	RI	252,992	126,532	126,460	92,240	34,220
Ananiev-Cernăuți-Bogorociani 618,8 km - 419,2 km	ACB	199,600	-	199,600	184,600	15,000

Conform prevederilor contractuale, importul gazelor în RM se efectuează prin 2 puncte – stațiile de măsurare a gazelor (în continuare – SMG) din Grebeniki și Alexeevka din Ucraina. Ulterior, acest volum este ajustat cu datele privind consumul de gaze al localităților or. Briceni (RM) și or. Moghiliov-Podolisk (Ucraina) care sunt conectate la rețelele de transport/distribuție de pe teritoriul, respectiv, al Ucrainei și RM. De asemenea, și s. Cairaclia este conectat la rețelele de distribuție din Ucraina.

Alte puncte de măsurare a gazelor pentru determinarea tranzitului de gaze sunt SMG din or. Căușeni și s.Orlovka (Ucraina), precum și stația de reglare a gazelor Limanskoie (Ucraina). Între SMG Căușeni și Orlovka gazoductele magistrale (ATI, ȘDKRI, RI) intersectează de mai multe ori hotarul RM și Ucrainei, la care sunt conectate atât rețelele de distribuție din RM, cât și cele din Ucraina. Pe segmentul Grebeniki-Căușeni, la gazoductele magistrale sunt conectate și rețelele de distribuție ale SRL Tiraspoltransgaz.

Volumul gazelor consumate de partea stângă a râului Nistru și de Ucraina se determină în baza datelor a 31 și, respectiv, 19 puncte de măsurare instalate la stațiile de reglare a gazelor (SRG) și de consum aflate pe teritoriul acestora. Probele de audit acumulate denotă că, pe lângă datele de consum al gazelor, preluate de pe contoarele instalate la SRG, pe unele segmente se utilizează datele contoarelor instalate la consumatorii gazelor naturale, precum și calculele manuale ale consumului tehnologic al gazelor. De menționat că, calculele consumului tehnologic al gazelor realizate de operatorii sistemului de transport din RM și de Ucraina sunt efectuate în conformitate cu metodologiile aprobate de regulatorii țărilor respective (nr.24 din 28.07.2000 și, respectiv, nr.340 din 23.06.2008).

Mai mult decât atât, unele localități care sunt deservite de ODG din partea dreaptă a râului Nistru sunt conectate la rețelele de distribuție și de transport deservite de ODG din partea stângă

a râului Nistru , cum ar fi localitățile Copanca, Hagimus, Firlădeni, Hirbovăț și, respectiv, localitățile Doroțcaia, Pîrîta, Coșnița, Pohrebea. De menționat că ANRE tolerează desfășurarea activităților de distribuție și furnizare a gazelor naturale pe teritoriul localităților com. Cocieri și com. Molovata Nouă din r-nul Dubăsari de companii nelicențiate (SRL Tiraspoltransgaz-Pridnestrovie).

Din cauza volumului mic de consum al gazelor, în unele cazuri contoarele instalate la SRG nu determină corect volumul gazelor consumate, acestea fiind ajustate cu datele preluate de la contoarele consumatorilor de gaze (KC-2 Tiraspol – „Gazul comun”). În alte cazuri, consumul tehnologic și pentru necesități proprii este adăugat manual la valoarea gazului măsurat prin contoare (s.Greblești).

La sfârșitul perioadei de facturare (lunar) se calculează volumul gazelor naturale aflate în rețeaua de transport, care depinde de presiunea în rețea, temperatura, volumul și lungimea rețelelor etc¹⁰⁷. De asemenea, se calculează consumul tehnologic și pierderile de gaze în rețeaua de transport. Aceste calcule sunt efectuate de toate companiile de transport al gazelor din Ucraina și RM, inclusiv din regiunea transnistreană.

În baza celor indicate, volumul gazelor importate se determină conform datelor și calculelor prezentate de companiile de transport și distribuție a gazelor din RM, inclusiv din regiunea transnistreană și Ucraina, fiecare parte întocmind propriul calcul al stocului gazelor naturale la începutul lunii în rețelele companiei de transport. De menționat că Instrucțiunea de întocmire a Balanței gazelor pentru RM a fost aprobată la 15.11.2021 de directorul SRL Moldovatrangaz, auditului fiindu-i prezentate 2 variante ale acestei Instrucțiuni. Instrucțiunea care a stat la baza întocmirii bilanțului gazelor în perioadele anterioare (de la 19.01.2009 până la 15.11.2021) a fost prezentată doar după finalizarea auditului (15.11.2022).

De menționat că ora de întocmire a bilanțului aferent gazului și a actelor de predare-primire a gazului diferă, fiind ora 7 UTC pentru SA Gazprom, sau ora 4/5 UTC (vara/iarna) pentru Ucraina și RM.

Astfel, în perioada 2017-2019 bilanțul gazului se întocmea la ora 7 UTC, iar stocul /soldul gazelor coincidea cu soldul contabil al gazelor rămase în rețea, înregistrat în evidența contabilă a SA Moldovagaz. Ulterior, stocul /soldul gazelor în rețeaua de transport avea date diferite indicate în Bilanțul gazului și în evidența contabilă a SA Moldovagaz, diferențele respective nefiind confirmate prin documente și calcule.

În baza calculelor respective se întocmesc și actele de livrare a gazelor cu SA Gazprom, și declarațiile vamale de import. Valoarea gazului consumat se determină în baza volumului consumat și calității calorice a gazului.

De menționat că doar gazele naturale livrate în partea dreaptă a râului Nistru sunt declarate ca importate la vamă, iar cele livrate în partea stângă a Nistrului, în perioada auditată, nu au fost declarate. Serviciul Vamal al RM nu are o procedură bine determinată de verificare a corectitudinii declarării volumului de gaze importate. Auditului i-a fost prezentat doar Procesul-verbal din 11.11.1999 al întâlnirii între Serviciul Vamal și SA Moldovagaz, semnat doar de reprezentantul Serviciului Vamal, și Ordinul Biroului Vamal Centru nr.24-0 din 30.01.2020, care

¹⁰⁷ Metodologia de calculare a stocului de gaze naturale în gazoductele magistrale ale SRL Moldovatrangaz, aprobate de Directorul SRL Moldovatrangaz la 16.12.2019.

nu conține cerințe privind aplicarea procedurilor de verificare, ci doar desemnarea persoanelor ce se vor deplasa la SMG Ananiev, Alexeevka, Grebeniki, Limanskoie, Orlovka și Căușeni.

De asemenea, și volumul gazelor naturale transportate și distribuite, care stau la baza facturării serviciilor respective de către companiile de transport și distribuție, nu sunt determinate doar conform datelor contoarelor de la stațiile de predare a gazelor, dar sunt ajustate cu volumul pierderilor și gazelor consumate pentru necesitățile tehnologice la aceste stații. Ulterior, companiile de distribuție, pentru diferite localități, preiau sau predau unele de la altele gazele naturale, al căror volum constituie circa 5% din volumul gazelor distribuit. Actul de predare-primire respectiv este semnat de reprezentanții SA Moldovagaz, SRL Moldovatransgaz și/sau ai companiei de distribuție a gazelor.

Livrarea gazelor naturale în regiunea transnistreană se efectuează în baza contractului încheiat în anul 2011 între SA Moldovagaz și SRL Tiraspoltransgaz, care prevede transmiterea de la SA Moldovagaz către SRL Tiraspoltransgaz a funcției de executare în regiunea Transnistreană a contractului de livrare a gazelor naturale încheiat de SA Moldovagaz cu SA Gazprom, zona de responsabilitate a SRL Tiraspoltransgaz. Totodată, contractul prevede că achitarea pentru gazul livrat SRL Tiraspoltransgaz urmează să se efectueze pe conturile SA Gazprom, cu informarea SA Moldovagaz. În cazul încălcării de către SRL Tiraspoltransgaz a condițiilor de achitare a gazului livrat, SA Moldovagaz sau SA Gazprom pot introduce limitări privind volumul gazului livrat SRL Tiraspoltransgaz.

4.3.1.2. Cu privire la volumul și valoarea pierderilor și consumurilor tehnologice de gaze naturale.

Volumul și valoarea pierderilor și consumurilor tehnologice de gaze naturale reprezintă o valoare calculată, determinată ca diferență între volumul și valoarea gazelor primite spre transport și, respectiv, spre distribuție, și volumul și valoarea gazelor transmise spre distribuție și furnizate/facturate la consumatori.

- Potrivit pct. 2 din Regulamentul cu privire la modul de măsurare a gazelor naturale în scopuri comerciale, măsurarea gazelor naturale este efectuată de operatorul rețelei de distribuție și furnizor.

Astfel, operatorul rețelei de distribuție efectuează citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare ale tuturor consumatorilor finali, ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, precum și indicațiile echipamentelor de măsurare instalate în punctele de măsurare comercială, amplasate în punctele de delimitare a instalațiilor operatorului rețelei de distribuție și a instalațiilor operatorului rețelei de transport¹⁰⁸.

Operatorul rețelei de distribuție este obligat să pună la dispoziția furnizorilor informația solicitată de aceștia cu privire la parametrii gazelor naturale livrate conform contractelor încheiate, datele aferente echipamentului de măsurare și indicațiile echipamentelor de măsurare instalate la consumatorii finali cu care furnizorii au încheiat contracte de furnizare a gazelor naturale.

Potrivit pct. 6 din Metodologia de calcul al consumurilor tehnologice și a pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție, aprobată prin HANRE nr. 398/2010 din 31.12.2010, diferența dintre cantitatea de gaze naturale primită de întreprinderea de distribuție a

¹⁰⁸ Pct. 9 din Regulamentul cu privire la modul de măsurare a gazelor naturale în scopuri comerciale.

gazelor naturale de la furnizor și cantitatea de gaze naturale furnizată consumatorilor finali reprezintă pierderi reale.

Aceste pierderi se înregistrează după operatorii sistemelor de distribuție, contravaloarea lor fiind achitată SA Moldovagaz în baza contractului de furnizare la prețul de ieșire din rețelele de transport al gazelor naturale. O parte din aceste pierderi apar în urma:

- a) pierderilor de gaze naturale la exploatarea stației de reglare-măsurare a gazelor naturale și/sau la punctul de reglare-măsurare a gazelor naturale;
- b) pierderilor în rețelele de distribuție a gazelor;
- c) pierderilor de gaze naturale în rețelele și în instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali, proprietari ai rețelelor de gaze naturale;
- d) consumurilor de gaze naturale pentru necesitățile tehnologice ale ODG.

Acestea reprezintă consumuri tehnologice și pierderi tehnice de gaze naturale care se determină în conformitate cu Metodologia de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție¹⁰⁹.

Conform art. 46 alin. 3) din Legea nr. 108/2016, operatorul sistemului de distribuție procură gazele naturale necesare pentru a acoperi consumul tehnologic și pierderile de gaze naturale din rețelele de distribuție a gazelor naturale și menține rezerva de capacitate din rețelele sale. Reieșind din cele menționate, se constată că volumul de gaze existent permanent în rețelele de distribuție urmează a fi reflectat în evidența contabilă a OSD, însă aceștia nu contabilizează acest stoc de gaze, acesta fiind reflectat în evidență contabilă la cheltuieli, ca urmare a procurării acestuia ca pierdere și consum tehnologic. De exemplu, SRL „Chișinău-gaz” la situația din 31.12.2021 avea în rețelele de distribuție, gaze naturale în volum de 283.528,53 m³, în valoare de 2.484,9 mii lei¹¹⁰, care nu este contabilizat.

Procesul de distribuție este însoțit de pierderi inevitabile de gaze naturale. Pierderile de gaze în rețelele de distribuție și instalațiile de utilizare a gazelor ale consumatorilor sunt alcătuite din pierderi tehnice și pierderi comerciale.

Pierderile tehnice reprezintă volumul emisiilor de gaze din elementele rețelelor de distribuție și instalațiilor de utilizare, cauzate de neetanșeitățile lor (scăpări în urma deteriorărilor), eroarea echipamentelor de măsurare, cât și neestimarea modificării stării gazelor măsurate ca rezultat al schimbării factorilor influenți (presiunea și temperatura).

Pierderile comerciale sunt condiționate de trei factori principali: consumul fraudulos de gaze; eficiența scăzută a măsurărilor, care este dictată de nivelul tehnico-științific de dezvoltare a societății la momentul actual; imposibilitatea asigurării la nivelul actual a controlului perfect asupra procesului de utilizare a gazelor cu metodele disponibile în prezent.

În multe cazuri depistarea și demonstrarea în instanța de judecată a consumului fraudulos de gaze este dificilă din cauza metodelor sofisticate utilizate de consumatori (de exemplu, aplicarea magneților puternici din neodim, contrafacerea/falsificarea sigiliilor aplicate de uzina producătoare sau verificatorii de stat etc.).

¹⁰⁹ HANRE nr. 398/2010 din 31.12.2010 „Cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție”.

¹¹⁰ 283.528,54 m³ × 8,7642 lei/m³ (prețul conform facturii nr. AAN2502500 din 31.12.2021).

În acest context, menționăm că potrivit datelor SA Moldovagaz la situația din 31.12.2021, din 750.365 de consumatori nu erau contorizați 22.136 de consumatori (circa 3%), comparativ cu situația din 31.12.2017 când din 691.578 de consumatori nu erau contorizați 32.801 (circa 4,7%) consumatori. De menționat că, la situația din 31.12.2021, conform datelor prezentate de SRL Chișinău-gaz, nu erau contorizați 673 de consumatori din sectorul particular și 15.912 de apartamente, iar alți 391 de consumatori din sectorul particular și 10.630 de apartamente erau debransați de la rețea. Existența consumatorilor necontorizați are un impact negativ asupra veridicității datelor aferente volumului furnizat de gaze naturale.

• Pierderile tehnice în rețelele magistrale de transport al gazului natural sunt parte a procesului tehnologic de transportare a gazului în regim de tranzit prin teritoriul țării și de predare către consumatori.

În perioada 2017-2021, normarea pierderilor tehnice și a consumurilor tehnologice s-a efectuat în baza Metodologiei aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.24 din 28 iulie 2000¹¹¹. SRL „Moldovatransgaz” calculează anual volumul normativ al consumurilor tehnologice și pierderilor tehnice la transportarea gazelor naturale prin conductele magistrale ale RM, care se aprobă de către ANRE. Informații privind volumul normativ și efectiv al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice la transportarea gazelor naturale prin conductele magistrale pentru anii 2017-2021 se prezintă în Tabelul următor.

Tabelul nr.4.3.1.2.1

Volumul normativ și efectiv al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice la transportarea gazelor naturale prin conductele magistrale pentru anii 2017-2021

Anul	Pierderi efective			Pierderi normative			Diferență		Pierderi și consum tehnologic acceptat de ANRE în tarif	
	Volum, m ³	Preț, lei	Suma, mil. lei	Volum, m ³	Preț, lei	Suma, mil. lei	Volum, m ³	Suma, mil. lei	Volum, m ³	Suma, mil. lei
2017	30976563	4,311	133,6	54210495	4,311	233,7	23233932	100,1	30976563	133,6
2018	20919225	2,972	62,2	52386782	2,97	163,4	31467557	101,2	20919225	62,2
2019	11383298	2,972	33,8	51827523	2,972	154,0	40444225	120,2	11383298	33,8
2020	5400689	2,972	16,1	55804208	2,97	177,3	50403519	161,2	5400689	16,1
2021	673336	2,61	5,1	53080784	2,61	194,9	52407448	189,8	673336	5,1
Total	-	-	250,8	-	-	923,3	-	672,5	-	250,8

Datele prezentate în tabel relevă că volumul gazului calculat (normativ) ca pierderi la consumuri tehnologice și pierderi tehnice a variat de la 55,8 mil. m³ în anul 2020 până la 51,8 mil. m³ în anul 2019. În același timp, pierderile efective în perioada 2017-2021 au înregistrat un trend descrescător. Totodată, diferența între pierderile normative calculate și aprobate de ANRE față de pierderile efective a crescut de la 23,2 mil. m³ în anul 2017 până la 52,4 mil. m³ în anul 2021, sau de la 43% până la 97%.

Potrivit Metodologiei ANRE, la stabilirea normelor de pierderi se iau în considerare numai acele pierderi care direct depind de mijloacele tehnice cu ajutorul cărora se realizează transportul gazelor, fără a fi luat în calcul volumul gazelor naturale real transportate și erorile admisibile ale echipamentului de măsurare a gazelor naturale.

¹¹¹ Metodologia normării consumurilor tehnologice și pierderilor tehnice la transportarea gazelor naturale prin conducte magistrale ale Republicii Moldova, adoptată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.24 din 28.07.2000 (MORM, 2000, nr.98-101, art. 290).

De asemenea, se remarcă că, deși Metodologia ANRE¹¹² nu stabilește ordinea de normare a consumurilor de gaze pentru executarea și repararea capitală a conductelor magistrale și ramificațiilor aferente lor, care se pun în evidență separat și se stabilesc, după caz, limite corespunzătoare, SRL Moldovatrangaz în perioada 2017-2021 a inclus astfel de consumuri de 3.056,3 mii m³ în calculul de normare a consumurilor tehnologice și a pierderilor tehnice. Concomitent, se menționează că, în perioada 2017-2021, SRL Moldovatrangaz a inclus în pierderile efective consumul gazului utilizat la centralele termice pentru necesitățile tehnologice la obiectele aferente rețelelor de transport – stații de compresie, stații de predare, inclusiv pentru încălzirea clădirilor administrative, care, de facto, urmau a fi achitate și reflectate la cheltuielile administrative sau de producere. Volumul total al gazelor naturale utilizate la încălzirea obiectelor menționate în perioada 2017-2021 a constituit 3.072,7 mii m³ în sumă de 10.563,2 mii lei. După cum explică responsabilii, Metodologia ANRE nu reflectă normarea consumurilor de gaze în special pentru clădirile administrative, din cauza amplasării clădirilor respective pe teritoriul stațiilor de compensare sau al stațiilor de predare aflate în afara razei de așezare (orașe, sate), cu sisteme autonome de lucru și trai, inclusiv cu sistemă unică de încălzire pentru obiectele aferente rețelelor, precum și a încăperilor tehnologice aflate în acele clădiri.

De menționat că, potrivit modificărilor la Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, urmează a fi revizuit modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport al gazelor naturale, prin stabilirea trendului de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor tarifare, pentru a implementa mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de volumele de gaze naturale injectate în rețelele de transport al gazelor naturale.

4.3.1.3. Volumul pierderilor efective la distribuția gazelor naturale în perioada 2011-2021 a depășit de două ori volumul pierderilor normative acceptate în scopuri tarifare.

Valoarea pierderilor la distribuția gazului acceptate în scop tarifar a constituit doar 917.370,0 mii lei, iar valoarea pierderilor supranormative a constituit 1.022.761,8 mii lei.

Consumul tehnologic și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție, pentru OSD, pentru perioada 2011-2019, au fost aprobate de ANRE doar în anul 2020¹¹³, ulterior fiind aprobate în următorul an¹¹⁴.

Din totalul consumului tehnologic și pierderilor de gaze naturale de 446,9 mil. m³ înregistrate la ODG în perioada 2011-2021, ANRE a aprobat 215,0 mil. m³ de gaze ca consum tehnologic și pierderi tehnice normative de gaze naturale în rețelele de distribuție, ceea ce constituie doar 48,2% din cele efectiv înregistrate. Potrivit informațiilor prezentate de SA „Moldovagaz”, în perioada 2011-2021 pierderile normative au variat de la 13,91 mil. m³ (anul 2014) până la 26,98 mil. m³ (anul 2015), în același timp pierderile efective au variat de la 54,37 mil. m³ (anul 2011) până la 26,86 mil. m³ (anul 2021).

Astfel, valoarea pierderilor la distribuția gazului acceptate în scop tarifar a constituit doar 917.370,0 mii lei, iar valoarea pierderilor supranormative a constituit 1.022.761,8 mii lei.

¹¹² Pct.2.4.7. din Metodologia aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.24 din 28 iulie 2000.

¹¹³ De exemplu, la SRL „Chișinău-gaz”, Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.344/2020 din 22.09.2020.

¹¹⁴ Pentru anul 2020, prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.155 din 14.01.2021 și pentru anul 2021 – prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.179 din 07.04.2022.

Deci, volumul pierderilor efective la distribuția gazelor naturale în perioada 2011-2021 a depășit de 2 ori volumul pierderilor normative acceptate în scopuri tarifare, totuși acestea au avut o tendință de descreștere, de la 347% (2014) până la 126% (2021).

În același timp, volumul pierderilor efective la transportarea gazelor naturale în perioada 2011-2021 a depășit volumul pierderilor normative acceptate în scopuri tarifare doar în anul 2011, în restul perioadei fiind mai mici (de la 105,9% - în 2011, până la 1,3% - în 2021).

Informații privind pierderile de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție în anii 2011-2021 se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport de audit.

Conform explicațiilor prezentate de SA Moldovagaz, până în anul 2010, normativele consumurilor tehnologice și pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție se calculau în conformitate cu Metodologia ANRE nr. 33 din 06.02.2001. Odată cu intrarea în vigoare a Metodologiei ANRE nr.398/2010, valorile normative calculate ale consumurilor tehnologice și pierderilor tehnice de gaze s-au redus practic de 3 ori, comparativ cu normativele din perioada anterioară. SA Moldovagaz a contestat la ANRE în mai multe rânduri faptul că Metodologia ANRE nr.398/2010 nu reflectă în mod real volumul consumului tehnologic și pierderilor tehnice, deoarece conține formule de calcul al căderilor de presiune admisibile, aplicabile doar gazoductelor noi, și nu ia în considerare atât starea tehnică efectivă a gazoductelor, cât și a instalațiilor și echipamentelor aferente.

4.3.1.4. Deși se confirmă dependența reciprocă a operatorilor de transport al gazelor naturale de pe ambele maluri ale râului Nistru, la 31.12.2021 se atesta o datorie de 34.656,27 mii lei a SRL Tiraspoltransgaz, care la moment se achită eșalonat.

Conform contractelor încheiate în anii 2015 și 2020, SRL Moldovatransgaz asigură, prin conductele gestionate, transportul gazelor naturale către consumatorii deserviți de SRL Tiraspoltransgaz, iar SRL Tiraspoltransgaz asigură transportul gazelor naturale prin rețelele deținute către consumatorii deserviți de SRL Moldovatransgaz.

În urma evaluărilor efectuate, se atestă că în perioada 2017-2021 SRL Moldovatransgaz a prestat servicii de transport al gazelor naturale către consumatorii deserviți de SRL Tiraspoltransgaz în volum de 818.226,54 mii m³ pe un tronson de circa 185 km. În același timp, SRL Tiraspoltransgaz a transportat prin rețelele deținute 2.267.514,88 mii m³ de gaze naturale pe un tronson de circa 35 km. În condițiile în care metoda de calcul al serviciilor prestate depinde direct de lungimea conductelor prin care se efectuează transportul gazelor naturale, se constată că în perioada auditată valoarea serviciilor prestate de către SRL Moldovatransgaz a constituit 96.743,71 mii lei, față de 62.087,44 mii lei, pentru serviciile prestate de către SRL Tiraspoltransgaz, înregistrând la 31.12.2021 o datorie a SRL Tiraspoltransgaz în sumă de 34.656,27 mii lei. Se menționează că datoria respectivă s-a format în urma aplicării tarifului pentru transportul gazelor naturale conform prevederilor HANRE nr.536/19 din 03.01.2020, și nu prin prisma prețului stabilit între părțile vizate (fapt redat mai detaliat în următoarea constatare). La data de 22.09.2022, a fost semnat un acord de eșalonare a datoriei respective, aceasta fiind repartizată în 4 tranșe lunare, dintre care 2 deja au fost achitate. La moment, datoria constituie 17.956,99 mii lei.

Prin urmare, deși se confirmă dependența reciprocă a entităților vizate, se reiterează necesitatea respectării termenelor de achitare a datoriilor și neadmiterea formării acestora pentru a nu afecta activitatea financiară a SRL Moldovatrangaz.

4.3.1.5. Neaplicarea în activitatea reglementată a tarifelor aprobate de către ANRE, a afectat performanța financiară a entităților vizate.

În conformitate cu prevederile legale¹¹⁵, ANRE elaborează și aprobă metodologiile de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale. La fel, monitorizează corectitudinea aplicării de către titularii de licențe a metodologiilor aprobate, a prețurilor și a tarifelor reglementate, aprobate în conformitate cu metodologiile respective.

Se denotă că în perioada auditată, SRL Moldovatrangaz nu a aplicat pe deplin tarifele aprobate de către ANRE, în unele cazuri fiind utilizat prețul stabilit în contractele semnate încă în anul 2015, care deși erau mai mici decât tarifele aprobate periodic de Agenție, nu s-au modificat până în anul 2020. Prin urmare, se atestă că pentru volumul gazelor transportate consumatorilor din Republica Moldova se aplica tariful stabilit de ANRE, iar pentru volumele de gaze naturale transportate în regim de tranzit către țările europene, consumatorii din Ucraina și consumatorii SRL Tiraspoltrangaz se aplicau prețurile stabilite prin prisma clauzelor incluse în contractele încheiate între părțile vizate. Acest fapt a fost expus și în Raportul privind controlul activității licențiate desfășurate de către SRL Moldovatrangaz efectuat de către ANRE pentru perioada 2017-2019, aprobat prin HANRE nr.149 din 06.04.2021. Diferențele sunt prezentate în următorul tabel.

Tabelul nr.4.3.1.5.1

Informație privind tarifele aplicate de SRL Moldovatrangaz

Perioada de aplicare a tarifului 01.01.2017-31.12.2017	Tarif aprobat prin HANRE nr.19/2016 din 26.01.2016 pentru 1000 m ³ gaze naturale (lei)	Tarif mediu efectiv aplicat, recalculat de ANRE pentru 1000 m ³ gaze naturale (lei)	Diferența (lei)
Pentru consumatorii RM	32,76	32,76	0
Pentru tranzitare în UE	32,76	27,30	5,46
Pentru consumatorii din Ucraina	32,76	21,94	10,82
Pentru consumatorii SRL Tiraspoltrangaz	32,76	9,47	23,29
Perioada de aplicare a tarifului 01.01.2018-31.12.2019	Tarif aprobat prin HANRE nr.88/2018 din 16.03.2018 pentru 1000 m ³ gaze naturale (lei)	Tarif mediu efectiv aplicat, recalculat de ANRE pentru 1000 m ³ gaze naturale (lei)	Diferența (lei)
Pentru consumatorii RM	32,32	32,32	0
Pentru tranzitare în UE	32,32	24,60	7,72
Pentru consumatorii din Ucraina	32,32	20,43	11,89
Pentru consumatorii SRL Tiraspoltrangaz	32,32	8,94	23,38
Perioada de aplicare a tarifului 01.01.2020-01.03.2022	Tarif aprobat prin HANRE nr. 536/2019 din 27.12.2019 pentru 1000 m ³ /100 km gaze naturale (tranzit și consumatorii Ucraina, SRL Tiraspoltrangaz) (lei)	Tarif mediu efectiv aplicat conform actelor de predare- primire a serviciilor 1000 m ³ /100 km gaze naturale (lei)	Diferența (lei)
Pentru consumatorii RM (1000 m ³)	251,67	251,67	0
Pentru tranzitare în UE	205,55	205,55	0
Pentru consumatorii din Ucraina	205,55	205,55	0
Pentru consumatorii SRL Tiraspoltrangaz, în perioada 01.01.2020 - 30.09.2020	205,55	5,074	200,48

Sursa: Raportul privind controlul activității licențiate desfășurate de către titularul Moldovatrangaz SRL pentru perioada anilor 2017-2019, aprobat prin Hotărârea ANRE nr.149 din 06.04.2021, Contractele încheiate cu SRL Tiraspoltrangaz, SA Moldovagaz, actele de predare-primire a serviciilor prestate în perioada anilor 2019-2020.

¹¹⁵ Art.7 alin. (2) lit. a) din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

Prin urmare, ANRE a stabilit că neaplicarea tarifelor aprobate pentru volumul integral al gazelor naturale transportate în perioada menționată a diminuat veniturile reglementate ale entității cu 346.890,09 mii lei. În urma controlului menționat, deși SRL Moldovatrangaz a început să aplice tarifele corespunzătoare pentru transportarea gazelor naturale, concomitent a semnat Contractul nr.011/2021 din 23.04.2021 cu SRL Vernon David privind prestarea serviciilor de consultanță și asistență juridică specifice îndreptate spre contestarea rezultatelor controlului menționat. În pofida faptului că din contul entității au fost achitate 1.035,92 mii lei în acest sens, se atestă că până la moment atât Judecătoria Chișinău, cât și Curtea de Apel au respins solicitările SRL Moldovatrangaz de a suspenda actul administrativ vizat, ca fiind neîntemeiate, examinarea dosarului în fond la moment fiind în derulare.

Concomitent, SRL Moldovatrangaz se află în litigiu cu ANRE referitor la excluderea din componenta devierilor tarifare aplicate pentru perioada 2011-2019 a sumei de 346.890,1 mii lei aferente veniturilor din tranzitul gazelor naturale, aprobate prin HANRE nr.351 din 06.08.2021, care la 19.05.2022 a fost suspendată prin Decizia Curții de Apel Chisinau.

Se relevă că SRL Moldovatrangaz a aplicat de la 01.01.2020 tarifele stabilite de ANRE pentru volumele de gaze naturale transportate în regim de tranzit către țările europene și consumatorii din Ucraina, dar în cazul consumatorilor SRL Tiraspoltransgaz tarifele au fost aplicate doar din data de 01.10.2020, ceea ce a generat neîncasarea încă a circa 43.422,38 mii lei. Totodată, se menționează că, în cazul prestării serviciilor de transportare a gazelor naturale de către SRL Tiraspoltransgaz pentru consumatorii SRL Moldovatrangaz, se aplica același preț ca în cazul transportării gazelor naturale de către SRL Moldovatrangaz pentru consumatorii Tiraspoltransgaz, iar din cauza neaplicării corespunzătoare a tarifului, cheltuielile entității la fel au fost diminuate cu circa 13.979,93 mii lei.

Astfel, din cauza neaplicării tarifului stabilit de către autoritatea abilitată în acest sens, se relevă că, pe lângă posibilele venituri neîncasate calculate de Agenție în sumă de 346.890,09 mii lei, dar și a celor de circa 43.422,38 mii lei calculate pentru 9 luni ale anului 2020 în cazul consumatorilor SRL Tiraspoltransgaz, entitatea deja a efectuat cheltuieli de 1.035,92 mii lei pentru contestarea deciziei ANRE, până la moment nefiind emisă o hotărâre definitivă în acest sens. Acest fapt influențează direct performanța entității și nu contribuie la un management financiar eficient.

De menționat că, conform HANRE nr.19/2016 din 26.01.2016¹¹⁶ și HANRE nr.88 din 26.03.2018¹¹⁷, „tarifele pentru serviciul de distribuție și de furnizare a gazelor naturale sunt medii și pot fi diferențiate pentru întreprinderile înrudite prin decizia S.A. „Moldovagaz””. Acordarea de către ANRE a dreptului SA Moldovagaz de a aproba tarife diferențiate la distribuția gazelor naturale pentru întreprinderile sale nu are suportul legal necesar și reprezintă o eludare a ANRE de la atribuțiile sale stabilite în art.7 alin. (2) lit.d-e din Legea nr.108/2016 privind aprobarea tarifelor pentru orice distribuitor de gaze naturale ce deține licența respectivă.

Ca urmare a aplicării de către SA Moldovagaz a tarifelor diferențiate, revizuite de regulă semestrial, pentru distribuția gazelor naturale de către întreprinderile sale, a dus la denaturarea rezultatelor financiare anuale ale SA Moldovagaz și ale companiilor de distribuție a gazului, prin

¹¹⁶ HANRE nr.19/2016 din 26.01.2016 privind tarifele la gazele naturale (*abrogată*) //MORM nr. 20-24/100, 29.01.2016.

¹¹⁷ HANRE nr.88/2018 din 16.03.2018 privind tarifele și prețurile reglementate la gazele naturale //MORM nr. 94/406, 17.03.2018.

majorarea și diminuarea cheltuielilor SA Moldovagaz și, respectiv, a veniturilor companiilor de distribuție a gazului.

Tabelul nr.4.3.1.5.2

Valoarea cheltuielilor SA Moldovagaz pentru serviciile de distribuție a gazelor naturale

Anul	Volum transportat, mii m ³	Valoarea facturată conform tarifelor diferențiate, lei	Valoarea ce trebuia facturată conform tarifelor ANRE, lei	Diferența, lei
2017	938.426,58	1.046.405.665,81	1.018.781.722,47	-27.623.943,34
2018	1.036.804,10	1.207.725.572,11	1.208.431.715,47	706.143,36
2019	978.272,72	1.219.387.209,26	1.179.759.860,81	-39.627.348,45
2020	949.821,60	1.246.646.770,88	1.195.860.316,50	-50.786.454,38
2021	1.092.901,29	1.297.676.017,42	1.436.697.156,14	139.021.138,72
În total	4.996.226,29	6.017.841.235,48	6.039.530.771,40	21.689.535,92

De asemenea, SA Moldovagaz a denaturat rezultatele sale financiare anuale prin reflectarea ajustării cheltuielilor aferente decontării gazelor naturale în cazul diferențelor negative de devieri tarifare la prețul gazelor naturale incluse în calculul tarifelor de furnizare a gazului.

La 08.05.2018 SA Moldovagaz s-a adresat către MF pentru acordarea asistenței metodologice necesare la definitivarea modului de contabilizare a devierilor tarifare (atât pozitive, cât și negative), formate ca urmare a reglementării prețurilor de furnizare a gazelor naturale conform metodologiei ANRE. În scrisoarea nr.09/2-06/195 din 29.05.2018, MF a indicat că „în scopuri fiscale persoanele juridice vor determina venitul impozabil prin aplicarea contabilității de angajamente”, precum și că „entitatea va stabili de sine stătător modul de contabilizare a diferențelor obținute ca urmare a aplicării tarifului reglementat în politicile contabile a acesteia”.

Ca urmare, SA Moldovagaz a aprobat propriile regulamente de reflectare a devierilor tarifare, inclusiv a celor negative. Astfel, în baza acestor prevederi, SA Moldovagaz, pentru devierile tarifare pozitive, a format în anii 2017 și 2020 un provision de 1.229.002,2 mii lei și, respectiv, de 130.625,2 mii lei, precum și a diminuat cheltuielile aferente gazelor naturale pentru devierile tarifare negative din anii 2018, 2019 și 2021 cu suma totală de 3.827.893,5 mii lei¹¹⁸.

În perioada 2011-2021, SA Moldovagaz a înregistrat devieri tarifare negative aferente prețului la gaz în sumă de 1.876.796,4 mii lei și aferente diminuării tarifelor cu devierea pozitivă a valorii gazelor de 774.911,9 mii lei. De menționat că la 31.12.2021 SA Moldovagaz avea format un provizion negativ de 1.882.782,9 mii lei aferent devierilor tarifare negative, acesta fiind reflectat la contul bilanțier 161 „Alte creanțe pe termen lung”.

4.3.1.6. Calcularea necorespunzătoare a TVA în cazul serviciilor de transport al gazelor naturale în regim de tranzit s-a soldat cu aplicarea și plata unor penalități în sumă totală de 39.274,48 mii lei.

Potrivit Deciziei Serviciului Fiscal de Stat (SFS), menținută prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20.02.2018 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 11.07.2018, se constată că, în perioada 2015-iunie 2016, SRL Moldovatransgaz nu a aplicat taxa pe valoarea adăugată¹¹⁹ la transportarea gazelor naturale în regim de tranzit, aceasta constituind 145.785,07 mii lei. În consecință, SFS a impus entitatea să achite în bugetul public național suma aferentă taxei restante

¹¹⁸ Anii 2018 – 880.334,5 mii lei, 2019 – 1.244.616,8 mii lei, 2021 – 1.702.942,2 mii lei.

¹¹⁹ Art.93 din Codul fiscal nr.1163 din 24.04.1997.

și a aplicat o penalitate pentru toată perioada de întârziere în valoare de 39.274,48 mii lei (2015 – 725,28 mii lei; 2016 – 19 521,04 mii lei; 2017 – 12 836,73 mii lei; 2018 – 6 191,43 mii lei).

Astfel, din cauza lacunelor în sistemul de control intern managerial, necalcularea în timp util a taxei pe valoarea adăugată pentru serviciile prestate, a impus un efort suplimentar pentru entitate de a achita într-o anumită perioadă de gestiune impozitul restant de 145.785,07 mii lei și penalitatea aplicată în sumă totală de 39.274,48 mii lei, ceea ce a influențat semnificativ performanța financiară a întreprinderii.

4.3.2. Sistemul de remunerare a muncii a angajaților din domeniul gazelor naturale este parțial conform reglementărilor în vigoare.

Nejustificarea conformă a normativelor de muncă, de timp și producție la stabilirea numărului de personal necesar pentru desfășurarea activității reglementate de furnizare, distribuție și transport al gazelor naturale, a generat neacceptarea spre recuperare prin tarif a cheltuielilor de remunerare a muncii, în sumă totală de 246.180,8 mii lei.

În perioada auditată 2017-2021, cheltuielile de remunerare a muncii în cadrul întreprinderilor din domeniul gazelor naturale au constituit suma de 3.798.065,9 mii lei (inclusiv: 473.522,6 mii lei pentru asigurarea activității de furnizare a gazelor naturale, 2.785.034,0 mii lei pentru asigurarea activității de distribuție a gazelor naturale, 539.509,7 mii lei pentru asigurarea activității de transport al gazelor naturale). Numărul mediu de angajați ai întreprinderilor din domeniu a constituit 6.081 de angajați în anul 2017 și 5.568 de angajați în anul 2021. Creșterea cheltuielilor de salarizare în perioada 2017-2021 a fost condiționată și de creșterea salariului minim garantat în sectorul real, ținând cont de factorul de complexitate pentru întreprinderile din sectorul de gaze¹²⁰.

Probele colectate de audit atestă că structura componentelor salariale în cadrul întreprinderilor din domeniul gazelor naturale include cca 45 de elemente salariale, inclusiv: salariul de funcție, prime (lunare, trimestriale, anuale, cu alte ocazii), plățile pentru concedii (anual, suplimentar, medical ș.a.), indemnizații (de concediere, de invaliditate ș.a.), ajutoare materiale, sporuri, precum și alte suplimente financiare (pentru intensitatea muncii, pentru ore suplimentare lucrate, pentru munca neîntreruptă în ramura de gaze etc.). Conform informațiilor din registrele electronice de evidență a retribuțiilor (perioada 2017-2021), din totalul cheltuielilor privind remunerarea muncii (3.798.065,9 mii lei), salariul de bază constituie 48% (1.823.071,6 mii lei), celelalte 52% (1.974.994,3 mii lei) sunt sporuri și suplimente plătite angajaților în domeniu.

Totodată, examinările de audit denotă că, deși SA Moldovagaz și întreprinderile sale de transport și distribuție elaborează, aprobă și actualizează statele lor de personal, acestea nu sunt bazate pe justificări ale normativelor de muncă, de timp și producție elaborate în conformitate cu reglementările aplicabile în vigoare¹²¹. De menționat că doar pentru aprobarea statelor de personal, în partea ce ține de muncitori, întreprinderile se conduc de prevederile Ordinului ministrului Economiei și Comerțului nr.135 din 14.09.2006, prin care se reglementează normele de timp necesare pentru deservirea tehnică și reparația rețelelor de distribuție a gazelor, inclusiv lista efectivului de lucrători pentru activitatea de bază/reglementată.

¹²⁰ HG nr.743 din 11.06.2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară”.

¹²¹ HG nr. 98 din 04.02.2013 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale”.

Salariul personalului antrenat în activitatea de bază (activitatea reglementată) a întreprinderilor din domeniul gazelor naturale a constituit (în perioada 2017-2021) suma de 3.427.586,4 mii lei, sau 90,2% din totalul cheltuielilor salariale, inclusiv: la SA Moldovagaz – 355.587,4 mii lei, OSD – 2.569.136,6 mii lei, OST – 502.862,4 mii lei.

Lipsa justificărilor corespunzătoare și exhaustive ale normativelor de muncă, de timp și producție la stabilirea numărului de personal necesar pentru desfășurarea activității reglementate de furnizare, transport și distribuție a gazelor naturale, a generat acceptarea pentru anii 2017-2021 de către ANRE spre recuperare prin tarif a cheltuielilor privind retribuirea muncii: i) la furnizare în proporție de doar 68,5%, sau în sumă totală de 324.281,5 mii lei din totalul de 473.522,6 mii lei, ii) la transport – 81,6%, sau în sumă de 440.002,8 mii lei din totalul de 539.509,7 mii lei, și iii) la distribuție – 100,1%, sau 2.787.600,9 mii lei din totalul de 2.785.034,0 mii lei.

Mai mult decât atât, în condițiile nejustificării corespunzătoare a numărului de personal și performanței financiare consolidate negative în ultimii doi ani auditați, la grupul SA Moldovagaz s-au constatat:

- Ü neconsiderarea veniturilor limitate din activitatea reglementată la stabilirea remunerațiilor organelor de conducere ale SA Moldovagaz. Doar în perioada 2017-2021, acestea au constituit cca 109.939,1 mii lei, sau cca 23% din totalul cheltuielilor privind remunerarea muncii aferente furnizării gazelor naturale;
- Ü depășirea nejustificată și cu regularitate a statelor de personal aprobate pentru funcțiile de consilieri ai președintelui și vicepreședintelui Consiliului de administrație al Societății (de 2-3 ori), fiind angajate persoane pe o perioadă determinată (de regulă, 1 an) în bază de contract individual de muncă, cu salarii similare celor aprobate în statele de personal sau chiar și mai mari, fără ca aceștia să dispună de activități clar stabilite. Pentru remunerarea muncii acestora au fost suportate cheltuieli salariale în sumă de 15.585,7 mii lei;
- Ü acordarea plăților de stimulare și compensare financiară angajaților întreprinderilor din domeniul gazelor naturale în lipsa unor surse suplimentare de venituri nereglementate pentru acoperirea lor;
- Ü necorelarea plăților de stimulare și compensare financiară a angajaților cu rezultatele economico-financiare anuale ale societăților, inclusiv la nivel de reglementări interne, ținând cont și de ajustările nejustificate spre diminuare a cheltuielilor și spre majorare a veniturilor ale întreprinderilor din sistemul SA Moldovagaz;
- Ü acordarea plăților de stimulare în lipsa unui sistem de evaluare a performanțelor, care ar justifica și ar documenta rezultatele remarcabile obținute de unii angajați. În acest context se exemplifică că la SRL Ialoveni-gaz s-au acordat plăți stimulatorii¹²² în lipsa unor indicatori exhaustivi și evaluării justificate măsurabile în acest sens, fapt care a permis utilizarea resurselor din Fondul directorului pentru premiarea doar a unora și aceluiași angajați;
- Ü alte iregularități în domeniul remunerării muncii care au fost aduse la cunoștința entităților auditate.

Notă: Se menționează că pe parcursul realizării misiunii de audit, conform noilor state aprobate¹²³, în cadrul aparatului administrativ al SA Moldovagaz au fost reduse 6 unități de

¹²² Premii pentru realizări remarcabile și deosebite, din fondul directorului (SRL Ialoveni-gaz).

¹²³ Statele de personal ale SA Moldovagaz puse în aplicare începând cu 01.07.2022.

personal, inclusiv a fost lichidată Secția insolvență și executarea hotărârilor judecătorești din cadrul Direcției juridice, ceea ce a produs o optimizare a numărului de angajați în cadrul subdiviziunii.

Totodată, auditul menționează că numărul de angajați efectiv încadrați în activitatea întreprinderilor de distribuție auditate¹²⁴ este, de regulă, mai mic decât cel aprobat conform statelor de personal, fapt ce denotă că fundamentarea conformă a statelor de personal poate genera optimizarea cheltuielilor privind remunerarea muncii și poate păstra eficiența operațională așteptată a întreprinderilor. De asemenea, și în cadrul activității de transport al gazelor naturale (SRL Moldovatransgaz), auditul a observat că, deși numărul unităților de personal aprobate a fost într-o descreștere nesemnificativă, cu 11 unități în anul 2021 față de anul 2017, numărul de funcții vacante a înregistrat o creștere continuă (de la 40,5 în anul 2017 la 90,5 pentru anul 2021). Entitatea de transport nu deține reglementări cu privire la modul de recrutare/angajare a personalului, anunțurile privind disponibilitatea de funcții vacante fiind plasate, la necesitate, în diferite surse de informare. Auditul a verificat informațiile disponibile pe pagina oficială a entității și, deși entitatea înregistrează circa 90 de unități vacante, anunțuri sunt publicate doar pentru 6 funcții. Această situație este cauzată de lacunele existente în procesul de elaborare a statelor de personal, precum și în procesul de angajare/recrutare a personalului necesar asigurării realizării activității de transport al gazelor naturale, ceea ce poate afecta activitatea întreprinderii.

Cheltuielile privind remunerarea muncii acceptate de ANRE în scopuri tarifare se prezintă în Anexa nr.8 la prezentul Raport de audit.

4.3.2.1. Deși în perioada 2017-2021 au fost înregistrate cheltuieli în valoare totală de 3.337,1 mii lei¹²⁵ pentru remunerarea agentului de conformitate, activitatea acestuia este una formală.

Conform prevederilor din Legea nr.108/2016¹²⁶, OST și OSD urmează să elaboreze anual Programul de conformitate care să conțină măsurile întreprinse pentru a garanta excluderea de comportament și de practici discriminatorii (față de furnizor), precum și pentru a asigura monitorizarea corespunzătoare a respectării acestui program. Monitorizarea programului de conformitate se efectuează de către agentul de conformitate, selectat de titularul de licență, care trebuie să fie aprobat de ANRE.

Deși cadrul legal¹²⁷ prevede că agentul de conformitate notifică ANRE cu privire la orice încălcare gravă a punerii în aplicare a programului de conformitate în termen de 7 zile calendaristice din ziua în care a aflat despre încălcarea respectivă și raportează ANRE cu privire la orice relații comerciale sau financiare dintre OST și OSD și întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, în perioada auditată nu a parvenit nicio sesizare către ANRE din partea agentului de conformitate.

Totodată, ANRE a constatat o încălcare a cerințelor programului de conformitate cu privire la suplینirea funcției de către una și aceeași persoană care a fost angajată în cadrul SRL „Chișinău-gaz” și la SA „Moldovagaz”¹²⁸.

¹²⁴ Chișinău-gaz, Găgăuz-gaz, Ialoveni-gaz, Bălți-gaz, Edineț-gaz, Unghei-gaz.

¹²⁵ Pct.7 din Regulamentul privind modul de monitorizare a programelor de conformitate, aprobat prin HANRE nr.482 din 13.12.2017.

¹²⁶ Art. 34-35 și art. 45 din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

¹²⁷ Art. 35 alin. (1) lit. d) și e) și art. 45 alin. (7) lit. d) și e) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

¹²⁸ HANRE nr.445/2020 din 25.11.2020.

În perioada 2017-2021, valoarea serviciilor prestate de agentul de conformitate în cadrul OST și OSD a constituit 3.337,10 mii lei¹²⁹. Auditul denotă că plata pentru serviciile prestate de agentul de conformitate se efectuează lunar conform cuantumului stabilit în contract și variază de la 3.400 lei până la 18.463 lei.

În urma analizei actelor de prestare a serviciilor și a rapoartelor agentului de conformitate, perfectate de către acesta, auditul a constatat că lunar se prestează aceleași tipuri de servicii, totodată nefiind clar stabilite tipul și volumul serviciilor prestate, precum și impactul acestora asupra implementării programului de conformitate pe principii de obiectivitate, transparență, nediscriminare și confidențialitate¹³⁰.

4.3.2.2. *Instituirea Comitetului coordonator a fost efectuată de SRL Transautogaz în lipsa unor justificări economice fundamentate.*

Inițierea de către SRL Transautogaz a unor activități economice care se suprapuneau cu activitatea SA Moldovagaz privind furnizarea gazelor naturale (care ulterior au fost sistate), a generat suportarea unor cheltuieli pentru implementarea unor proceduri existente deja la SA Moldovagaz, formând o concurență neoportună pentru întreprinderea principală.

Astfel, în conformitate cu licența¹³¹ deținută pentru furnizarea de gaze către consumatorii finali, din iunie 2020, SRL Transautogaz a început să implementeze un nou tip de activitate – furnizare de gaze către consumatorii finali la prețuri nereglementate. Pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor în conformitate cu activitatea de licențiere¹³², SRL Transautogaz, cu acordul asociatului unic – SRL Moldovatrangaz, a fondat Comitetul coordonator, format din patru membri (un Președinte - Directorul SRL Transautogaz și 3 membri), pentru a cărui remunerare a muncii în perioada octombrie 2020 – octombrie 2021 au fost suportate cheltuieli în sumă de 1.806,6 mii lei.

4.3.3. Ca rezultat al admiterii unor decizii manageriale nejustificate pe deplin, au fost generate cheltuieli neproductive și achiziții neconforme aferente unor servicii.

4.3.3.1. *Schimbarea proprietarului imobilului din str.A.Pușkin nr.64, prin vânzarea clădirii respective companiei-filce SRL Flacăra Albastră, a majorat cheltuielile aferente cu cca 17.923,2 mii lei.*

Conform Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor¹³³, ANRE nu aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de titularul de licență, care nu sunt conforme planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție și a celor ce nu corespund criteriilor de obligativitate, eficiență și necesitate.

Examinările și probele colectate de audit relevă că investițiile în valoare totală de 445.630,3 mii lei (fără TVA), efectuate de către SA Moldovagaz pentru construcția noului edificiu din str. A.Pușkin nr.64, nu au fost realizate în baza unor planuri aprobate regulamentar de ANRE, iar ca urmare cheltuielile aferente amortizării acestuia nu puteau fi acceptate în tariful de furnizare a

¹²⁹ De exemplu, SRL „Moldovatrangaz” – 804,58 mii lei, SRL „Chișinău-gaz” – 660,62 mii lei, SRL „Ialoveni-gaz” – 447,6 mii lei, SRL „Bălți-gaz” – 360,0 mii lei, SRL „Florești-gaz” – 266,60 mii lei, la SRL „Edineț-gaz” – 275,4 mii lei, SRL „Găgăuz-gaz” – 272,7 mii lei, și SRL „Ungheni-gaz” – 249,60 mii lei.

¹³⁰ Pct.7 din Regulamentul privind modul de monitorizare a programelor de conformitate, aprobat prin HANRE nr.482 din 13.12.2017.

¹³¹ AC 001440 din 11.02.2020, eliberată de ANRE.

¹³² Art.15 din Legea nr.108 din 27.05.2016 privind gazele naturale.

¹³³ Pct.46 și pct.21 din Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat prin HANRE nr.283/2016 din 15.11.2016.

gazelor naturale. Pentru depășirea situației create, Consiliul de observatori¹³⁴ a pus în sarcina Consiliului de administrare al societății identificarea unei soluții juridico-organizaționale optime, în scopul asigurării administrării eficiente a noii clădiri, cu ulterioara prezentare a soluției Consiliului de observatori pentru examinare în vederea adoptării deciziilor corespunzătoare.

Pentru executarea Hotărârii Consiliului de observatori, SA Moldovagaz a elaborat un proiect al Planului de măsuri cu privire la transmiterea activelor imobiliare (clădirea administrativă) către SRL Flacăra Albastră. Planul conținea 12 măsuri orientate spre crearea condițiilor pentru acoperirea prin tarif a investițiilor efectuate în construcția clădirii administrative, prin finalizarea și darea în exploatare a acesteia, transmiterea ei la balanța SRL Flacăra Albastră și închirierea ulterioară de la aceasta a spațiilor necesare pentru desfășurarea activității SA Moldovagaz. Ulterior, la data de 03.08.2018, Consiliul de observatori¹³⁵ a aprobat în unanimitate Planul de măsuri și a dispus Consiliului de administrație al SA Moldovagaz implementarea acestuia.

Mai târziu, la data de 05.10.2018, Consiliul de administrație al SA Moldovagaz, la examinarea informațiilor cu privire la implementarea acțiunilor din Planul de măsuri cu privire la transmiterea activelor imobiliare (clădirea administrativă) către SRL Flacăra Albastră și, la propunerea șefului Direcției juridice și șefului Direcției economico-financiare, a hotărât¹³⁶:

- i) a se lua act de informația prezentată și a cădea de acord cu propunerea privind transmiterea la balanța SRL Flacăra Albastră, prin metoda vânzării, și
- ii) a se pune în sarcina subdiviziunilor structurale ale SA Moldovagaz elaborarea documentelor necesare pentru transmiterea, prin metoda vânzării, a clădirii administrative și prezentarea documentelor spre aprobare Consiliului de administrație.

Confruntarea conținutului Hotărârii Consiliului de observatori¹³⁷ și Planului de acțiuni aferent cu prevederile Hotărârii Consiliului de administrație, a relevat că cea din urmă a schimbat conținutul tranzacției economice de transmitere a clădirii, din procedură de transmitere (printr-un act de primire-predare și contract de locațiune ulterioară) în procedură de transmitere prin vânzare-cumpărare (contract de vânzare-cumpărare, act de primire-predare, contract de ipotecă și contract de locațiune ulterioară), fără a fi prezentate Consiliului de observatori evaluările și justificările privind beneficiile economice posibile și cheltuielile ce vor fi suportate de SA Moldovagaz și SRL Flacăra Albastră, pentru luarea deciziilor corespunzătoare, după cum prevedea pct.4 din Planul de măsuri cu privire la transmiterea clădirii către întreprinderea-fiică. De menționat că Planul de măsuri cu privire la transmiterea activelor imobiliare (clădirea administrativă) către SRL Flacăra Albastră, aprobat de către Consiliul de observatori, nu prevedea tranzacția de vânzare-cumpărare și plata eșalonată timp de 35 de ani, cu încheierea unui contract de ipotecă aferent. Procesul-verbal al ședinței Consiliului de observatori al SA Moldovagaz nr.7 din 03.08.2018 nu consemnează împuternicirea SA Moldovagaz pentru realizarea tranzacțiilor economice menționate.

În baza Hotărârii Consiliului de administrație¹³⁸, subdiviziunile responsabile din cadrul SA Moldovagaz au pregătit, iar Consiliul de administrație, la data de 30.11.2018, a hotărât¹³⁹:

¹³⁴ Procesul-verbal al Consiliului de observatori al SA Moldovagaz nr.6 din 21.06.2018 – întrebarea nr.10.

¹³⁵ Procesul-verbal al Consiliului de observatori al SA Moldovagaz nr.7 din 03.08.2018 – întrebarea nr.3.

¹³⁶ Procesul-verbal al Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.10 din 05.10.2018 – întrebarea nr.7.

¹³⁷ Procesul-verbal al Consiliului de observatori al SA Moldovagaz nr.7 din 03.08.2018 – întrebarea nr.3.

¹³⁸ Procesul-verbal al Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.10 din 05.10.2018 – întrebarea nr.7.

¹³⁹ Procesul-verbal al Consiliului de administrație al SA Moldovagaz nr.12 din 30.10.2018 – întrebarea nr.3 și nr.4.

- Û aprobarea tranzacției cu privire la locațiunea spațiilor de până la 8.559,4 m² în clădirea pentru oficii din mun. Chișinău, str. A.Pușkin nr.64, la un preț de 12 euro pentru un metru pătrat;
- Û aprobarea tranzacției de vânzare-cumpărare a clădirii de tip oficii (cu suprafața totală de 13.459,3 m² situată în mun. Chișinău, str. A.Pușkin nr.64) între SA Moldovagaz (vanzător) și SRL Flacăra Albastră (cumpărător), cu achitarea acesteia în rate într-un termen de 35 de ani, la prețul de 544.917,9 mii lei, inclusiv TVA, și
- Û aprobarea tranzacției de ipotecă pentru clădirea de tip oficii (cu suprafața totală de 13.459,3 m² situată în mun. Chișinău, str. A. Pușkin nr.64) între SA Moldovagaz (creditor ipotecar) și SRL Flacăra Albastră (debitor ipotecar), pe un termen de 35 de ani, la prețul de 544.917,9 mii lei.

Prin urmare, la 17.12.2018, Președintele Consiliului de administrație al SA Moldovagaz:

- Û a încheiat contractul de vânzare – cumpărare nr.12187 din 17.12.2018¹⁴⁰, între SA Moldovagaz (vanzător) și SRL Flacăra albastră (cumpărător) cu privire la vânzarea clădirii de tip oficii (cu suprafața totală de 13.459,3 m² situată în mun. Chișinău, str. Pușkin 64) cu achitarea acesteia, în rate, într-un termen de 35 ani, la prețul de 544.917,9 mii lei; și
- Û a încheiat contractul de ipotecă nr.12188 din 17.12.2018¹⁴¹, între SA Moldovagaz (creditor ipotecar) și SRL Flacăra albastră (debitor ipotecar), prin care s-a împovărat cu ipotecă clădirea pentru oficii din mun. Chișinău, str. Pușkin 64, la un preț de 544.917,9 mii lei.
- Û a încheiat contractul de locațiune nr.134 din 17.12.2018¹⁴² cu privire la închirierea a 8.559,4 m² în clădirea pentru oficii din mun. Chișinău, str. A.Pușkin nr.64 la un preț de 12 euro pentru un metru pătrat, pentru un termen de 3 ani, cu posibilitatea prelungirii acestuia. La transmiterea bunului imobil indicat, cu suprafața de 8.559,4 m², SA Moldovagaz a primit în folosință gratuită spațiile auxiliare ale acestuia cu suprafața totală de 4.899,9 m², precum și căile de acces aferente;

Având în vedere cele constatate și relatate supra, se conchide:

- Û deși la momentul vânzării valoarea clădirii constituia 445.630,3 mii lei (fără TVA), aceasta a fost vândută la valoarea de 454.098,3 mii lei (fără TVA), sau cu 8.468,0 mii lei (fără TVA) mai mult decât investițiile efectuate. Potrivit explicațiilor SA Moldovagaz, valoarea de vânzare (544.917,9 mii lei cu TVA) constituie valoarea de piață a clădirii determinată de către evaluatorul independent, în urma evaluării obligatorii la care este supus imobilul destinat vânzării, conform prevederilor art. 75 alin.(1) din Legea cu privire la societățile pe acțiuni;
- Û SRL Flacăra Albastră a suportat cheltuieli notariale în sumă de 1.088,0 mii lei și cheltuieli privind taxa de stat în sumă de 3.269,5 mii lei, majorând astfel valoarea de intrare a mijlocului fix la 17.12.2018 până la 458.455,8 mii lei, sau cu 12.825,5 mii lei mai mult decât valoarea investițiilor efectuate.

¹⁴⁰ Contractul de vânzare-cumpărare nr.12187 din 17.12.2018 cu privire la vânzarea clădirii de tip oficii (nr. cadastral 0100419.091.01, cu suprafața totală de 13.459,3 m² situată în mun. Chișinău, str. Pușkin 64) cu achitarea acesteia, în rate, într-un termen de 35 ani, la prețul de 544.917.920,0 lei.

¹⁴¹ Contractul de ipotecă nr.12188 din 17.12.2018 a clădirii pentru oficii din mun. Chișinău, str. Pușkin 64 în sumă de 544.917.920,0 lei.

¹⁴² Contractul de locațiune nr.134 din 17.12.2018 cu privire la închirierea a 8.559,4 m² în clădirea pentru oficii din mun. Chișinău, str. Pușkin 64.

- Ü SA Moldovagaz a înregistrat o creanță în sumă de 544.917,9 mii lei, inclusiv la 31.12.2018 o creanță pe termen lung a părților afiliate în sumă de 529.348,8 mii lei pe un termen de 35 ani¹⁴³, cu o stingere eşalonată în sumă de 1.297,4 mii lei lunar, sau 15.569,1 mii lei anual, neîmpovărată de dobânzi sau beneficii economice din partea debitorului ipotecar SRL Flacăra Albastră;
- Ü pentru locațiunea bunului imobil, SA Moldovagaz a suportat, în anii 2018-2021, cheltuieli cu locațiunea în sumă totală de 62.869,8 mii lei (fără TVA), precum și cheltuieli aferente serviciilor comunale în sumă totală de 4.822,8 mii lei (fără TVA).
- Ü în perioada 2019-2021, SRL Flacăra Albastră a suportat cheltuieli de întreținere a clădirii în sumă totală de 45.758,8 mii lei, din care: 247,6 mii lei¹⁴⁴ - cheltuieli de reparație curentă a clădirii, 16.166,8 mii lei – cheltuieli aferente personalului tehnic, materiale, pază, impozit pe bunurile imobile etc., precum și cheltuieli aferente uzurii în sumă totală de 29.344,4 mii lei (a clădirii și altor mijloace fixe), din care 812,2 mii lei aferente creșterii costului clădirii; Astfel, dacă clădirea administrativă nu ar fi fost vândută, cheltuielile SA Moldovagaz cu aceasta (amortizarea, deservirea etc.), în aceeași perioadă ar fi constituit cca 44.946,6 mii lei (fără TVA), sau cu 17.923,2 mii lei mai puțin, prin ce anual s-ar fi economisit circa 5.974,4 mii lei.

Concomitent SA Moldovagaz a transmis spațiile neutilizate, dar închiriate, în sublocațiune companiilor-fiice și la doi agenți economici. Ca urmare a transmiterii în sublocațiune, SA Moldovagaz a încasat venituri din sublocațiune în sumă totală de 7.670,9 mii lei. În acest context, se relevă că, deși companiilor-fiice SA Moldovagaz a transmis în sublocațiune spațiile libere la un preț de 13 euro per metru pătrat, sau cu 1 euro mai mult decât prețul închirierii, unui agent economic i-au fost transmise la un preț de numai 12 euro, prin ce au fost majorate artificial veniturile SA Moldovagaz și cheltuielile întreprinderilor-fiice.

În același timp, deși la data efectuării tranzacției de vânzare-cumpărare a clădirii din strada A.Pușkin nr.64 SA Moldovagaz a calculat TVA în sumă de 90.819,7 mii lei, aceasta nu a avut impact asupra achitărilor în buget a TVA, dat fiind faptul că la 30.11.2018 avea TVA destinată trecerii în cont în sumă de 271.909,6 mii lei, iar SRL Flacăra Albastră a trecut în cont TVA în suma respectivă, ceea ce îi va permite să nu achite TVA la buget pe parcursul unei perioade îndelungate (până la 23 ani). Astfel, la 31.12.2021, SRL Flacăra Albastră avea trecut în cont TVA în sumă de 79.839,6 mii lei (sau cu 3.515,2 mii lei mai puțin decât la data de 31.01.2021).

Mai mult decât atât, probele colectate de audit au relevat și faptul că ANRE a acceptat spre recuperare prin tariful de furnizare a gazelor naturale, cheltuieli de locațiune, inclusiv pentru chiria clădirii respective, în sumă anuală de: i) 2018 – 1.818,7 mii lei, ii) 2019 – 1.888,6 mii lei, iii) 2020 – 1.945,5 mii lei, și iv) 2021 – 2025,0 mii lei.

¹⁴³ Soldul creanței pe termen lung a SRL Flacăra Albastră la sfârșitul anului 2021 a constituit 482.641,6 mii lei.

¹⁴⁴ 2019 – 2,5 mii lei, 2020 – 52,9 mii lei, și 2021 – 192,2 mii lei

4.3.3.2. Luarea în locațiune a propriilor spații și imobile ale SA Moldovagaz a condiționat cheltuieli suplimentare de cca 8.932,0 mii lei.

Conform statelor de personal în vigoare în anul 2021, din 284,5 unități de personal ale SA Moldovagaz, 72,5 unități urmau a fi amplasate în afara mun. Chișinău¹⁴⁵, pentru care au fost luate în locațiune spații de circa 964,2 m².

Examinările de audit relevă că, în perioada auditată 2017-2021, SA Moldovagaz a efectuat cheltuieli în sumă totală de 9.265,7 mii lei pentru locațiunea unor spații și a unor mijloace fixe sub formă de tehnică de calcul și mobilier, în vederea amplasării și asigurării necesităților de activitate ale personalului implicat în activitățile comerciale de furnizare a gazelor naturale. Din totalul celor 14 contracte de locațiune, 12 contracte au fost încheiate cu companiile-fiice ale SA Moldovagaz (fiind suportate cheltuieli de 8.932,0 mii lei), pentru închirierea propriilor spații ale societății (transmise în folosință întreprinderilor-fiice la momentul fondării acestora), și pentru închirierea tehnicii de calcul și mobilierului companiilor de distribuție (procurate în anii precedenți pentru o parte din angajații săi, care după anul 2016 au fost transferați în statele de personal ale întreprinderii-mamă, dat fiind trecerea funcțiilor de furnizare a gazelor către aceasta din urmă).

Notă: SA Moldovagaz explică că, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la gazele naturale, începând cu anul 2016 SA „Moldovagaz” este furnizor de gaze naturale, preluând această activitate de la 12 operatori ai sistemului de distribuție. Ca urmare a acestui fapt, numărul de personal al SA „Moldovagaz” s-a majorat, iar din acest considerent a apărut necesitatea alocării de spații de tip oficiu pentru noii angajați. Pentru deservirea operativă a consumatorilor, s-a decis amplasarea oficiilor teritoriale de vânzare a gazelor naturale în clădirile în care își desfășoară activitatea OSD, fiind încheiate contracte de comodat a spațiilor necesare pentru oficiile teritoriale de vânzare a gazelor naturale. Totodată, societatea remarcă faptul că, în unele cazuri, clădirile în care se aflau OSD aparțineau SA „Moldovagaz” cu drept de proprietate, dar din anul 1999 au fost transmise către OSD în baza contractelor de transmitere a bunurilor în folosință, aspect care a creat un statut juridic incert al acestor imobile.

4.3.3.3. SRL „Chișinău-gaz” a admis cheltuieli suplimentare economic neargumentate și nejustificate în valoare de 3.600,9 mii lei prin contractarea serviciilor de locațiune a spațiului cu suprafața de 1.291,8 m² destinat pentru garaj.

Deși SRL „Chișinău-gaz” dispune de spațiu pentru garaj, amplasat pe str. Calea Leșilor nr. 59/3 cu teren aferent de 0,9571 ha, aceasta nefundamentat economic a contractat direct la 10.12.2020 servicii de sublocațiune a spațiului pentru garaj din str.Calea Orheiului nr.89/1. În urma vizitei în teren, auditul a constatat că teritoriul amplasat pe str.Calea Leșilor nr.59/3 este liber, încăperile de depozitare de asemenea nu sunt ocupate și sunt condiții pentru buna funcționare a parcului auto.

De menționat că clădirile luate în sublocațiune cu suprafața de 1.291,8 m² reprezintă bunurile ÎS „Editura Universul”, care au fost transmise la 03.11.2020 în locațiune unui agent economic pentru o plată lunară în sumă de 43,4 mii lei (de la data de 03.01.2022 plata lunară a constituit 49,9 mii lei). Deoarece, starea tehnică a bunurilor luate în sublocațiune era

¹⁴⁵ Normele stabilite în Informația ANRE nr.04-01/33/69/64 din 07.10.2022 și HG nr.819 din 01.07.2016 „Cu privire la cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor” – 6 m² per angajat + 20% spații comune.

nesatisfăcătoare pentru reparația acestora SRL „Chișinău-gaz” a suportat cheltuieli în sumă de 470,05 mii lei¹⁴⁶.

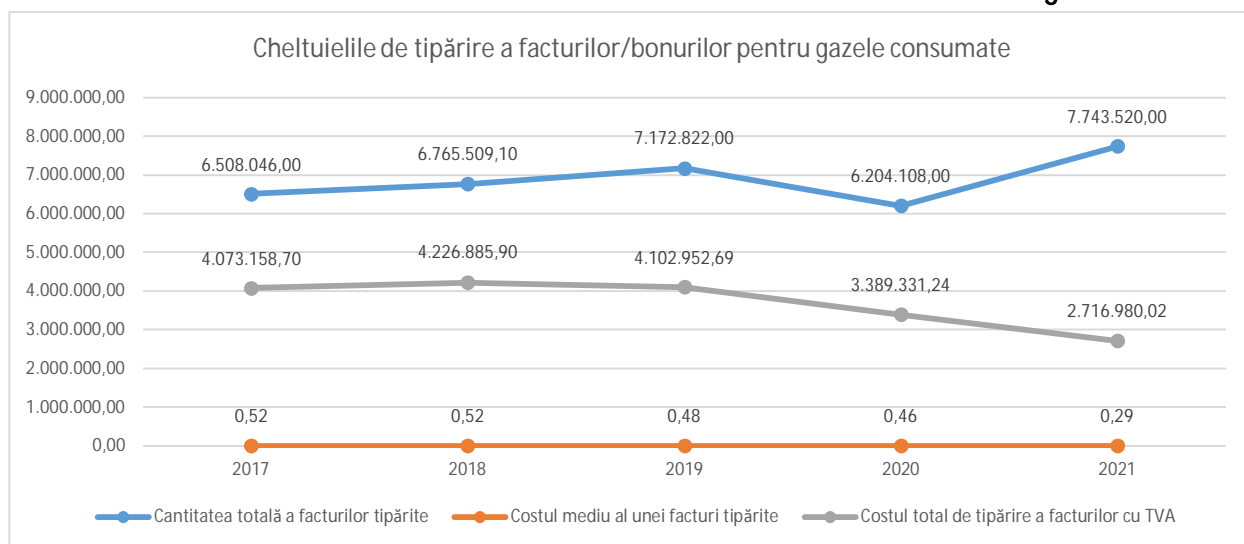
Totodată, potrivit contractului de sublocățiune¹⁴⁷, plata lunară pentru chirie a fost stabilită în mărime de 175,0 mii lei lunar, inclusiv TVA, care ulterior a fost modificată conform acordului adițional și a constituit 135,0 mii lei/lună¹⁴⁸, iar din 01.11.2022 – 121,0 mii lei/lună.

Potrivit datelor prezentate de ÎS „Editura Universul”¹⁴⁹ și datelor reflectate în evidența contabilă a SRL „Chișinău-gaz” pentru perioada decembrie 2020-octombrie 2022, auditul a stabilit că SRL „Chișinău-gaz” a achitat locatarului plata de sublocățiune 3.130,8 mii lei, servicii comunale în sumă de 139,1 mii lei și avans de 377,8 mii lei, iar acesta a achitat ÎS „Editura Universul” doar 1.245,38 mii lei. Astfel, SRL „Chișinău-gaz” a suportat cheltuieli suplimentare pentru sublocățiunea spațiului pentru garaj în sumă de 3.600,9 mii lei.

4.3.3.4. Tipărirea facturilor și bonurilor de plată pentru consumul de gaze naturale prin intermediul unor companii nespecializate în domeniu (în perioada 2017-2020), a generat costuri cu 44% mai mari decât cele oferite de companiile specializate în anul 2021.

În perioada auditată, SA Moldovagaz a suportat cheltuieli în sumă totală de 15.424,4 mii lei fără TVA, sau 18.509,3 mii lei cu TVA, pentru tipărirea, în baza a trei contracte de achiziție¹⁵⁰, a cca 34.393.005 facturi/bonuri de plată a consumului de gaze naturale. Numărul facturilor/bonurilor de plată tipărite a avut o tendință de ascensiune, iar costurile aferente – o tendință de diminuare. Informații analitice privind numărul de facturi/bonuri tipărite pentru gazele naturale consumate, costul mediu per factură tipărită, precum și costurile totale pentru serviciile de tipărire se prezintă în diagrama ce urmează.

Diagrama nr.4.3.3.4

Probele colectate de audit denotă că diminuarea cheltuielilor de tipărire a facturilor/bonurilor de plată a consumului de gaze naturale cu cca 33,7% și, respectiv, cu 44%, față de costurile oferite de companiile specializate în anul 2020, a fost influențată în cea mai mare

¹⁴⁶ Sistemul de încălzire – 153,25 mii lei; lucrări de gazificare a cazangeriei, contor de gaz – 80,51 mii lei, dulapuri din metal pentru vestiar – 236,29 mii lei.

¹⁴⁷ Contractul de sublocățiune nr. 240 din 10.12.2020.

¹⁴⁸ Acordul adițional nr. 1 din 20.04.2021 la contractul de sublocățiune nr. 240 din 10.12.2020.

¹⁴⁹ Contractul de locățiune nr. 11/2020 din 03.11.2020 și acordul adițional nr. 2 din 03.01.2022.

¹⁵⁰ Contractul de tipar al bonurilor de plată nr.I-MG-2016 din 01.05.2016, Contractul de prestare a serviciilor de tipar al bonurilor de plată nr.23/01/4/19 din 04.03.2019 și Contractul de prestare a serviciilor de tipar al bonurilor de plată nr.43/01/4/2020 din 02.07.2020.

parte de conformitatea desfășurării procedurilor de achiziție și de specializarea de afaceri a agentului economic care a fost selectat pentru prestarea serviciului respectiv.

Se relevă că, deși potrivit anunțurilor privind inițierea procedurilor de achiziții¹⁵¹ SA Moldovagaz a stabilit doar condiția de participare „ofertantul să dispună de actele necesare permise (licențele de acreditare, de atestare etc.) și de personal calificat”, ca urmare a analizei obiectului de activitate al ofertanților, se constată că, din cauza nesolicitării și neconsiderării genului specific de activitate, niciun ofertant care a participat la procedurile de achiziții în anii 2016-2019 nu a avut ca obiect/gen specific de activitate „Tipărirea și reproducerea pe suport și a înregistrărilor”¹⁵². Procesele-verbale ale comisiilor de concurs pentru evaluarea ofertelor de achiziție a serviciilor de tipărire nu consemnează examinarea și considerarea genului de activitate al ofertanților la atribuirea contractelor de achiziție.

Potrivit explicațiilor SA Moldovagaz, genul de activitate de tipărire nu este supus reglementării prin licențiere, în conformitate cu Legea nr.160/2011, iar din acest considerent, la evaluarea ofertelor Comisia de achiziții nu a respins ofertele agenților economici participanți la licitație, dat fiind că aceștia ar putea efectua servicii de tipărire pe echipamente închiriate.

Prin urmare, auditul conchide că excluderea intermediarilor sau companiilor nespecializate din procesul de tipărire a facturilor a condiționat, începând cu anul 2020, diminuarea cheltuielilor pentru aceste servicii.

4.3.3.5. OSD nu asigură casarea completă a contoarelor care nu au trecut verificarea metrologică, denaturând valoarea reală a activelor deținute.

Potrivit art. 69 alin. (5) din Legea nr.108/2016, cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sunt suportate de către OSD din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.

Conform pct. 6 din HANRE nr. 293 din 08.07.2008 cu privire la instalarea echipamentului de măsurare a gazelor naturale, contoarele instalate pentru prima dată, inclusiv cheltuielile de instalare a acestora, se înregistrează în componența cheltuielilor anticipate pe termen lung¹⁵³, ulterior după verificarea metrologică la instalarea acestora, cheltuielile de instalare se reflectă în componența costurilor/cheltuielilor perioadei de gestiune.

De menționat că, contoarele care nu au trecut verificarea metrologică, se depozitează și se înregistrează în componența materialelor la valoarea neamortizată. Prin urmare, o parte din cheltuielile ce au fost suportate la instalarea acestora se reflectă în componența materialelor, ceea ce majorează valoarea lor.

Totodată, OSD nu asigură casarea completă a contoarelor care nu au trecut verificarea metrologică. Astfel, în perioada 2017-2021 SRL „Chișinău-gaz” a înregistrat 20.094 de contoare care nu au trecut verificarea metrologică, la valoarea de 10.953,54 mii lei, din care au fost casate la fier uzat 7.006 contoare la valoarea de 3.932,91 mii lei. Astfel, la situația din 31.12.2021, în evidența contabilă a SRL „Chișinău-gaz” au fost înregistrate ca materiale 13.088 de contoare la

¹⁵¹ Pct.2.1 din anunțurile de achiziție a serviciilor de tipărire a facturilor pentru gazele consumate.

¹⁵² Genurile de activitate practicate de ofertanți conform Registrului de stat al unităților de drept.

¹⁵³ Hotărârea ANRE nr. 293 din 08.07.2008 cu privire la instalarea echipamentului de măsurare a gazelor natural.

valoarea de 7.020,64 mii lei, care nu au trecut verificarea metrologică și, respectiv, urmează a fi decontate și trecute la cheltuieli.

4.3.3.6. Cheltuielile de cercetare aferente unui studiu geologo-geofizic au fost trecute la pierderi, fără a se asigura posibilitatea utilizării ulterioare a rezultatelor acestuia.

În baza prevederilor Planului de activitate al Guvernului pentru anul 2010, aprobat prin HG nr. 194 din 18.03.2010, Institutul de Geologie și Seismologie al Academiei de Științe a Moldovei a propus SA „Moldovagaz” de a finanța un program de studiu geologo-geofizic al teritoriului de sud al Republicii Moldova, în scopul indentificării structurilor locale posibile pentru crearea rezervoarelor de gaze naturale, a cărui finanțare a fost aprobată la ședința Consiliului de administrație al SA „Moldovagaz” din 22.07.2010.

După finalizarea studiului, pentru care SA Moldovagaz a suportat cheltuieli în anii 2010-2013 de 966,0 mii lei, deși au fost identificate locații potrivite pentru stocarea gazelor naturale, din cauza capacităților de stocare și costurilor exagerate, prin prisma consumurilor de gaze de către Republica Moldova, investițiile ulterioare au fost considerate neoportune, iar cheltuielile de cercetare suportate au fost trecute la pierderi.

De menționat că în prezent se reexaminează, prin intermediul politicilor publice, oportunitatea de creare a spațiilor de stocare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova. În eventualitatea reluării studiilor respective, aceasta poate pune costuri repetate pe seama bugetului societății sau bugetului de stat pentru efectuarea aceluiași studiu.

4.3.3.7. Neutilizarea pe deplin a valorii adăugate furnizate de auditul anual extern generează riscuri care pot afecta încrederea utilizatorilor în procesele de guvernare corporativă.

Pentru conformarea la prevederile legale aferente evidenței și raportării financiare¹⁵⁴, SA Moldovagaz și companiile sale afiliate au contractat în perioada auditată 2017-2021 servicii de audit de la 15 companii specializate, în sumă totală de 11.391,2 mii lei.

Examinările de audit relevă că procesul de selectare a companiilor de audit s-a efectuat diferențiat de la o întreprindere-fică la alta, unele entități afiliate au organizat și au desfășurat licitații sau au aplicat procedura cererii ofertelor de preț, altele au negociat direct, fără stabilirea anumitor criterii sau reguli specifice de preselecție. Această abordare diferențiată a fost motivată de lipsa unei proceduri interne care ar armoniza procesul de selectare a companiilor de audit, aprobate în corespundere cu Statutul SA Moldovagaz, Regulamentele Consiliului de observatori și Consiliului de administrație, inclusiv cu Politica sa de control intern.

De asemenea, probele colectate de audit denotă că, deși cheltuielile pentru serviciile de audit sunt semnificative și obligatorii, SA Moldovagaz nu a determinat sursele de finanțare/acoperire a costurilor respective, fapt ce indică suportarea acestora din contul rentabilității reglementate.

De menționat că auditul obligatoriu nu a exprimat opinii cu privire la situațiile financiare ale SA Moldovagaz, din cauza: i) raportării neconforme a datoriilor pentru gaze și a penalităților față de SA Gazprom și SRL „Factoring Finance”, ii) denaturării investițiilor în părți afiliate și iii) modului de formare a provizioanelor pentru creanțele compromise, iar recomandările acestora,

¹⁵⁴ Art.32 din Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017.

în raport cu principalele constatări și deficiențe ce au influențat baza pentru opinia de audit, nu au fost considerate și implementate pe deplin de către persoanele responsabile de guvernanță.

Prin urmare, neutilizarea pe deplin a valorii adăugate furnizate de audit nu justifică suportarea cheltuielilor pentru aceste servicii, dar și afectează caracteristicile calitative fundamentale și amplificatoare ale informațiilor prezentate în situațiile financiare, precum și influențează semnificativ încrederea utilizatorilor în procesele de guvernanță corporativă, care ar trebui să asigure atingerea scopurilor, realizarea obiectivelor propuse și întocmirea conformă a situațiilor financiare.

SA Moldovagaz a motivat că, conform art. 101 alin.(7) din Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016, auditul situațiilor financiare ale întreprinderilor de gaze naturale suplimentar trebuie să reflecte dacă sunt respectate obligațiile de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate. Astfel, cheltuielile aferente serviciilor de audit au fost prezentate ANRE pentru includere în costurile de bază aferente prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale, însă acestea nu au fost acceptate pentru perioadele anterioare, iar pentru anul 2021 se află în examinare.

4.3.3.8. Necesarul de servicii juridice procurate în bază de abonament, în sumă totală de 8.958,7 mii lei, nu au fost fundamentate corespunzător.

Pentru asigurarea legală a proceselor decizionale, acordarea asistenței juridice și reprezentarea în instanțele de judecată naționale și internaționale, SA Moldovagaz și companiile sale afiliate au instituit în statele de personal cca 44 de juriști, alocând un fond de retribuire a muncii acestora, pentru perioada 2017-2021, de cca 40.111,2 mii lei¹⁵⁵, precum și suplimentar au contractat serviciile a cca 14 birouri și case de avocatură pentru care au fost achitate 35.698,1 mii lei, dintre care 17.663,6 mii lei pentru reprezentare în instanțele de arbitraj internațional¹⁵⁶, iar 18.034,5 mii lei pentru reprezentare în instanțele naționale, din care 8.958,7 mii lei în bază de abonament. De asemenea, președintele Consiliului de Administrație mai dispune de un consilier pentru probleme juridice, care în același timp este angajat în cadrul SRL Moldovatransgaz și prestează servicii juridice SRL Ialoveni-gaz.

Analiza cheltuielilor aferente serviciilor juridice menționate supra denotă că, deși potrivit prevederilor legale¹⁵⁷, operatorii de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale au obligația să se conducă, în activitatea licențiată, de principiul eficienței maxime la cheltuieli minime, contractarea serviciilor de consultanță și reprezentare juridică în instanțele naționale pe bază de abonament¹⁵⁸, în sumă totală de 8.958,7 mii lei, inclusiv TVA, nu au fost justificate pe deplin, dat fiind existența în statele de personal a juriștilor calificați și contractarea separată a unor avocați pentru reprezentarea întreprinderilor în instanțele naționale. De asemenea, probele de audit relevă că aceste servicii nu au fost identificate drept necesități de achiziție, reflectate într-

¹⁵⁵ Fond calculat de audit conform următoarei metodei analitice – 15.193,63 lei, salariul mediu al juriștilor * 44 juriști conform statelor de personal * 5 ani auditați = 40.111.183,2 lei.

¹⁵⁶ Pentru serviciile caselor de avocatură, în vederea reprezentării acestora în cadrul unui dosar pendinte la Căminul de Apel New York - Dosarul Gater Assets Limited versus SA Gazsnabtranzit, SA Moldovagaz și Republica Moldova. Contract de asistență juridică nr.125/04 din 2019 (120 euro/oră); Contract cu privire la prestarea serviciului de avocat cu „Bukh Low Firm PLLC” din 2017 (50 mii dolari); Contract cu compania „MoloLamken” (max. 450 mii dolari); Contract cu Pincus Law LLC (avans de 3750 dolari).

¹⁵⁷ Art. 15, alin.(7) din Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016.

¹⁵⁸ Contractele de asistență juridică încheiate de grupul SA Moldovagaz cu Biroul Asociați de Avocați „MGS Legal Consulting”.

un plan anual de procurări fundamentate corespunzător Politicilor de control intern al societății¹⁵⁹, fiind contractate prin negociere directă, fără stabilirea criteriilor sau regulilor de preselecție, și fără identificarea surselor de acoperire a costurilor suportate.

Analiza contractelor și actelor de prestare a serviciilor juridice în bază de abonament relevă, inclusiv, că managementul întreprinderilor beneficiare nu dispune de proceduri și criterii clare, bine formalizate, care ar specifica modul de selectare a sarcinilor și problemelor de drept delegate pentru asistență juridică separat de aria de activitate a juriștilor angajați conform statelor de personal al grupului SA Moldovagaz. Lipsa acestui mecanism, de rând cu lipsa unei fundamentări exhaustive privind necesitatea acestor servicii, a generat, în anul 2014, un litigiu între părți privind neonorarea obligațiilor contractuale, care s-a soldat cu încheierea unei tranzacții de împăcare¹⁶⁰, precum și cu suportarea de către grupul SA Moldovagaz a cheltuielilor aferente în sumă totală de 3.722,9 mii lei, și cu reîncheierea contractelor de asistență și consultanță juridică.

O situație similară s-a atestat și la SRL Ialoveni-gaz, unde fără o justificare a necesităților a fost încheiat un contract de prestare a serviciilor juridice, care prevedea achitarea lunară a unei sume de 18,7 mii lei, fără a specifica detaliat tipul serviciului juridic prestat. Totodată, nici în actele de primire-predare a serviciilor juridice nu sunt enumerate serviciile de facto prestate. În aceste circumstanțe, pentru perioada 2021-2022 SRL Ialoveni-gaz a suportat cheltuieli în sumă de cca 281,0 mii lei.

Deși SA Moldovagaz explică că serviciile juridice externalizate pe bază de abonament, pe lângă reprezentarea intereselor în instanțele naționale, au constat și în reprezentarea intereselor societății la CtEDO și au asigurat interacțiunea în vederea conlucrării cu avocații SA „Moldovagaz” în instanțele de judecată din SUA, totuși auditul consideră că delimitarea clară a volumului necesar de servicii externalizate și stabilirea costurilor aferente implicate ar trebui examinate și evaluate în mod separat, pentru a asigura atingerea obiectivelor societății, pe baza gestionării resurselor conform principiilor de economie și economicitate.

Auditul menționează că, în perioada auditată, SA Moldovagaz a fost implicată într-un litigiu de arbitraj internațional¹⁶¹, care a impus suportarea unor cheltuieli în sumă totală de 17.663,6 mii lei, pentru serviciile caselor de avocatură. Ca urmare a procesului de arbitraj, prin hotărârea Curții de Apel New York din 22.06.2021, s-a admis cererea de apel depusă de SA „Moldovagaz” și casată hotărârii primei instanțe din 01.11.2019, fiind respinse pretențiile față de SA Moldovagaz și Guvernul Republicii Moldova în valoare de 32.509,0 mii dolari SUA.

4.3.3.9. Deși grupul SA Moldovagaz a efectuat cheltuieli în sumă totală de 6.152,5 mii lei pentru serviciile de monitorizare prin GPS a mijloacelor de transport, rezultatele furnizate nu sunt utilizate pe deplin în scopul optimizării cheltuielilor și procesului de gestionare a mijloacelor de transport.

Pentru optimizarea cheltuielilor administrative aferente gestionării mijloacelor de transport, prin monitorizarea rutelor de deplasare a acestora, SA Moldovagaz și companiile sale

¹⁵⁹ Capitolul 3 din Regulamentul privind procedurile de control intern al SA Moldovagaz aprobate prin Dispoziția Președintelui Consiliului de administrație nr.23D din 01.03.2011.

¹⁶⁰ Tranzacția de împăcare nr.20/02/17 din 05.05.2017 și încheierea Judecătorei Chișinău sediul Râșcani din 09.06.2017, dosar nr.2c-26/17.

¹⁶¹ Dosarul Gater Assets Limited versus SA Gazsnabtranzit, SA Moldovagaz și Republica Moldova.

afiliate au contractat, în perioada 2017-2021, servicii de control al traficului prin echipamente GPS, în sumă totală de 6.152,5 mii lei.

Probele colectate de audit relevă că, din cauza concentrării funcțiilor și atribuțiilor de supraveghere, control, verificare și acceptare a foilor de parcurs la un singur angajat, sistemul GPS nu produce efectele economice așteptate. Deși există cazuri când sistemul GPS a stabilit un parcurs mai mare sau mai mic al mijloacelor de transport față de cel înregistrat în foile de parcurs, nu au fost întreprinse acțiuni concrete de responsabilizare a persoanelor responsabile de gestionarea bunurilor întreprinderilor. Astfel, se menține un nivel semnificativ de înalt al riscului de utilizare a activelor în alte scopuri decât cele de serviciu, prin denaturarea datelor din foile de parcurs, precum și al riscului de majorare artificială a consumului de carburanți.

În acest context, se exemplifică:

- monitorizarea insuficientă privind gestionarea mijloacelor de transport la SRL „Bălți-gaz” în anul 2018, a dus la admiterea unor cheltuieli netransparente în sumă totală de 52,9 mii lei, constatate de auditul intern al SA Moldovagaz și exprimate prin casarea a 3,5 tone de combustibil folosit pentru deservirea autoturismului directorului întreprinderii dar decontate la autovehiculele speciale ale entității;
- la SRL „Bălți-gaz”, auditul intern a constatat efectuarea unor cheltuieli suplimentare în anul 2018 în sumă totală de 126,2 mii lei, exprimate prin alimentarea mijloacelor de transport cu combustibil în cantități mai mici decât cele indicate în foile de parcurs, precum și necorespunderea datelor odometrelor mijloacelor de transport cu datele indicate în foile de parcurs;
- la SRL Ialoveni-gaz, auditul a constatat întocmirea defectuoasă a foilor de parcurs, cu nerespectarea cadrului normativ¹⁶². Acestea conțin erori, ștersături, corectarea kilometrilor parcursi, lipsa calculului combustibilului consumat și înscrisuri cu creionul. Circumstanțele enumerate denotă riscuri de utilizare a vehiculelor contrar destinației și/sau în alte scopuri decât cele de serviciu. Mai mult decât atât, lipsa în unele cazuri a foilor de parcurs la folosirea mijloacelor de transport și alimentarea mijloacelor de transport proprii ale angajaților în lipsa unor contracte de uzufruct, nu justifică conform normelor legale decontările de combustibil și cheltuielile aferente în sumă totală de 109,1 mii lei;
- la SRL „Chișinău-gaz”, din 104 mijloace de transport, 103 sunt dotate cu sistem de monitorizare GPS. Potrivit datelor colectate în teren de la 38 de automobile, auditul a constatat la 6 automobile divergențe între datele reflectate în foile de parcurs cu cele indicate de odometre, care variază de la 1 km până la 44 km¹⁶³. Totodată, se constată că SRL „Chișinău-gaz”, în afară de mijloacele de transport pe care le deține, mai ia în comodat de la angajații săi automobilele lor personale¹⁶⁴, pentru deplasarea acestora în interes de serviciu, fără a asigura o procedură de control asupra acestora, care ar stabili distanța parcursă în scop de serviciu. Conform contractelor încheiate, SRL „Chișinău-gaz” se obligă

¹⁶² Instrucțiuni privind completarea și prelucrarea foii de parcurs pentru autoturisme, aprobate prin Ordinul Departamentului Analize Statistice și Sociologice al Republicii Moldova nr.108 din 17.12.1998.

¹⁶³ Lada Largus GQQ 566: în itinerarul automobilului (anexă la foaia de parcurs), au fost indicate date neveridice, de exemplu s-a indicat un parcurs de 15 km de la str. Alexandru cel Bun nr.93 până la str. Iazului nr.19, ceea ce nu corespunde datelor reale.

¹⁶⁴ 4 automobile – în anul 2017, 3 automobile – în anul 2018, 1 automobil – în anul 2019, 2 automobile – în anul 2020 și 3 automobile – în anul 2021.

să atribuie o cartelă de alimentare cu carburanți, în limita de la 30 km până la 150 km/zi, deci cheltuielile suportate, în perioada 2017-2021, pentru alimentarea cu carburanți a acestor automobile au constituit 282,93 mii lei.

De menționat că, deși SA Moldovagaz explică că odată cu implementarea sistemului de monitorizare al mijloacelor de transport, cheltuielile aferente au avut o tendință de diminuare, totuși rezultatele furnizate de sistem ar putea produce o mai bună performanță, inclusiv o mai mare economicitate a resurselor circulante, dacă ar fi fost utilizate la justa valoare.

4.3.3.10. Cheltuielile în sumă de 92.839,9 mii lei, utilizate în perioada 2017-2021 pentru serviciile de pază, pot fi eficientizate.

Pentru a asigura integritatea și securitatea bunurilor deținute, precum și pentru a preveni producerea de daune în timpul funcționării unei unități de producție periculoase, în conformitate cu Legea nr.116 din 18.05.2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, S.A. Moldovagaz, de comun cu companiile sale afiliate, a contractat în anii 2017-2021 servicii de pază fizică, video și prin semnalizare, în valoare totală de circa 92.839,9 mii lei.

Deși contractele au fost încheiate în corespundere cu prevederile reglementărilor interne ale entităților auditate, se denotă că până la moment S.A. Moldovagaz nu a efectuat, la nivel centralizat sau separat la nivel de fiecare companie-fică, niciun studiu privind cost-eficiența serviciilor achiziționate, care ar oferi asigurări privind posibilele economii obținute sau eventualele cheltuieli suplimentare suportate, având în vedere existența în paralel a posturilor fizice de pază, sistemelor video de monitorizare și pază tehnică cu buton de alarmă. Totodată, se menționează că serviciile respective au fost prestate preponderent de aceiași agenți economici.

De exemplu, în anul 2018, SRL „Chișinău-gaz” a contractat servicii de pază a sediului din str. Albișoara nr. 38 de la SRL „Bercut-Grup”, pentru 2 posturi (8 gardieni), în valoare de 40,0 mii lei lunar. Ulterior, în același an, pentru aceeași clădire situată în str. Albișoara nr. 38, a achiziționat servicii de pază de la un alt agent economic, SRL „Argus-S”, pentru 2 posturi (6 gardieni), în valoare de 129,0 mii lei lunar, sau cu 89,0 mii lei mai scump decât valoarea serviciilor de pază prestate de SRL „Bercut-Grup”. Auditul a constatat că SRL „Chișinău-gaz” nu și-a argumentat necesitatea schimbării agentului economic privind prestarea serviciilor de pază, având în vedere că pentru alte bunuri păzite au fost încheiate acorduri adiționale cu SRL „Bercut-Grup” la prețurile existente anterior.

Prin urmare, ținând cont de cele expuse, dar și de necesitatea aplicării în procesul de desfășurare a activității de întreprinzător a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime, se relevă existența unui risc de suportare a unor cheltuieli suplimentare.

4.3.3.11. Managementul financiar și controlul intern asupra unor cheltuieli necesită o abordare mai economicoasă și justificată.

Auditul a stabilit efectuarea unor cheltuieli realizate de către administrația SA Moldovagaz prin intermediul cardului corporativ, nesuținute de documente justificative, în valoare de 368,7 mii lei, precum și de către grupul SA Moldovagaz a cheltuielilor de reprezentanță, în sumă totală de 11.160,5 mii lei, inclusiv TVA (cheltuieli aferente serviciilor de deservire a delegațiilor, asigurare a securității și ordinii publice, serviciilor de organizare a evenimentului social-cultural etc.), contractate prin licitație sau negocieri directe.

Pornind de la faptul că cheltuielile menționate supra nu țin de activitatea de antreprenoriat, precum și având în vedere situația economico-financiară actuală precară a grupului SA Moldovagaz, auditul consideră necesară dezvoltarea și aprobarea unor reglementări interne cu privire la modul de gestionare a instrumentelor financiare de business (cardul bancar corporativ etc.), care ar stabili clar destinația utilizării, responsabilitățile și drepturile angajaților, tipurile și limitele de cheltuieli care pot fi efectuate, modul de documentare corespunzătoare a acestora, precum și cu privire la identificarea, evaluarea și planificarea necesităților rezonabile a serviciilor de reprezentanță și protocol.

SA Moldovagaz explică că cheltuielile de reprezentare sunt prevăzute în bugetele anuale, aprobate de Consiliul de Observatori al societății, și sunt ajustate conform cadrului normativ fiscal.

4.4. Procesul de gestionare a rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, transmise către grupul SA Moldovagaz la deservire, asigură evidența și integritatea corespunzătoare a acestor bunuri?

Rețelele de transport și distribuție a gazelor naturale proprietate publică și privată sunt utilizate de întreprinderile SA Moldovagaz în lipsa unei evidențe exhaustive și achitării unor redevențe în folosul proprietarilor pentru utilizarea lor. Totodată, au fost identificate cazuri de transmitere neconformă de către autoritățile publice locale, iar în alte cazuri – recunoașterea necorespunzătoare în evidența contabilă a întreprinderilor SA Moldovagaz a unor rețele de distribuție a gazelor naturale, aspect care indică asupra indicilor de pierdere a patrimoniului public.

4.4.1. Cu privire la rețelele de transport și distribuție a gazelor naturale construite din contul bugetul public național.

Rețelele de transport și distribuție a gazelor naturale construite din contul bugetului public național au fost transmise pentru întreținere întreprinderilor de transport și de distribuție în lipsa achitării de către acestea a unor redevențe, precum și în lipsa prevederii unor cerințe de suportare a cheltuielilor de reparație capitală.

Potrivit informațiilor furnizate de SA Moldovagaz, doar o parte din gazoductele prin care întreprinderile de transport și de distribuție a gazelor naturale ale SA „Moldovagaz” prestează aceste servicii sunt în proprietatea SA Moldovagaz. Din totalul celor 23.803,47 km de gazoducte de distribuție, doar 8.260,19 km (sau 34,7%) aparțin SA Moldovagaz, 6.091,75 km (sau 25,6%) aparțin Autorităților Administrației Publice Locale, 8.274,7 km (sau 34,8%) – persoanelor fizice și juridice, iar cca 1.176,82 km (sau 4,9%) – nu au acte de proprietate. Totodată, din 1.559,8 km de gazoducte de transport, doar 1.299,37 km, sau 83,3% aparțin SA Moldovagaz, 188,21 km (12,1%) aparțin Autorităților Administrației Publice Locale, 46,58 km (3%) – Ministerului Economiei, și 25,63 km (1,6 %) – persoanelor fizice și juridice.

Gazoductele de transport și distribuție a gazelor naturale, proprietate a autorităților publice, persoanelor fizice și juridice, au fost luate la deservire tehnică în baza prevederilor pct.3 din HG nr. 683 din 18.06.2004¹⁶⁵ și în baza contractelor încheiate cu proprietarii acestor active.

Totodată, probele colectate de audit denotă:

- contractele de transmitere la deservire tehnică a gazoductelor de transport și distribuție nu

¹⁶⁵ HG nr.683 din 18.06.2004 „Privind aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale SA „Moldovagaz” la deservire tehnică” (în continuare - Regulamentul aprobat prin HG nr. 683 din 18.06.2004).

- conțin cerințe cu privire la plata unor redevențe, ceea ce generează neobținerea de către proprietari a unor resurse financiare pentru reparația capitală a acestora;
- dat fiind funcțiile companiilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, rețelele fără stăpân se află la deservire tehnică tacit, în lipsa unor contracte sau altor documente care ar certifica agajamentul de întreținere asumat;
 - prin utilizarea acestor rețele, grupul SA Moldovagaz are acces la un număr mai mare de consumatori de gaze naturale, cu cheltuieli minime de întreținere și fără a investi în reparații capitale, prin ce nu doar își asigură un volum mai mare de vânzări, dar și beneficii economice mai sporite.

Având în vedere cele constatate, auditul conchide că identificarea unor soluții cu privire la modul de gestionare, întreținere și reparație curentă și capitală se consideră a fi vital necesară, pentru a asigura un sistem de transport și distribuție a gazelor naturale sigur și fiabil.

4.4.2. Cheltuielile de întreținere și reparație a rețelelor de distribuție fără proprietar riscă să nu fie acceptate de ANRE spre recuperare prin tarif, fapt ce ar genera pierderi suplimentare companiilor de distribuție.

Auditul a constatat că, potrivit pct. 25 din Metodologia nr. 443/2020¹⁶⁶, în costurile de bază reglementate se includ doar cheltuielile privind întreținerea și reparația curentă aferente rețelelor de gaze naturale transmise la deservire companiilor de distribuție a gazelor naturale, în baza unor contracte sau acte încheiate corespunzător. Prin urmare, cheltuielile de întreținere și reparație a rețelelor de distribuție fără proprietar riscă să nu fie acceptate de ANRE spre recuperare prin tarif.

În acest context de menționat că, încă la 10.01.2017, SA Moldovagaz s-a adresat la ANRE pentru determinarea surselor de finanțare a lucrărilor de reparație capitală a rețelelor primite la deservire tehnică conform Regulamentului aprobat prin HG nr. 683 din 18.06.2004, pentru care unii proprietari nu dispun de resurse financiare pentru achitarea costurilor respective. Conform scrisorii ANRE nr.04/111 din 20.01.2017, „determinarea surselor de finanțare a lucrărilor date ține în totalitate de respectarea legislației, managementul și gestionarea activităților și relațiilor contractuale între părți”.

Potrivit analizelor efectuate de către audit, la întreprinderile de distribuție a gazelor naturale s-a constatat că cheltuielile de întreținere și exploatare a rețelelor de distribuție variază de la 0,52 mii lei/km până la 1,37 mii lei/km¹⁶⁷.

De menționat și faptul că, potrivit art. 56 din Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale¹⁶⁸, instalațiile de racordare executate de operatorul de sistem devin proprietatea operatorului de sistem, care este responsabil de exploatarea, întreținerea și modernizarea acestora. Instalațiile de racordare executate din contul consumatorilor finali, de către alte persoane în bază de contract, aparțin consumatorilor finali, care sunt obligați să asigure deservirea tehnică a acestora.

¹⁶⁶ Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin HANRE nr. 443/2020 din 24.11.2020.

¹⁶⁷ De exemplu, la SRL „Ungheni-gaz” – 0,52 mii lei/km, SRL „Ialoveni-gaz” – 0,56 mii lei/km, la SRL „Chișinău-gaz” – 0,72 mii lei/km, la SRL „Florești-gaz” – 0,61 mii lei/km, la SRL „Edineț-gaz” – 0,84 mii lei/km, și la SRL „Bălți-gaz” – 1,37 mii lei/km.

¹⁶⁸ Hotărârea ANRE nr.112 din 19.04.2019.

4.4.3. Autoritățile publice nu au înregistrat în evidența lor contabilă și nu au efectuat o inventariere exhaustivă a rețelelor de transport și de distribuție create din contul bugetului public național, ceea ce generează riscuri reale de pierdere sau utilizare neconformă a acestui patrimoniu.

Conform informațiilor furnizate de Ministerul Finanțelor, doar în perioada 2000-2021 din bugetul de stat au fost investite 1.006.819,4 mii lei în construcția gazoductelor. Totodată, ca surse de finanțare a gazoductelor proprietate publică au servit și finanțările efectuate din contul Fondului de Investiții Sociale din Moldova, bugetelor locale, precum și diferitor donatori interni și externi.

Auditurile Curții de Conturi efectuate la Autoritățile Publice Locale au relevat că nu toate rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale sunt înregistrate în evidența lor contabilă, iar ca urmare valoarea gazoductelor proprietate publică nu este cunoscută. Autoritățile publice nu au efectuat o inventariere exhaustivă a rețelelor de transport și distribuție create din contul bugetului public național, ceea ce generează riscuri reale de pierdere sau utilizare neconformă a acestui patrimoniu.

Totodată, de menționat că, deși potrivit cadrului normativ în vigoare¹⁶⁹, rețelele și instalațiile de gaze construite cu contribuția bănească a beneficiarilor de investiții, alții decât unitățile de distribuție ale SA Moldovagaz, care actualmente au rămas fără proprietar, se consideră proprietate a AAPL, în baza deciziilor instanțelor judecătorești, se relevă că majoritatea autorităților locale nu au întreprins măsuri concrete pentru preluarea la balanța acestora a gazoductelor fără stăpân.

Auditul a atestat și cazuri de transmitere a rețelelor de gaze spre deservire de către unele AAPL în lipsa deciziilor consiliilor locale, cu nerespectarea concomitentă a procedurilor și de către OSD.

Competența de gestiune a patrimoniului public este atribuită Consiliului local, care decide în condițiile legii, în privința actelor juridice de administrare a bunurilor din domeniul public și al celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului), raionului¹⁷⁰. Astfel, contrar competențelor atribuite legal și în lipsa unor decizii ale consiliilor locale, doar în baza contractelor de primire-predare, infrastructura de gaze a fost transmisă neregulamentară în gestiunea OSD (SRL Ungheni-Gaz). Pe parcursul gestionării infrastructurii de gaze, sunt operate diferite intervenții și modificări tehnice, care nu sunt coordonate cu proprietarul și, respectiv, nu sunt modificate condițiile contractuale, fapt ce contravine prevederilor legale.

Verificările auditului au relevat că nu sunt efectuate nici verificări reciproce ale patrimoniului din gestiunea SRL Ungheni-Gaz cu autoritățile publice locale din raioanele Ungheni, Călărași, Nisporeni, Strășeni (6,0 km) și Telenești (7,54 km), deși valoarea gazoductelor proprietate a acestor consilii raionale constituie peste 128,9 mil. lei.

Datele din Registrul de evidență a rețelelor de gaze din gestiunea SRL Ungheni-Gaz conțin mai multe erori, precum: 1) indicarea eronată în 16 cazuri (109,35 km) a datelor privind proprietarul (indicat APC în loc de CR Ungheni); 2) neindicarea termenului de acțiune a contractelor de transmitere la deservire tehnică a 25,06 km de gazoducte aferente la 4 obiective

¹⁶⁹ Pct.17 din Regulamentul privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale SA „Moldovagaz” la deservire tehnică, aprobat prin HG nr. 683 din 18.06.2004.

¹⁷⁰ Art. 14 și art. 43 din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală.

încheiate cu CR Ungheni, și a 71,0 km aferente la 7 obiective încheiate cu CR Nisporeni.

Deși CR Călărași informează că nu are înregistrate în evidența contabilă infrastructuri aferente rețelelor de gaze, SRL Ungheni-gaz are semnate cu acesta 5 contracte pentru deservirea tehnică a obiectivelor de inventar aferente rețelei de gaze cu lungimea de 16,23 km.

4.4.4. Transmiterea neconformă de către APL și recunoașterea necorespunzătoare în evidența contabilă a OSD a unor rețele de distribuție a gazelor naturale în valoare totală de cca 39.422,4 mii lei, denotă indici de pierdere a patrimoniului public.

Auditul denotă că, contrar pct. 17 din Regulamentul aprobat prin HG nr.683 din 18.06.2004, întreprinderile de distribuție a gazelor au înregistrate la bilanțul întreprinderilor rețele de distribuție a gazelor în valoare de 39.422,4 mii lei¹⁷¹.

Astfel, în baza ordinelor¹⁷² și contractului de evaluare¹⁷³, SRL „Chișinău-gaz”, cu acordul SA Moldovagaz, a decis în anul 2019 înregistrarea la bilanțul întreprinderii a gazoductelor fără proprietar cu o lungime de 38,55 km, la valoarea de 30.561,0 mii lei. Valoarea serviciilor de evaluare a gazoductelor a constituit 398,75 mii lei, ceea ce constituie 10,34 mii lei per km, care poate fi utilizată ca valoare de referință în viitoarele estimări ale costurilor de evaluare a rețelelor care nu dispun de valoare contabilă.

SRL „Ialoveni-gaz” în perioada 2015-2019 a primit cu titlu gratuit, conform hotărârilor de judecată¹⁷⁴ adoptate în baza dreptului de uzucapiune, gazoducte de la Primăriile com. Dolinoe r-nul Criuleni, s. Bălțata, s. Mereni, s. Puhăceni, s. Telița r-nul Anenii Noi și în baza ordinelor¹⁷⁵ a înregistrat în evidența contabilă gazoducte în valoare de 4.435,87 mii lei. De menționat că, potrivit scrisorii de răspuns a Judecătorei Anenii Noi nr.10848 din 25.10.2022, primăriile respective nu au depus cereri de contestare a hotărârilor de judecată.

O altă situație de transmitere neconformă a gazoductelor se atestă, în anii 2018-2022, la 6 primării¹⁷⁶ din raza de activitate a SRL „Edineț-gaz”, care au transmis cu titlu gratuit către SRL „Edineț-gaz” rețele de distribuție cu lungimea de 21,749 km, SRG și SPC – 10 unități cu valoarea totală de 4.425,5 mii lei. Acestea au fost transmise în urma adresărilor repetate ale SRL „Edineț-gaz” către APL privind necesitatea efectuării reparațiilor capitale la rețelele de distribuție care se aflau în proprietatea APL, pentru care SRL „Edineț-gaz” nu dispunea de resurse financiare disponibile, deoarece nu erau la balanța entității.

În perioada 2017-2021, SRL „Bălți-gaz” a efectuat lucrări de înlocuire a dulapurilor la gazoductele proprietate a APL, primite de întreprindere la deservire tehnică, în sumă totală de 2.577,5 mii lei. Se menționează că fiecare dulap nou instalat a fost înregistrat în evidența contabilă ca un mijloc fix nou, nefiind stabilit regimul juridic al acestor bunuri și dacă bunurile nou create fac parte din bunurile primite la deservire de la APL.

Conform explicațiilor SA Moldovagaz, cadrul legal (art.62 din Legea nr.108/2016) prevede posibilitatea transmiterii cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem, a rețelelor și

¹⁷¹ SRL „Chișinău-gaz” – 30.560,99 mii lei, SRL „Ialoveni-gaz” – 4.435,87 mii lei, și SRL „Edineț-gaz” – 4.425,5 mii lei.

¹⁷² Ordinul nr. 466 din 23.09.2019 și Ordinul nr. 473 din 30.09.2019.

¹⁷³ Contractul de prestare a serviciilor de evaluare nr. 172 din 29.10.2018.

¹⁷⁴ Hotărârea nr.2-1200/15 din 08 decembrie 2015, Hotărârea nr.2-147/16 din 18 ianuarie 2016, Hotărârea nr.2-1201/16 din 22 ianuarie 2016, Hotărârea nr.2c-17/16 din 06 martie 2018, Hotărârea nr.2c-40/17 din 19 decembrie 2018 și Hotărârea nr.2-806/17 din 22 septembrie 2017.

¹⁷⁵ Ordinul nr. 699 din 15.12.2017, Ordinul nr. 142 din 07.06.2017 și Ordinului nr. 866 din 31.12.2019.

¹⁷⁶ Primăriile: com. Berliști, s. Beleavîni, s. Larga, s. Grimăncăuți din raionul Briceni; primăriile com. Lencăuți, s. Gîrbova din raionul Ocnîța.

instalațiilor de gaze, inclusiv proprietate publică de stat sau locală. Auditul denotă că, în acest caz nu s-a ținut cont de restricțiile stabilite de Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice.

Având în vedere cele constatate și expuse supra, înregistrarea neconformă în evidența contabilă a companiilor de distribuție a gazelor naturale, a gazoductelor proprietate publică, de rând cu lipsa contabilizării acestora în evidența autorităților publice, generează riscuri reale de pierdere a acestui patrimoniu.

4.5. A fost asigurat un management corespunzător al Societății, pentru maximizarea profiturilor și identificarea soluțiilor fiabile de rambursare a datoriilor, precum și a fost atins scopul stabilit la momentul fondării SA Moldovagaz¹⁷⁷ privind „ameliorarea decontărilor și reducerii datoriilor față de SA Gazprom”?

Sistemele și procesele de guvernare și operaționale, inclusiv cele de luare a deciziilor, nu au asigurat o gestiune economico-financiară transparentă, conformă și profitabilă. Utilizarea mijloacelor circulante pentru efectuarea unor investiții și cheltuieli netransparente, neproductive, economic neargumentate și nejustificate contravine principiilor de bună gestiune. Strategiile și planurile de acțiuni financiare și nefinanciare nu au contribuit la atingerea scopurilor statutare, care să genereze efecte tangibile de diminuare a datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom.

De menționat că toate investițiile și cheltuielile efectuate de către întreprinderile ce fac parte din grupul SA Moldovagaz au fost aprobate de către organele de conducere ale SA Moldovagaz, în conformitate cu actele normative interne în vigoare ale SA Moldovagaz.

4.5.1. Procesul de elaborare a bugetului consolidat permite utilizarea resurselor pentru investiții și cheltuieli, care nu sunt recuperate prin tarif, ceea ce diminuează mijloacele circulante ale întreprinderilor.

Pentru a asigura gestionarea eficientă a surselor de venit, Consiliul de observatori al SA Moldovagaz aprobă anual, după coordonare prealabilă cu acționarul majoritar, bugetul de venituri și cheltuieli elaborat în conformitate cu Regulamentul privind procesul bugetar în cadrul SA Moldovagaz și întreprinderilor sale dependente.

Examinările de audit relevă:

- deși Consiliul de observatori al SA Moldovagaz aprobă anual bugetul consolidat de venituri și cheltuieli, ca acesta să asigure furnizarea unui profit, Consiliul de administrație nu întodeauna este capabil să asigure implementarea conformă a acestuia. Astfel, chiar dacă pentru anii 2020-2021, Consiliul de observatori a estimat și a aprobat obținerea unor profituri nete de 317.800,0 mii lei și 196.500,0 mii lei, administrația SA Moldovagaz nu a putut să asigure profitabilitatea prestabilită, fiind înregistrate pierderi de (-440.802,57 mii lei) și, respectiv, de (-32.139,71 mii lei);
- bugetul aprobat la capitolul venituri nu indică care sunt veniturile din activitățile reglementate, aprobate de către ANRE, care ar trebui să asigure certitudinea existenței surselor de finanțare a investițiilor și cheltuielilor incluse în buget. Astfel, pentru investițiile și cheltuielile neacceptate de către ANRE spre recuperare prin tarif nu sunt identificate alte

¹⁷⁷ HP nr. 1556/26.02.98 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova.

surse de finanțare a acestora, ceea ce de rând cu rentabilitatea limitată, face ca acestea să fie într-o mică măsură acoperite din profiturile activității reglementate. Aceste proceduri nu sunt prevăzute nici de reglementările interne cu privire la elaborarea și aprobarea bugetului. Totodată, în procesele-verbale ale ședințelor Consiliului de observatori lipsesc consemnările privind abordarea problemelor și lacunelor respective;

- în anii 2017-2021, aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli s-a efectuat cu votul tuturor membrilor Consiliului de observatori, în procesele-verbale ale ședințelor lipsind mențiunile privind opiniile separate ale unor membri;
- structura bugetului aprobat nu este suficient detaliată, pentru a putea urmări utilizarea conform destinației a resurselor alocate investițiilor și cheltuielilor. Ca urmare, la executarea bugetului, prioritățile de finanțare a unor investiții, cheltuieli și datorii se decid la nivel operational, fapt ce permite efectuarea unor investiții și cheltuieli nefundamentate economic și neaprobat de către ANRE spre recuperare prin tarifele de furnizare, distribuție sau transport;
- la aprobarea bugetului nu se ține cont de existența unor riscuri valutare considerabile aferente datoriilor pentru gazele naturale procurate.

Având în vedere cele relatate, se conchide că actualul sistem de elaborare și aprobare a bugetului permite efectuarea unor investiții și suportarea unor cheltuieli care nu vor fi recuperate prin tarif, dat fiind nejustificarea pe deplin a eficienței, oportunității și obligativității lor, aspect ce condiționează un deficit de lichidități și lipsa resurselor de achitare a datoriilor.

4.5.2. Formarea datoriilor SA Moldovagaz, în sumă totală de 590.835,1 mii dolari SUA, a fost determinată de investiții și cheltuieli nejustificate pe deplin, precum și de devieri tarifare și pierderi semnificative.

Conform datelor din evidența contabilă a SA Moldovagaz, din datoriile înregistrate la 31.12.2021 pentru procurarea gazelor naturale și pentru rezervarea capacităților suplimentare de transport al gazelor naturale în sumă de 590.835,1 mii dolari SUA, doar datoriile în sumă de 14.606,2 mii dolari SUA s-au format pentru livrările de gaze efectuate în I jumătate a anului 1999, adică până la formarea SA Moldovagaz, restul datoriilor s-au format în perioada de activitate a SA Moldovagaz, din care 144.791,9 mii dolari SUA – pentru livrările din perioada 01.07.1999-31.12.2007, 394.088,8 mii dolari SUA – în anii 2011-2015, iar 37.348,2 mii dolari SUA reprezintă datoriile curente aferente livrărilor pentru decembrie 2021.

Ca urmare a analizei informațiilor din actele de verificare a datoriilor semnate între SA Gazsnabtranzit și SA Moldovagaz cu SA Gazprom, pentru perioada 1996-2021, auditul relevă că până în anul 2016 companiile furnizoare de pe malul drept al râului Nistru nu achitau în totalitate livrările de gaze naturale, ceea ce a dus la o creștere permanentă a datoriilor față de SA Gazprom. Doar în anii 1997, 2000, 2001, 2016, 2017 și 2020, pe lângă consumul curent, au fost achitate și datoriile anilor precedenți. De asemenea, și informațiile din actele de verificare relevă că cea mai mare parte a datoriilor față de SA Gazprom s-au format în perioada 2011-2015 – în sumă de 312.991,6 mii dolari SUA. Informații detaliate privind evoluția datoriei SA Moldovagaz față de SA Gazprom se prezintă în Anexa nr.9 la prezentul Raport de audit.

Analiza datelor prezentate de SA Moldovagaz pentru perioada 2011-2021 a permis identificarea următorilor factori principali ce au influențat neachitarea consumului curent al gazelor naturale în valoare de 292.330,4 mii dolari SUA:

- a) neachitățile consumatorilor pentru gazele consumate care au însumat circa 1.519.878,3 mii lei, din care 103.120,98 mii lei reprezintă creanțele compromise decontate;
- b) devierile tarifare aferente gazului consumat (diferența între prețul inclus în tarif și prețul real achitat) – circa 1.876.796,4 mii lei;
- c) devierile tarifare aferente diminuării tarifelor cu devierea pozitivă a valorii gazelor – 774.911,9 mii lei;
- d) valoarea pierderilor supranormative a gazelor naturale neacceptate de ANRE în scopuri tarifare, în sumă de 1.022.761,8 mii lei;
- e) investițiile nefundamentate de SA Moldovagaz și neacceptate de ANRE în scopuri tarifare – 815.796,6 mii lei, din care în clădirea SA Moldovagaz – 445.630,3 mii lei (fără TVA), precum și în clădirea administrativă din mun.Ungheni – 20.733,2 mii lei;
- f) cheltuielile ce nu țin de activitatea de întreprinzător, ajustate în scop fiscal conform declarațiilor VEN de întreprinderile din sistemul SA Moldovagaz, în sumă de 1.000.214,0 mii lei;
- g) cheltuielile aferente diferenței între cursul de schimb al valutei și cursul oficial al BNM, în sumă de 102.712,0 mii lei, neacceptate în scopuri tarifare în perioada 2011-2014;
- h) dobânzile și comisioanele aferente creditelor neacceptate în tarif – 64.074,9 mii lei;
- i) cheltuielile pentru remunerarea muncii neacceptate spre recuperare prin tarif în perioada 2017-2021, în sumă de 246.180,8 mii lei etc.

Informații privind factorii ce au influențat neachitarea consumului curent de gaze naturale în perioada 2011-2021 se prezintă în Anexa nr.10 la prezentul Raport de audit.

4.5.3. ANRE nu are o abordare uniformă privind acceptarea unora și aceluiași tipuri de investiții și cheltuieli spre recuperare prin tarif.

Aplicarea neuniformă de către ANRE a principiilor de reglementare a tarifelor pentru serviciul de furnizare, transport și distribuție a gazelor naturale (de la o perioadă la alta și de la o entitate la alta), a influențat modul de determinare a cheltuielilor reglementate, cu impact asupra funcționării eficiente și asigurării viabilității financiare a întreprinderilor de gaze naturale.

Auditul a constatat că ANRE nu are o abordare uniformă privind acceptarea sau neacceptarea unora și aceluiași tipuri de investiții și cheltuieli spre recuperare prin tarif. Totodată, metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate de la o perioadă la alta se bazează pe principii și metode diferite de determinare a cheltuielilor luate în calcul la stabilirea tarifelor reglementate, fapt ce influențează asupra funcționării eficiente și asigurării viabilității financiare a întreprinderilor de gaze naturale. De exemplu,

- la SRL „Florești-gaz”, ANRE a acceptat parțial în scopuri tarifare investițiile în implementarea sistemului de citire la distanță, în sumă totală de 5.331,5 mii lei, efectuate în anul 2017, însă la SRL „Chișinău-gaz” acestea, în sumă totală de 16.566,8 mii lei efectuate în anul 2019, nu au fost acceptate;

- diferențele de curs valutar, până în anul 2014, în sumă totală de 102.712,0 mii lei, nu au fost acceptate de ANRE pentru includerea în baza de calcul a tarifelor, însă din 2014 au fost acceptate, chiar dacă metodologia până în 2014 și după 2014 nu interzicea acest fapt;
- deși conform Legii nr.108/2016¹⁷⁸, întreprinderile de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, întocmesc, supun auditului și publică situațiile lor financiare anuale, iar conform prevederilor metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate la gazele naturale¹⁷⁹, cheltuielile privind auditul se includ în costul reglementat spre recuperare prin tarif, ANRE nu a acceptat, pentru anii 2017-2020, cheltuielile aferente spre recunoaștere în scopuri tarifare.

De asemenea, SA Moldovagaz a comunicat că neconformarea de către ANRE a Metodologiei nr. 678 din 2014 la prevederile art.98 alin. (4)¹⁸⁰ și art. 7 pct.2 lit. (h)¹⁸¹ din Legea nr. 108/2016, a afectat corectitudinea aplicării tarifelor de către SRL Moldovatrangaz. Astfel, reieșind din prevederile pct. 19 al Metodologiei nr. 678 din 2014, SA Moldovagaz consideră că ANRE a exclus dublu venitul obținut conform contractelor pentru transportul fluxurilor transfrontaliere de gaze naturale: o dată la determinarea tarifului mediu final la gazele naturale furnizate de către furnizorul de gaze naturale și a doua oară – la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport.

4.5.4. Întreprinderile de distribuție a gazelor naturale nu și-au realizat pe deplin angajamentele contractuale și au admis datorii compromise față de SA Moldovagaz în sumă totală de cca 1.603.528,2 mii lei.

Până în anul 2016, companiile de distribuție asigurau și funcția de furnizare a gazelor naturale către consumatorii finali, în baza contractelor încheiate cu SA Moldovagaz. Conform contractelor de furnizare a gazelor naturale, companiile de distribuție se obligau să procure, să furnizeze, să colecteze și să încaseze plățile de la consumatori cu achitarea gazelor procurate de la SA Moldovagaz.

Totodată, companiile de distribuție, conform contratelelor de distribuție, asigură achitarea diferenței între volumul gazelor primite spre distribuție și cele de facto furnizate consumatorilor finali, care reprezintă pierderile și consumul tehnologic al acestora¹⁸².

Probele colectate de audit denotă că companiile de distribuție nu și-au onorat pe deplin și conform angajamentele de plată asumate prin contractele de procurare și distribuție a gazelor naturale, au admis datorii, inclusiv cu termenul de achitare și prescripție expirat, care la 31.12.2021 au însumat 1.603.528,2 mii lei.

Totodată, ca urmare a analizelor efectuate, auditul a stabilit că companiile de distribuție, deși au furnizat gazele naturale procurate de la SA Moldovagaz, consumatorilor finali, nu au

¹⁷⁸ Ar.101 alin.(1) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

¹⁷⁹ Pct.46 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate la gazele naturale, aprobată prin HANRE nr. 678 din 22.08.2014.

¹⁸⁰ Art.98 alin. (4) prevede: „la calcularea tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale se iau în considerare volumele, veniturile și cheltuielile aferente fluxurilor transfrontaliere”.

¹⁸¹ Art. 7 pct.2 lit. (h) prevede că: „Agenția stabilește, în condițiile prezentei legi, în vederea evitării discriminărilor, a subvențiilor încrucișate și a denaturării concurenței, cerințe privind separarea contabilității pe tipuri de activități desfășurate de întreprinderile de gaze naturale, reglementate prin aprobarea de preturi sau tarife și pe categorii de consumatori”.

¹⁸² HANRE nr.398 din 31.12.2010 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție //MORM nr. 16-17/72, din 21.01.2011.

asigurat încasarea deplină a plăților de la aceștia. Suma plăților neîncasate a constituit cca 246.332,3 mii lei și este cu mult mai mică decât plățile datorate față de SA Moldovagaz. Majoritatea absolută a acestor creanțe este compromisă.

Societatea nu a fost în măsură să explice cauzele divergențelor semnificative formate dintre sumele datorate de consumatori și cele datorate de companiile de distribuție.

De menționat că echilibrul financiar al societății se determină ca raportul dintre creanțe și disponibilitățile bănești, pe de o parte, și datorii, pe de altă parte. Prin urmare, aspectul gestionării eficiente a creanțelor și datoriilor societății este fundamental pentru procesul decizional, în vederea evitării blocajelor financiare și asigurării stabilității financiare pe termen scurt, mediu și lung.

4.5.5. Efectele casării creanțelor privind penalitățile aplicate și prejudiciile calculate de SA Moldovagaz

Casarea creanțelor privind penalitățile aplicate și prejudiciile calculate, ca rezultat al neonorării în termen a angajamentelor de plată a gazelor furnizate de întreprinderile de distribuție a gazelor naturale, a majorat cheltuielile SA Moldovagaz cu 51.122,6 mii lei.

În perioada 2017-2021, potrivit datelor evidenței contabile, cheltuielile SA Moldovagaz privind lipsurile și pierderile din deteriorarea activelor imobilizate și circulante au constituit 67.194,0 mii lei. Se relevă că majoritatea acestor cheltuieli reprezintă creanțele compromise trecute la pierderi în baza hotărârilor Consiliului de administrație nr.79 din 08.12.2017 și nr.13 din 28.12.2019, aferente:

- Ü casării creanțelor compromise ale întreprinderilor de distribuție, în sumă totală de 51.122,6 mii lei, aferente penalităților aplicate și prejudiciilor calculate ca rezultat al neonorării angajamentelor asumate și neplata în termen a gazelor furnizate, precum și pentru supraconsumul de gaze naturale în perioada 2011-2015, și
- Ü casării creanțelor compromise ale SA Glodeni Zahăr, în sumă totală de 4.906,7 mii lei, SRL Larga-Vin – în sumă totală de 336,1 mii lei, SRL Hunter-SC – în sumă totală de 10.702,0 mii lei, rezultate din insolvența și incapacitatea de plată ale debitorilor și în corespundere cu art.86 (restituirea documentului executoriu) din Codul de executare nr.443 din 24.12.2004.

Auditul nu a obținut probe suficiente și adecvate privind epuizarea tuturor căilor de colectare a datoriilor întreprinderilor de distribuție față de SA Moldovagaz, în sumă totală de 51.122,6 mii lei, aferente penalităților aplicate și prejudiciilor calculate ca rezultat al neonorării angajamentelor asumate și neplătii în termen a gazelor furnizate în perioada 2011-2015, chiar dacă acestea reprezintă o provocare majoră și necesită acțiuni sporite din partea persoanelor responsabile din cadrul societății, inclusiv din partea Serviciului juridic.

SA Moldovagaz explică că datoria debitoare indicată mai sus a fost formată în condițiile în care întreprinderile de distribuție practic au fost lipsite de dreptul de a încasa de la marea majoritate a consumatorilor săi a penalităților pentru achitarea cu întârziere sau neachitarea gazelor naturale furnizate, la acel moment fiind interzise prin legislație calcularea și încasarea penalităților de la consumatorii casnici. Totodată, tarifele aprobate de ANRE din an în an nu acopereau toate cheltuielile legate de furnizarea gazelor naturale, fiind generate pierderi. Mai

mult decât atât, începând cu anul 2016, când activitatea de furnizare pe întreg teritoriul Republicii Moldova a fost preluată de la operatorii sistemului de distribuție de către SA „Moldovagaz”, întreprinderile de distribuție nu mai aveau surse pentru achitarea acestor datorii. Prin urmare, încasarea sumelor respective de la întreprinderile de distribuție a devenit imposibilă.

Având în vedere cele relatate, se consideră că, în condițiile în care întreprinderile de distribuție înregistrează rezultate financiare pozitive, încasarea acestor datorii ar fi putut spori veniturile societății, ceea ce ar fi contribuit la diminuarea datoriilor istorice, a căror plată reprezintă o provocare pentru societate.

4.5.6. SA Moldovagaz nu a asigurat încasarea conformă și deplină de la consumatorii finali a plăților datorate pentru gazele naturale consumate, în sumă totală de cca 790.412,6 mii lei.

Deși potrivit contractelor de furnizare a gazelor naturale încheiate de SA Moldovagaz cu consumatorii finali, SA Moldovagaz urma să asigure încasarea plăților pentru gazele consumate, probele colectate de audit denotă nerealizarea deplină și conformă a acestei funcții. SA Moldovagaz nu a asigurat încasarea conformă și deplină de la consumatori a plăților datorate pentru gazele naturale consumate, acumulând la 31.12.2021 creanțe în valoare totală de cca 1.855.345,7 mii lei, din care creanțele cu termen de apariție mai mare de 360 zile constituie 790.412,6 mii lei, inclusiv 659.978,9 mii lei sunt creanțele SA Termoelectrica, lipsindu-se astfel de lichidități pentru achitarea datoriilor sale față de SA Gazprom.

De menționat că în pofida încheierii unor acorduri și planuri de restructurare a datoriilor cu unii consumatori finali, încasarea reală a acestor plăți datorate este una deficitară și de lungă durată, ceea ce nu conduce la stingerea mai sporită a datoriilor istorice ale SA Moldovagaz față de SA Gazprom.

4.5.7. Managementul economico-financiar deficitar al SRL Completgaz a generat grupului SA Moldovagaz pierderi în sumă totală de 135.109,7 mii lei.

Deși Consiliul de observatori al SA Moldovagaz a hotărât crearea unei entități dependente, SRL Completgaz, în scopul de a obține profituri pe baza efectuării operațiunilor comerciale legate de achitarea în termen oportun de consumatori a gazelor naturale, din cauza managementului economico-financiar deficitar și incapacității de plată, aceasta, în anul 2009, potrivit unei Hotărâri a Curții de apel economice, a intrat în proces de insolabilitate¹⁸³, după care în anul 2022 a fost lichidată¹⁸⁴.

Ca urmare a activității economico-financiare eșuate și procedurii de lichidare, grupul SA Moldovagaz a suportat pierderi și cheltuieli în sumă totală de 33.557,2 mii lei, dintre care: i) SRL Moldovatrangaz – 21.263,3 mii lei, ii) SA Moldovagaz – 9.378,2 mii lei, iii) SRL Ialoveni-gaz – 1.785,2 mii lei, iv) SRL Edineț-gaz – 521,2 mii lei, v) SRL Florești-gaz – 243,3 mii lei, vi) SRL Chișinău-gaz – 269,6 mii lei, și vii) SRL Gagauz-gaz – 96,5 mii lei.

Mai mult decât atât, examinările de audit au relevat și faptul că, reieșind din prevederile legale cu privire la insolabilitate¹⁸⁵, SA Moldovagaz, ca fondator al SRL Completgaz, a fost atrasă la răspundere subsidiară pentru datoria companiei-fiice în sumă totală de 5.247,0 mii dolari SUA,

¹⁸³ Hotărârea Curții de apel economice nr. 2e-8/2009 din 24.02.2009.

¹⁸⁴ Decizia Agenției Servicii Publice nr. №10036001548 din 13.06.2022.

¹⁸⁵ Art.25 alin.(4) din Legea insolabilității nr.149 din 29.06.2012.

față de Fera Management LLC, dat fiind constatarea culpei fondatorului conform unei încheieri a Curții de Apel Economice¹⁸⁶. Datoria pretinsă a fost achitată de SA Moldovagaz în anul 2015, cu echivalentul acesteia în sumă de 101.552,5 mii lei.

Deși pe acest caz a fost pornită o cauză penală încă înainte de anul 2016, nu există încă o decizie finală a organului de urmărire penală¹⁸⁷.

4.5.8. Cu privire la creanțele compromise pentru gazele naturale furnizate de către SRL Florești-gaz.

Nerealizarea conformă a atribuțiilor și drepturilor contractuale de către SRL Florești-gaz, a condiționat formarea unor creanțe compromise pentru gazele naturale furnizate unor agenți economici, în sumă totală de 76.003,25 mii lei.

Deși potrivit contractelor de furnizare a gazelor naturale încheiate între consumatori – persoane juridice și operatorul sistemului de distribuție, operatorul este în drept să deconecteze instalația de utilizare a consumatorului de la rețeaua de gaze naturale în cazul neachitării în decurs de 10 zile calendaristice din data limită indicată în factură, a plăților pentru gazele naturale consumate, probele colectate de audit atestă că SRL Florești-gaz nu a făcut uz de obligațiile și drepturile de aplicare conformă a acestora, ceea ce a condiționat: i) furnizarea în continuare a gazelor naturale unor agenți economici care nu și-au onorat obligațiile contractuale, ii) acumularea unor creanțe comerciale compromise, în sumă totală de 76.003,25 mii lei și iii) dispute și litigii ulterioare rezultate din incapacitatea de plată, intentarea procesului de insolvență sau lichidarea agentului economic, consumator de gaze naturale.

De menționat că aceste creanțe au fost formate până în anul 2017, iar tentativele de restituire întreprinse de către SRL „Florești-gaz” durează mai mulți ani fără succes (de la 7 ani și mai mult), unele din ele întrunind deja criteriile legale de trecere la pierderi. Astfel,

- deși în anii 2016-2017, SRL „Florești-gaz” a recuperat de la SRL „SEF-GAZ” bunuri în valoare totală de 1.799,4 mii lei (conductă de gaze – 2,7 km, țevi, un autocamion), la etapa actuală aceasta nu mai dispune de alte valori materiale pentru stingerea creanței de 3.426,18, fiind și în procedură de lichidare, aspect care certifică certitudinea trecerii la pierderi a creanțelor;
- SA „Cristal-Flor” în anul 2011 a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice, fapt ce face creanța de 41.869,1 mii lei să fie cert nerecuperabilă. Conform evidenței contabile, datoria menționată a fost formată ca rezultat al livrărilor de gaze naturale în perioada 01.11.2010-29.07.2011, din care în perioada 15.06.2011-29.07.2011 au fost livrate gaze în sumă de 4.488,83 mii lei. De menționat că din data de 14.06.2011, SRL Florești-gaz a fost obligată de către Curtea de Apel Economică de a nu sista livrarea gazelor naturale către SA Cristal-Flor. SRL Florești-Gaz a întreprins un șir de măsuri pentru a recupera datoria dată, ultima acțiune (04.01.2012) fiind înaintarea unei cereri la Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
- deși SC DigoMobil SRL la 17.06.2011 înregistra o datorie față de SRL Florești-gaz în sumă de 15.347,09 mii lei, aceasta nu a putut fi încasată dat fiind intentarea procedurii falimentului operatorului economic, consumator de gaze naturale;

¹⁸⁶ Încheierea Curții de Apel Economice, dosar nr.2e-11/2012 din 01.03.2012.

¹⁸⁷ Scrisoarea Centrului Național Anticorupție nr.03/20-4592 din 11.10.2022.

- deși prin decizia nr.2ac-808/14 din 29.01.2015 a Colegiului Civil al Curții de Apel a fost respinsă cererea de apel depusă de către ÎCS Cristal-Impex SRL și menținută hotărârea Judecătorei Căușeni din 18.11.2013, prin care s-a decis încasarea de la ÎCS Cristal-Impex SRL în beneficiul SRL Florești-Gaz a datoriei pentru gazele consumate în perioada august-noiembrie 2011 în sumă de 15.104,86 mii lei, aceasta nu a putut fi încasată dat fiind intentarea procesului de insolvență asupra agentului economic. De menționat și faptul că punctul de livrare a gazelor pentru ÎCS Cristal-Impex SRL era unul și același cu al SA Cristal-Flor și SC DigoMobil SRL – fosta fabrică de sticlă din or.Florești, care la acel moment deja înregistrau datorii față de SRL Florești Gaz în sumă de 41.869,08 mii lei și, respectiv, de 15.347,09 mii lei.

Deși conducerea SRL Florești-gaz explică că aceste creanțe s-au format din cauza imposibilității debransării consumatorilor nominalizați de la rețelele de gaze, aceasta nu a putut oferi probe concrete care ar certifica imposibilitatea debransării acestora la etapa incipientă de formare a datoriilor.

4.5.9. Neconstituirea în timp util a provizioanelor aferente unor creanțe cu risc sporit de compromitere, influențează direct stabilitatea și managementul financiar al grupului SA Moldovagaz.

Deși, potrivit cadrului de reglementare aplicabil¹⁸⁸, entitatea urmează să constituie provizioane pentru acoperirea anumitor pierderi sau cheltuieli a căror cauză este precisă și asupra cărora există o incertitudine în ceea ce privește mărimea sau data producerii lor, auditul a stabilit că atât SA Moldovagaz, cât și întreprinderile sale de transport și distribuție a gazelor naturale până în prezent, chiar dacă au reglementat modalitatea de creare, calculare și contabilizare a acestora în corelație cu riscurile și cheltuielile estimate, nu au creat sau au creat insuficient provizioane pentru creanțele compromise.

Astfel, deși la 31.12.2021 SA Moldovagaz a creat provizioane în sumă totală de 209.830,9 mii lei, SRL Moldovatrangaz – în sumă totală de 11.324,6 mii lei, SRL Chișinău-gaz și SRL Florești gaz – în sumă de zero lei, acestea nu acoperă în întregime datoriile compromise ale unor operatori economici aflați în situație financiară nefavorabilă, în proces de faliment sau lichidare, care au constituit la aceeași dată, respectiv, 2.719.770,0 mii lei, 29.295,4 mii lei, 13.876,5 mii lei și 76.003,2 mii lei.

De menționat că, potrivit prevederilor cadrului normativ în vigoare¹⁸⁹, creanțele se consideră compromise în cazuri în care termenul de prescripție prevăzut de legislația în vigoare a expirat sau cumpărătorul se află în situație financiară nefavorabilă, respectiv acestea neavând acoperire garantată și nu pot fi încasate.

4.5.10. Din cauza administrării neconforme a procesului de achiziții, SRL Moldovatrangaz a suportat cheltuieli majorate pentru procurarea unor bunuri și servicii, cu cca 71.100,0 mii lei.

Conform Politicii controlului intern¹⁹⁰, grupul SA Moldovagaz proiectează și implementează sisteme, procese și proceduri care să asigure: i) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor, ii) conformitatea cu cadrul normativ și reglementările interne și externe, iii)

¹⁸⁸ Pct.37 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013.

¹⁸⁹ Standardul național de contabilitate „Creanțe și investiții”.

¹⁹⁰ Regulamentul privind Politica controlului intern din cadrul SA Moldovagaz, aprobat prin decizia Consiliului de administrație nr. 64 din 22.07.2010.

siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor, și iv) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale.

Testele de audit realizate atestă că în anul 2012 ANRE a aprobat rezultatele a două controale efectuate în activitatea reglementată a SRL Moldovatrangaz, potrivit cărora s-a constatat că societatea a administrat neadecvat procesul de achiziții a mărfurilor și serviciilor, acesta fiind desfășurat în condiții de transparență limitată, în lipsa unei concurențe reale, admitând tranzacții cu conflicte de interese și utilizarea unui șir de intermediari, inclusiv din zone off-shore, dintre care unii s-au dovedit a fi delincvenți cu elemente de pseudo-activitate (fantome) și au fost calificați ca atare de Serviciul Fiscal de Stat, iar alți furnizori, nerezidenți, ulterior au fost dizolvați administrativ de autoritățile statelor respective. Conform deciziilor ANRE nr.484 din 13.09.2012 și nr.489 din 08.11.2012, aceste acțiuni au condiționat în final cheltuieli suplimentare în sumă totală de circa 71.100,0 mii lei. Prin urmare, ANRE a hotărât obligarea conducerii SRL Moldovatrangaz să întreprindă acțiuni în vederea remedierii pe viitor a neajunsurilor și abaterilor nominalizate în raport, iar materialele colectate în cadrul controalelor să fie remise Procuraturii Generale pentru examinare conform competenței. La 27.07.2015, Procuratura Anticorupție a clasat procesul penal din cauza că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. De menționat că entitatea nu a întreprins nicio acțiune suplimentară pentru a elucida situația descrisă sau a identifica posibilități pentru recuperarea prejudiciilor enunțate de ANRE.

În contextul celor expuse, din cauza implicării insuficiente a responsabililor din cadrul entității, se relevă o gestionare necorespunzătoare a riscurilor de neconformitate, care afectează atât situația financiară a societății, cât și denotă o utilizare ineficientă a resurselor deținute cu posibil impact asupra tarifelor pentru consumatorii finali.

4.5.11. Efectele aplicării neconforme a unei Hotărâri a ANRE

Aplicarea neconformă a unei Hotărâri a ANRE a generat un șir de litigii și cheltuieli de reprezentare în instanțele de judecată, precum și recalcularea plăților pentru gazele naturale furnizate în sumă totală de 353.020,7 mii lei.

Potrivit cadrului legal¹⁹¹ și Metodologiei de calculare și aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate la gazele naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 678 din 22.08.2014, în scopul asigurării securității energetice a statului, având drept principiu alimentarea fiabilă a consumatorilor cu gaze naturale și ajustarea tarifelor și prețurilor la costurile reale, strict necesare pentru procurarea, transportarea, distribuția și furnizarea gazelor naturale, Consiliul de administrație al ANRE aprobă tarifele și prețurile reglementate la gazele naturale.

Dat fiind considerarea nelegală și neimplementarea conformă de către SA Moldovagaz a Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr.88 din 16.03.2018, au fost generate un șir de litigii atât cu Agenția, cât și cu consumatorii finali de gaze naturale – persoane juridice, care într-un final s-au soldat cu obligarea operatorului de furnizare a gazelor naturale să efectueze recalcularea plăților pentru gaze conform tarifelor aprobate de ANRE, începând cu data de 1 ianuarie 2018. Pentru aplicarea neconformă a Hotărârii ANRE, SA Moldovagaz a fost nevoită să suporte cheltuieli de reprezentare în instanțele de judecată.

¹⁹¹ Art.7 alin.(2) lit. d), art. 98 din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

De menționat că recalcularea respectivă s-a efectuat în anul 2021 și a constituit 353.020,7 mii lei, totodată SA Moldovagaz încă în anul 2018 a format un provizion pentru efectuarea recalculului respectiv în sumă de 282.291,6 mii lei.

4.5.12. Cu referire la Planul de acțiuni cu privire la identificarea surselor și mecanismului juridic de stingere a datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom.

Deși a fost elaborat Planul de acțiuni cu privire la identificarea surselor și mecanismului juridic de stingere a datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom, acesta nu a fost implementat, ceea ce a generat cheltuieli administrative suplimentare, fără a contribui la diminuarea datoriilor istorice.

Având în vedere datoriile SA Moldovagaz, atât ale malului drept, cât și ale malului stâng al Nistrului, acumulate față de SA Gazprom, precum și ținând cont de necesitatea rambursării acestora, SA Moldovagaz a contractat¹⁹² o companie de audit în vederea oferirii serviciilor de consultanță, pentru: i) întocmirea documentațiilor de drept care să prevadă mecanismele de stingere a acestora, și ii) soluționarea drepturilor patrimoniale asupra activelor companiilor de distribuție a gazelor naturale, inclusiv inventarierii acestora.

Probele acumulate de audit relevă că, deși compania contractată a elaborat și a oferit SA Moldovagaz un raport și un plan de acțiuni cu privire la sursele și mecanismul juridic de stingere a datoriilor societății față de SA Gazprom și soluționarea statutului juridic al drepturilor patrimoniale asupra activelor companiilor de distribuție a gazelor naturale, pentru care s-au achitat 75,0 mii dolari SUA, acestea nu și-au găsit finalitate prin acțiuni concrete de implementare, cauza fiind lipsa asigurărilor cu privire la plenitudinea și regularitatea formării acestora, pentru adoptarea deciziilor de rigoare de către organele de conducere competente.

La acest capitol SA Moldovagaz explică că procesul de identificare a surselor și mecanismului juridic de stingere a datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom se află până în prezent la etapa negocierii între acționarii majoritari ai Societății. La data de 29.10.2021 a fost semnat Procesul-verbal privind soluționarea aspectelor problematice din sectorul gazelor naturale al Republicii Moldova, punctul 4 din care prevede că „până la 01.05.2022 SA „Moldovagaz” și SA „Gazprom” vor semna un Acord privind reglementarea datoriei SA „Moldovagaz” față de SA „Gazprom” și SRL „Factoring-Finance” pentru gazele naturale livrate consumatorilor de pe malul drept al Nistrului, care va prevedea stingerea integrală a datoriei, inclusiv a penalității, în decurs de 5 ani”.

Prin scrisoarea nr. 05-6 din 11.01.2022, SA „Gazprom” a remis SA „Moldovagaz” proiectul Acordului privind soluționarea datoriei în sumă de 729.254.497,02 dolari SUA (în continuare – Acord) și Graficul de achitare a datoriei menționate, care a fost transmis pentru examinare Agenției Proprietății Publice.

Totodată, potrivit pct. 5 din Procesul-verbal din 29.10.2021, „Până la încheierea Acordului prevăzut la p. 4 al prezentului Proces-verbal, partea moldovenească va efectua auditul independent al datoriei SA „Moldovagaz” consumatorilor de pe malul drept al Nistrului. Raportul final al auditului va fi coordonat de către Consiliul de observatori al SA „Moldovagaz””.

¹⁹² Contractul nr.000 FBK „24-1/19-k” din 01.04.2019, în sumă de 130,2 mii dolari SUA.

Însă, în circumstanțe care nu depind de managementul SA „Moldovagaz”, auditul datoriei nu a fost efectuat până la 01.05.2022 și, respectiv, Acordul până la 01.05.2022 nu a fost semnat.

Totodată, în conformitate cu HG nr.484 din 29.12.2021 „Cu privire la efectuarea auditului independent al datoriei SA „Moldovagaz” față de SA „Gazprom” și OOO „Factoring Finans” (SRL „Factoring Finance”) pentru gazele livrate consumatorilor de pe malul drept al Nistrului”, precum și în baza alin.6 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.30 din 13 iulie 2022, la 10 august 2022 Agenția Proprietății Publice a Republicii Moldova a semnat un contract cu companiile „Wikborg Rein Advokatfirma” din Norvegia și „Forensic Risk Alliance & Co” din Marea Britanie, conform căruia auditorii trebuie să finalizeze auditul până la 30 ianuarie 2023.

4.5.13. Admiterea cheltuielilor neproductive, economic neargumentate și nejustificate, în sumă totală de 1.000.214,0 mii lei, în contextul existenței datoriilor, au impact negativ asupra funcționării eficiente și asigurării viabilității financiare a grupului SA Moldovagaz.

Codul fiscal limitează și nu acceptă în scopuri fiscale cheltuielile suportate care nu sunt aferente activității de întreprinzător. Potrivit informațiilor prezentate în Anexa 2D la declarațiile VEN „Ajustarea (majorarea/micșorarea) cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale” la Declarația cu privire la impozitul pe venit în perioada 2011-2021, întreprinderile din sectorul gazelor naturale au efectuat și au înregistrat în contabilitatea financiară cheltuieli care nu sunt legate de activitatea de întreprinzător, în valoare de 3.807.679,6 mii lei, iar cele recunoscute în scopuri fiscale au constituit 2.807.465,6 mii lei, sau cu 1.000.214,0 mii lei (inclusiv creanțe compromise decontate în sumă de 103.121,0 mii lei) mai puțin decât cele înregistrate în contabilitatea financiară.

Prin urmare, se constată că întreprinderile din sectorul gazelor naturale și-au asumat suportarea acestor cheltuieli din contul mijloacelor financiare proprii, în lipsa existenței surselor de acoperire a acestora, acțiune care a influențat și asupra gradului de îndatorare a entității.

Totodată, se constată că au fost ajustate/diminuate cheltuielile în scopuri fiscale în sumă de 648.740,23 mii lei aferente pierderilor înregistrate în urma tranzacțiilor între persoanele interdependente¹⁹³, neținând cont de faptul că activitatea prestată între persoanele interdependente este reglementată de organul regulator ANRE și trebuiau recunoscute în scopuri fiscale în baza soluției fiscale individuale care urma a fi solicitată de la SFS.

Pct. 54 din Metodologia nr. 678¹⁹⁴ (pct. 14 din Metodologia nr.443¹⁹⁵) stipulează că cheltuielile economic neargumentate, nejustificate și/sau care, conform procesului tehnologic, nu sunt necesare pentru prestarea serviciilor de furnizare, transport și distribuție a gazelor naturale și/sau nu țin de activitatea reglementată, nu se includ în costurile reglementate ale întreprinderilor de gaze naturale. Astfel, conform prevederilor Metodologiei nr.678 (nr.443), expres nu sunt acceptate în scopuri tarifare următoarele cheltuieli:

- cheltuielile privind creanțele decontate – 103.120,99 mii lei;
- penalități, amenzi și alte sancțiuni aplicate pentru încălcarea actelor normative – 54.144,83 mii lei;

¹⁹³ Art. 24 alin. (8) din Codul fiscal.

¹⁹⁴ Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, aprobată prin HANRE nr. 678/2014 din 22.08.2014.

¹⁹⁵ Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin HANRE nr. 443/2020 din 24.11.2020.

- suma contribuțiilor bănești și în forma nemonetară efectuate în scopuri filantropice și de sponsorizare, inclusiv donații – 17.323,24 mii lei¹⁹⁶;
- cheltuielile aferente taxelor de aderare și cotizațiilor de membru destinate activității patronatelor – 6.214,84 mii lei;
- alte cheltuieli ce nu țin de activitatea de întreprinzător – 697.074,80 mii lei.

Informații aferente cheltuielilor ce nu țin de activitatea de antreprenor, în perioada 2011 – 2021, se prezintă în Anexa nr.11 la prezentul Raport de audit.

V. GUVERNANȚA CORPORATIVĂ

5.1.1. Organele de conducere ale SA Moldovagaz nu au asigurat implementarea conformă a unor direcții principale de activitate stabilite prin Statutul societății, fiind admisă o gestiune financiară precară, care a generat acumularea în perioada 1999-2015 a noilor datorii.

Pentru garantarea siguranței fondurilor oferite de acționari și utilizarea acestora în mod eficient, reducerea riscurilor pe care investitorii nu sunt capabili să le anticipateze și/sau nu doresc să le accepte și a căror gestionare pe termen lung de către investitori provoacă reducerea atractivității investiționale a SA Moldovagaz și a valorii acțiunilor sale, fondatorii au instituit următoarele organe de conducere și control ale Societății:

- Adunarea generală a acționarilor;
- Consiliul de observatori;
- Organul colegial executiv denumit „Consiliul de administrație”;
- Comisia de cenzori.

Atribuțiile și modul de activitate ale organelor de conducere și control sunt determinate de Statutul și de Regulamentele aprobate de Adunarea generală sau de Consiliul de observatori.

Ca urmare a examinării modului de realizare a atribuțiilor principalelor organe de conducere și control ale societății, pentru asigurarea unei guvernante corporative, care să conducă la gestionarea companiei, patrimoniului și resurselor financiare în conformitate cu principiile de: i) economicitate, eficacitate și eficiență, ii) conformitate cu cadrul normativ și reglementările interne, iii) siguranță și optimizare a activelor și a pasivelor, și iv) fiabilitate și integritate a informației financiare și operaționale, s-au constatat următoarele:

- deși Adunarea generală a acționarilor a stabilit direcția principală de activitate a SA Moldovagaz „efectuarea în termen a plăților pentru gaze, consolidarea stării financiare și asigurarea profitabilității sectorului de gaze”, acest deziderat nu a fost respectat întocmai pe perioada 1999-2015 și până la moment rămâne neimplementat pe deplin, fiind admise acumulări până în anul 2016 de noi datorii;
- deși organele de conducere ale SA Moldovagaz examinează și aprobă direcțiile prioritare de dezvoltare, pentru perioada verificată, auditul nu a identificat existența unor decizii pertinente a organelor de conducere ¹⁹⁷ cu privire la subiectele sensibile, precum sunt: i) investițiile și cheltuielile nejustificate și neacceptate de ANRE spre recuperare prin tarif, ii) achizițiile neconforme și neeficiente identificate de auditul intern și ANRE, și iii) cheltuielile ce nu țin de activitatea de antreprenor, care au fost ajustate în scopuri fiscale;

¹⁹⁶ Cod 03025 (12.060,31 mii lei) + cod 03037 (2.122,60 mii lei) + cod 03038 (3.140,33 mii lei).

¹⁹⁷ Ordinea de zi, agende, înregistrări în procesele-verbale, poziții separate atașate la procesele-verbale etc. pentru perioada 2017-2021.

- deși în cadrul societății există direcții strategice privind rambursarea datoriilor SA Moldovagaz față de SA Gazprom, precum și planuri de reorganizare a întreprinderilor de transport și distribuție a gazelor naturale, acestea nu au fost implementate;
- deși Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul reprezentanților săi în Consiliul de observatori și Consiliul de administrație, are capacitatea de a bloca anumite cheltuieli ineficiente și nejustificate pe care ANRE nu le acceptă spre recuperare prin tarif, acesta nu a făcut uz de acest drept. În Procesele-verbale ale ședințelor Consiliului de observatori și Consiliului de administrație lipsesc consemnările privind opiniile separate ale acestora;
- deși Consiliul de observatori ia decizii cu privire la crearea, reorganizarea sau dizolvarea societăților dependente, filialelor, reprezentanțelor și sucursalelor, aderarea la întreprinderi mixte, asociații sau alte uniuni, precum și cu privire la modificările și completările introduse în acest sens în Statut, acesta nu a fost implicat în procesul de creare a companiei dependente SRL Transautogaz;
- deși Consiliul de administrație a elaborat și a aprobat Politica de control intern, acesta nu a asigurat implementarea conformă a acesteia, prin identificarea riscurilor în activitate, inclusiv a riscului de fraudă, precum și nu a stabilit măsurile de atenuare a acestora. De menționat că, în pofida faptului că în cadrul SA Moldovagaz a fost instituită Comisia privind organizarea sistemului de management intern al riscurilor, formată dintr-un președinte și 10 membri din cadrul societății, se denotă că, din anul 2016, comisia este nefuncțională, iar din componența acesteia 7 persoane, sau circa 65%, nu mai activează în cadrul SA Moldovagaz;
- deși Consiliul de administrație numește și revocă conducătorii întreprinderilor din regiunea Transnistriană, SA Moldovagaz comunică că nu controlează patrimoniul și activitatea acestor întreprinderi, informațiile financiare ale acestora nefiind consolidate în situațiile financiare consolidate ale societății;
- deși, conform Legii cu privire la societățile pe acțiuni¹⁹⁸, Comisia de cenzori a societății exercită controlul obligatoriu al activității economico-financiare a societății, se constată că în perioada auditată Comisia nu a abordat în rapoartele sale și alte probleme/informații decât cele indicate în raportul narativ aferent situațiilor financiare anuale, încheiate și raportate Adunării generale a acționarilor;
- directorii întreprinderilor-fiice nu au asigurat implementarea deplină a recomandărilor înaintate de auditul extern și cel intern, nefiind astfel consolidate procesele și sistemele de gestiune a patrimoniului administrat, inclusiv a veniturilor și cheltuielilor aferente.

Aceste lacune au perturbat eficacitatea activităților de control (procesele de luare a deciziilor, de autorizare și aprobare, verificare, supraveghere și documentare) menite să asigure implementarea scopurilor, direcțiilor principale de dezvoltare și, ca rezultat, gestionarea conformă a patrimoniului și resurselor financiare de către SA Moldovagaz și companiile sale afiliate, aspecte identificate și expuse în capitolele anterioare din prezentul Raport.

¹⁹⁸ Art.70 și art.71 din Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr.1134 din 02.04.1997, cu modificările și completările ulterioare.

5.1.2. Decizia Consiliului de administrație al SA Moldovagaz cu privire la fondarea companiei afiliate SRL Transautogaz a eludat împuternicirile delegate Consiliului de observatori .

În scopul aprovizionării consumatorilor din zona sa de activitate cu gaze naturale comprimate și lichefiate, exploatarea sigură a stațiilor de alimentare cu gaze naturale comprimate, în baza unei activități financiar-economice eficiente și profitabile, Consiliul de administrație al SA Moldovagaz a decis¹⁹⁹ crearea unei societăți comerciale separate, în subordinea SRL Moldovatransgaz, care să asigure activitatea menționată prin intermediul stațiilor de alimentare specializate.

Deși potrivit Statutului SA Moldovagaz²⁰⁰, Adunarea generală a acționarilor a atribuit Consiliului de observatori al societății atribuțiile: i) de a lua decizii cu privire la crearea, reorganizarea sau dizolvarea societăților dependente, filialelor, reprezentanțelor și sucursalelor, aderarea la întreprinderi mixte, asociații sau alte uniuni, precum și cu privire la modificările și completările introduse în acest sens în Statut, ii) de a numi sau revoca conducătorii filialelor și reprezentanțelor, precum și iii) de a aproba statutele societăților dependente, probele colectate de audit denotă că, contrar prevederilor menționate, în lipsa unor coordonări și decizii ale organului de conducere competent, Consiliul de administrație, în lipsa împuternicirilor de rigoare a hotărât crearea SRL Transautogaz, a aprobat Statutul societății comerciale și a numit conducătorul acesteia.

De menționat că asumarea de către Consiliul de administrație al SA Moldovagaz a unor decizii care eludează prevederile Statutului și împuternicirile delegate prin acest act normativ, generează riscuri de gestionare netransparentă și neconformă a patrimoniului transmis în gestiune.

Mai mult decât atât, auditul a constatat că SA Moldovagaz nu a avut o abordare consecventă în ceea ce privește activitatea operațională a SRL Transautogaz. Deși în anul 2020 s-a decis obținerea unor licențe pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate și pentru furnizarea energiei electrice consumatorilor non-casnici din Republica Moldova, astfel de activități economice practic nu au fost realizate. Dacă pentru prima licență SRL Transautogaz a efectuat unele tranzacții de vânzare a gazelor naturale, atunci pentru a doua nu a efectuat nicio activitate. Activitatea de furnizarea a gazelor naturale a fost desfășurată de SRL Transautogaz doar pe parcursul unui an: trimestrul IV 2020 – trimestrele I - III 2021.

Totodată, examinările de audit au atestat că și SRL Bălți-gaz a fondat două întreprinderi – SRL Realexpresgaz și SRL Bălțigazmontaj, fără a aplica o strategie clară de afaceri, aspect care a condiționat ulterior nu doar lipsa activității de business, dar și cheltuieli privind fondarea și administrarea acestor societăți. De exemplu, SRL Realexpresgaz, în lipsa unei viziuni clare de afaceri și activități reale desfășurate, a vândut în anul 2018 unei alte companii din sistemul SA Moldovagaz – SRL Transautogaz, cel mai mare activ de care dispunea – stația de alimentare cu gaze naturale din or. Singerei.

¹⁹⁹ Hotărârea Consiliului de administrație nr.31 din 15.03.2011 cu privire la realizarea activităților de furnizare a gazelor prin intermediul stațiilor de alimentare cu gaze comprimate, precum și Hotărârea Consiliului de administrație nr.53 din 16.05.2011 cu privire la crearea SRL Transautogaz.

²⁰⁰ Capitolul VIII, pct.6, 7 și 8 din Statutul SA Moldovagaz cu modificările și completările ulterioare, înregistrat la Camera Înregistrării de Stat, la data de 25.05.1999, cu nr.177018624.

De menționat că la 31.12.2021 SRL Realexpresgaz, din valoarea totală a activelor de 0,9 mii lei, înregistra datorii de 125,9 mii lei. La fel, și SRL Bălți-gazmontaj înregistra active de doar 8,5 mii lei în lipsa unor datorii.

5.1.3. Neimplementarea deplină și în termenele preconizate a planurilor de reorganizare a întreprinderilor de distribuție a gazelor naturale, a generat costuri și cheltuieli de întreținere a actualului sistem, de cca 139.320,2 mii lei anual.

În scopul sporirii eficienței gestionării complexului de gaze naturale al SA Moldovagaz, Consiliul de observatori a aprobat în decembrie 2014²⁰¹ un plan de acțiuni cu privire la reorganizarea întreprinderilor de distribuție și transport, în baza unui concept juridico-economic. Planul prevedea realizarea până la sfârșitul anului 2015 a unui set de acțiuni conceptual create, care să conducă la fuzionarea celor 12 întreprinderi de distribuție a gazelor naturale într-una singură (Moldovagaz – Distribuție) și acordarea unei independențe funcționale și decizionale operatorului de transport. Efectul economic așteptat consta în economisirea resurselor financiare de cca 139.320,2 mii lei anual, în condițiile suportării unor cheltuieli pentru reformă de cca 19.072,3 mii lei, precum și în acordarea unei mai mari independențe funcționale și decizionale companiei-fiice Moldovatransgaz, în conformitate cu Legea privind gazele naturale²⁰².

Probele de audit colectate relevă că nerealizarea conformă a planului de acțiuni aprobat de Consiliul de observatori al societății, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile unor cheltuieli suportate de cel puțin 9.963,2 mii lei²⁰³, din cauza lipsei de consens și tergiversării aprobării actelor de reorganizare, a generat nu doar revizuirea și amânarea termenelor acestuia de mai multe ori, dar și menținerea costurilor actuale de funcționare a complexului de distribuție a gazelor naturale, precum și ratarea unor beneficii economice așteptate din economisirea cheltuielilor administrative și de distribuție de cca 139.320,2 mii lei anual.

De menționat că reforma inițiată de Consiliul de observatori al SA Moldovagaz, deși a rămas pe agenda organelor de conducere, este neimplementată până în prezent.

Deși separarea operatorilor sistemelor de transport urma să fie implementată încă până la 01.01.2020²⁰⁴, în pofida tuturor cheltuielilor efectuate se atestă neconformarea la prevederile cadrului normativ. Mai mult decât atât, conform modificărilor aprobate prin legea nr.249 din 29.07.2022, SRL „Moldovatransgaz riscă să fie amendată pentru neimplementarea prevederilor legale cu sancțiuni în cuantum de 10% din cifra de afacere. Responsabilii din cadrul entității au informat Fondatorul despre posibilele riscuri și au solicitat soluționarea în termene cât mai restrânse a situației create.

Potrivit explicațiilor SA Moldovagaz, neadoptarea deciziilor aferente se explică prin poziția principală a acționarului majoritar SA Gazprom, conform căreia realizarea planurilor de reorganizare poate fi acceptată numai după aprobarea mecanismului de reglementare a datoriilor

²⁰¹ Hotărârea Consiliului de observatori nr.69 din 25.12.2014 cu privire la reorganizarea structurii complexului de gaze al SA Moldovagaz.

²⁰² Art.22 - art.25 din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

²⁰³ Cheltuieli de reformă suportate doar în perioada auditată 2017-2021.

²⁰⁴ Art.114 din Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016, „ (6) Implementarea prevederilor prezentei legi cu privire la separarea operatorilor sistemelor de transport se efectuează în termen de până la 1 ianuarie 2020, cu aplicarea unuia dintre modelele stabilite la art. 23 alin. (2). Operatorii sistemelor de transport sunt obligați să prezinte spre aprobare Agenției, în prealabil, până la 1 ianuarie 2019, planul de implementare a unuia dintre modelele de separare și documentele aferente. Agenția este obligată să aprobe planul de implementare a unuia dintre modelele de separare în termen de 6 luni de la prezentarea de către operatorii sistemelor de transport a tuturor documentelor necesare”.

față de SA „Gazprom” pentru gazele naturale furnizate consumatorilor de pe malul drept al râului Nistru, decizie care depășește competențele managementului companiei.

5.1.4. Acordarea unor împrumuturi în valoare totală de 100.000,0 mii lei în lipsa unor obiective clar urmărite, a dezafectat mijloacele financiare din circuitul activității economice a SRL Moldovatrangaz.

Activitățile auditului au relevat situații de dezafectare a mijloacelor din circuitul activității economice a SRL Moldovatrangaz. Astfel, neavând prevăzut în statut un asemenea gen de activitate și înregistrând la 31.03.2019 datorii față de SA Moldovagaz în sumă de 357.700,0 mii lei, la 12.04.2019 SRL Moldovatrangaz a încheiat un contract²⁰⁵ privind acordarea unui împrumut în sumă de 100.000,0 mii lei pe un termen de o lună, cu o dobândă de 7% pe an, calculată zilnic la durata de 360 de zile a unui an calendaristic la soldul împrumutului nerambursat.

Auditul denotă că, contractul respectiv a fost încheiat cu nerespectarea reglementărilor interne aprobate²⁰⁶. Astfel, potrivit reglementărilor, contractul urma a fi coordonat cu Secția economico-financiară și Secția juridică, fapt care nu s-a realizat. Totodată, contractul nu a fost înregistrat în registrul evidenței contractelor, precum și nu a prevăzut sancțiuni pentru nerespectarea clauzelor contractuale.

În scopul sistematizării plăților propuse spre coordonare preventivă, precum și a nivelului de monitorizare a acestora, prin scrisoarea SA Moldovagaz²⁰⁷ societățile afiliate urmau să propună săptămânal Planul achitărilor prognozate spre efectuare. Plata contractului menționat a fost inclusă în planul plăților la 15.04.2019 (plan separat față de planul celorlalte plăți). Prin acordul adițional din 07.05.2019, a fost prelungită perioada de acordare a împrumutului până la 60 de zile. Deși SRL Moldovatrangaz nu a obținut acceptul fondatorului privind efectuarea plății respective, la 15.04.2019 a primit pe cont un avans de la SA Moldovagaz pentru serviciile de transport al gazelor conform contractului 2MM-16 din 30.12.2016, în sumă de 100.000,0 mii lei. În aceeași zi, prin ordinul de plată²⁰⁸ suma respectivă a fost transferată împrumutatului conform contractului încheiat. La 03.06.2019 și la 07.06.2019, împrumutatul a rambursat împrumutul, transferând pe contul SRL Moldovatrangaz 10.000,0 mii lei și, respectiv, 90.000,0 mii lei. Ca urmare a acestei tranzacții, SRL Moldovatrangaz a obținut un venit din dobândă în sumă de 1.023,0 mii lei, care a fost transferat pe contul societății la 07.06.2019.

²⁰⁵ Contractul nr.19 încheiat cu SRL „Victoria Leasing & Finance”.

²⁰⁶ Regulamentul privind procedura de încheiere a contractelor în cadrul SRL Moldovatrangaz, aprobat prin ordinul directorului SRL Moldovatrangaz nr.155 din 23.05.2012.

²⁰⁷ Scrisoarea SA Moldovagaz privind procedura de coordonare prealabilă obligatorie a plăților efectuate de către societățile afiliate nr.01/1-1586 din 20.04.2016 cu prelungirea acțiunii prin scrisoarea nr. 01/1-320 din 01.02.2019.

²⁰⁸ Ordinul de plată al SRL Moldovatrangaz nr.8270 din 15.04.2019.

5.1.5. Subdiviziunea de audit intern este preponderent axată pe efectuarea controalelor financiare în cadrul întreprinderilor de transport și distribuție a gazelor naturale, și nu pe verificarea activităților SA Moldovagaz, fapt ce nu contribuie la îmbunătățirea proceselor de guvernare, managementul riscului și control în cadrul companiei-mamă.

Potrivit Standardelor internaționale de audit intern²⁰⁹, activitatea de audit intern trebuie să evalueze și să contribuie la îmbunătățirea proceselor de guvernare, managementul riscului și controlul organizației, folosind o abordare sistematică și metodică bazată pe risc.

Deși în cadrul SA Moldovagaz a fost instituită și funcționează subdiviziunea de audit intern cu 4 unități de personal, aceasta nu efectuează misiuni de audit intern în cadrul societății pe acțiuni, ca companie-mamă, neoferind organelor de conducere rapoarte de asigurare destinate să aducă valoare societății, prin contribuția sa la îmbunătățirea proceselor de guvernare corporativă, managementul riscului și controlul intern.

Astfel, se remarcă necesitatea elaborării și aprobării cartei de audit intern pentru activitatea subdiviziunii, care actualmente se desfășurată în baza Regulamentului Secției audit intern și control²¹⁰ și urmează a fi racordată la prevederile Standardelor internaționale de audit intern. Regulamentul aprobat nu reglementează tipul misiunilor de asigurare²¹¹ care ar fi trebuit definite în cartea auditului intern și nu prevede realizarea misiunilor de audit intern în cadrul SA Moldovagaz, ci doar a controalelor documentare ale activității economico-financiare a societăților afiliate. Astfel, situațiile constatate aferente activității de audit intern nu asigură buna guvernare corporativă în vederea îmbunătățirii rezultatelor planificate de SA Moldovagaz.

Notă: În anul 2022, Secția audit intern și control a revizuit Regulamentul de activitate, care a fost ajustat la modificările recente din legislația aferentă domeniului de activitate al SA Moldovagaz.

Totodată, deși potrivit Regulamentului de control intern, SA Moldovagaz urma să evalueze periodic sistemul de control intern, se relevă că în cadrul societății o asemenea evaluare nu s-a efectuat, fapt ce nu a permis obținerea unei imagini cu privire la posibilele lacune în sistemul de control intern, care abordate corespunzător ar contribui la consolidarea proceselor de guvernare corporativă.

²⁰⁹ Standardele Internaționale pentru Practica Profesională a Auditului Intern, elaborate de Institutul Auditorilor Interni, emise în octombrie 2016, revizuite în ianuarie 2017 (în continuare – Standarde de audit). Scopul Standardelor este: (1) să orienteze către ralierea la normele obligatorii din Cadru Internațional de Practici Profesionale; (2) să furnizeze un cadru general pentru desfășurarea și promovarea unei game largi de servicii de audit intern care să genereze valoare adăugată; (3) să stabilească cadrul de referință pentru evaluarea rezultatelor auditului intern; (4) să stimuleze optimizarea proceselor și operațiunilor organizației.

²¹⁰ Regulamentul privind Secția audit intern și control, aprobat de președintele Consiliului de administrație al SA Moldovagaz la 20.03.2009.

²¹¹ Potrivit Standardelor Internaționale pentru Practica Profesională a Auditului Intern, misiunile de asigurare implică evaluarea obiectivă a probelor de către auditorul intern, pentru a formula opinii sau concluzii privind o entitate, o operațiune, o funcție, un proces, un sistem sau alte aspecte.

VI. CONCLUZIA GENERALĂ

Ca rezultat al auditului efectuat cu privire la faptul dacă cheltuielile și investițiile la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligații de serviciu public, precum și la întreprinderile înrudite, astfel cum sunt definite în Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv la cele deținute indirect, au fost gestionate în corespundere cu reglementările emise, identificate drept criterii de conformitate, s-a concluzionat că unele activități, procese și proceduri, precum și tranzacții, concepute, create și realizate de SA Moldovagaz și persoanele responsabile de guvernanță, nu au întrunit în totalitate criteriile de conformitate care guvernează această holding.

Neevaluarea și nedelimitarea conformă a investițiilor la fondarea SA Moldovagaz, precum și admiterea cheltuielilor, inclusiv a cheltuielilor investiționale economice neargumentate și nejustificate sau neproductive, au condiționat determinarea incorectă a cotelor de participare, nediminuarea și sporirea datoriilor, ratarea profiturilor suplimentare și înregistrarea pierderilor din activitatea de afaceri.

Concluzia auditului se bazează pe acele aspecte care, ulterior evaluării probelor obținute și efectelor neconformităților identificate, au fost apreciate ca semnificative și capabile să influențeze deciziile utilizatorilor vizați.

În legătură cu fiecare obiectiv specific în parte, ținem să menționăm că:

- **conformitatea investițiilor în capitalul social al SA Moldovagaz** a fost influențată de efectele: i) neevaluării conforme și nedelimitării corespunzătoare, după același principiu cu care au fost stinse datoriile, a patrimoniului investit de acționari la crearea societății, ii) evidenței, inclusiv a evidenței contabile neconforme a patrimoniului investit la societățile reorganizate și, ca efect, la SA Moldovagaz, iii) deciziei regiunii transnistriene de retragere a patrimoniului depus în capitalul social al SA Moldovagaz, iv) diminuării neîntemeiate a cotei de participare în capitalul social al SA Moldovagaz a Guvernului Republicii Moldova, v) majorării nejustificate a datoriei SA Moldovagaz (malul drept al râului Nistru) pentru gazele consumate, precum și vi) lipsei unor documente privind modul de formare a datoriilor SA Moldovagaz;
- **conformitatea executării cheltuielilor investiționale** a fost afectată de consecințele: i) nefundamentării și neplanificării conforme a investițiilor capitale, iar ca efect – de neacceptarea unora spre recuperare prin tarif, ii) neconfirmării documentare a unor investiții efectuate în clădiri, iii) nefinalizării și netransmiterii în exploatare a unor imobile și active aferente infrastructurii de transport și distribuție a gazelor naturale, iv) majorării neîntemeiate a costurilor unor investiții în infrastructura de distribuție a gazelor naturale, v) nereglementării sau nearmonizării unor proceduri de achiziții în domeniul gazelor naturale, vi) neplanificării conforme a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii, vii) neaplicării procedurilor de achiziții la procurarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor, viii) acordării nejustificate a unor avansuri semnificative la executarea contractelor, și ix) neaplicării consecvente a practicilor de încasare a garanțiilor de bună execuție a contractelor privind reparația infrastructurii de transport al gazelor naturale etc.;

- **conformitatea executării cheltuielilor operaționale** a fost afectată de efectele: i) luării unor decizii cu impact asupra cheltuielilor, în lipsa alocațiilor sau soluțiilor de finanțare a acestora, ii) pierderilor semnificative de gaze naturale la distribuția acestora, iii) aplicării tarifelor diferențiate la distribuția gazelor neaprobată de reglementator, iv) admiterii cheltuielilor neargumentate și nejustificate economic, v) nejustificării statelor de personal prin normative de muncă aprobate regulamentar, vi) luării în locațiune a propriilor spații, vii) casării creanțelor și neconstituirii provizioanelor, precum și de efectele viii) neimplementării recomandărilor auditului intern și celui extern;
- **conformitatea gestionării patrimoniului public** a fost influențată de efectele: i) transmiterii rețelelor de transport și distribuție a gazelor la întreținere în lipsa unor redevențe privind utilizarea acestora și a obligațiilor pentru reparația capitală a acestora, ii) neînregistrării în evidența contabilă a autorităților publice a rețelelor de gaze construite din bugetul acestor entități, precum și de consecințele iii) preluării neconforme de către SA Moldovagaz și recunoașterii necorespunzătoare în evidența contabilă a societății a rețelelor de gaze naturale proprietate publică;
- **managementul SA Moldovagaz** a fost afectat de: i) planificarea deficitară a veniturilor și cheltuielilor pentru asigurarea resurselor de finanțare a investițiilor și cheltuielilor neacceptate în scopuri tarifare, ii) nerealizarea sau realizarea neconformă a funcțiilor și atribuțiilor organelor de conducere și administrare, iii) nerealizarea strategiilor și planurilor de diminuare a datoriilor.

În contextul celor identificate și concluzionate, auditul a înaintat, într-un capitol separat din prezentul Raport de audit, unele recomandări menite să remedieze lacunele și să diminueze potențialele riscuri.

VII. RECOMANDĂRI

Agenției Proprietății Publice:

1. să examineze constatările din prezentul Raport de audit cu elaborarea ulterioară a unui plan de acțiuni privind ameliorarea gestiunii economico-financiare a SA Moldovagaz și a întreprinderilor fondate de aceasta, inclusiv prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1068 din 21.10.1998 „Cu privire la crearea în complexul de gaze al Republicii Moldova a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse”;
2. să promoveze prin intermediul reprezentărilor săi în organele de conducere ale SA Moldovagaz realizarea acțiunilor necesare pentru eliminarea deficiențelor expuse în prezentul Raport de audit;

Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agenției Proprietății Publice:

3. să asigure inventarierea rețelelor de transport și distribuție a gazelor naturale construite din resursele bugetului public național;
4. să asigure identificarea și implementarea unui mecanism de evaluare și gestiune a rețelelor de gaze proprietate publică, inclusiv a celor fără proprietar înregistrat;

Ministerului Finanțelor:

5. să asigure coordonarea și promovarea pentru aprobare a cadrului normativ secundar de implementare a Legii nr.74 din 21.05.2020;

ANEXE

Anexa nr.1.1 Responsabilitățile organelor de conducere și control ale SA Moldovagaz

Adunarea generală a acționarilor²¹², organul suprem de conducere al SA Moldovagaz – i) alege membrii Consiliului de observatori și Comisiei de cenzori, ii) aprobă regulamentele și rapoartele de activitate ale Societății, iii) hotărăște cu privire la modificarea capitalului social, reorganizarea sau dizolvarea Societății, iv) decide cu privire la repartizarea profitului net anual, inclusiv plata dividendelor anuale, sau cu privire la acoperirea pierderilor Societății etc.

Consiliul de observatori²¹³ – i) exercită conducerea generală și controlul asupra activității SA Moldovagaz și a Consiliului de administrație; ii) aprobă Statutele societăților dependente aflate în subordinea SA Moldovagaz. Consiliul de observatori aprobă Regulamentul Consiliului de administrație, numește Președintele și membrii Consiliului de administrație, încetează anticipat atribuțiile lor, stabilește cuantumul salariului, remunerației și compensațiilor lor, îi atrage la răspundere sau îi eliberează de răspundere.

Consiliul de administrație²¹⁴, organ colegial executiv al SA Moldovagaz, condus de Președinte. Consiliul de administrație – i) execută hotărârile Adunării generale a acționarilor și deciziile Consiliului de observatori; ii) numește și demite conducătorii SRL-urilor fondate de către SA Moldovagaz.

De competența Consiliului de administrație țin toate chestiunile de conducere a activității curente a Societății, cu excepția chestiunilor ce țin de competența Adunării generale a acționarilor și Consiliului de observatori. Consiliul de administrație este numit de Consiliul de observatori într-o componență de 9 persoane, pe un termen de 3 ani.

Comisia de cenzori²¹⁵ – exercită controlul activității economico-financiare a SA Moldovagaz. Comisia de cenzori este aleasă de Adunarea generală a acționarilor în număr de 3 persoane, pe un termen de 3 ani.

²¹² Acționarii companiei sunt: SA Gazprom – care deține 50 % din capitalul social; Agenția Proprietății Publice a Republicii Moldova – 35.33 %; Comitetul de administrare a proprietății Transnistriei – 13.44 %; alte persoane fizice și juridice – 1,23 %.

²¹³ Membrii Consiliului de observatori sunt aleși prin vot cumulativ de către Adunarea generală a acționarilor pe un termen de un an și pot fi realeși un număr nelimitat de ori. Consiliul de observatori constă din 6 persoane: 3 reprezentanți ai SA Gazprom, 2 reprezentanți ai Ministerului de ramură al Republicii Moldova, 1 reprezentant al Organului de administrare a proprietății Transnistriei.

²¹⁴ Membrii Consiliului de administrație sunt numiți de către Consiliul de observatori, pe un termen de 3 ani, într-o componență de 9 persoane: 4 reprezentanți ai Ministerului de ramură al Republicii Moldova (inclusiv Președintele Consiliului de administrație), 2 reprezentanți ai Organului de administrare a proprietății al Transnistriei, 3 reprezentanți ai SA Gazprom.

²¹⁵ Membrii Comisiei de cenzori sunt numiți de Adunarea generală a acționarilor pe un termen de 3 ani, în număr de 3 persoane: câte 1 reprezentant al SA Gazprom, Ministerului de ramură al Republicii Moldova și, respectiv, Organului de administrare a proprietății al Transnistriei.

Anexa nr.1.2. Responsabilitățile ANRE în domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor

Responsabilitățile ANRE în domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor la transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale:

a) elaborează și aprobă metodologiile de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul presiunii în rețelele de gaze naturale, a tarifului reglementat pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, precum și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune și pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali, în contextul obligației de serviciu public, inclusiv a prețurilor diferențiate în funcție de consum;

b) elaborează și aprobă metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de distribuție, inclusiv a tarifelor de racordare și a tarifelor de reconectare;

c) elaborează și aprobă Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate;

d) aprobă tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul presiunii în rețelele de gaze naturale, tariful reglementat pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, precum și prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune și pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public, inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum, calculate în conformitate cu metodologiile respective de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate;

e) aprobă tarifele reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de distribuție, calculate în conformitate cu metodologia respectivă;

f) asigură ca prețurile și tarifele reglementate și metodologiile de calculare a acestora să fie aprobate înainte de intrarea acestora în vigoare, în condițiile stabilite în Legea nr.173-XIII din 6 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, precum și ca aceste prețuri și tarife reglementate să fie justificate, rezonabile, transparente și nediscriminatorii, bazate pe performanță, să reflecte cheltuielile necesare și justificate, să permită efectuarea de investiții pentru asigurarea funcționării continue a rețelelor de gaze naturale și să ofere stimulente pentru a spori eficiența și pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

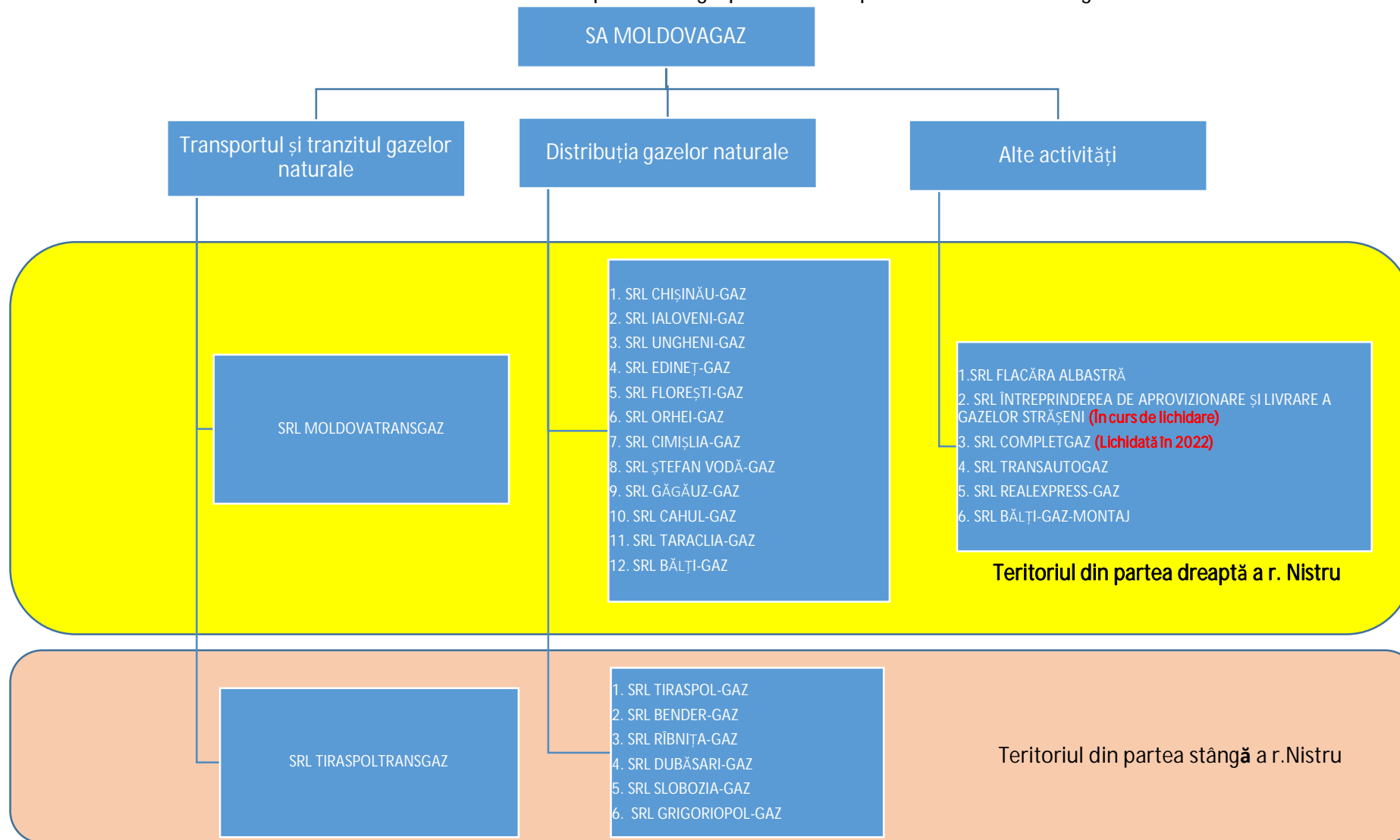
g) monitorizează corectitudinea aplicării de către titularii de licențe a metodologiilor aprobate, a prețurilor și a tarifelor reglementate, aprobate în conformitate cu metodologiile respective;

h) stabilește, în condițiile prezentei legi, în vederea evitării discriminărilor, a subvențiilor încrucișate și a denaturării concurenței, cerințe privind separarea contabilității pe tipuri de activități desfășurate de întreprinderile de gaze naturale, reglementate prin aprobarea de prețuri sau tarife, și pe categorii de consumatori cărora le este asigurată furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public, de asemenea monitorizează respectarea acestor cerințe;

i) asigură excluderea subvențiilor încrucișate între activitățile de producere, transport, distribuție, stocare și furnizare a gazelor naturale și monitorizează respectarea de către întreprinderile de gaze naturale a principiului costurilor și al cheltuielilor necesare și justificate. Cheltuielile care nu sunt necesare și justificate nu se iau în calcul la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate;

j) elaborează și aprobă, în scopul calculării tarifelor, metodologiile de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale.

Anexa nr.2. Structura corporativă a grupului de întreprinderi al SA Moldovagaz

Anexa nr.3. Structura patrimonial-financiară a grupului de întreprinderi al SA Moldovagaz

Situația patromonială consolidată a grupului de întreprinderi al SA Moldovagaz

(mii lei)

Bilanțul contabil consolidat pentru anii 2016-2021							
Analiza evoluției și analiza structurală a elementelor patrimoniului consolidat al SA Moldovagaz pentru anii 2016-2021							
Nr.cp t.	Denumirea indicatorului	PERIOADA					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	I. Imobilizări necorporale <i>(rd.010+rd.020+rd.030+rd.040)</i>	147,86	173,94	149,80	125,12	112,56	98,70
	1.Imobilizări necorporale în curs de execuție					2.922,81	4.649,06
	2.Imobilizări necorporale în exploatare, total, din care:	147.856,14	173.937,18	149.795,09	125.120,70	109.568,63	94.042,62
	2.1 concesiuni, licențe și mărci					12.063,75	12.331,88
	2.2 drepturi de autor și titluri de protecție						
	2.3 programe informatice					90.293,24	75.676,84
	2.4 alte imobilizări necorporale					7.211,63	6.033,89
	3. Fond comercial						
	4.Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale					67,95	11,52
	II. Imobilizări corporale în curs de execuție <i>(rd.060+rd.070+rd.080+rd.090+rd.100+rd.110+rd.120)</i>	5.315.501,0	5.300.120,2	5.353.875,6	5.304.547,3	5.120.172,5	5.053.296,0
	1.Imobilizări corporale în curs de execuție	416.521,29	400.981,40	157.728,73	84.363,90	113.586,75	99.930,45
	2.Terenuri	10.785,84	10.845,66	11.047,63	11.071,56	11.116,99	17.335,59
	3. Mijloace fixe total, din care:	4.888.193,87	4.888.293,13	4.726.643,43	4.760.324,95	4.543.565,86	4.921.340,47
	3.1 clădiri					283.745,87	699.893,04
	3.2 construcții speciale					61.206,17	57.090,64
	3.3 mașini, utilaje și instalații tehnice					4.159.077,89	4.080.166,50
	3.4 mijloace de transport					28.887,25	64.747,00
	3.5 inventar și mobilier					180,31	322,86
	3.6 alte mijloace fixe					10.468,38	19.120,43
	4.Resurse minerale						
	5.Active biologice imobilizate						
	6.Investiții imobiliare			458.455,78	448.786,94	439.118,11	
	7.Avansuri acordate pentru imobilizări corporale					12.784,84	14.689,47
	III.Investiții financiare pe termen lung <i>(rd.140+rd.150)</i>	350.142,6	350.142,6	350.142,6	370.921,6	374.576,5	377.123,7
	1. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	12.001,64	12.001,64	12.001,64	32.780,24	36.435,53	38.982,77
	2. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate total, din care:	338.140,93	338.140,93	338.140,93	338.140,93	338.140,93	338.140,93
	2.1 acțiuni și cote de participație deținute în părțile afiliate				338.140,93	338.140,93	338.140,93
	2.2 împrumuturi acordate părților afiliate						
	2.3 împrumuturi acordate aferente intereselor de participare						
	2.4 alte investiții financiare						
	IV. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate <i>(rd.170+rd.180+rd.190+rd.200+rd.210)</i>	163.995,4	173.443,3	177.570,9	1.284.989,6	1.165.571,4	2.109.928,0
	1. Creanțe comerciale pe termen lung				1.079.391,30		

	2.Creanțe ale părților afiliate pe termen lung						
	3.Alte creanțe pe termen lung					949.116,10	1.883.132,92
	4.Cheltuieli anticipate pe termen lung					202.573,01	214.803,16
	5.Alte active imobilizate	163.995,42	173.443,28	177.570,92	205.598,32	13.882,31	11.991,92
	TOTAL ACTIVE IMOBILIZATE <i>(rd.050+rd.130+rd.160+rd.220)</i>	5.977.495,2	5.997.643,3	6.031.384,1	7.085.578,8	6.772.879,8	7.639.050,9
B	Active circulante	210.239,6	176.181,6	213.630,2	191.978,3	253.947,6	184.368,9
	I.Stocuri <i>(rd.240+rd.250+rd.260+rd.270+rd.280)</i>						
	1. Materiale și obiecte de mică valoare și scurtă durată	116.907,13	116.035,35	121.686,58	121.589,97	109.333,40	137.423,57
	2. Active biologice circulante						
	3.Producția în curs de execuție	169,03	255,26	1.692,10	1.771,57	2.179,14	1.569,11
	4.Produse și mărfuri	93.163,40	59.891,02	90.251,54	68.616,77	132.290,16	37.697,32
	5.Avansuri acordate pentru stocuri					10.144,96	7.678,97
	II. Creanțe curente și alte active circulante <i>(rd.300+rd.310+rd.320+rd.330+rd.340+rd.350+rd.360)</i>	5.120.396,8	4.755.486,8	4.857.805,9	4.295.559,8	3.543.271,7	3.098.863,9
	1. Creanțe comerciale curente	3.941.803,09	3.711.999,09	3.620.011,68	3.169.057,62	2.603.235,14	1.922.393,95
	2.Creanțe ale părților afiliate	26.876,79	19.163,17	19.253,71	15.316,40	3.597,53	19.406,62
	3.Creanțe ale bugetului	456.726,35	451.339,65	621.230,82	600.268,36	499.403,85	773.265,47
	4.Creanțe ale personalului	3.200,72	3.641,91	3.107,68	3.745,91	3.758,34	645,23
	5. Alte creanțe curente	553.816,00	519.002,80	519.345,88	473.312,79	421.548,92	370.693,07
	6.Cheltuieli anticipate curente					4.097,30	4.375,03
	7.Alte active circulante	17.710,38	5.053,24	9.621,13	12.971,61	7.630,62	8.084,60
	8.Avansuri acordate curente	120.263,49	45.286,95	65.234,69	20.886,69		
	III. Investiții financiare curente <i>(rd.380+rd.390)</i>						
	1.Investiții financiare curente în părți neafiliate						
	2.Investiții financiare curente în părți afiliate						
	IV. Numerar și documente bănești <i>(rd.410)</i>	243.385,8	1.282.212,0	615.366,0	109.691,9	346.915,8	184.258,9
	TOTAL ACTIVE CIRCULANTE	5.574.022,1	6.213.880,4	5.686.801,8	4.597.229,6	4.144.135,2	3.467.491,8
	TOTAL ACTIVE <i>(rd.230+rd.420)</i>	11.551.517,3	12.211.523,7	11.718.185,9	11.682.808,4	10.917.015,0	11.106.542,7
C	CAPITAL PROPRIU	-3.789.120,48	-1.724.851,78	-1.568.487,12	(1 491 026 773)	(1 938 509 033)	
	I.Capital social și neînregistrat <i>(rd.440+rd.450+rd.460+rd.470+rd.480)</i>	1.430.416,9	1.430.416,9	1.430.416,9	1.430.416,9	1.332.672,3	1.332.672,3
	1.Capital social	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.332.908,00	1.332.908,00
	2.Capital nevărsat						
	3.Capital neînregistrat						
	4.Capital retras					(235 700)	(235 700)
	5.Patrimoniul primit de la stat cu drept de proprietate						
	II.Prime de capital <i>(rd.500)</i>					97.744,63	97.744,63
	III.Rezerve <i>(rd.540)</i>	16.651,66	33.650,22	141.493,05	159.016,57	186.057,42	241.043,13
	IV.Profit(pierdere) <i>(rd.550+rd.560+rd.570+rd.580)</i>	-6.071.237,6	-4.020.895,2	-3.968.337,0	(3 903 128 264)	(4 374 307 813)	(5 227 157 177)
	1.Corectări ale rezultatelor anilor precedenți	-2.169,68	138.276,59	-180.199,52	5.007,55	61,63	-771.912,52
	2.Profin nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	-6.421.413,73	-6.098.324,43	-4.129.260,89	(4 002 413 544)	(3 933 566 903)	(4 423 307 813)
	3.Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	352.345,80	1.939.152,68	341.123,40	94.277,73	(440 802 539)	(32 139 711)
	4.Profit utilizat al perioadei de gestiune						
	V.Rezerve din reevaluare <i>(rd.600)</i>						806.212,64
	VI.Alte elemente de capital propriu <i>(rd.610)</i>	835.048,5	831.976,2	827.939,9	822.668,0	819.324,4	

D	Datoriile comerciale pe termen lung (rd.700)	6.141,98	2.562,37	2.357,89	1.761,67	2.138,86	23.529,35
E	Datoriile curente (rd.820)	15.334.495,7	13.933.813,1	13.284.315,2	13.172.073,5	12.538.976,9	13.787.190,0
	1.Credite bancare pe termen scurt	38.052,50	6.000,00				
	2.Împrumuturi pe termen scurt total, din care	3,34	3,34	3,34	3,34	3,34	3,34
	1.Datoriile comerciale curente	55.903,23	59.274,93	50.541,62	58.444,16	43.444,72	272.063,28
	2.Datoriile față de părțile afiliate curente	11.795.904,53	9.747.973,63	9.870.408,26	9.916.387,75	9.642.935,47	10.485.767,62
	3.Avansuri primite curente	28.476,19	32.218,96	29.922,22	35.933,65	37.683,03	40.314,70
	4.Datoriile față de personal	44.026,37	51.358,53	44.920,96	52.963,28	52.701,83	49.823,96
	5.Datoriile privind asigurările sociale și medicale	14.435,42	13.089,20	12.882,83	17.763,08	17.693,78	20.240,30
	6.Alte datorii curente	3.291.042,74	2.737.148,11	2.775.815,46	2.752.861,93	2.720.912,95	2.903.942,99
	7.Datoriile față de buget	30.699,72	218.092,40	23.336,09	17.470,96	23.511,49	14.927,60
	8.Venituri anticipate curente	12.161,02	1.567,98	1.176,40	645,02	90,34	106,22
F	Provizioane (rd.830+rd.860)	23.790,7	1.067.086,0	475.308,0	319.600,4	314.408,3	45.307,8
	1.Provizioane pentru beneficiile angajaților					20.231,43	27.440,72
	2. Provizioane pentru impozite					836,04	1.322,35
	3.Alte provizioane	23.790,69	1.067.086,01	475.307,98	319.600,38	293.340,79	16.544,71
	TOTAL PASIVE (rd.620+rd.700+rd.820+rd.870))	11.551.517,3	12.211.523,7	11.718.185,9	11.682.808,4	10.917.015,0	11.106.542,7
Sursa : Situațiile financiare consolidate perioada 2016-2021.							

Situația consolidată de profit și pierdere a grupului SA Moldovagaz

(mii lei)

INDICATORI	PERIOADA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Venituri din vânzări	6.054.941,20	5.986.315,14	5.554.776,47	4.880.278,91	4.688.305,03	7.244.362,17
Costul vânzărilor	5.093.169,69	5.529.712,86	4.749.361,18	4.364.926,09	4.299.994,48	6.817.978,93
Profit Brut (pierdere brută)	961.771,51	456.602,28	805.415,29	515.352,82	388.310,55	426.383,24
Alte Venituri din activitatea operațională	35.590,64	141.704,78	53.726,37	25.443,76	22.265,01	442.546,99
Cheltuieli de distribuire	107.832,59	127.714,20	166.482,64	191.543,34	540.611,90	206.789,22
Cheltuieli administrative	249.295,16	282.232,24	261.987,63	221.024,10	217.734,54	226.081,57
Alte cheltuieli din activitatea operațională	25.829,86	52.854,43	42.967,83	25.986,39	36.746,83	60.491,04
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	614.404,54	135.506,19	387.703,55	102.242,76	-384.517,71	375.568,39
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	-224.060,71	2.033.244,45	-1.253,64	28.141,24	-8.033,69	-364.438,76
Profit (pierdere) până la impozitare	390.343,83	2.168.750,64	386.449,91	130.384,00	-392.551,40	11.129,63
Cheltuieli privind impozitul pe venit	37.998,03	229.597,96	45.326,52	36.106,27	48.251,18	43.269,34
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	352.345,79	1.939.152,68	341.123,40	94.277,73	-440.802,57	-32.139,71

Sursa: Situația consolidată de profit și pierdere pe perioada 2016-2021.

Situația patrimonială individuală a SA Moldovagaz

(mii lei)

Nr.cpt.	Denumirea indicatorului	PERIOADA					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	I. Imobilizări necorporale (rd.010+rd.020+rd.030+rd.040)	17.267,76	23.466,80	23.992,76	20.397,14	19.711,45	17.829,78
	1.Imobilizări necorporale în curs de execuție					517,79	837,73
	2.Imobilizări necorporale în exploatare, total, din care:	17.267,76	23.466,80	23.992,76	20.397,14	19.172,15	16.992,05
	2.1 concesiuni, licențe și mărci					973,77	1.843,19
	2.2 drepturi de autor și titluri de protecție						
	2.3 programe informatice					18.198,38	15.148,87
	2.4 alte imobilizări necorporale						
	3. Fond comercial						
	4.Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale					21,51	
	II. Imobilizări corporale în curs de execuție (rd.060+rd.070+rd.080+rd.090+rd.100+rd.110+rd.120)	275.946,77	343.179,88	33.030,23	30.562,66	33.852,15	38.244,64
	1.Imobilizări corporale în curs de execuție	268.009,56	331.495,63	1.294,99			428,16
	2.Terenuri	1.727,70	1.727,70	1.727,70	1.727,70	1.735,05	8.281,10
	3. Mijloace fixe total, din care:	6.209,51	9.956,54	30.007,55	28.834,96	23.969,30	21.390,85
	3.1 clădiri						
	3.2 construcții speciale						
	3.3 mașini, utilaje și instalații tehnice					17.180,08	14.290,92
	3.4 mijloace de transport					28,94	2.267,76
	3.5 inventar și mobilier						
	3.6 alte mijloace fixe					6.760,28	4.832,17
	4.Resurse minerale						
	5.Active biologice imobilizate						
	6.Investiții imobiliare						
	7.Avansuri acordate pentru imobilizări corporale					8.147,81	8.144,53
	III.Investiții financiare pe termen lung (rd.140+rd.150)	4.727.000,67	4.727.000,67	4.730.019,57	4.730.019,57	4.730.019,57	4.730.019,57
	1. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	6.073,52	6.073,52	6.073,52	6.073,52	6.073,52	6.073,52
	2. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate total, din care:	4.720.927,15	4.720.927,15	4.723.946,05	4.723.946,05	4.723.946,05	4.723.946,05
	2.1 acțiuni și cote de participație deținute în părțile afiliate					713.621,81	713.621,81
	2.2 împrumuturi acordate părților afiliate					3.018,90	3.018,90
	2.3 împrumuturi acordate aferente intereselor de participare						
	2.4 alte investiții financiare					4.007.305,34	4.007.305,34

	IV. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate <i>(rd.170+rd.180+rd.190+rd.200+rd.210)</i>	3.444,65	1.051,87	529.348,84	1.593.171,05	1.446.976,77	2.365.424,51
	1. Creanțe comerciale pe termen lung			529.348,84	1.593.171,05	498.210,67	482.641,59
	2. Creanțe ale părților afiliate pe termen lung						
	3. Alte creanțe pe termen lung					948.766,10	1.882.782,92
	4. Cheltuieli anticipate pe termen lung						
	5. Alte active imobilizate	3.444,65	1.051,87				
	TOTAL ACTIVE IMOBILIZATE <i>(rd.050+rd.130+rd.160+rd.220)</i>	5.023.659,84	5.094.699,22	5.316.391,40	6.374.150,43	6.230.559,94	7.151.518,49
B	Active circulante	58.969,41	46.938,04	82.027,93	68.206,22	266.485,75	69.768,34
	Stocuri <i>(rd.240+rd.250+rd.260+rd.270+rd.280)</i>						
	1. Materiale și obiecte de mică valoare și scurtă durată	427,00	515,75	3.781,64	3.276,32	3.567,66	3.619,83
	2. Active biologice circulante						
	3. Producția în curs de execuție						
	4. Produse și mărfuri	58.542,41	46.422,29	78.246,29	64.929,90	129.024,21	34.492,67
	5. Avansuri acordate pentru stocuri					133.893,89	31.655,84
	II. Creanțe curente și alte active circulante <i>(rd.300+rd.310+rd.320+rd.330+rd.340+rd.350+rd.360)</i>	6.725.013,93	6.372.944,15	6.405.924,74	5.849.263,19	4.721.844,82	4.240.721,32
	1. Creanțe comerciale curente	3.613.488,88	3.431.976,21	3.341.717,51	2.868.268,51	2.268.978,14	1.645.514,75
	2. Creanțe ale părților afiliate	2.124.093,26	2.160.876,71	2.092.820,05	1.920.867,40	1.748.855,65	1.626.483,00
	3. Creanțe ale bugetului	339.632,94	256.278,75	346.512,04	383.086,00	320.832,44	631.628,61
	4. Creanțe ale personalului	220,81	322,74	303,95	316,99	357,53	129,17
	5. Alte creanțe curente	545.020,34	442.699,80	447.046,31	433.643,08	381.643,73	335.754,89
	6. Cheltuieli anticipate curente					903,50	901,26
	7. Alte active circulante	339,08	1.065,18	1.375,89	943,24	273,84	309,64
	8. Avansuri acordate curente	102.218,62	79.724,76	176.148,99	242.137,97		
	III. Investiții financiare curente <i>(rd.380+rd.390)</i>	3.018,90	3.018,90				
	1. Investiții financiare curente în părți neafiliate						
	2. Investiții financiare curente în părți afiliate	3.018,90	3.018,90				
	IV. Numerar și documente bănești <i>(rd.410)</i>	219.419,27	1.253.672,93	575.855,96	75.562,71	265.592,03	115.723,76
	TOTAL ACTIVE CIRCULANTE	7.006.421,51	7.676.574,01	7.063.808,63	5.993.032,12	5.253.922,60	4.426.213,42
	TOTAL ACTIVE <i>(rd.230+rd.420)</i>	12.030.081,35	12.771.273,24	12.380.200,02	12.367.182,55	11.484.482,54	11.577.731,91
C	CAPITAL PROPRIU	(3 132 736 640)	(1 032 715 237)	(841 281 380)	(819 739 708)	(1 497 201 510)	(2 457 032 957)
	Capital social și neînregistrat <i>(rd.440+rd.450+rd.460+rd.470+rd.480)</i>	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.332.672,30	1.332.672,30
	1. Capital social	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.430.416,93	1.332.908,00	1.332.908,00
	2. Capital nevărsat						
	3. Capital neînregistrat						
	4. Capital retras					(235 700)	(235 700)
	5. Patrimoniul primit de la stat cu drept de proprietate						

	II. Prime de capital (rd.500)					97.744,63	97.744,63
	III.Rezerve (rd.540)		13.118,32	109.422,34	118.996,96	120.116,00	120.116,00
	IV.Profit(pierdere) (rd.550+rd.560+rd.570+rd.580)	(4 563 505 306)	(2 476 569 316)	(2 381 386 174)	(2 369 272 997)	(3 047 852 662)	(4 007 645 110)
	1.Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	743,64	173.973,84	(5 122)	(692 992)	(617 061)	(768 989 518)
	2.Profin nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	(4 826 615 331)	(4 576 623 624)	(2 572 873 339)	(2 390 960 788)	(2 370 390 859)	(3 047 813 663)
	3.Profit net(pierdere netă) a perioadei de gestiune	262.366,38	1.926.080,47	191.492,29	22.380,78	(676 844 742)	(190 841 929)
	4.Profit utilizat al perioadei de gestiune						
	Rezerve din reevaluare (rd.600)						79,23
	VI.Alte elemente de capital propriu (rd.610)	351,74	318,83	265,52	119,40	118,23	
D	Datoriile comerciale pe termen lung (rd.700)		4.587,92	1.999,70	1.527,22	1.373,18	648,05
E	Datoriile curente (rd.820)	15.162.817,99	13.799.400,56	13.219.481,71	13.185.395,04	12.687.910,04	14.017.839,32
	1.Datoriile comerciale curente	404,07	15.540,47	2.947,56	958,43	1.030,06	184.326,61
	2.Datoriile față de părțile afiliate curente	11.857.839,91	9.805.248,38	9.979.149,93	10.121.510,19	9.946.414,76	10.915.900,27
	3.Avansuri primite curente	10.251,18	18.122,99	19.240,07	23.492,97	21.875,66	20.935,71
	4.Datoriile față de personal	4.613,35	5.523,18	4.797,56	5.670,39	5.603,94	5.657,99
	5.Datoriile privind asigurările sociale și medicale	1.518,34	907,69	599,12	2.348,05	966,42	1.070,29
	6.Alte datorii curente	3.272.660,38	2.705.416,63	2.757.950,83	2.739.811,21	2.712.019,19	2.889.937,66
	7.Datoriile față de buget	214,04	197.478,42	0,82			10,79
	8.Venituri anticipate curente	10.340,00					
F	Provizioane (rd.830+rd.860)	4.976,73	1.051.162,79	454.795,83	291.603,80	292.400,83	16.277,50
	1.Provizioane pentru beneficiile angajaților				6.879,04	5.783,54	6.159,77
	2.Alte provizioane	4.976,73	1.051.162,79	454.795,83	284.724,76	286.617,29	10.117,73
	TOTAL PASIVE (rd.620+rd.700+rd.820+rd.870))	12.030.081,35	12.771.273,24	12.380.200,02	12.367.182,55	11.484.482,54	11.577.731,91
Sursa : Situațiile financiare ale SA Moldovagaz pe perioada 2016-2021.							

Situația de profit și pierdere a SA Moldovagaz

(mii lei)

INDICATORI	COD						PERIOADA
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Venituri din vânzări	010	5.759.541,23	5.650.643,29	5.170.207,16	4.623.933,64	4.522.543,01	6.721.569,02
Costul vânzărilor	020	4.030.665,16	4.350.327,19	3.517.485,97	3.068.822,74	3.137.303,02	5.089.519,00
Profit Brut (pierdere brută) (rd.010-rd.020)	030	1.728.876,07	1.300.316,10	1.652.721,19	1.555.110,91	1.385.239,99	1.632.050,01
Alte Venituri din activitatea operațională	040	14.996,68	120.478,78	27.175,40	12.068,37	11.348,63	422.912,51
Cheltuieli de distribuire	050	1.174.667,49	1.182.972,11	1.379.327,01	1.417.415,41	1.979.639,48	1.767.815,00
Cheltuieli administrative	060	81.560,22	94.751,72	76.455,53	79.694,25	86.252,91	84.683,89
Alte cheltuieli din activitatea operațională	070	2.837,26	48.300,05	27.253,89	3.101,30	14.579,66	26.494,14
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd.030+rd.040-rd.050-rd.060-rd.070)	080	484.807,78	94.771,00	196.860,15	66.968,32	-683.883,43	175.969,49
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	090	-222.441,40	2.028.779,83	-5.367,86	-44.587,53	7.038,69	-366.811,42
Profit (pierdere) până la impozitare (rd.080+rd.090)	100	262.366,38	2.123.550,83	191.492,29	22.380,78	-676.844,74	-190.841,93
Cheltuieli privind impozitul pe venit	110		197.470,36				
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (rd.100 - rd.110)	120	262.366,38	1.926.080,47	191.492,29	22.380,78	-676.844,74	-190.841,93

Sursa: Situația de profit și pierdere ale SA Moldovagaz pe perioada 2016-2021

Anexa nr.4. Sursele criteriilor de evaluare

Obiectivul specific I: Patrimoniul transmis în capitalul social al SA Moldovagaz a fost depus la valoarea justă, iar cotele de participare au fost determinate corect?

1. Legea nr.998 din 01.04.1992 privind investițiile străine;
2. HP nr.1556 din 26.02.98 cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova;
3. HG nr.302 din 12.05.1995 cu privire la societatea pe acțiuni mixtă moldo-rusă de tip închis „Gazsnabtranzit”;
4. HG nr. 1068 din 21.10.1998 cu privire la crearea în complexul de gaze al RM a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse;

Obiectivul specific II: Planificarea, fundamentarea și realizarea investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale s-a efectuat în conformitate cu reglementările aplicabile în vigoare?

5. Legea nr.721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții;
6. Legea nr.407 din 21.12.2006 cu privire la asigurări;
7. Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice;
8. Legea nr.116 din 18.05.2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase;
9. Legea nr.74 din 21.05.2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale;
10. HG nr.285 din 23.05.1996 cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente;
11. HG nr. 361 din 25.06.96 cu privire la asigurarea calității construcțiilor;
12. HG nr.951 din 04.08.2003 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice dintr-o singură sursă;
13. HG nr.1123 din 15.09.2003 privind aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de lucrări;
14. HG nr.1380 din 10.12.2007 privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții;
15. HG nr.9 din 17.01.2008 privind aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice;
16. HG nr.45 din 24.01.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire și evidență a Listei de interdicție a operatorilor economici;
17. HG nr.148 din 14.02.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului achizițiilor publice de valoare mică;
18. HG nr.245 din 04.03.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri;
19. HG nr.1404 din 10.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a valorii estimative a contractelor de achiziții publice și planificarea acestora;
20. HG nr.666 din 27.05.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri;
21. HG nr.669 din 27.05.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice de lucrări;
22. HANRE nr.24 din 26.01.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din

- sectoarele electroenergetic, termoenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
23. HANRE nr.283 din 15.11.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor;
 24. CPL.01.03-2012 „Instrucțiuni cu privire la calcularea cheltuielilor de regie la determinarea valorii obiectului”;
 25. CPL.01.05-2012 „Instrucțiuni privind determinarea valorii beneficiului de deviz la formarea prețurilor la producția de construcție”;
 26. Ordinul MF nr.118 din 06.08.2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate;

Obiectivul specific III: Planificarea, executarea și raportarea cheltuielilor aferente activității operaționale ale întreprinderilor de gaze naturale s-au efectuat în baza principiului eficienței maxime la cheltuieli minime?

27. Codul fiscal al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1163 din 24.04.1997
28. Codul muncii al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.154 din 28.03.2003
29. Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale;
30. Legea nr.174 din 21.09. 2017 cu privire la energetică;
31. Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală;
32. Legea nr.287 din 15.12.2017 contabilității și raportării financiare;
33. HG nr.743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară;
34. HG nr. 98 din 04.02.2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale;
35. HG nr.819 din 01.07.2016 cu privire la cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor;
36. HANRE nr. 385 din 12.08.2010 referitor la aprobarea Regulamentului cu privire la modul de măsurare a gazelor naturale în scopuri comerciale;
37. HANRE nr. 398/2010 din 31.12.2010 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție;
38. HANRE nr.283/2016 din 15.11.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor;
39. HANRE nr. 482 din 13.12.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de monitorizare a programelor de conformitate;
40. **Metodologia normării consumurilor tehnologice și pierderilor tehnice la transportarea gazelor naturale prin conducte magistrale ale Republicii Moldova**, adoptată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.24 din 28 iulie 2000 (MORM, 2000, nr.98-101, art. 290);
41. HANRE nr. 482 din 13.12.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de monitorizare a programelor de conformitate;
42. Metodologia de calculare a stocului de gaze naturale în gazoductele magistrale ale SRL Moldovatransgaz, aprobată de Directorul SRL Moldovatransgaz la 16.12.2019;
43. Instrucțiuni privind completarea și prelucrarea foii de parcurs pentru autoturisme, aprobate prin Ordinul Departamentului Analize Statistice și Sociologice al Republicii Moldova nr.108 din 17.12.1998;

Obiectivul specific IV: Procesul de gestionare a rețelelor de transport și distribuție a gazelor naturale transmise către grupul SA Moldovagaz la deservire, asigură evidența și integritatea corespunzătoare a acestor active?

44. Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală;
45. HG nr.683 din 18.06.2004 despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale SA Moldovagaz la deservire tehnică;
46. HANRE nr.112 din 19.04.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale;
47. HANRE nr.443/2020 din 24.11.2020 privind Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale;

Obiectivul specific V: A fost asigurat un management corespunzător al Societății, pentru maximizarea profiturilor și identificarea soluțiilor fiabile de rambursare a datoriilor, precum și a fost atins scopul stabilit la momentul fondării SA Moldovagaz privind „ameliorarea decontărilor și reducerea datoriilor față de SA Gazprom”?

48. HANRE nr.398 din 31.12.2010 cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție //Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.16-17/72, 21.01.2011.

Anexa nr.5. Informații din actele de verificare privind decontările reciproce dintre SA Gazprom,
SA Moldovagaz și SRL Tiraspoltransgaz

(dolari SUA)

Perioada/ Denumire indicator	Conform actelor de verificare întocmite cu SA Gazprom					Conform actelor de verificare întocmite cu SRL Tiraspoltransgaz
	SA GAZPROM	Total RM	SA Moldovagaz (până în 2000 GAZSNABTRANZIT)	SRL Tiraspoltransgaz	Diferența	Datoria SRL Tiraspoltransgaz față de SA Moldovagaz
1994						
Datorii pentru gaz la 01.01.1994		22,202.00	7,878.00	14,324.00		
Prețul de livrare a gazului	237,944,240.00	238,918.00	152,084.00	86,834.00		
Încasări financiare	37,628,887.05	40,299.00	40,299.00	0.00		
Pentru tranzit	9,345,274.98	20,181.00	9,855.00	10,326.00		
Achitări reciproce		9,670.00	9,670.00	0.00		
Datorii pentru gaz livrat în 1994 inclusiv	190,970,077.97	190,970.00	100,138.00	90,832.00		
Penalități pentru gaz livrat în 1994	20,095,787.54					
1995						
Datorii pentru gaz livrat în 1994 inclusiv	190,970,077.97					
Încasări financiare	772,629.08					
Achitări reciproce	12,508,045.50					
Datorii pentru gaz inclusiv	177,689,403.39					
Penalități pentru gaz livrat în 1994	12,356,255.23					
1996						
Datorii pentru gaz la 01.01.1996	103,192,249.40					
Încasări financiare	6,585,479.54					
Achitări reciproce	16,744,538.32					
Datorii pentru gaz inclusiv	79,862,231.54					
Penalități pentru gaz livrat în 1994	15,443,575.99					
1997						
Datorii pentru gaz la 01.01.1997	79,877,105.30					
Încasări financiare	348,333.04					
Achitări reciproce	70,643,406.60					
Datorii pentru gaz inclusiv	8,885,365.66					
Penalități pentru gaz livrat în 1994	11,478,251.81					
1998						
Datorii pentru gaz la 01.01.1997	8,885,365.66					
Încasări financiare						
Achitări reciproce						
Datorii pentru gaz inclusiv	8,885,365.66					
Penalități pentru gaz livrat în 1994	88,853.66					
01/06/1995						
Datorii pentru gaz la 01.01.1995	190,970,077.97	190,970,077.97	100,137,754.00	90,832,324.00		
Prețul de livrare a gazului	82,734,390.00	82,734,390.00	53,199,804.00	29,534,586.00		
Încasări financiare	1,788,873.93	1,788,873.93	1,788,873.93			
Achitări reciproce	12,508,415.50	12,508,415.50	12,508,415.50			
Datorii pentru gaz inclusiv	259,407,178.54	259,407,178.54	139,040,268.57	120,366,910.00		
Penalități pentru gaz livrat în 1994 și 1995		150,683,270.46	79,012,819.00	71,670,451.46		
Total datorie	259,407,178.54	410,090,449.00	218,053,087.57	192,037,361.46		
1995						

Datorii pentru gaz la 01.01.1995		190,970.00	100,138.00	90,832.00		
Prețul de livrare a gazului		175,320.00	102,030.00	73,290.00		
Încasări financiare		3,616.00	3,616.00	0.00		
Achitări reciproce		19,467.00	19,467.00	0.00		
Tranzit		9,515.00	8,768.00	747.00		
Patrimoniu deținut în gazsnabtranzit		52,000.00	40,560.00	11,440.00		
Datorii pentru gaz inclusiv		281,692.00	129,757.00	151,935.00		
Penalități pentru gaz livrat în 1994 și 1995				0.00		
Total datorie				0.00		
1997						
Datorii pentru gaz la 01.01.1997	231,408,980.11	231,408,980.11				
Prețul de livrare a gazului	0.00	0.00				
Încasări financiare	5,222,720.38	5,222,720.38				
Obligațiuni ale Guvernului RM	130,231,290.71	130,231,290.71				
Achitări reciproce	87,069,603.36	87,069,603.36				
Datorii pentru gaz inclusiv	8,885,365.66	8,885,365.66				
Penalități pentru gaz livrat în 1994 și 1995 la 01.01.98	99,772,120.72	99,772,120.72				
01/04/1998						
Datorii pentru gaz la 01.01.1998	8,885,365.66	8,885,365.66				
Prețul de livrare a gazului	0.00	0.00				
Achitări reciproce	8,885,365.66	8,885,365.66				
Datorii pentru gaz inclusiv	0.00	0.00				
Penalități pentru gaz livrat în 1994 și 1995 la 01.01.98	99,772,120.72	99,772,120.72				
1996						
Datorii pentru gaz la 01.01.1996						
Prețul de livrare a gazului	182,947,428.00	182,947,428.00	110,244,602.00	72,702,826.00		
Încasări financiare						
Achitări reciproce						
Tranzit	10,744,035.00	10,744,035.00	9,938,233.00	805,802.00		
Total achitări	10,744,035.00	10,744,035.00	9,938,233.00	805,802.00		
Datorii pentru gaz la 01.01. anului următor	172,203,393.00	172,203,393.00	100,306,369.00	71,897,024.00		
Sanctiuni pentru gaz în anul 1996	19,416,592.00					
Penalizare pentru nepreluare a gazului	1,340,552.00					
Total datorii la 01.01.1997	192,960,537.00	172,203,393.00	100,306,369.00	71,897,024.00		
1997						
Datorii pentru gaz la 01.01.1997	172,203,393.00	172,203,393.00			0.00	
Penalități pentru gaz la situația din 01.01.97	19,416,592.00	19,416,592.00			0.00	
Penalizare pentru nepreluare a gazului	1,340,552.00	1,340,552.00			0.00	
Total datorii la 01.01 anului precedent	192,960,537.00	192,960,537.00			0.00	
Prețul de livrare a gazului	190,288,097.12	190,288,097.12	144,408.00	45,880.00	0.00	
Obligațiuni ale Guvernului RM	9,768,709.29	9,768,709.29			0.00	
Datorii pentru gaz inclusiv	352,722,780.83	352,722,780.83			0.00	
Penalități pentru gaz livrat în 1996 și 1997 la 01.01.98	49,408,216.21	49,408,216.21			0.00	
Total datorii la 01.01 anului de gestiune	422,888,141.04	422,888,141.04			0.00	
1998						
Datorii pentru gaz la 01.01.1998	352,722,780.83	352,722,780.83	91,140,183.83	261,582,597.00	0.00	
Prețul de livrare a gazului	168,390,066.00	168,390,066.00	106,308,432.00	62,081,634.00	0.00	
Achitări reciproce interne			16,953,704.00	-16,953,704.00		

Achitări financiare pentru anul 1996	7,439,940.00	7,439,940.00	4,349,940.00	3,090,000.00	0.00	
Achitări reciproce	93,514,024.77	93,514,024.77	76,360,041.77	17,153,983.00	0.00	
Achitări	100,953,964.77	100,953,964.77	80,709,981.77	20,243,983.00	0.00	
Decontări reciproce cu Coraz pentru anul 97	11,419,272.00	11,419,272.00	5,457,104.00	5,962,168.00	0.00	
Datorii pentru gaz, la 01.01.1999	408,739,610.00	408,739,610.00	128,235,234.00	280,504,376.00	0.00	
Datoria companiei de asigurare		11,419,272.00	5,457,104.00	5,962,168.00		
Achitarea cheltuieli de judecată		36,465.00	17,426.00	19,039.00		
Penalitatea		137,858,918.00				
01.07.1999						
Datorii pentru gaz la 01.01.1999	408,739,610.06	408,739,610.06	128,235,234.06	280,504,376.00	0.00	
Prețul de livrare a gazului	73,620,185.00	73,620,185.00	45,567,275.00	28,052,910.00	0.00	
Achitari reciproce interne			-507,000.00	507,000.00		
Încasări financiare 1996	1,477,953.04	1,477,953.04	1,477,953.04		0.00	
Tranzit	3,887,598.84	3,887,598.84	-424,962.16	4,312,561.00	0.00	
Total Achitări	5,365,551.88	5,365,551.88	1,052,990.88	4,312,561.00	0.00	
Datorii pentru gaz, la 01.07.1999	476,994,243.18	476,994,243.18	172,242,518.18	304,751,725.00	0.00	
1999						
Datorii pentru gaz la 01.01.1999	408,739,610.06	408,739,610.06	128,235,234.06	280,504,376.00	0.00	
Prețul de livrare a gazului	128,617,385.00	128,617,385.00	76,971,415.00	51,645,970.00	0.00	
Achitari reciproce interne			-507,000.00	507,000.00	0.00	
Încasări financiare 1996	10,490,753.04	11,058,934.00	11,058,934.00		-	568,180.96
Avansuri pentru gaz	0.00	231,819.04	231,819.04		-	231,819.04
Tranzit	16,959,087.20	16,959,087.20	10,005,610.35	6,953,476.85	0.00	
Total Achitări	27,449,840.24	28,249,840.24	21,296,363.39	6,953,476.85	-	800,000.00
Datorii pentru gaz, la 01.01.2000	509,907,154.82	509,338,973.86	183,403,285.67	325,703,869.15	568,180.96	
2000						
Datorii pentru gaz la 01.01.2000	509,907,154.82	509,338,973.86	183,635,104.71	325,703,869.15	568,180.96	
Prețul de livrare a gazului	142,806,730.96	142,806,730.96	66,401,028.64	76,405,702.32	0.00	
Încasări financiare 1996	568,180.96	0.00	0.00		568,180.96	
Încasări financiare 2000	46,440,685.83	46,440,685.83	28,809,652.33	17,631,033.50	0.00	
Total Achitări reciproce, din care:	140,430,547.09	140,430,547.09	116,998,583.14	23,431,963.95	0.00	
Obligațiuni ale Guvernului RM	90,000,000.00	90,000,000.00	90,000,000.00		0.00	
Tranzit	50,430,547.09	50,430,547.09	26,998,583.14	23,431,963.95	0.00	
Achitări	187,439,413.00	186,871,232.92	145,808,235.47	41,062,997.45	568,180.08	
Datorii pentru gaz, la 01.01.2001	465,274,471.90	465,274,471.90	104,227,897.88	361,046,574.02	0.00	
2001						
Datorii pentru gaz la 01.01.2001	465,274,471.90	465,274,471.90	104,227,897.88	361,046,574.02	0.00	
Prețul de livrare a gazului	176,836,870.65	176,836,870.65	69,966,114.76	106,870,755.89	0.00	
Încasări financiare 2001	24,764,460.97	24,764,460.97	15,905,997.75	8,858,463.22	0.00	
Total Achitări reciproce, din care:	105,291,591.12	105,291,591.12	70,570,442.26	34,721,148.86	0.00	
Depuneri în Capitalul social al SA Moldovagaz	59,962,146.00	59,962,146.00	47,299,796.00	12,662,350.00		
Tranzit	45,329,445.12	45,329,445.12	23,270,646.26	22,058,798.86		
Achitări	130,056,052.09	130,056,052.09	86,476,440.01	43,579,612.08	0.00	
Datorii pentru gaz, la 01.01.2002	512,055,290.46	512,055,290.46	87,717,572.63	424,337,717.83	0.00	
2002						
Datorii pentru gaz la 01.01.2002	512,055,290.46	512,055,290.46	87,717,572.63	424,337,717.83	0.00	
Prețul de livrare a gazului	171,097,913.68	171,097,913.68	80,490,209.11	90,607,704.57	0.00	
Încasări financiare 2002	45,335,524.86	45,335,524.86	27,986,484.73	17,349,040.13	0.00	
Tranzit	51,024,164.39	51,024,164.39	27,794,703.29	23,229,461.10	0.00	

Achitări	96,379,689.25	96,379,689.25	55,801,188.02	40,578,501.23	0.00	
Datorii pentru gaz, la 01.01.2003	586,773,514.89	586,773,514.89	112,406,593.72	474,366,921.17	0.00	
2003						
Datorii pentru gaz la 01.01.2003	586,773,514.89	586,773,514.89	112,406,593.72	474,366,921.17	0.00	
Prețul de livrare a gazului	115,784,729.04	115,784,729.04	51,782,223.36	64,002,505.68	0.00	
Încasări financiare 2003	30,497,864.95	30,497,864.95	13,430,848.49	17,067,016.46	0.00	
Tranzit	56,337,335.20	56,337,335.20	30,640,801.24	25,696,533.96	0.00	
Achitări	86,835,200.15	86,835,200.15	44,071,649.73	42,763,550.42	0.00	
Datorii pentru gaz la 01.01.2004:	615,723,043.78	615,723,043.78	120,117,167.35	495,605,876.43	0.00	
2004			0.00			
Datorii pentru gaz la 01.01.2004:		615,723,043.78	120,117,167.35	495,605,876.43		
Prețul de livrare a gazului		144,396,358.23	55,093,164.56	89,303,193.67		
Încasări financiare 2004		31,535,566.00	14,765,604.00	16,769,962.00		
Tranzit		66,021,876.84	39,849,309.60	26,172,567.24		
Achitări		97,557,442.84	54,614,913.60	42,942,529.24		
Datorii pentru gaz la 01.01.2005:		662,561,959.17	120,595,418.31	541,966,540.86		
30.09.2005						
Datorii pentru gaz la 01.01.2005:	662,561,959.17	662,561,959.17			0.00	
Prețul de livrare a gazului	54,843,590.64	54,843,590.64			0.00	
Încasări financiare	39,473,354.51	39,473,354.51			0.00	
Achitări	39,473,354.51	39,473,354.51			0.00	
Datorii pentru gaz la 30.09.2005:	673,487,195.30	673,487,195.30			0.00	
2008						
Datorii pentru gaz la 31.12.2007	408,502,297.26	408,502,297.26			0.00	
Prețul de livrare a gazului	636,795,297.74	636,795,297.74			0.00	
Încasări financiare	291,199,523.38	291,199,523.38			0.00	
Achitări reciproce	27,582,753.06	27,582,753.06			0.00	
Datorii pentru gaz la 31.12.2008:	726,515,318.56	726,515,318.56			0.00	
31.12.2014						
Datorii pentru gaz la 01.01.2014	3,773,318,569.16	3,773,318,569.16	327,215,253.03	3,446,103,316.13	0.00	
Prețul de livrare a gazului	1,041,726,370.89	1,041,726,370.89	397,079,690.14	644,646,680.75	0.00	
Încasări financiare în 2014	277,034,740.49	277,034,740.49	277,034,740.49	0.00	0.00	
Datorii pentru gaz la 31.12.2014:	4,538,010,199.56	4,538,010,199.56	447,260,202.68	4,090,749,996.88	0.00	
31.12.2015						
Datorii pentru gaz la 01.01.2015	4,538,010,199.56	4,538,010,199.56	447,260,202.68	4,090,749,996.88	0.00	
Prețul de livrare a gazului	703,323,845.62	703,323,845.62	257,874,252.03	445,449,593.59	0.00	
Încasări financiare în 2015	216,374,903.28	216,374,903.28	216,374,903.28	0.00	0.00	
Datorii pentru gaz la 31.12.2015:	5,024,959,141.90	5,024,959,141.90	488,759,551.43	4,536,199,590.47	0.00	
31.12.2016						
Datorii pentru gaz la 01.01.2016	5,024,959,141.90	5,024,959,141.90	488,759,551.43	4,536,199,590.47	0.00	
Prețul de livrare a gazului	530,183,049.13	530,183,049.13	200,634,114.11	329,548,935.02	0.00	
Încasări financiare în 2016	219,623,912.44	219,623,912.44	219,623,912.44	0.00	0.00	
Datorii pentru gaz la 31.12.2016:	5,335,518,278.59	5,335,518,278.59	469,769,753.10	4,865,748,525.49	0.00	
31.12.2017						
Datorii pentru gaz la 01.01.2017	5,335,518,278.59	5,335,518,278.59	469,769,753.10	4,865,748,525.49	0.00	4,865,748,525.75
Prețul de livrare a gazului	413,952,599.37	413,952,599.37	167,542,622.63	246,409,976.74	0.00	276,468,389.91
Încasări financiare în 2017	187,758,707.60	187,758,707.60	187,758,707.60	0.00	0.00	30,058,413.17
Datorii pentru gaz la 31.12.2017:	5,561,712,170.36	5,561,712,170.36	591,968,277.98	4,969,743,892.38	0.00	5,112,158,502.49
31.12.2018						
Datorii pentru gaz la 01.01.2018	5,561,712,170.36	5,561,712,170.36	591,968,277.98	4,969,743,892.38	0.00	5,112,158,502.49
Prețul de livrare a gazului	616,180,406.57	616,180,406.57	245,662,314.11	370,518,092.46	0.00	397,025,805.88
Încasări financiare în 2018	239,840,693.88	239,840,693.88	239,840,693.88	0.00	0.00	26,507,713.69

Datoriile pentru gaz la 31.12.2018:	5,938,051,883.05	5,938,051,883.05	455,375,288.36	5,482,676,594.69	0.00	5,482,676,594.68
31.12.2019						
Datoriile pentru gaz la 01.01.2019	5,938,051,883.05	5,938,051,883.05	455,375,288.36	5,482,676,594.69	0.00	5,482,676,594.68
Prețul de livrare a gazului	658,968,042.38	658,968,042.38	247,155,945.02	411,812,097.36	0.00	426,127,518.65
Încasări financiare în 2019	246,578,946.57	246,578,946.57	246,578,946.57	0.00	0.00	14,315,421.29
Datoriile pentru gaz la 31.12.2019:	6,350,440,978.86	6,350,440,978.86	455,952,286.81	5,894,488,692.05	0.00	5,894,488,692.04
31.12.2020						
Datoriile pentru gaz la 01.01.2020	6,350,440,978.86	6,350,440,978.86	455,952,286.81	5,894,488,692.05	0.00	5,894,488,692.04
Prețul de livrare a gazului	452,148,179.94	452,148,179.94	167,675,949.87	284,472,230.07	0.00	285,833,432.88
Încasări financiare în 2020	183,660,294.48	183,660,294.48	183,660,294.48	0.00	0.00	1,361,202.81
Datoriile pentru gaz la 31.12.2020:	6,618,928,864.32	6,618,928,864.32	439,967,942.20	6,178,960,922.12	0.00	6,178,960,922.11
31.12.2021						
Datoriile pentru gaz la 01.01.2021	6,618,928,864.32	6,618,928,864.32	439,967,942.20	6,178,960,922.12	0.00	6,178,960,922.11
Prețul de livrare a gazului	1,044,358,830.44	1,044,358,830.44	352,459,731.44	691,899,099.00	0.00	692,244,197.36
Rezervarea capacităților suplimentare în Ucraina	4,867,768.00	4,867,768.00	2,866,491.26	2,001,276.74		2,001,276.74
Încasări financiare în 2021	326,577,497.81	326,577,497.81	325,651,379.81	926,118.00	0.00	1,271,216.36
Datoriile pentru gaz la 31.12.2021	7,341,577,964.95	7,341,577,964.95	469,642,785.09	6,871,935,179.86	0.00	6,871,935,179.85

Sursa: Actele de verificare a datoriilor întocmite în perioada 1994-2021 de SA Concernul Moldovagaz, SA Gazsnabtranzit și SA Moldovagaz cu SA Gazprom și SRL Tiraspoltransgaz.

Notă: - informații neoficiale.

Anexa nr.6. Informații privind valoarea investițiilor realizate de către întreprinderile din sistemul gazelor naturale în perioada 2011-2021, acceptate și neacceptate de către ANRE spre recuperare prin tarif

(mii lei, fără TVA)

Denumirea instituției	Perioada	Valoarea investițiilor realizate	Valoarea investițiilor realizate, acceptate de ANRE	Valoarea investițiilor realizate, neacceptate de ANRE
SA Moldovagaz	2011	956,4	956,4	0,0
	2012	676,8	676,8	0,0
	2013	792,6	792,6	0,0
	2014	4062,5	1477,0	2585,5
	2015	3147,5	3083,6	63,6
	2016	1457,8	200,0	1257,8
	2017	30695,0	8265,6	22429,4
	2018	24591,4	17443,2	7148,2
	2019	5656,2	384,0	5272,1
	2020	3315,9	2189,2	1126,7
	2021	3716,7	2334,7	1382,0
<i>Clădirea de tip oficiu</i>	2009/2018	445630,3	0,0	445630,3
Total		524.699,1	37.803,1	486.895,6
SRL Moldovatransgaz	2011	189988,2	189988,2	0,0
	2012	112050,2	112050,2	0,0
	2013	181712,1	174540,6	7171,5
	2014	110316,2	94044,6	16271,6
	2015	41711,3	40165,4	1545,9
	2016	289363,9	286968,8	2395,1
	2017	237969,7	236796,9	1172,8
	2018	43252,2	42744,9	507,3
	2019	273701,3	272326,1	1375,2
	2020	29208,5	27056,4	2152,2
	2021	136378,8	135877,2	501,6
Total		1.645.652,5	1.612.559,3	33.093,2
SRL Ungheni-gaz	2011	7413,6	7280,2	133,4
	2012	27602,7	26756,0	846,7
	2013	1891,5	1891,5	0,0
	2014	11098,0	994,8	10103,3
	2015	3461,8	1950,3	1511,5
	2016	1217,0	749,0	468,0
	2017	9162,3	5061,8	4100,5
	2018	20807,2	20348,7	458,5
	2019	2251,8	2132,1	119,6
	2020	3405,7	3199,3	206,4
	2021	10818,3	10732,3	86,0
<i>Clădirea administrativă</i>	2011/2016	20733,2	0,0	20733,2
Total		119.863,1	81.096,0	38.767,1
SRL Taraclia-gaz	2011	3847,7	3499,3	348,4
	2012	3653,6	3653,6	0,0
	2013	4621,6	4434,1	187,5
	2014	3503,2	3189,5	313,7
	2015	2328,9	2036,4	292,5
	2016	1952,2	1934,1	18,1
	2017	4240,2	2054,5	2185,7

	2018	1325,9	1197,2	128,7
	2019	1588,2	1457,2	130,9
	2020	1911,0	1729,4	181,6
	2021	2943,4	2886,0	57,4
Total		31.915,8	28.071,3	3.844,5
SRL Cahul-gaz				
	2011	11077,3	10748,3	329,0
	2012	9628,0	8543,8	1084,2
	2013	5125,9	5125,9	0,0
	2014	5267,2	5198,5	68,7
	2015	3486,1	3207,3	278,8
	2016	2381,0	2368,1	12,9
	2017	8986,4	4052,1	4934,3
	2018	4353,9	3800,8	553,1
	2019	3802,6	3624,0	178,6
	2020	2493,4	2373,2	120,2
	2021	4591,7	4349,1	242,6
Total		61.193,5	53.391,1	7.802,4
SRL Gagauz-gaz				
	2011	6823,4	3630,4	3193,0
	2012	10083,6	10083,6	0,0
	2013	5950,6	5466,0	484,6
	2014	12719,3	10757,8	1961,5
	2015	2929,7	2257,3	672,4
	2016	34702,6	34485,2	217,5
	2017	12064,9	3824,6	8240,3
	2018	5373,0	4137,5	1235,5
	2019	2845,9	2031,4	814,5
	2020	14946,0	14221,6	724,4
	2021	12468,2	12195,3	272,9
Total		120.907,2	103.090,7	17.816,5
SRL Ștefan Vodă-gaz				
	2011	4661,5	4661,5	0,0
	2012	2844,1	2500,0	344,1
	2013	3403,8	3305,2	98,6
	2014	2992,9	2853,6	139,3
	2015	2168,8	1993,2	175,6
	2016	2015,4	2012,6	2,8
	2017	7275,8	2471,2	4804,6
	2018	1460,6	1281,7	178,9
	2019	3203,4	2957,7	245,6
	2020	4822,2	4719,7	102,5
	2021	5902,3	5590,3	312,3
Total		40.750,6	34.346,3	6.404,3
SRL Cimișlia-gaz				
	2011	42582,4	14006,8	28575,6
	2012	12540,4	12092,5	447,9
	2013	4066,9	3746,2	320,7
	2014	5351,1	4008,7	1342,4
	2015	9090,4	691,3	8399,1
	2016	1408,8	869,1	539,7
	2017	3929,5	1627,7	2301,8
	2018	7484,8	4741,3	2743,5
	2019	4244,4	2897,9	1346,4
	2020	4648,6	4566,5	82,1
	2021	6848,6	6647,6	201,0

Total		102.195,8	55.895,6	46.300,2
SRL Orhei-gaz	2011	25304,6	24163,2	1141,4
	2012	25516,8	25123,3	393,5
	2013	7306,3	7306,3	0,0
	2014	12356,0	5266,8	7089,2
	2015	6035,7	5723,8	311,9
	2016	4171,9	3936,6	235,3
	2017	13325,3	7432,1	5893,2
	2018	11876,9	11241,2	635,7
	2019	5734,5	5119,2	615,0
	2020	10759,4	10553,0	206,3
	2021	19216,3	19056,2	160,1
Total		141.603,4	124.921,8	16.681,6
SRL Florești-gaz	2011	5598,6	4210,6	1388,0
	2012	3268,1	3045,4	222,7
	2013	1302,3	1012,6	289,7
	2014	6480,6	1360,8	5119,8
	2015	888,8	766,1	122,7
	2016	9713,5	4324,4	5389,1
	2017	16714,5	7246,0	9468,5
	2018	3069,0	2834,7	234,3
	2019	3324,4	3025,4	298,8
	2020	4698,6	4560,4	138,2
	2021	4877,1	4700,1	177,0
Total		59.935,3	37.086,5	22.848,8
SRL Edineț-gaz	2011	9976,2	9976,2	0,0
	2012	10049,5	9670,9	378,6
	2013	2940,9	2940,9	0,0
	2014	6197,5	1687,8	4509,7
	2015	2087,0	1833,9	253,1
	2016	2456,9	2107,5	349,4
	2017	9647,9	5638,6	4009,3
	2018	5201,1	4222,1	979,0
	2019	3263,4	3059,9	203,5
	2020	4493,3	4391,6	101,6
	2021	8910,0	7282,8	1627,2
Total		65.223,7	52.812,1	12.411,5
SRL Bălți-gaz	2011	31053,5	31053,5	0,0
	2012	11254,9	10403,6	851,3
	2013	5976,0	5976,0	0,0
	2014	12086,2	9297,6	2788,7
	2015	5656,5	5304,6	351,9
	2016	6122,9	4806,2	1316,7
	2017	27994,5	17130,1	10864,4
	2018	10691,0	9531,8	1159,2
	2019	8931,8	7408,7	1522,9
	2020	9319,7	8233,0	1086,7
	2021	25043,2	24844,5	198,7
Total		154.130,1	133.989,7	20.140,4
SRL Ialoveni-gaz	2011	17639,9	16982,2	657,7
	2012	19161,4	18360,8	800,6

	2013	12389,7	12198,3	191,4
	2014	12365,2	7876,7	4488,5
	2015	8406,7	7089,8	1316,9
	2016	15021,7	13103,7	1918,0
	2017	20931,4	6322,5	14608,9
	2018	13588,2	12092,5	1495,7
	2019	20220,2	15254,6	4965,5
	2020	16225,9	14815,8	1410,1
	2021	15661,1	15200,0	461,1
Total		171.611,3	139.296,9	32.314,4
SRL Chişinău-gaz				
	2011	45136,1	42381,9	2754,2
	2012	23993,3	23936,4	56,9
	2013	22153,8	22141,0	12,8
	2014	24126,8	19664,4	4462,4
	2015	18925,5	16326,0	2599,5
	2016	10016,8	9869,6	147,2
	2017	77875,1	43556,1	34319,0
	2018	25613,6	22317,4	3296,2
	2019	28312,7	9481,3	18831,3
	2020	24367,1	22841,7	1525,4
	2021	47720,8	45249,6	2471,2
Total		348.241,5	277.765,4	70.476,1
TOTAL GENERAL		3.587.922,9	2.772.125,8	815.796,6

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz și informațiile prezentate de ANRE.

Anexa nr.7. Informații privind pierderile de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție în anii 2011 – 2021

Tabel generalizator al pierderilor normative tehnice și comerciale de gaze naturale ale OSD pentru anii 2011-2021, calculate/verificate de ANRE													
TOTAL OSD		Calculat/verificat de ANRE											
	unit.de masura	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAL 2011-2021
Total pierderi normative tehnice	m3	19,439.3	17,880.0	16,224.3	13,910.9	12,731.4	12,188.2	11,739.9	13,015.2	11,545.5	0.0	0.0	128,674.7
Total pierderi normative comerciale	m3	0.0	0.0	0.0	0.0	14,244.7	12,235.4	9,777.5	8,048.2	5,052.5	0.0	0.0	49,358.3
Total pierderi normative	m3	19,439.3	17,880.0	16,224.3	13,910.9	26,976.1	24,423.6	21,517.4	21,063.4	16,598.0	16,360.0	20,646.6	215,039.6
Tariful pentru pierderi normative	lei/1000 m3	4,093.5	4,784.2	4,734.2	5,319.0	4,696.5	4,567.9	4,438.0	3,199.0	3,199.0	3,070.0	4,613.5	46,714.8
Valoarea pierderilor normative	mii.lei	79,575.0	85,542.3	76,809.8	73,991.7	126,692.5	111,563.5	95,494.2	67,381.7	53,097.0	50,225.6	96,996.7	917,370.0
Total pierderi efective	mii m3	54,366.5	52,063.8	49,839.4	48,260.4	43,332.9	39,324.7	38,311.9	35,214.7	31,255.3	28,049.4	26,862.4	446,881.5
Valoarea pierderilor efective	mii.lei	222,550.3	249,085.1	235,951.8	256,696.4	203,511.5	179,629.5	170,028.4	112,652.0	99,985.8	86,112.0	123,928.9	1,940,131.8
Pierderi rezultate din nerambursarea pierderilor normative tehnice și comerciale de gaze naturale ale OSD prin tarif	mii.lei	-142,975.3	-163,542.8	-159,142.1	-182,704.7	-76,819.0	-68,066.1	-74,534.2	-45,270.2	-46,888.7	-35,886.4	-26,932.2	-1,022,761.8

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz și informațiile prezentate de ANRE.

Anexa nr.8. Informații privind cheltuielile de remunerare a muncii, acceptate de ANRE în scopuri tarifare

Tabelul nr. 1 Cheltuielile salariale pe perioada 2017-2021, pe activitățile desfășurate

Anul		2017	2018	2019	2020	2021	TOTAL 2017-2021	
1	2	3	4	5	6	7	8=3+4+5+6+7	
SA Moldovagaz	SA Moldovagaz (contul 531.1)		84.999,7	92.884,2	95.600,9	99.220,7	100.816,7	473.522,2
	inclusiv	Salariul din activitatea de bază a SA Moldovagaz	66.856,4	69.237,0	71.282,5	73.247,0	74.964,5	355.587,4
		Salariul membrilor Organelor de conducere și control	16.827,1	20.162,4	23.309,6	25.079,5	24.560,7	109.939,3
		Alte plăți (achitarea buletinelor, plăți conform CCM, rezerva la concediu)	1.316,2	3.484,8	1.008,8	894,2	1.291,5	7.995,5
	Acceptat de ANRE		54.344,7	60.891,2	66.220,7	69.668,7	73.156,2	324.281,5
%		63,9	65,6	69,3	70,2	72,6	68,5	
Întreprinderile de distribuție	OSD (contul 531.1)		484.582,9	509.263,6	584.716,8	598.568,6	607.902,1	2.785.034,0
	inclusiv	Salariul din activitatea de bază a OSD	442.548,8	470.697,7	534.614,7	545.877,0	575.398,4	2.569.136,6
		Salariul din activitatea auxiliară	22.765,7	25.377,5	31.881,5	28.092,4	29.229,0	137.346,2
		Alte plăți (rezerva la concediu, staționarea, investiții, instalarea contoarelor ș.a.)	19.268,4	13.188,3	18.220,6	24.599,2	3.274,7	78.551,3
	Acceptat de ANRE		465.746,8	524.230,3	571.946,6	594.323,3	631.353,6	2.787.600,7
%		96,1	102,9	97,8	99,3	103,9	100,1	
Întreprinderea de transport	OST (contul 531.1)		101.865,1	100.653,2	108.447,9	111.188,8	117.354,7	539.509,7
	inclusiv	Salariul din activitatea de bază a OST	87.814,9	93.933,1	105.318,2	104.383,3	111.412,9	502.862,4
		Salariul din activitatea auxiliară	4.642,2	3.973,1	1.253,7	1.787,7	2.589,8	14.246,5
		Alte plăți (plăți conform CCM, staționarea, cheltuieli aferente investițiilor, reparația mijloacelor fixe ș.a.)	9.408,0	2.747,0	1.876,0	5.017,8	3.352,0	22.400,8
	Acceptat de ANRE		82.521,3	91.423,1	98.159,5	82.065,9	85.833,1	440.002,9
%		81,0	90,8	90,5	73,8	73,1	81,6	
Total pe sistemul SA Moldovagaz	Cheltuieli de remunerare a muncii		671.447,7	702.801,0	788.765,6	808.978,1	826.073,5	3.798.065,9
	Salariul din activitatea de bază		597.220,1	633.867,8	711.215,4	723.507,3	761.775,8	3.427.586,4
	Acceptat de ANRE		602.612,9	676.544,6	736.326,8	746.057,9	790.342,9	3.551.885,1
	%		89,7	96,3	93,4	92,2	95,7	93,5

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz și informațiile prezentate de ANRE.

Tabelul nr. 2 Cheltuielile salariale pe perioada 2011-2021, efectiv față de cele acceptate în tarif

Nr. d/o	Perioada	Total pe sistem			SA "Moldovagaz"			OSD			MTG		
		efectiv	actualizat	<i>Devieri</i>	efectiv	actualizat	<i>devieri</i>	efectiv	actualizat	<i>devieri</i>	efectiv	actualizat	<i>devieri</i>
1	2011	305.518,46	310.290,32	101,56	18.416,60	19.528,35	<i>106,04</i>	243.689,56	247.051,52	<i>101,38</i>	43.412,30	43.710,45	<i>100,69</i>
2	2012	325.042,39	350.520,02	107,84	20.007,90	21.701,68	<i>108,47</i>	257.828,39	280.132,89	<i>108,65</i>	47.206,10	48.685,44	<i>103,13</i>
3	2013	390.949,64	385.188,48	98,53	27.686,30	23.553,34	<i>85,07</i>	305.408,14	308.717,95	<i>101,08</i>	57.855,20	52.917,19	<i>91,46</i>
4	2014	441.148,26	436.311,17	98,90	35.017,80	26.421,41	<i>75,45</i>	341.938,26	350.406,48	<i>102,48</i>	64.192,20	59.483,28	<i>92,66</i>
5	2015	540.809,43	468.581,27	86,64	40.757,30	42.195,69	<i>103,53</i>	425.625,43	360.825,62	<i>84,78</i>	74.426,70	65.559,95	<i>88,09</i>
6	2016	556.605,76	529.541,86	95,14	63.178,27	47.728,07	<i>75,55</i>	412.186,08	408.434,75	<i>99,09</i>	81.241,40	73.379,03	<i>90,32</i>
7	2017	602.002,90	602.612,86	100,10	71.639,20	54.344,71	<i>75,86</i>	442.548,80	465.746,83	<i>105,24</i>	87.814,90	82.521,33	<i>93,97</i>
8	2018	639.372,50	676.544,57	105,81	74.741,70	60.891,25	<i>81,47</i>	470.697,70	524.230,27	<i>111,37</i>	93.933,10	91.423,05	<i>97,33</i>
9	2019	717.930,40	736.326,87	102,56	77.997,46	66.220,73	<i>84,90</i>	534.614,74	571.946,64	<i>106,98</i>	105.318,20	98.159,49	<i>93,20</i>
10	2020	731.738,55	745.197,15	101,84	81.478,30	68.807,92	<i>84,45</i>	545.876,95	594.323,33	<i>108,87</i>	104.383,30	82.065,90	<i>78,62</i>
11	2021	770.043,00	788.611,00	102,41	83.231,65	71.424,35	<i>85,81</i>	575.398,45	631.353,58	<i>109,72</i>	111.412,90	85.833,06	<i>77,04</i>
12	Total	6.021.161,28	6.029.725,57	100,14	594.152,48	502.817,51	<i>84,63</i>	4.555.812,49	4.743.169,88	<i>104,11</i>	871.196,30	783.738,18	<i>89,96</i>

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz și informațiile prezentate de ANRE.

Anexa nr.9. Informații privind evoluția datoriei SA Moldovagaz față de SA Gazprom

Anul	Sold Factoring Finance	Sold Gazprom	Procurat	Achitat	Diferenta
					Dolari SUA
1996		0,00	110.244.602,00	9.938.233,00	100.306.369,00
1997		100.306.369,00	144.408.000,00	153.574.185,00	-9.166.185,00
1998		91.140.184,00	123.262.136,00	86.167.085,77	37.095.050,23
1999		128.235.234,00	76.464.415,00	21.064.544,35	55.399.870,65
2000		183.635.104,86	66.401.028,64	145.808.235,47	-79.407.206,83
2001		104.227.897,90	69.966.114,76	86.476.440,01	-16.510.325,25
2002		87.717.572,17	80.490.209,11	55.801.188,02	24.689.021,09
2003		112.406.593,73	51.782.223,36	44.071.649,73	7.710.573,63
2004		120.117.167,36	55.093.164,56	54.614.913,60	478.250,96
2005		120.595.418,32	47.816.607,12	48.294.858,09	-478.250,97
2006		120.117.167,35	189.114.176,72	153.942.674,71	35.171.502,01
2007	120.117.167,36	35.171.502,00	253.993.094,72	224.638.819,91	29.354.274,81
2008	120.117.167,36	64.525.776,81	285.006.848,48	263.767.772,66	21.239.075,82
2009	120.117.167,36	85.764.852,63	297.171.064,03	259.354.725,03	37.816.339,00
2010	120.117.167,36	123.581.191,63	297.106.842,37	244.920.081,33	52.186.761,04
2011	120.117.167,36	175.767.952,67	390.949.224,42	352.221.448,10	38.727.776,32
2012	120.117.167,36	214.495.728,99	431.579.627,20	354.641.991,66	76.937.635,54
2013	120.117.167,36	291.433.364,53	391.407.027,44	355.412.622,01	35.994.405,43
2014	120.117.167,36	327.427.769,96	397.079.690,14	277.034.864,05	120.044.826,09
2015	120.117.167,36	447.472.596,05	257.874.375,59	216.587.420,21	41.286.955,38
2016	120.117.167,36	488.759.551,43	200.634.114,11	219.623.912,44	-18.989.798,33
2017	120.117.167,36	469.769.753,10	167.542.622,63	187.758.707,60	-20.216.084,97
2018	120.117.167,36	449.553.668,13	245.662.314,11	239.840.693,88	5.821.620,23
2019	120.117.167,36	455.375.288,36	247.155.945,02	246.578.946,57	576.998,45
2020	120.117.167,36	455.952.286,81	167.675.949,87	183.660.294,48	-15.984.344,61
2021	120.117.167,36	439.967.942,20	352.459.731,44	324.329.477,81	28.130.253,63
2022	120.117.167,36	468.098.195,83			
Total			4.943.961.995,84	4.539.381.737,37	588.215.363,35

Sursa: Actele de verificare a datorii întocmite în perioada 1996-2021 de SA Gazsnabtranzit și SA Moldovagaz cu SA Gazprom.

Notă: - informații lipsă.

Anexa nr.10. Informații privind factorii ce au influențat neachitarea consumului curent al gazelor naturale în anii 2011-2021

Anul	U.M.	Total perioada 2011-2021	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Valoarea in dolari a livrărilor curente de gaze naturale neachitate SA Gazprom	mii USD	292.330,24	38.727,78	76.937,64	35.994,41	120.044,83	41.286,96	-18.989,80	-20.216,08	5.821,62	577,00	-15.984,34	28.130,25
Cursul mediu valutar oficial anual	lei		11,74	12,11	12,59	14,04	18,82	19,92	18,49	16,80	17,58	17,32	17,78
Valoarea în lei a datoriiilor neachitate (mii lei)	mii lei	3.880,94	454,55	931,88	453,19	1.685,29	776,86	-378,35	-373,80	97,82	10,14	-276,85	500,20
Rentabilitatea reglementată a furnizorului de gaze	mii lei	873.421,00	59.000,00	59.000,00	59.000,00	166.000,00	102.283,00	93.810,00	72.515,00	98.138,00	82.557,00	39.442,00	41.676,00
Rentabilitatea reglementată a transportatorului de gaze	mii lei	923.814,00	52.621,00	79.922,00	83.930,00	104.449,00	34.250,00	72.085,00	89.621,00	104.609,00	102.629,00	106.811,00	92.887,00
Rentabilitatea reglementată a distribuitorilor de gaze	mii lei	815.028,00	66.747,00	91.592,00	108.194,00	112.522,00	75.808,00	67.846,00	63.448,00	65.227,00	67.084,00	50.819,00	45.741,00
Total rentabilitatea	mii lei	2.612.263,00	178.368,00	230.514,00	251.124,00	382.971,00	212.341,00	233.741,00	225.584,00	267.974,00	252.270,00	197.072,00	180.304,00
Valoarea in dolari ai factorilor de neachitare	mii USD	471.630,32	30.083,90	29.764,01	105.933,01	92.027,20	29.008,02	5.056,62	-53.713,42	66.283,64	56.766,09	-10.085,65	120.506,92
Total factori principali, din care:	mii lei	7.074.024,70	353.094,69	360.507,63	1.333.770,71	1.291.951,48	545.817,71	100.747,00	-993.171,86	1.113.770,59	997.669,72	-174.684,54	2.142.805,88
Creanțe neachitate de consumatori din volumul livrărilor efectuate in anul respectiv	mii lei	1.519.878,26	-17.546,00	82.851,00	1.023.688,37	273.113,64	236.212,71	315.104,45	-91.791,23	-47.206,26	-369.111,45	-218.336,41	332.899,44
inclusiv, creanțe compromise decontate	mii lei	103.120,98	10.892,71	479,08	15.286,57	899,28	12.376,59	797,75	59.089,84	938,44	880,90	313,34	1.166,48
Devieri tarifare a valorii gazelor	mii lei	-1.876.796,43	-7.216,70	35.546,00	-8.105,10	-640.124,70	-14.008,00	450.466,20	1.229.002,20	-580.800,60	-960.799,65	322.186,10	-1.702.942,18
Devieri tarifare aferente diminuării tarifelor cu devierea pozitivă a valorii gazelor		-774.911,90								-299.533,90	-283.817,11	-191.560,89	
Valoarea pierderilor de gaze naturale neacceptate in tarif la OSD	mii lei	1.022.761,81	142.975,33	163.542,84	159.142,06	182.704,74	76.819,04	68.066,07	74.534,20	45.270,20	46.888,75	35.886,42	26.932,17
Investiții neacceptate de ANRE	mii lei	349.432,83	38.520,66	5.426,50	8.756,80	61.244,10	17.895,41	14.267,50	129.332,70	20.753,77	35.919,94	9.164,35	8.151,10
Investiții în clădirea oficii din str. Puschin 64	mii lei	466.363,50	46.514,10	24.492,10	49.038,50	69.242,80	51.347,70	11.749,30	47.154,00	165.079,30			
Dobinzi și comisioane aferente creditelor neacceptate in tarif	mii lei	64.074,90	32.255,50	22.180,40	3.332,00	4.474,30	1.832,70						
Cheltuieli aferente diferenței între cursul de schimb al valutei și cursul oficial al BNM	mii lei	102.712,00	33.943,00	34.653,00	31.915,00	2.201,00							
Cheltuieli ce nu țin de activitatea de întreprinzător, nerecunoscute in scop fiscal conform declarațiilor VEN	mii lei	1.000.214,05	80.108,11	63.386,87	65.079,45	59.745,48	160.078,74	142.823,63	135.690,52	50.477,51	40.236,62	129.539,65	73.047,47
Suma care, cheltuieli neacceptate in tarif	mii lei	102.738,40	8.856,00	11.174,00	23.097,00	38.114,50						21.496,90	

Sursa: Informațiile prezentate de SA Moldovagaz și informațiile prezentate de ANRE.

Anexa nr.11. Informații privind cheltuielile ce nu țin de activitatea de întreprinzător, în perioada
2011-2021

Cheltuieli ce nu sunt legate de activitatea de întreprinzător reflectate în Anexa 2D		Total lei
Total cheltuieli constatate în contabilitatea financiară		3807679656,32
Total cheltuieli constatate în scopuri fiscale		2807465616,05
Cheltuielile care nu sunt aferente activității de antreprenor și nu se recunosc în scopuri fiscale		-1000214040,27
Cheltuieli personale și familiale (Codul fiscal art.23)	0301	-18741,00
Cheltuieli de delegații (Codul fiscal alin.(3) art.24)	0302	-2541036,45
Cheltuieli de asigurare (Codul fiscal alin.(3) art.24)	0303	-911318,00
Cheltuieli de reprezentanță (Codul fiscal alin.(3) art.24) anexa 2.1 D	0304	-3136762,23
Cheltuieli efectuate în interesul unui membru al familiei contribuabilului, al unei persoane cu funcție de răspundere sau al unui conducător de agent economic, dacă nu există justificarea plății unei astfel de sume (Codul fiscal alin.(7) art.24)	0306	-13638636,00
Deducerea datoriilor compromise (Codul fiscal alin.(1) art.31)	03015	-103120985,09
Penalități, amenzi și alte sancțiuni aplicate pentru încălcarea actelor normative (Codul fiscal alin.(1) art.30)	03019	-54144183,23
Pierderi din vânzarea mijloacelor fixe, inclusiv în cazul efectuării donației (Codul fiscal alin.(2) art.27)	03020	-3436923,00
Pierderi din alte ieșiri ale mijloacelor fixe decât cele indicate în rândul 03020 (Codul fiscal alin.(1) art.24)	03021	-33562027,88
Cheltuieli de investiții (Codul fiscal, lit b) alin.(4) art.36)	03024	-3125,00
Suma contribuțiilor banesti efectuate în scopuri filantropice și de sponsorizare (Codul fiscal alin.(1) art.36)	03025	-12060310,04
Suma cheltuielilor neconfirmate documentar (Codul fiscal alin.(10) art.24)	03026	-8732140,87
Cheltuieli viitoare pentru recultivarea terenurilor (Codul fiscal alin.(4) art.29)	03027	0,00
Cheltuieli viitoare privind recuperarea pierderilor producției agricole în cazul atribuirii terenurilor prin hotărârea de Guvern (CF art.29 alin.(5))	03028	0,00
Cheltuieli aferente titularilor patentelor de întreprinzător (Codul fiscal alin.(11) art.24)	03030	-162547,00
Pierderi din reziduuri, deseuri, rebut și perisabilitate (Codul fiscal alin.(13) art.24)	03031	-37555340,57
Pierderi rezultate de la evaluarea stocurilor de marfuri și materiale la valoarea realizabilă netă în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate sau Standardele Internaționale de Raportare Financiară	03032	-309811,00
Pierderi rezultate din evaluarea investițiilor pe termen scurt la valoarea de piață în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate sau Standardele Internaționale de Raportare Financiară	03033	0,00
Sumele plătite la procurarea proprietății la care se calculează uzura (amortizarea) (Codul fiscal alin.(6) art.24)	03035	-968547,00
Suma contribuțiilor banesti efectuate în scopuri filantropice și de sponsorizare în formă nemonetară (Codul fiscal alin.(1) art.36)	03037	-2122596,14
Suma contribuțiilor banesti efectuate sub formă de donație	03038	-3140327,74
Cheltuielile aferente eliminării supranormative de substanțe poluante în mediul înconjurător și folosirea supralimită a resurselor naturale (Codul fiscal alin.(12) art.24)	03039	-17359051,00
Cheltuielile aferente taxelor de aderare și cotizatiilor de membru destinate activității patronatelor (Codul fiscal alin.(15) art.24)	03040	-6214841,11
Alte cheltuieli ce nu țin de activitatea de întreprinzător (se indică)	03046	-697074800,50

Sursa: Informațiile din declarațiile VEN pe perioada 2011-2021.